

Městská knihovna v Praze

Vinnetou III

Karel May

Praha

2017

e-kniha

Městská knihovna v Praze

ůjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

přístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

ořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Vinnetou III

Karel May

Znění tohoto textu vychází z díla [Vinnetou, 3. díl](#) tak, jak bylo vydáno Státním nakladatelstvím dětské knihy v letech 1966–1967.

---

§

Text díla (Karel May: Vinnetou III), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 18. 8. 2017.

OBSAH

Smrtící prach	6
1. Muž bez uší.....	7
2. Na Velké západní.....	29
3. Vodu! Vodu!.....	50
4. Supové pouště.....	70
5. Vyzvědač.....	93
6. Přepadení!.....	110
7. Mezi Komanči	129
8. Ranč dona Fernanda	153
9. Smrtící prach.....	169
Na Západě	194
10. Railtroublers	195
11. Setkání v prérii	213
12. Ave Maria	219
13. Spravedlnost!.....	239
14. Hora Hancock	254
15. Znova na Nugget tsilu	271
16. Vinnetouův odkaz	288
17. Znova u Tanguy.....	306
18. Strom smrti	322
19. Tmavá voda.....	344
Poznámka	363

Smrtící prach

1. Muž bez uší

Od samého rána jsem urazil hezký kus cesty. Táhlo k polednímu, cítil jsem se trochu unaven, a protože sluneční paprsky pražily nemilosrdně, rozhodl jsem se, že si udělám na chvíli zastávku: oběd nemůže uškodit. Předě mnou se rozprostírala volná prémie a její pahrbky vystupovaly jako ve vlnách do nedohledné dálky. Byl jsem sám, už pět dní jsem byl sám, od chvíle, kdy naši společnost rozprášila tlupa Ogallalů, a za tu dobu jsem neviděl živého tvora. A tím spíš ne nějakého rozumného tvora, aspoň vzdáleně podobného člověku – a já jsem u sebe právě začínal zjišťovat nesmírnou potřebu s někým si docela obyčejně popovídat. Snad abych se přesvědčil, že jsem v tom několikadenním odloučení od světa ještě nezapomněl mluvit.

Potok, řeka nebo vůbec nějaká voda nebyla daleko široko, a hledat les, nebo aspoň pár křovin bylo stejně beznadějně. A tak jsem se nemusel dlouho trápit s vybíráním vhodného místa a mohl se uvelebit k odpočinku, kde se mi zrovna namanulo. Prostě jsem v jednom z těch mírných úvalů, jimiž se zdejší prémie vlní, seskočil z koně, hodil mu laso kolem nohou, sundal mu ze hřbetu příkrývku a uvelebil se nahoře na pahrbku. Kůň musel zůstat dole v úvalu, aby náhodou nepadl do oka slídícímu nepříteli; a já jsem naopak musel nahoru na vyvýšeninu, abych měl pěkně přehled po prerii; kdyby se objevil někdo podezřelý, měl jsem vždycky dost času přitisknout se k zemi a zůstat nepozorován.

K téhle řeknete přehnané opatrnosti jsem měl moc dobré důvody. Naše společnost, dvanáct mužů, vyrazila přednedávnem od břehů řeky Platte na východ od Skalistých hor směrem do Texasu. V té době se zrovna několik siouxských kmenů vypravilo ze svých vesnic pomstít smrt několika svých bojovníků; věděli jsme to a věděli jsme také, že smrt těch mužů mají na svědomí běloši. Ale ačkoliv jsme se snažili být velice ostražití, přece jsme na Siouxy narazili.

Došlo k boji, několik našich lidí to těžce odneslo a všichni jsme byli rozprášeni po prérii.

Nebylo ani pomyšlení na to, abych zahlazoval svou stopu. Byl jsem rád, že jsem rád, a musel jsem krátce a dobře počítat s tím, že se Siouxové pustí za mnou, na jih, jestli objeví moje otisky. Co se dalo dělat! Jediná rada: mít ve dne v noci oči jako na šťopkách. Jinak by se klidně mohlo stát, že bych se večer zabalil do přikrývky a ráno se probudil – ve věčných lovištích bez skalpu.

Zatím jsem si udělal pohodlí. Vytáhl jsem kus sušeného bizoního masa, posypal si ho hrstkou střelného prachu (sůl jsem neměl) a zkoušel ze všech sil urvat z té nepříliš jemné pochoutky pár soust a jakžtakž je sežvýkat, aby žaludek přece jen neměl dojem, že ho častuju místo masem podrážkou z boty. Pak jsem vytáhl jednu „domovinku“, vlastnoručně vyrobený doutník, zapálil si a s rozkoší pokuřoval, jako bych byl virginický plantážník na dovolené a pochutnával si ve fraku a bílých rukavičkách na nejvybranějším kuřivu.

Ani jsem si moc dlouho takhle nehověl, když jsem si všiml, že při obzoru se vynořil malý tmavý bod, který se rychle přibližoval kolmo na mou stopu, přímo k místu mého přechodného odpočinku. Svezl jsem se okamžitě z vyvýšeniny dolů do svahu a z toho docela slušného úkrytu jsem pozoroval, co se z věci vyklube. Vyklubal se jezdec, držící se na hřbetě koně kupodivu po indiánsku, s takovým předklonem, že div nepřepadl zvířeti přes hlavu.

Když jsem ho zahlédl poprvé, mohl být ode mne vzdálen tak půldruhé anglické míle. Určitě nikam nespěchal, protože jsem hned tak neviděl, aby se kůň takhle loudal. Trvalo bezmála půl hodiny, než se doklopýtal až na půl míle ke mně. Jak jsem tak toho jezdce pozoroval, zjistil jsem najednou, že v dálce se objevují při obzoru ještě další čtyři bodíky, které se zřejmě pohybovaly v jeho stopách. To mnou samozřejmě jaksepatří hnulo. Protože ten osamocený jezdec byl běloch, to jsem teď rozeznal podle obleku docela bezpečně, zatímco ti čtyři – *mohli* být indiáni, kteří ho možná pronásledovali! Vylovil jsem dalekohled – a zjistil jsem, že jsem se ve své domněnce nemýlil. Blížili se a v dalekohledu bylo docela jasně vidět, že jsou

vyzbrojeni a že jsou pomalováni válečnými barvami Ogallalů, nejbojovnějšího a nejkrutějšího siouxskeho kmene. Koně, jak se zdálo, měli výtečné, s bělochovou herkou se to nedalo vůbec srovnávat.

Jezdec byl malý, postarší hubený chlapík; na hlavě mu seděl zaslý plstěný klobouk, rozčáraná hučka bez obruby, ale to mi tady na prérii nemohlo připadat nijak nápadné. Zato na první pohled byla nápadná jiná věc: ten člověk neměl uši, uřezali mu je, a v místech, kde je míval, zůstaly jenom hluboké jizvy s kusy scvrklé kůže – stopy krutého násilí. Přes ramena měl jezdec přehozenou obrovskou pokrývku; schoval se do ní skoro celý, nohy jak hůlky mu sotva vyčuhovaly. A vězely v tak podivuhodných škrpálech, že v Evropě by se při pohledu na ně nikdo neudržel smíchy. Podobné holínky, jaké měl, si často šijí jihoameričtí gaučové: zbaví koňskou nohu kopyta, stáhnou kůži, a tu si pak navléknou – dokud je ještě teplá – na nohu. Přilne velmi těsně a vytvaruje se přesně podle chodidla a lýtka; pak ztverdne a udělá se z ní báječná botka – která má ovšem tu nevýhodu, že člověk musí dodat podrážku z vlastních zdrojů, totiž z vlastního chodidla... U sedla toho divně vystrojeného chlapíka visel jakýsi záhadný nástroj: podle všeho to měla být puška, i když to spíš vypadalo na kus klacku urvaného cestou v lese.

Kobyla taky stála za pohled – podobala se velbloudu, ale marně bys hledal, kde má oháňku. Nejnápadnější byla obrovská hranatá hlava a nepřiměřeně dlouhé uši; až jsem měl jednu chvíli dojem, že ten tvor je vlastně poskládán z různých částí osla, koně a dromedára. Když běžel, pokyvoval hlavou až k zemi a uši se mu přitom plandaly jako novofundlandskému psu – jako kdyby mu byly příliš těžké.

Kdybych byl někde jinde než na prérii Dalekého západu nebo kdybych byl zelenáč jako za blahých časů puškaře Henryho, asi bych se teď potrhal smíchy. Ale já jsem si už příliš zvykl na to, že podobné podivínské figurky bývají poctivci od kosti, dobří lidé, a že člověk musí umět leccos přehlédnout, aby objevil jejich pravou, skutečnou cenu.

A ten člověk neměl jistě ani potuchy o tom, že v patách za ním se žene čtveřice nepřátel! Jinak by si přece nejel tak poklidně, bezstarostně, jako na vycházce!

Sto kroků přede mnou narazil na stopu. Jestli si jí všiml on, nebo ta jeho neuvěřitelná herka, nevím. Ale viděl jsem, že kobylka se zarazila, sklonila hlavu, zašilhala po otiscích kopyt mého mustanga a pak bystře zastříhala svýma, dlouhýma ušima. Nahoru – dolů, nahoru – dolů, pak kupředu – dozadu, jako když loutkář pohybuje poslušnou loutkou. Jezdec se chystal seskočit z koně, a já jsem si řekl, že mu radši ušetřím čas.

„Hallo! Muži!“ křikl jsem. „Zůstaňte klidně v sedle a zajed’te kousek dál, sem ke mně.“

Trochu jsem se mu ukázal, kobyla v tom okamžiku pozvedla hlavu, nastražila ta svá tuhá neohrabaná ušiska a pokusila se zavrtět žalostným polopahýlem ocasu.

„Hallo, sir,“ ozvalo se mi v odpověď, „dohlídněte si laskavě trochu na svůj hlásek. Nemůžete řvát trochu tišeji? Tady na té staré pozeňnané louce člověk nikdy neví, čím uši ho poslouchají. Pojed’ dál, Toničko!“

Kobyla poslušně zvedla kopyta a odpochodovala na těch svých pavoučích chůdách až k mému mustangu. Věnovala mu zběžný, dokonale přezíravý pohled a potom – jak by řekl mořeplavec – k němu přirazila zádí. Patřila nejspíš k onomu druhu zvířat, tady v prériích nikterak vzácnému, který má oči a uši jen pro svého pána – a který proto nikomu jinému není k nejmenšímu užitku.

„Jen klid, já vím dobře, sir, čím uši mě mohou nebo nemohou poslouchat. Kam máte namířeno, sir? A odkud jste připádlouval?“

„Čerta starého je vám do toho!“ zabručel nevlídně chlapík a drze, až vyzývavě si mě prohlížel.

„Říkáte?“ pokrčil jsem rameny. „Zrovna dvakrát zdvořilý nejste! To jsem už tedy poznal, ačkoliv jsme spolu promluvili pár slov. A víte, že já jsem zvyklý dostat na zdvořilou otázku taky zdvořilou odpověď?“

„Hm, hm, tedy vznešený *gentleman*, že ano? Tak mi promiňte – když je to tak, vyklopím *kupříkladu* všecko, co chcete: od á do zet.“ Pohodil hlavou nejdřív dopředu a potom dozadu. „Mám namířeno dopředu, přímo za nosem – a připádlouval jsem rovnou tamhle odzadu!“

Začínal se mi líbit. Určitě mě pokládal za svátečního střelce, který se ztratil své společnosti, a myslel si o mně všecko nejhorší. Ani jsem se tomu moc nedivil. Kdo žije léta na Divokém západě, rozhodně nemá kdy, aby dbal na zevnějšek jako lev salónů; a každého, kdo má trochu čistší límeček, je takový všemi přerými protřelý *westman* nakloněn považovat za nefalšovaného *greenhorna*. Nu, a já jsem byl shodou okolností vyšňořen jak ze škatulky: opatřil jsem si nahoře ve Fort Randallu zbrusu nový lovecký oděv, a k tomu ještě jsem si vyčistil zbraně (na to jsem si už dávno zvykl), že se leskly jako zrcadlo. A to bohatě stačilo, aby nade mnou starý, zkušený prérijní vlk mávl rukou.

Ale – jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá, řekl jsem si a pohodil jsem hlavou jako on a odpověděl:

„Tak se nedejte zdržovat a račte pokračovat přímo za nosem! A to hezky rychle! Protože máte v patách čtyři *indsmany* – což jste asi neráčil zpozorovat!“

Pobaveně na mne upřel svá jasná, ostrá očka.

„Což jsem neráčil zpozorovat?“ zasmál se. „To se vám povedlo, čtyři *indsmani* v patách, a já jsem *kupříkladu* neráčil nic zpozorovat! Vy jste ale ferina! Kulihrach! Tak abyste věděl – ti rudí *gentleman* se mě drží už od rána! A mě to vůbec nevzrušuje! Náhodou totiž moc dobře vím, jak se to vystříbří dál! Počkají, až se někde utábořím, a pak se budou zajímat o můj ctěný skalp! Jenže se *kupříkladu* přepočítají. Tady tenhle nenápadný úval se mi k tomu hodí jak ušitý. Uděláme nepozorovaně malý oblouček z cesty a dostaneme se *redmanům* do týlu. Bude to trvat *kupříkladu* nějakých deset patnáct minut. Můžete si počkat a uvidíte, že to tak dopadne, beztoho asi nemáte moc velkou chuť očichat si zblízka, na vlastní dírky indiánskou kůži. Pojeď, Toničko!“

Mlaskl a už se o mne nestaral.

Zabočil s kobyloou malým úvalem stranou a ztratil se mi z očí.

Rozuměl jsem mu dobře – byl bych na jeho místě asi udělal totéž, až na to, že bych se nezdržoval velkou oklikou, ale prostě v úvalu hned prudce zabočil, na prvním místě, kde bych měl jistotu, že pronásledovatelé musejí projet těsně kolem.

Indiáni se už mezitím přibližovali. Byli asi tak tam, kde podivínský mužík narazil na mé stopy, nebo snad těsně před tím místem, když jeden z nich strhl svého koně prudce nazpět; asi zpozoroval, že běloch před nimi se najednou zničehožnic ztratil. Mávl na své druhy, následovala krátká porada – a já jsem zatím pro všechny případy začal připravovat medvědobijku. Ale to ani nebylo třeba. Třaskla rána, vzápětí druhá, a současně se ozvalo vítězné zahýkání:

„O – hi-hi – hiiii!“

Tentokrát však nevyli indiáni, ale můj malý hubený lovec bez uší. Prve se mi ztratil za zády, teď se zas znovu vynořil přede mnou, a jak se zdálo, po svých dvou výstřelech se chystal k útěku. Kobyloa – jako by ji švihl zázračným proutkem – natahovala všechny čtyři, učiněný závodní klusák, hlavu se špičatýma ušima staženou do týlu, každický sval a šlachy napjatou jako tětíva v luku. Lovec ji pobízel k neustále rychlejšímu a rychlejšímu tempu a i v běhu si dokázal nabíjet znovu pušku – zřejmě v takové kaši nevězel poprvé.

Zarachotily za ním dva výstřely. Zbylí indiáni se vzpamatovali, ale obě koule minuly cíl. *Indsmani* vztekle zařvali, vytasili tomahavky a pustili se za uprchlíkem. Lovec se až dosud ani neohlédl, pelášil se svou kobyloou jako o závod. Teď však, když měl už znova nabito, trhl uzdou a křikl na koně. Zvíře poslouchalo na slovo, jako by četlo jezdcovy myšlenky. Vzepřelo se všema čtyřma do země a strnulo nehybně jako tvrdohlavý kozel. Muž v sedle pozvedl pušku k tváři, zalícil, kratičkou chvíli mířil a pak stiskl kohoutek. Zahřměly dva výstřely, kobyloa stála dál jak přibitá – a oba indiáni se váleli v préríjní trávě.

Odložil jsem svou medvědobijku a vyšel vstříc lovcí, který už seskočil z koně a šel k sestřeleným indiánům.

„No tak, *sir*,“ oslovil mě, „tady *kupříkladu* vidíte, jak se má dělat oblouček těm rudým darebákům, když je chytne zálusk na skalp. Co vy na to?“

„Vidím, že bych se od vás musel moc a moc učit...“

Zasmál jsem se přitom, a jemu se zdálo, že podezřele. Proto asi ten zkoumavý pohled.

„Tak? Překvapilo vás to? Anebo by vás napadlo udělat totéž?“ dorážel.

„Zrovna *totéž* ne, to jistě ne; já bych se asi nepříteli nejdřív ukázal a pak bych se v některém tom úvale vrátil po vlastní stopě a čekal, až pojede kolem mne. Jak jste to provedl vy, to se hodí spíš pro otevřenou krajinu.“

„Podívejme se, co všechno nevíte?! Co jste vlastně zač? *He?*“

„Píšu knihy.“

„Píše – vy píšete knihy?“ Ustoupil o krok a v jeho obličeji se objevil najednou nesmírně soucitný výraz. „A copak se vám to *kupříkladu* stalo?“

Z očí se mu dalo číst jak z otevřené knihy. Byl přesvědčen, že mám nejmíň o kolečko víc.

„Nic,“ odpověděl jsem klidně.

„Nic? Prosím vás! A proč to *kupříkladu* děláte? Já střílím bizony, dobře; střílím je proto, že se musím najíst. Ale – psát – knihy?!“

„Já píšu přesně ze stejného důvodu, z jakého vy střílíte!“

„*Sir* – bez urážky – to je pitomost! Kdo chce číst knihu, ať si ji sám napíše – já taky neskládám bizony někomu jinému. To je jasné jak slunce! Hm... tak vy jste *bookmaker*: a co hledáte tady na savaně? Co tady chcete *kupříkladu* psát?“

„Nic – psát budu až doma.“

„Hm. Až doma. O čem?“ zavrčel.

„O všem možném. Hlavně o tom, co jsem tady viděl a co jsem tady prožil. A třeba o lidech, které jsem tady na savaně potkal. Aby každý věděl, jak to tu chodí!“

„Mne jste taky potkal. To budete psát o mně taky?“

„Ještě nevím, ale proč ne?“

Couvl ještě o krok. Pak zas přistoupil, položil mi jednu ruku na rameno a druhou stiskl významně rukojeť svého bowiáku.

„Sir, tamhle je váš kůň! Honem do sedla a koukejte, ať jste pryč – jestli nechcete, aby se vám vplížilo mezi žebra pár centimetrů prvo-
třídního železa! Člověk před vámi utrousí slovo, a vy byste to hned
rozkdákal do celého světa! Táhněte ke všem čertům! A pěkně
zčerstva!“

Dosahoval mně tak po ramena, ale naparoval se jen což. Usmívat
jsem se mohl, ovšem jen sám pro sebe.

„Že byste na mne byl takový,“ řekl jsem. „Já vám slíbím, že o vás
napíšu jen samé dobré věci.“

„Nic! Vy se odtud ztratíte! Už jsem řekl!“

„Dávám vám čestné slovo, že...“

„Nic mi nedávejte a mažte pryč! Čestné slovo... Chlap píše kni-
hy, vyložený blázen, a myslí, že budu věřit, že vůbec něco dodrží.
Tak se hněte, nebo se mi *kupříkladu* rozleje žluč, hejbnu prstem
a stane se něco pro vás ohromně nepříjemného!“

„A co?“

„To byste viděl moc brzo.“

Teď jsem se už usmál. Klidně jsem se mu díval do očí, v nichž to
jen sršelo rozčilením.

„Tak prosím!“ řekl jsem odevzdaně.

Nadechl se a potřásl hlavou.

„No! Podívejte se! Co říkáte téhle čepeli?“

„Není špatná. Ukažte!“

Chytil jsem ho bleskurychle za ruku a zkroutil mu ji za zády tak,
že s bolestným výkřikem upustil nůž na zem. Nečekal tenhle útok,
a než se vzpamatoval, než vůbec stačil pomyslet na sebeobranu, měl
ruce svázaný za zády – řemenem od svého vlastního pytlíku na kul-
ky!

„*Damn it!*“ zaklel rozčileně. „Co s vámi šijou čerti, sir? Co se
mnou chcete *kupříkladu* dělat?“

„*Hallo, sir*, dohlídněte si laskavě na svůj hlásek! Nemůžete řvát
trošku tišeji?“ odpověděl jsem mu se smíchem jeho vlastními slovy.

„Na téhle staré požehnané louce člověk nikdy neví, čím uši ho poslouchají!“

Pustil jsem ho a hmátl jsem po pušce a po noži, které si položil vedle do trávy. Pokusil se roztrhnout řemen, uvolnit si ruce, krev se mu přitom nahnala do tváří, ale já jsem vázal pevně.

„To chce trpělivost, *sir!*“ nabádal jsem. „Ještě chvílku, a pustím vás. To jen abyste si uvědomil, že i takový *bookmaker* umí přišít na hrubý pytel hrubou záplatu. Vytáhl jste na mne tak zhurta vy první, já vás ani neurazil, ani neohrožoval – a podle zákona savany mi žádný *westman* nevyčte ani ň, když se náhodou těchhle pár centimetrů železa vplíží mezi žebra vám – místo mně!“

„Tak bodněte!“ vybuchl mužík a stáhl obočí. „Bude to docela v pořádku, nic jiného si nezasloužím! Za bílého dne se nechat svázat – a nehnout prstem! Copak to může přežít člověk, jako je Sans-ear?“

„*Sans-ear?* Počkejte! Vy jste Sans-ear?“

O *westmanovi* toho jména jsem už slyšel, lovci si o něm hodně vyprávěli, ale málokdo se mohl pochlubit, že se s ním taky setkal. Nemiloval zrovna společnost a vůbec se hned tak s někým nespřátelil. Před léty přišel o uši u Navajů a od té doby mu říkali touhle francouzsko-anglickou zkomoleninou, která měla prostě znamenat „bez uší“, *sans – ear*.

Vzdorovitě se díval do země.

„Nechte toho, ať se jmenuju, jak se jmenuju, dopracoval jsem to tak daleko, že mě *greenhorn* za bílého dne přechytračí! Radši ať je po všem!“

Uvolnil jsem mu pouta.

„Tady je nuž a puška. Můžete jít, kam se vám líbí,“ řekl jsem.

„Nechte těch vtipů,“ zamručel „Myslíte, že bych mohl z toho mít radost? Po tom, co se stalo? Ještě tak kdyby tu stál místo vás Vinnetou nebo... nebo nějaký skutečný *westman*...“

Vypadal najednou tak sklesle, tak zoufale, že mi ho přišlo líto. Dotkl jsem se jeho ramene.

„A vy si opravdu myslíte, že na Sans-eara vyzrál *greenhorn*? Opravdový nefalšovaný zelenáč?“

Zvedl oči a dál se tvářil tak nešťastně.

„Vždyť se to na vás pozná na sto kroků! Šaty jak z módního salónu, zbraně vyblejskané jak na maškarní ples...“

„... ale znamenitě!“ přerušil jsem ho. „Podívejte se!“

Sebral jsem se země kámen a vyhodil ho hodně vysoko nad hlavu. V okamžiku, kdy byl v nejvyšším bodě, ho roztránila koule z mé medvědobijky.

„*Heavens!* Tomu se říká trefa! To se vám podaří pokaždé?“

Cvičil jsem dřív ten kousek dost často, a tak jsem mluvil vlastně ze zkušenosti, když jsem odpovídal:

„Z dvaceti pokusů devatenáctkrát.“

„To jste střelec k pohledání! Jakpak se *kupříkladu* jmenujete?“

„Tady na Západě Old Shatterhand.“

„Ale dejte pokoj! To byste musel... Poslyšte, já něco vím: Vinnetou kdysi bodl Shatterhanda pod krk.“

„Prosím – jestli si chcete prohlédnout jizvu...“

Poodhalil jsem košili – a Sans-ear vyvalil oči údivem. Ale dřív si na ni vlastnoručně sáhl.

„Vážně – je tu, ale – pak – Old Shatterhand by měl mít dvě pušky – medvědobijku a –“

„Tady jsou.“

„*Behold!*“ vykřikl a zavrtěl hlavou. „Namouduši! Tedy... abych řekl pravdu... já jsem vážně dubová hlava! Považovat *kupříkladu* Old Shatterhanda za zelenáče!“

„Myslíte, že se to ještě nikdy nikomu nestalo?“

Jeho žalost už opadávala. Pokyvoval hlavou, špulil pusku.

„Mark Jorrocky,“ představil se. „A jestli chcete, můžeme si potrást na přátelství tlapama!“

„Docela rád! Mně říkají přátelé Charley!“

Potrásli jsme si rukama a já jsem s úsměvem řekl:

„Ale teď už mi snad prozradíte, kam máte namířeno, ne?“

„To se rozumí! Jedu z Kanady, trochu jsem tam měl co dělat i dřevaři – a putuju daleko, až dolů do Texasu.“

„Tak to máme náhodou společnou cestu, Texas, Kalifornie, to je taky můj cíl. Pojedem dohromady?“

„Že se ptáte! Človče! Chlapa jako vy беру všema desíti! Ale nezlobte se... chtěl jsem se jen zeptat... Opravdu píšete ty knihy?“

„Opravdu!“

„No, když to říká Old Shatterhand, tak asi na tom spisování něco bude. Ale já bych vždycky radši *kupříkladu* padl holým zadkem do medvědího doupěte, než abych musel namočit pero do kalamáře. A teď mi ještě povězte: kde se tu, prosím vás, vzali Ogallalové?“

Pověděl jsem mu několika slovy, co jsem zažil. Pokyvoval hlavou a pak si tiše hvízdal.

„Tudy na to! No to si musíme dát pozor! Já jsem napočítal podle stop nejmíň šedesát koní! Tihle darebáci asi patřili k hlavnímu voji. Vyznáte se v tomhle kousku světa?“

„To tedy ne. Ještě jsem tady nikdy nebyl.“

„*Indsmani* jsou asi dvacet mil odtud na západ. Radši jim uhneme z cesty a dáme se na jih. K vodě přijdeme ovšem teprve zítra. Ale jestli vyrazíme brzy, dostaneme se ještě před večerem k železnici – a budete si moct *kupříkladu* dopřát potěšení prohlédnout si zas jednou, jak vypadá lokomotiva a vagóny. Co tomu říkáte?“

„Nic. Jsem připraven vyrazit – třeba hned.“

Neřekl na to už ani slovo. Odtáhl indiány na vrcholek pahrbku, pak se vrátil a nabil si znova pušku. Teď jsem si teprve prohlédl jeho bouchačku zblízka. Šla z ní učiněná hrůza, možná právě proto, že to byl muzeální kousek. Pažba už dávno ztratila původní tvar, byla celá pokryta zářezy, vroubek vedle vroubku, a každý znamenal smrt člověka, smrt nepřítele. Sans-ear se mstil neúprosně za své zohyždění a neúprosně také trestal tam, kde odkryl nějakou darebačinu. Hlaveně byla samá rez, zašlá, špinavá. Kdyby tu zbraň dostal do ruky cizí člověk, netrefil by ani slona – a přece v rukou svého majitele, který znal její vady, nectnosti, ale i přednosti, zasahovala obdivuhodně přesně.

„Toničko!“ halekal lovec.

Kobylka se přikodrcala a postavila se těsně vedle pána. Stačilo se jen vyhoupnout na hřbet. Jako by předjel kočár před operu.

„Marku,“ ozval jsem se, „víte, že se mi to zvíře líbí? Na první pohled by člověk nedal za vašeho koně ani čtvrták, zato když se podívá pořádně! Pět set dolarů!“

„Pět set! *Pshaw!* Řekněte rovnou tisíc!“ nadmul se chlapík. „Kdybych o ně totiž stál! Ne, ne – nemusím – nemám zapotřebí, Charley! Až totiž Mark Jorrocky jednou najde někoho, kdo si to zaslouží, prozradí mu místa, na kterých se dá najít zlata za desetitisíce dolarů! A já bych tě, Toničko, stejně nedal!“

Něžně si pohrával s její hřívou.

„Máte ji ze všeho na světě nejradši?“ řekl jsem s úsměvem.

Sans-ear zůstal vážný:

„Tentokrát musím říct: *bohužel*, je to tak. A nebývalo to tak. Ne, Charley, nebývalo. Jenže to jsem ještě byl jiný chlapík, farmář krev a mlíko, jak se říká, s pěknou mladou ženou a s krásným, ohromně milým chlapečkem. A Toničku jsme měli tenkrát taky, to byla matka téhle moudré klisny, přivezl jsem si na ní svou ženu... Co dělat – to už je dávno, dávno za námi...“ Vzdychl si zhluboka. „*Well!* Pak přišlo jednoho dne těch deset chlapů. Znáte to: *bushheaders*, křováci, zloději, co se schovávají po lesích. V našem kraji se to jimi tenkrát jen hemžilo. A stalo se to, co se tady na Západě stává tak často: Spálili farmu, zabili ženu i chlapce, i tu kobylu připravili o život. Tahle Tonička byla ještě hříbátko, však měla štěstí, že se zrovna zaběhla. Jinak by se už taky pásla na věčných lovištích. A když jsem se pak vrátil z lesa domů, našel jsem jenom... ale co vám budu povídat: tady těch osm zářezů, to je má pomsta. Dva ještě chybějí, *sir*, ale já je dostanu, já vás ujišťuji, že i ty dva zbývající lumpy ještě dostanu, i kdyby utekli na kraj světa! Mezi námi – kvůli tomu se ženu dolů do Texasu, a možná až do Mexika... No vidíte, čas zatím udělal svoje. Z mladého farmáře je dědek se šedivými vlasy, starý vypelichaný prérijní vlk, který myslí jen na pomstu a nemá už v životě žádný jiný cíl. A to hříbě... No, teď spíš vypadá jak starý kozel, vidíte? Ale drží-

me spolu, *sir*, držíme spolu, ať nám sviští kolem hlavy kulky nebo ať lítají tomahavky! Taky jednou přijde den, kdy jednoho z nás dvou trefí: a potom – no, já myslím, že ten, co zůstane, se usouzí žalem.“

Sans-ear se dojatě vysmrkal do rukávu a přejel si palcem zvlhlé oči. Pak už se vzpamatoval.

„A proč vám to vlastně vykládám? Vždyť jsem se s tím zatím nesvěřil ještě nikomu na světě, a taky jsem zůstal živ! Zapomeňte na to, *sir*! To jen abyste věděl, že Mark Jorrock se na vás nedívá jako na cizího člověka – vzdor tomu, co se právě stalo! Budu se snažit, abych vám dokázal, že tak docela do starého železa nepatřím. A jedem!“

Poplácal jsem ho z rozpaků po rameni, ani jsem nevěděl, co odpovédět.

Zmiňoval se, že pojedem na jih, teď však zamířil rovnou na západ, a já ho následoval – a dokonce jsem se ani neptal, co má za lubem. Měl zřejmě svůj vlastní plán; ale proč jen si vzal ta indiánská kopí?

Jeli jsme dost dlouho beze slova, než se konečně zastavil: a zabodl kopí do země. Pak otevřel brašnu na sedle, vytáhl několik starých hadrů, protřepal je a čtyři z nich mně hodil.

„Charley, omotejte to svému krasavci přes kopyta. Zmizíme těm *redmanům* beze stop, budou si *kupříkladu* myslet, že jsme ulítli do povětří! Vy teď pojedete kus cesty sám, na jih, až se dostanete k železnici. Počkáte tam na mne, já tady zapíchám ještě ta zbývající kopí a přiřenu se pak za vámi. A dáme si znamení pro případ, že bych na vás zrovna nekápl: ve dne supí křik, v noci zavytí kojota!“

Za pět minut jsem už poklusával prérií sám a sám. Mustang musel opatrně, ty hadrové bačkory mu přece jen vadily v rychlejším běhu, a já, nezvyklý na pomalou jízdu, jsem z toho byl nesvůj. Když mustang urazil asi pět mil, zastavil jsem ho a hadry jsem z kopyt zase odmotal. Byl jsem už dost daleko, hlavní účel ty láptě splnily a teď se mustang mohl konečně zas rozcválat naplno. Prérie byla rovná jako stůl a tu a tam se objevila i skupinka keřů. Zapadající slunce se drželo ještě několika stupínků nad obzorem, když jsem na jihu zpozoroval výraznou čáru táhnoucí se skoro přímo od západu k východu.

Železnice?

Pobídl jsem mustanga k rychlejšímu cvalu a zanedlouho se přede mnou vynořily kolejnice na vysokém svahu sahajícím dospělému muži nejmíň po ramena. Tak tedy zase civilizace na dosah ruky! Kdyby tu jel vlak, stačilo dát znamení, nastoupit, a za pár hodin bych byl někde v městě, na západě, na východě, podle toho, odkud a kam bych měl namířeno. Lákalo mě to. Zvláštní pocit, zvláštní myšlenky – a zvláštní touha.

Ale prerie byla silnější, vábila víc. Uvázal jsem koně a šel hledat trochu suchých větví. Bylo tu pár keřů, docela blízko náspu, tak jsem začal sbírat nejdřív zde. Měl jsem v náručí sotva pár větviček, když jsem udělal docela zvláštní objev. Přede mnou leželo kladivo. Ale co mě zarazilo víc, bylo to, že tu zřejmě neleželo dlouho. Napadlo mě to okamžitě – a jak by ne: ani stopa po řezu, čelní plocha lesklá jako zrcadlo, rukojeť skoro nová. Jestliže je někdo použil, bylo to docela nedávno, dnes nebo včera.

Na náspu jsem nenašel žádné stopy, nic, co by nasvědčovalo přítomnosti lidí. Vydrápal jsem se nahoru a obhlížel dál, a taky nic. A přece! Po chvíli jsem objevil keříček voňavé nízké trávy (v těch končinách dost vzácné), které říkají *gramma*. Snad proto jsem si ten kousek půdy začal prohlížet důkladněji a ke svému velkému překvapení jsem objevil – lidskou šlápotu! Byla čerstvá, řekl bych nanejvýš dvě hodiny stará. Na okraji se tráva už vzpamatovávala, ale otisk, který sem vtlačil podpatkem ten neznámý člověk, byl dosud zřetelný. A mluvil jasně a jednoznačně o tom, že stopu zanechal – indiánský mokasín. Že by tu byli indiáni? Zapochyboval jsem v duchu. Neměla ta stopa nějakou spojitost s odhozeným kladivem? Nakonec to ani nemusel být indián, kdo tu přešel, mokasíny přece nosí i bílí lovci – konečně, proč by si nemohl kvůli pohodlí navléci mokasín třeba *railroader*, traťmistr, střežící svůj úsek trati? Jenže tohle všechno byly domněnky, a já jsem, náhle znepokojen, zatoužil zjednat si jistotu. Poněvadž domněnky a dohady jsou sice krásná věc, ale to nejdůležitější tady na Západě je – vědět přesně, na čem člověk je.

Musel jsem si taky hned přiznat, že pátrat v těchto místech je v téhle chvíli svrchovaně nebezpečné. Po obou stranách náspu rostla

spousta keřů a za každým trsem se mohl skrývat nepřítel. A nahoru na násep bylo vidět už vůbec ze všech stran. A protože se tu klidně mohli potloukat Ogallalové, musel jsem si počínat tak opatrně, jako bych byl uprostřed nepřátelského území.

Nejdřív jsem prozkoumal keře v nejbližším okolí trati. Nenašel jsem nic. Pak jsem se vrátil, prohledal okolí v opačném, východním směru. Zase bezúspěšně. Rozhodl jsem se, že se tedy odvážím nahoru, na násep. Opatrně jsem se vysoukal po čtyřech až ke kolejím; písek maličko zakřupal pod špičkami mých prstů a já jsem najednou ucítil, že nahmatávám cosi zvláštního. Jako by tu byl šterk nahrnut do malé kupky, jako by byl nasypán na čerstvou hromádku. *Railroaders*? Ne, to se mi nezdálo, to nevypadalo na práci železničních dělníků. Rozhrnul jsem bezmyšlenkovitě hromádku šterku. Vypadalo to, že je uvnitř zavhlá. Podíval jsem se na pravičku – a užasl jsem: byla rudá. A když jsem rozhrábl kupku ještě víc – objevila se přede mnou veliká kaluž krve.

Zločin! Ano, stal se tu zločin, možná vražda, v každém případě se tu odehrálo před poměrně nedávnou dobou něco hrozného. Ale kdo byl obětí a kdo byl útočníkem? Kolem dokola přece nebyly žádné stopy. Pravda, tady nahoře byla půda velmi tvrdá, nepřijímala otisky, tady se nedalo zjistit nic, i kdyby tudy přešlo deset lidí. Zbývala však druhá strana prerie za náspem! Odplížil jsem se pomalu a opatrně přes koleje a zkoumal chvíli travnatou rovinu na druhé straně trati. Nakonec jsem objevil, že v jednom místě je tráva trochu slehlá – jako by tudy přeběhl člověk nebo lidé, kteří za sebou vlekli nějaké větší břemeno.

Mám se tam podívat? Táhl mě to k tomu místu, a zároveň jsem si uvědomoval, že v okolí může někdo číhat. Ten čerstvě provlhlý písek! Nesmím se dát k ničemu strhnout, nesmím se ukvapit!

Odtáhl jsem se pro jistotu zpátky a plížil se pak po stejné straně trati západním směrem. Teprve potom, už dost vzdálen od místa svého objevu, jsem se pomalu a opatrně přesunul přes trať a vracel se nazpět. Šlo to pomalu, ohlížel jsem se při každém kroku na všechny strany. Keře, které mi poskytovaly ochranu, mohly totiž být

docela dobře i výhodnou skrýší číhajícího záškodníka. Ale s tím už *westman* musí počítat, to patří k jeho životu: jeden den urazí na mustangu čtyřicet mil, a druhý den se vleče jak šnek, že ujde sotva míli, poněvadž nad každým krokem je nucen uvažovat, jestli si ho vůbec může dovolit.

To lentiškové křoví, které jsem pozoroval ze svého úkrytu, zpoza skupiny třešní vzdálených odtud asi osm metrů, se mi zdálo být nějak podezřelé. Bylo husté, těžko prostupné, a přece mi připadalo, jako by tam uvnitř něco bylo. Byl to jen divný stín? Nebo několik větví, které zbytečně roznítily mou fantazii? Anebo se tam skrývala živá bytost – dokonce bytost, která měla co dělat s tou vlhkou krvavou skvrnou na trati?

Opatrně jsem sebral ze země větev, posadil na samou špičku svůj klobouk a vysunul ho ven z třešňového křoví, v němž jsem se ukrýval. Naschvál jsem přitom trochu zašelestil, aby si toho určitě všiml ten, kdo tam v tom lentišku proti mně dřepěl. Čekal jsem, nedělo se nic. – To mohlo znamenat dvě věci. Buď jsem se mýlil a v křoví nikdo nebyl, anebo naopak tam seděl někdo všemi mastmi mazaný, kdo se na můj trik prostě nedal nachytat.

Rozhodl jsem se, že se přesvědčím stůj co stůj. Stáhl jsem se zpátky, chvíli jsem vyčkával, pak jsem si připravil nůž a s nožem v ruce několika skoky přeběhl těch pár metrů ke skupině lentišků. Padl jsem mezi větve s napřaženou čepelí, přímo na místo, kde jsem se domníval vidět obrysy té lidské postavy.

A skutečně tady také byla! Ležela při zemi, pootočena bokem k náspu, odkud jsem se doplížil, a byla přikryta hromadou větví. Byla tady a byla dokonale neškodná – to jsem si uvědomil v té vteřině, kdy jsem padl jako blázen do větví. – Ten člověk byl mrtev, skalpován, zabit. Tvář měl křečovitě staženu, lebka byla zbavena skalpu a v zádech mu vězel hrot ulomeného šípu. *Indiáni!* A nepochybně indiáni na válečné výpravě, protože hrot šípu byl ozuben...

Ano, to jsem tedy neočekával, přiznal jsem si – a mé rozpaky a obavy se zdvojnásobily.

Kde asi v tomhle okamžiku jsou? Odjeli, nebo se toulají někde nablízku? Stopy tu ještě byly, dost zřetelné, a vedly od náspu směrem k prérui. Rudoši – jestli to byli oni – se museli zřejmě cítit naprosto bezpečni. Vždyť jim ani nenapadlo, aby si dali práci se zahlazením otisků! Mohl jsem z nich číst jako z otevřené knihy: působili tu čtyři muži, dva starší, dva mladší. Za několik málo minut jsem si to mohl potvrdit.

Vál jihovýchodní vítr, tedy přímo proti mně, takže jsem se ani nijak zvlášť nezalekl, když jsem zaslechl tiché koňské zafknutí. Kůň mě za těchto okolností nemohl zvěstit, mohl jsem pátrat dál, s klidem, i když opatrně. To, co jsem po několika krocích objevil, stálo za to. V houští před sebou jsem uviděl skupinu asi šedesáti koní střeznou dvěma muži. Koně měli indiánskou výstroj, až na dva, ale sedla na hřbetech neměli – zřejmě bylo někde poblíž tábořiště a tam koňská sedla posloužila pro pohodlí bojovníků místo židlí, opěradel a podhlavníků. Mladší z obou strážců mě upoutal nejdřív. Měl vysoké holínky z hovězí kůže, dozajista ještě nedávno majetek toho skalpovaného nešťastníka v křoví. Vykračoval si v nich, prohlížel si je se zalíbením, spokojen se svým podílem na kořisti. Zbývající věci si nejspíš rozebrali ostatní.

Oba indiáni se bavili. Tlumeně mezi sebou špitali a šlo jistě o věci velmi vzrušující, protože rozhovor doprovázeli živými divokými gesty. Rudoši rádi dávají důraz každé větě výrazným posunkem; snad to pochází z dob, kdy se museli dorozumívat s prvními bílými osadníky a neznali jejich řeč. Ale tihle dva posunkovali ještě víc, než jsem se s tím obvykle setkával. A byl jsem tomu, musím přiznat, víc než rád; to, co jsem z jejich gest vyrozuměl, mi úplně stačilo. Starší, zkušený bojovník by je byl za to určitě nepochválil. Mávali směrem k západu, odfukovali a naznačovali ve vzduchu proud jisker, bili lukem o zem, házeli na neviditelného nepřítele neviditelné tomahavky a vrhali se po skalpech – prostě bylo nad slunce jasnější, k čemu se tady chystají.

Když jsem se konečně vrátil, měl už můj mustang společníka; Mark Jorrock ležel za křovím a žvýkal příčinlivě kus sušeného masa.

„Hallo, Charley!“ přivítal mě. „Kolik jich je?“

„Koho?“

„Indsmanů.“

„Indsmanů? Co o nich víte? Jak jste na to přišel?“

„Hihihihhi! To se divíte! Sans-ear není přece jen takový *greenhorn*, jak jste si myslel! Hihihihhi!“

Tenhle polohlasný, sebevědomý smích jsem znal. Často jsem ho slyšel, když si můj starý dobrý přítel a první učitel Sam Hawkens myslil, že právě teď dokázal bezpečně svou svrchovanou zálesáckou převahu. A abych pravdu řekl – tenhle mužík, taky už v letech, mi vůbec připomínal Sama Hawkense v mnohém a mnohém směru.

„No!“ Ukázal na mne kusem kýty, na které si pochutnával. „Co vy byste udělal, kdybyste přišel, našel koně a u něho kladivo – a z Old Shatterhanda *kupříkladu* ani kalhoty? Hihihihhi?“

„Sedl bych si a čekal bych,“ řekl jsem.

„To bych tedy *kupříkladu* nikdy neřek! A proto jsem se sebral a šel za vámi. Až k tomu ubožákovi, co ho zatáhli do křoví – bez skalpu bohužel. Když jsem vás nenašel ani tam, řekl jsem si, šel to zjistit, tak mám zatím čas na jídlo. Dám si do lebedy, než přijde. Kolik jich tedy *kupříkladu* je?“

„Odhaduju – asi šedesát.“

Tiše si hvízdal.

„Podívejme na ně! Skoro pluk! A na válečné stezce?“

„Ano.“

„Velký tábor?“

„Ano. Odsedlali.“

„Hrom do toho! Mají něco za lubem! Zjistil jste co?“

„Vypadá to, že chtějí přepadnout vlak.“

Zamžikal očima, jako bych ho tím zaskočil.

„Víte, co říkáte, Charley? S tím nejsou hračky! Mluvili o tom? Nebo jak jste na to přišel?“

Vypověděl jsem mu všechno několika větami. Pokyvoval hlavou, mračil se.

„Musíme těm lidem ve vlaku pomoci! Ale nejdřív si musíme sami všechno promyslet. Spěch *kupříkladu* taky někdy škodí. Říkal jste – asi šedesát? Hm – a já mám už na pušce místo tak nejvýše pro deset vroubků. Mrzutá věc!“

Musel jsem se zasmát: ten stařík má před sebou šedesát indiánů a místo na jejich pušky a šípy myslí na své vroubky!

„To jich hodláte tolik poslat do věčných lovišť?“

„Přesně *kupříkladu* ještě sám nevím. Ale nakonec to budou tak dva tři – ostatní stejně vezmou do zaječích, až uvidí dvacet nebo třicet bělochů.“

Mark Jorrock s myslil zřejmě na totéž, nač jsem myslil i já: zastavit vlak, spojit se s cestujícími a s posádkou vozů a indiány zahnat.

„Hlavně abychom měli jistotu, *kteřý* vlak chtějí přepadnout!“ řekl jsem.

„Podle toho, co jste říkal, určitě mají zálusk na západní, mountainký – což mě mírně udivuje,“ zabručel mužík. „Přece jen východní by spíš byl pro ně. Ten vozí všelijaké zboží, na které se třesou. Asi se budeme muset pro jistotu rozdělit. Jeden půjde po trati na východ, druhý na západ.“

„Aspoň kdybychom měli potuchy, kdy asi ty vlaky jedou!“

„Kdo to má vědět, *sir*! Já vám to nepovím, já jsem co živ neseděl v té pojízdě bedýnce – jakže jí říkají? Vagón? Já si totiž hrozně rád pohodlně protáhnu údy, kdykoliv se mi zachce. A to si ve vlaku nemůžete dovolit, člověk tam neví, kam s nohama. Na prérii a na Toničku nedám zkrátka dopustit! Hm... Tak zatím to nevypadalo, že by se k něčemu chystali?“

„Ani ne. Viděl jsem jen tábor koní, ale stejně, stejně... To se rozumí, oni vědí, kdy má vlak přijet; začnou s přípravami teprve po soumraku.“

„To znamená čekat půl hodiny,“ zabručel Sans-ear.

„A hlídat!“ dodal jsem. „Co když indiány napadne rozložit se i tady, po druhé straně náspu? Ostatně jestli se pokusí vytrhat kole-

je, a to dělávají při přepadu – tak se do toho pustí asi právě někde v těchto místech.“

„Máte pravdu – až na to hlídání. Na to mám zaučeného pomocníka. *Toničku!*“

Asi jsem vypadal hrozně překvapeně. Sans-ear se doslova pásl – na mých rozpacích.

„Už jste viděl koně, který si nezafrkne, když zavětrí cizího člověka?“

„Ne,“ řekl jsem.

„Tak to je právě Tonička. Víte, ono je báječné, když vás zvíře upozorní, že máte kolem sebe cizí lidi, jenže to má taky druhou stránku: zafuní, varuje, ale chtíc nechťic prozradí taky těm cizím lidem vás. Aspoň hodně často to tak je. A proto jsem si zacvičil Toničku na něco jiného. Žádné frkání, žádné funění, nic takového. Přijde, trkne mě tlamou, a já vím okamžitě, na čem jsem. Jedinečné – co?“

„A co když právě dneska vynechá – třeba náhodou? To se stává.“

„*Pshaw!* Ani nápad!“ přerušil mě rychle. „Vítr k nám jde přímo od *indsmanů*! Na tisíc kroků vyčenichá každou rudou kůži a přijde mi podat hlášení! A jestli ne, dám se pověsit! Jen jí věřte, Charley, beztoho by to byla zatraceně nebezpečná záležitost, špehovat ty rudé darebáky. Mají oči jak ostrůž, poznali by černou krávu ve tmě!“

„No uvidíme, uvidíme,“ souhlasil jsem. „Doufejme, že nás Tonička nezklame.“

Sáhl jsem rukou za opasek a vytáhl doutník, „domovinu“, kterou jsem si tu a tam vlastnoručně připravoval. Zapálil jsem si a Mark údivem vypouklil oči a otevřel dokořán ústa. Dokonce se mi zdálo, že samou rozkoší nad tou vůní maličko zašilhal.

„*Oh – wonderfull!* Ta nádhral – Charley – vy máte – doutník?“

„Máte chuť?“

„Sem s tím! Před vámi člověk musí mít plný soudek úcty! Cigáro na prerii! Přepych! Blaho!“

Zapálil si, po indiánsku zatáhl několikrát za sebou a teprve potom vyfoukl kouř. Blahem jen zářil – jako kdyby právě vstoupil do sedmého nebe proroka Mohameda.

„*Hang it all!*“ zahromoval si od plic. „Za tuhle rozkoš vám skládám nejhlubší poklonu, Charley. Co je to vůbec za značku?“

„Vyznáte se v doutnících? Hádejte!“

„To si myslím, že se vyznám!“

„Tak prosím.“

„To je přece jasné – je to viržinie. *Goosfoot*. Anebo *Maryland*.“

„Ne, ne.“

„Že bych se spletl? Tak *Legitimo*. Direktně z Brazílie.“

„Taky ne.“

„*Curacao*. Z Bahie.“

„Zas vedle!“

„To jsem blázen,“ zabručel. „Tak co je to zač?“

„Podívejte se!“

Vytáhl jsem další doutník, rozbalil ho po listech a podal mu ho na dlani.

„Copak vám přeskočilo?“ Divže se na mne nevrhl, aby mi zabránil v té svatokrádeži. „Ničit takový báječný doutník – vždyť by vám za něj dal každý lovec kožešin bobří kožich!“

„To nic!“ Zatvářil jsem se náramně sebevědomě. „Zítřka nebo pozítří dostanu další.“

„Zítřka nebo pozítří? Člověče – kde byste je vzal! Odkud?“

„Tam odtud. Mám továrničku.“

Ukázal jsem ke svému mustangovi.

Mark Jorrock se mírně urazil.

„Hloupé vtipy!“ zabručel.

„Žádné vtipy – radši si dřív pořádně prohlédněte ten tabák.“

Podíval se na mne po očku, zavrtěl hlavou a začal ohromně pozorně zkoumat doutník, který jsem mu podal.

„Tabák neznám,“ pobroukával, „ale je znamenitý.“

„Hrábněte tam mustangovi do sedla,“ vybídl jsem ho.

Poslechl, vytáhl několik listů – a vybuchl:

„Vy si ze mne v jednom kuse utahujete! To je třešňové a leniškové listí!“

„Tak jest! A je mezi ním taky trochu divokého konopí! A ty obalové listy nejsou nic jiného než pilát lékařský, víte, ta rostlina, co se jí tady v kraji říkává *verhally*. A toto je ta moje továrnička.“

„Tahle bedýnka?“ ustrnul.

„Úplně stačí,“ ujistil jsem ho. „Dáte tam všechny ty druhy listí, co jsem vám vyjmenoval, a strčíte si to pod sedlo. Je tam teplo, listí začne kvasit – no a to je celý ten zázrak...“

„Mám vám to věřit?“

„Jak chcete,“ pokrčil jsem rameny. „Upřímně řečeno – pravému doutníku se to nevyrovná; mlsný kuřák by tu mou směs moc brzo zahodil. Ale až se bude potloukat léta po savanách, bude mu to docela chutnat jako pravý *goosfoot*. Sám jste se přesvědčil.“

„Klobouk dolů, Charley! A vykládejte si, co chcete, mně chutná prvotřídně.“

Stařík si zamlaskl, to, co jsem mu odhalil ze svého výrobního tajemství, ho nemohlo ani v nejmenším připravit o požitek. Vychutnával doutníček do posledního oharku, dokud z něho vůbec i ještě něco mohl držet mezi prsty.

Slunce zatím zmizelo za obzorem, začalo se smrákat. Pomalu jsme se už museli chystat.

„Dáme se do toho?“ řekl Mark Jorrocks.

„Jsem připraven.“

„A jak to provedem?“

„Společně až ke koním indiánů – pak se rozdělíme a každý se poplízíme k hlavnímu táboru z jedné strany. Sejdeme se za tábořištěm.“

„Dobře,“ přikývl. „A kdyby nám do toho něco přišlo – prchá se na jih, k vodě. Je tam kus lesa, zasahuje cípem až do prémie, dělá to tam takový jazyk. Asi dvě míle odtud. Tam bychom se v nejhorším případě našli.“

„Souhlasím. Můžeme jít.“

Ta opatrnost snad byla zbytečná; nezdálo se mi, že by nás mohli překvapit. Ale Mark Jorrocks se správně držel zlaté zásady: v prerii nikdy opatrnosti nezbývá.

A tak jsme vyrazili vpřed.

2. Na Velké západní

Bylo tma jako v pytli.

Přeběhli jsme železniční násep, sklouzli po svahu dolů a běželi podél trati, nože připraveny v rukách. Oči, uvyklé už na tmu, rozeznávaly předměty na několik kroků. Ale nikde nebylo nic podezřelého.

Dostali jsme se bezpečně, ničím a nikým nerušení, až ke koním. Ještě tu stáli, indiáni je zatím nepotřebovali.

„Vy vpravo, já vlevo,“ zašeptal starý lovec a přitiskl se k zemi.

Obešel jsem obloukem stanoviště koní, a ukrýváje se za skupinou křovin, doplížil jsem se zanedlouho až k volnému prostranství, kde jsem z dálky rozeznával ve tmě nějaké postavy. Byli to indiáni. Polehávali po zemi ve skupinkách i jednotlivě, všichni tiší, nehybní, jako by zkameněli. Nezapálili ani oheň, příprava na přepad byla dokonalá.

Objevil jsem poblíž svého místa skupinku, která jediná, jak se mi zdálo, jevila známky života; polohlasem se tam o něčem bavili. Možná že právě tady se něco dozvím! Když jsem se velmi opatrně přiblížil, měl jsem co dělat, abych se neprozradil výkřikem. Soudě podle per a odznaků, seděli tady samotní náčelníci! A přitom z té trojice jen *dva* byli indiáni – třetí muž byl běloch! Uvažoval jsem, kdo by to mohl být. Snad préríjní tulák, jeden z těch, co drží hned s nějakou bandou rudochů, hned zase s bílými kumpány, podle toho, kde kyne bohatší kořist? Anebo lovec, který si, jak to bývá, zachránil život tím, že přijal za ženu indiánskou *squaw* a stal se od toho okamžiku rovnoprávným příslušníkem kmene? Jenže na takového zrovna nevypadal: byl by se v tom případě ještě daleko víc podobal oděvem a výstrojí ostatním.

Rozesadili se u křoví a to mi poskytovalo nemalou výhodu. Při dostatečné opatrnosti jsem se jim mohl dostat až skoro za záda – a já jsem té příležitosti taky využil. Mluvili s přestávkami, tou podivuv-

hodnou hatmatilkou, která míchá indiánská a anglická slova, ale které v těchhle krajinách rozumí každý.

„Můj bratr to ví určitě?“ zaslechl jsem hlas jednoho z indiánů.

„Ano. Řekl mi to jeden z mužů, kteří bydlí u stáje ohnivého oře,“ odpověděl běloch.

„A odkud pochází?“

„Ze země Vajkur, z Kalifornie. Má se dopravit k Velkému otci bledých tváří, protože on z něho bude razit dolary.“

„Velký otec neuvidí z toho zlata ani tolik, aby si mohl udělat jediný dolar! Kolik mužů doprovází ohnivého oře?“

„Nevím. Ale moji rudí bratři jsou stateční bojovníci. Přemohou je všechny.“

„Bojovníci Ogallalů ukořistí dnes mnoho skalpů. Jejich ženy a děti budou tančit radostí, až se k nim vrátí. Budou mít jezdci na ohnivém oři hodně věcí, které potřebují rudí muži? Šatů, zbraní, příkrývek a jiných?“

„Víc, než si dovedeš představit!“ řekl běloch teď velmi důrazně. Odmlčel se: „Doufám, že rudí muži mně dají, oč jsem je žádal?“

„Můj bratr obdrží všechno zlato a stříbro, které přiveze železný oř. Ogallalové je nepotřebují, poněvadž znají místa, kde leží nuggety, a nestojí o ně. Bledých tváří se však zmocňuje horečka, když slyší o zlatě. Náčelník Ogallalů Ka-vo-mien znal jen jednu bledou tvář, která říkala, že zlato je *deadly dust*, smrtící prach, stvořený Zlým duchem k tomu, aby se z lidí stávali zloději a vrazi.“

„To tedy byl blázen!“ zahučel běloch. „A hlupák!“

„Můj bratr se mýlí. Ogallalové poznali při vodách Missouri, když se chystali ulovit skalpy *trapperů*, že v jeho hlavě sídlí moudrost, ačkoliv se mu bílí lovci smáli, že přijel do savany přes Velkou vodu jen proto, aby poznal život rudých kmenů. Kdyby však byli poslechli jeho rad, nezdobily by jejich skalpy vigvamy Ogallalů. On bojoval statečně s tisícem našich bojovníků, a když byl zajat, veliký náčelník Ma-ti-ru mu nabídl svou dceru, aby nemusil zemřít u mučednického kůlu. On však se odvrátil od květiny prémie, uloupil náčelníkovi koně, zmocnil se svých zbraní a uprchl.“

„Kdy se to stalo?“

„Slunce přemohlo zimu od té doby už osmkrát.“

„Znám jeho jméno?“

„Jeho pěst je mocná jak medvědí tlapa. Dovede bojovníka udeřit tak, že nakrátko umře. Proto mu dali lovci jméno Old Shatterhand.“

Sioux mluvil pravdu, i když – pokud jde o těch tisíc bojovníků, jimž jsem vzdoroval – dost nemírně přeháněl. Teď jsem si oba také připamatoval, Ka-vo-miena i Ma-ti-rua, který tu rovněž seděl, až do této chvíle však mlčky. Moje jméno ho zřejmě popudilo. Zvedl ruku a zahuhlal:

„Běda mu, jestli ještě někdy padne do rukou rudých mužů! Přivážeme ho ke kůlu a Ma-ti-ru mu sám bude rvát z těla sval po sval!“

Kdybyste tak věděli, že ten, o kterém mluvíte, leží pár kroků za vašimi zády, napadlo mě, a mimoděk jsem se přitiskl k zemi.

„Rudí muži Old Shatterhanda už nikdy neuvidí,“ pospíšil si s odpovědí běloch. „Odjel za moře, do země, kde slunce pálí jako oheň a kde je země místo travnatých savan pokryta samým pískem.“

Hleďme, pokračoval jsem v duchu v rozhovoru s těmi třemi, tak dokonce až k vám se dostala zpráva o mých cestách po Sahaře! Patrně jsem se o tom kdysi zmínil někde při táborovém ohni – a jak vidno, letělo to prérií jak tichá pošta!

„On se vrátí!“ rozhodl zjevně se skálopevným přesvědčením Ma-ti-ru. „Kdo jednou pil vzduch prerie, bude po něm toužit, dokud mu Velký duch ponechá život.“

To tedy máš pravdu, přisvědčil jsem v duchu, nakonec na tom není nic nepřírozeného. Pošlete horala do roviny, a bude k smrti nešťasten; pošlete toho, komu učarovalo moře, nahoru do hor, a usouží se tesknoutou po kapce slané vody.

Ka-vo-mien ukázal k obloze:

„Můj bratr ať se podívá na hvězdy! Přišel náš čas! Ví můj bílý bratr, jak použít železné ruce, které jsme vzali bílému muži?“

„Bud' bez starosti! Jen ať mě rudí bojovníci následují! Ale počkej! Ještě mi pověz: dáš mi mezky, kteréš mi slíbil, aby odvezli zlato? A poskytněš mi bojovníky, aby mě doprovodili k řece Canadian?“

„Ma-ti-ru nelže. Dostaneš mezky a bojovníci Ogallalů s tebou pojedou až k hranicím země Aztlanu. A jestli přinese ohnivý oř hodně věcí, které se zalíbí Ma-ti-ruovi a Ka-vo-mienovi, doprovodí tě až k tvému synu, až do města Aztlan, kterému říkáš Mexiko.“

Ma-ti-ru ze sebe vyrazil zdušený výkřik. Byl to povel: ve chvíli se začali Ogallalové tiše zvedat a připravovat na odchod.

Také já jsem se odsouval pomalu zpátky. Nedoplížil jsem se nijak daleko od ogallalského tábořiště, když se mi zazdálo, jako by vítr pohnul větvičkami v blízkém křoví.

„Marku!“

Vydechl jsem to docela tiše, ale zaslechl mě; několik kroků před sebou jsem rozpoznal jeho pohublou postavu. Jen na okamžik se vztyčila a hned zase zmizela v křoví.

„Charley!“

Doplazil jsem se rychle až k němu.

„Viděl jste něco?“ zašeptal jsem.

„Totéž co vy – pár indiánů!“

„A zaslechl jste něco?“

„Mlčeli jako zařezaní. A vy? Měl jste štěstí?“

„Měl, měl – ale o tom až pak. Musíme si pospíšet, půjdou teď k západu – abychom se vůbec dostali ke koním!“

Beze slova mě následoval. Přes násep jsme se přeplazili s podivuhodnou rychlostí. Myslím, že tušil, oč půjde, zkušenému zálesáku se nemusí nic třikrát vysvětlovat. Hned za náspem jsem mu navrhl:

„Jorrocksi, teď vezměte koně a jeďte podle trati asi tak půl míle; tam na mne čekejte, přijedu za vámi. Zůstanu ještě tady. Chci se podívat, co provedou.“

Souhlasil, ačkoliv se v první chvíli nabízel, že zůstane se mnou. Ale aby tu zůstávali dva, to bylo zbytečné, sám to uznal a přistoupil nakonec na můj návrh.

Když zmizel v temnotě, položil jsem se do křoví za náspem a pozoroval, co se bude dít na trati. Nedaleko místa, kde jsem našel kladivo, se Ogallalové vyhnuli ke kolejnicím. Nenápadně, schován za keř, mohl jsem je sledovat tak říkajíc krok za krokem. Co chvíli jsem zaslechl, jak zacinkne úder kovu na kov. Ano, bylo to kladivo. Šroubovákem, který vzali zabitému železničáři, uvolňovali nýty v kolejích a kladivem je pak rozráželi od sebe.

Dlouho jsem se ovšem nezdržoval. Víc jsme nepotřebovali zjistit.

V pěti minutách jsem dohonil Sans-eara.

„Slyším to až sem!“ uvítal mě. „Rozbíjejí koleje – že?“

Prisvědčil jsem.

„Musíme naproti vlaku, přijede asi za tři čtvrtě hodiny. Pojd'te, ať ho zastavíme včas!“

Chvilku přemýšlel, potom zavrtěl hlavou.

„Ne! Teď zase já zůstanu tady, Charley!“

„Proč?“

„Někdo by tu měl zůstat, co kdyby se jim vylíhla v mozcích ještě nějaká další čertovina? Musíme vědět o všem: podívám se za nimi aspoň na chvilku.“

„A Tonička?“

„Nehne se odtud na krok. A jeďte, nezdržujte se už – najdete mě zas tady na tomhle místě!“

Vyhoupl jsem se do sedla a pádil jsem se svým mustangem vstříc vlaku. Noc pomalu bledla, hvězdy se ukazovaly jasněji a jasněji a v jejich bledě žlutém světle jsem mohl dohlédnout na několik koňských délek. Můj kůň klusal bystře a pravidelně, viděl možná ještě líp než já; když jsme urazili asi tři anglické míle, zastavil jsem ho, hodil mu smyčku z uzdy kolem předních a šel jsem nasbírat trochu suché trávy. Kupka byla hotova za chvíli, navrch jsem potom naskládal kousky klestí a ještě si udělal z větve a trávy jednoduchou pochodeň.

Asi za deset minut – poslouchal jsem s ušima přitisknutýma ke kolejím – se ozvalo dunění. Sítilo rychle, vteřinu od vteřiny, jako by se přibližovala smršť. Když jsem zvedl oči, rozeznával jsem už

v dálce malý světlý bod. Blikal, zvětšoval se, byla to svítilna na čelní straně lokomotivy.

Vymrštil jsem se a skokem se ocitl u své kupky suché trávy. Vysoko vzplanula, jasným, daleko viditelným plamenem. Strojvůdce si ohně v té chvíli už jistě všiml. Hučení a supění lokomotivy sílilo, kotouč světla se stával stále jasnější a jasnější. Každou minutou se musel vlak objevit přede mnou.

Zapálil jsem teď pochodeň z trávy a větví a rozběhl se podél kolejí proti příjíždějícímu vlaku. Začal jsem zuřivě mávat v kruzích, až jiskry pršely na všechny strany. Strojvůdce mě uviděl, asi pochopil, že dávám znamení, poněvadž začal pohotově brzdit. Stroj úpěnlivě pískal, kola skřípěla, sykot páry se mísil se skřípotem železa – a vlak zůstal stát snad pět kroků za ohnivou hranicí, kterou jsem zapálil. V okénku lokomotivy se objevila strojvůdcova učerněná tvář.

„Hallo! Co to má znamenat, člověče? Chcete jet s námi?“

„Ani nápad!“ křikl jsem. „Chci vás varovat – máte před sebou indiány!“

„... *s’death!*“ Strojvůdce si z lokomotivy odplivl. „To myslíte vážně?“

„Hallo – co se tu děje?“

„Prý tu jsou někde indiáni, Mr Fanningu,“ volal na něho strojvůdce.

Ze tmy se ozval další hlas. Po trati přibíhal vlakvedoucí a rozhazoval rukama.

Mr Fanning vyhlížel rozčileně.

„Vy jste je viděl?“ vybafl na mne.

„Viděl a slyšel. Ogallalové.“

„A hrome! Zrovna ta cháska. Kolik jich je?“

„Asi šedesát!“

„To je už letos potřetí, ke všem čertům!“ zahromoval vlakvedoucí. „Tentokrát jim to spočítáme, jak jsou daleko?“

„Tři míle – přibližně.“

„Dobrá! Mr Simpkins, zakryjte světlo! Ta rudá banda má oči jak rysi, nesmí nás upozorovat!“ Obrátil se ke mně. „Děkuju za varová-

ní, muži! Vidím podle šatů, že jste lovec nebo něco podobného, pravda?”

„Něco podobného,“ řekl jsem. „A mám ještě pomocníka – pozoruje zatím pro jistotu Ogallaly.“

„To jste navlíkli dobře... *Hallo*, lidi, co mi tu děláte? Žádný zmatek, žádný rozruch, nic se neděje!“

Několik cestujících se vyhrnulo z vlaku, obklopilo nás a začalo dorážet s otázkami. Ted’ zase ztichli.

„Mr Fanningu, vezete s sebou nějaké zlato?“ řekl jsem, a protože jsem viděl, že si mě udiveně i nedůvěřivě prohlíží, rychle jsem dodal: „Ogallalové o tom vědí – lépe řečeno, nějaký bílý *bushheader* jim o tom řekl.“

„Co může vědět nějaký darebák o takových věcech?“

„To už se mě moc ptáte, příteli,“ pokrčil jsem rameny. Na můj vkus bylo těch řečí pomalu dost. V takovém postavení!

„My to z něho vymáčkne, jen co ho dostaneme do ruky! Ale *sir*, vy jste se nepředstavil!“

„Můj kamarád vpředu je Sans-ear, a já...“

„Sans-ear! *Behold* – to je trefa, pane. Ten staroch nadělá v boji práce za deset! Báječné! A vy?“

„Já jsem Old Shatterhand.“

„Óóóó – zrovna nedávno jsem slyšel, že jste honil Siouxy nahoře na Montaně. Těší mě, *sir*, že vás poznávám, a doufám...“

„Nechme to těšení na jindy, Fanningu, a dohodněme se radši co dál,“ přerušil jsem ho. „Nemůžeme se zdržovat, *indsmani* vědí, kdy má vlak přijet. Abychom nevzbudili zbytečně podezření.“

„Souhlasím!“ řekl vlakvedoucí. „Popište mi přesně, jaké postavení rudoši zaujali – dřív nespustím žádnou akci!“

„Mluvíte jak feldmaršál!“ zasmál jsem se. „Jenže já vám bohužel nemohu předložit nákres s rozložením nepřátelských sil. Na to už nezbývá čas! Sans-ear bude ovšem dělat, co je v lidských silách – ale já jsem chtěl slyšet, k čemu se rozhodnete *vy*!“

„Budu útočit,“ řekl. „Jednou provždycky těm chlapům osladím ty jejich lumpárny! Vy jste byli jen dva, a to se ovšem člověk nemůže odvážit...“

„*Pshaw!*“ skočil jsem mu do řeči. „To nechte být! Čeho se můžeme nebo nemůžeme odvážit, to víme sami. Ale když spustím v noci ze své henryovky pětadvacet ran, nepozná žádný indián na světě, jestli má proti sobě dva lovce, nebo padesát! Na to vemte jed! Haló, vy tam na vagónech, máte nějaké zbraně?“

Ta otázka byla zbytečná, mohl jsem si předem spočítat na prstech, že každý z nich má aspoň pušku, nebo přinejmenším pistoli. Ale vlakvedoucí se opravdu začal tvářit trochu příliš vojevůdcovsky, musel jsem mu co nejdříve ubrat vítr z plachet. Vést noční útok proti indiánům, to vyžadovalo trochu jiné zkušenosti, než jakou má konduktér na železnici – i kdyby to byl sebestatečnější a sebepochtivější muž.

Lidé před vagóny i v okénkách mručeli na souhlas a vlakvedoucí je doplňoval přesnými údaji, které si opatřil bůhvídkde:

„Mám na vozech šestnáct dělníků, to jsou střelci, jak zákon káže, Mr Shatterhande! A asi dvacet úředníků, ti jedou do Fort Scottu. Dovedou se ohánět – revolverem, puškou, nožem, jak si vyberete! A krom toho jede s námi asi deset dalších *gentlemanů*, těm také bude dělat náramné potěšení, když proštepují nějakou tu indiánskou kůži. Kdo jde s námi, pánové?“

To se rozumí, že po takovýchto slovech nebylo mezi cestujícími člověka, který by necítil chuť rozdat si to s Ogallaly. Už proto, aby nevypadal před ostatními jako zbabělec. Jenže nadšené, ale nezkušené pomocníky jsme mohli potřebovat ze všeho nejméně. Rozpačitě jsem se poškrábal po bradě:

„*Meššúrs* – já vám děkuju. Vidím, že byste se nebáli ani čerta, ale abyste se vrhli na *indsmany* všichni najednou, to nejde. Nezapomeňte – máte tu s sebou taky ladies. I když dáme Siouxům na frak, a o to nemám strach, mohl by se sem některý zatoulat a třeba by se mohl pokusit, i zaútočit na vlak. Krátce a dobře: někdo tady musí hlídat!“

Nastalo okolkování, dohadování, potom mezi sebou vybrali asi osm mužů. Většinou na mne zapůsobili dojmem lidí, kteří rozumějí líp cenám vína, cigaret nebo obilí než pušce a bowiáku. Obrátil jsem se na vlakvedoucího:

„A co váš personál? Bez dohledu soupravu nemůžete nechat!“

„Zůstane tady strojvůdce a topič,“ rozhodl Mr Fanning. „Převzou velení tady ve vlaku. A já si vezmu na povel ostatní!“

„Jak si přejete!“ zasmál jsem se. „Jistě jste už mockrát bojoval s *indsmany*!“

„Totiž...“ Vlakvedoucí na vteřinu znejistěl, ale vzápětí byl zas tak nádherně sebejistý jako zpočátku. „Totiž... na tom nezáleží. Tihle *Yambarikové* nedokážou nic než vpadnout zákeřně do zad. Ale když se jim někdo postaví, vezmou okamžitě nohy na ramena. Budete koukat, jak s nimi zamáváme!“

„Dost pochybuju,“ potřásl jsem hlavou. „Ogallalové nejsou zbabělci! A vedou je Ma-ti-ru a Ka-vo-mien!“

„A má být?“ zvolal téměř rozjařeně železničář a zamával bojovně pravičkou, jako by už drtil Siouxy po desítkách. „Má mi snad spadnout srdce do kalhot? Podívejte, navlíknem to docela jednoduše: odkryjem světla a pojedem až k místu, kde ti darebáci vyrvali koleje. Tam zastavíme, seskáčeme, vrhnem se na rudochy a všechny do jednoho je skosíme. Potom opravíme koleje a pojedete se dál!“

„Z vás by mohl být od hodiny přinejmenším generál! Jenže byste dohnal své lidi rovnou do záhuby, kdybyste chtěl udělat to, co jste právě řekl. A tomu já asistovat nehodlám!“

„Počkejte: co tím chcete říct? Vy nám snad nemíníte pomoci? Nebo je to zbabělost? A já vím! Mrzí vás, že tady nedáváte rozkazy sám!“

„*Pshaw!*“ Ted' už mi milý Mr Fanning začínal doopravdy lézt křemem. „Něco vám povím: rozhodně se tady s vámi nebudu dohadovat, jestli je Old Shatterhand zbabělec, nebo ne. A nebudu se ani bavit o tom, jestli mě mrzí, nebo nemrzí, kdo tady dává rozkazy. Mně je totiž srdečně jedno, co bude za hodinu a komu budou patřit vaše vážené skalpy, jestli ještě dál vám, anebo indiánům. Ale *já*, *já* si

chci zatím ten kus kůže na hlavě uchovat, a udělám pro to všechno, co se dá. *Good evening, meššúrs!*“

Otočil jsem se na patě a odcházel. Vlakvedoucí mě okamžitě drapl za ruku.

„*Stop, sir!*“ vykřikl rozčileně. „Já jsem tady převzal velení a vy se musíte podřídít – odpovídám za všechno, co se tu děje! Co jsem řekl, to platí! A i kdyby na nás indiáni zaútočili, vozy nám poskytnou docela slušnou ochranu, nemyslíte? Co říkáte vy – muži?!“

Cestující horlivě pokyvovali; pochybuji, že mezi nimi byl jeden jediný *westman* s větší zkušeností. Fanning se samozřejmě cítil důvěrou svých cestujících ohromně uspokojen a poctěn.

„No tak vidíte!“ obrátil se ke mně. „Polezte nahoru!“

„Ale ovšem,“ řekl jsem, „když říkáte nahoru, tak teda nahoru!“

Vyšvihl jsem se do sedla na mustanga.

„Ne – na lokomotivu!“ vykřikl vlakvedoucí. „Já myslel nahoru ke strojvůdci.“

„A já myslel nahoru na koně,“ zasmál jsem se. „Pořád se nemůžem nějak shodnout!“

„Já vám příkazuju, abyste nechal obstrukci a slezl!“

Zajel jsem až těsně k němu a podíval se mu zpřímá do očí:

„Vážený pane,“ řekl jsem, „vy jste se asi v životě nesetkal s *westmanem*, poněvadž byste jinak věděl, že takhle se s poctivým lovcem nemluví. *Nikdy!* Buďte tak laskav a vylezte si na lokomotivu sám!“ Cvrnkł jsem mu prstem do ramene, otočil koně a zmizel za křovisky ve tmě.

Za čtvrt hodiny jsem už stál po boku Marka Jorrockse.

Tvářil se přirozeně velmi překvapeně.

„Já myslel, že přivedete nějaké lidi?“ divil se.

„Já taky, jenže jsem narazil na strategického génia,“ odpověděl jsem rozmrzele.

„To jste mu udělal dobře,“ pochválil mě, když jsem dovyprávěl, co všechno se událo u vlaku. „*Railroader!* Ohrnuje nad poctivým zálesákem nos, protože *kupříkladu* nechodí třikrát týdně k holiči! Budou se divit, co zbudě z jejich plánu! *Hihhi!*“

Zasmál se docela jako Sam Hawkens.

Mávl jsem jenom rukou.

„Zjistil jste něco?“ přehodil jsem výhybku.

„Samo sebou,“ přisvědčil. „Rozdělili se po obou stranách trati – asi v těch místech, kde mají schované koně. Mimochodem: zůstali u nich jen dva muži!“

„Hm,“ zabručel jsem.

Rýpl mne lehce loktem:

„Vidím, že vás pořádně naštváli. Co s nimi, Charley? Už jste se rozhodl, že je *kupříkladu* necháme osudu?“

„Ale ne. To se rozumí, že jim musíme pomoci. Je to naše povinnost, Marku, já vím.“

„Povinnost nepovinnost, já se spíš těším, jak zase pár Ogallalům ukážu, že tu pobíhal po savaně Sans-ear! Poslyšte, mám návrh! Co byste si myslil o tomhle: *stampedo!*“

„Rozehnat koně?“ řekl jsem. „Nebyla by to špatná myšlenka, určitě ne, kdyby nás bylo víc. Ale v našem postavení bych se toho skoro bál. *Railroadeři* dostanou na frak – a co zmůžeme my? Zadržet Ogallaly, než přijede příští vlak, víc nic. Jestli ale rozeženeme koně, bude z toho bitva na život a na smrt a poteče až příliš krve. Víte, Marku, ono je takové vojenské pořekadlo, že někdy se má postavit nepříteli most třeba ze zlata. Aby měl kudy zmizet.“

„To je pro mne novinka!“ bručel Jorrocks. „Já slyšel o mostech ze dřeva, z kamene, ale ze zlata? A představte si, jak se budou tvářit, až uvidí – – – *stop!* Vždyť my je tím můžeme ohromně vyjukat! Kdybychom jim *kupříkladu* nahnali koně přímo do zad!“ Pokyvoval jsem nerozhodně hlavou.

„Něco na tom je,“ připustil jsem. „Ale víte co? Zařídíme se, až jak se věci vyvinou.“

„Pro mne za mne. Ale na jedno mi musíte přistoupit hned: ty dvě hlídky u koní zneškodníme už teď. Pro jistotu! Rozumíte mně?“

„Dobrá – ale žádné zbytečné krveprolití. Stačí svázat a strčit roubík do pusy.“

Pokrčil rameny, souhlasil však, ať je tedy po mém.

Za deset minut, možná že ještě za míň, bylo po všem. Stráže u koní byly v naší moci a my se vraceli nazpět k trati. Vyhlížel jsem světla lokomotivy a přemýšlel o tom, komu asi patří kůň se španělským sedlem, kterého jsem si všiml bezprostředně vedle stráže. Podle výstroje to vypadalo, že majitel pochází odněkud ze Střední, ne-li z Jižní Ameriky – ostatně prohlédl jsem si trochu brašnu na sedle a vylovil odtud několik papírků. Podívat se na ně důkladně jsem už neměl čas. V dálce probleskovalo světýlko blížícího se vlaku. Supěl jsem zvolna, velmi zvolna, a nakonec zastavil několik málo metrů před roztrhanými kolejnicemi.

Čekal jsem, že Mr Fanning projeví aspoň špetku rozvahy a nechá své lidi ve vagónech. Bohužel udělal pravý opak. – Sotva strojvůdce zastavil, vyhrnuli se všichni z dvířek ven, rovnou do prerie. Světlo na lokomotivě zářilo daleko do temnoty a lidé pobíhající zmateně v jeho žlutavém kuželi poskytovali indiánům na několik vteřin víc než dokonalý terč. A těch několik okamžiků jim bohatě stačilo. Zarácholila salva a vzápětí se zvedl kolem dokola divoký, ohlušující pokřik a jekot.

Z křoví podél trati vyrazili vyjící Ogallalové. Hnali se s puškami v rukou k těm, které zasáhla smrtící kulka, aby jim vzali skalp.

Po ostatních běloších už nebylo ani vidu. Všichni se překotně rychle ukryli do vozů.

Nejmoudřejší by v tom okamžiku bylo, kdyby strojvůdce dal zpátečku a pokusil se rychle uniknout. Jenže lokomotiva zůstala opuštěná, i topič se strojvůdcem se nejspíš v tom zmatku schovali v některém z vozů.

„Teď *kupříkladu* začne pravidelné obléhání,“ zašeptal Mark.

„Anebo útok,“ mínil jsem. „Vědí, že mají čas jen do příjezdu příštího vlaku.“

„A my?“

„Těžká rada. Moc toho na vybranou nemáme. Marku, teď přijde ke cti *stampedo*.“

„Co to znamená? Vy jste se rozmyslel jinak?“

„Hned vám to vysvětlím. Dostal jsem totiž nápad: objedeme prérii v délce padesáti šedesáti koňských délek. Každých patnáct metrů zapálíme prérijní travu. Když bude na indiány současně působit oheň i poplazení koně, půjde jim z toho hlava kolem!“

„Kdy chcete začít?“

„Hned!“

Domluvili jsme si místo, kde se sejdem, totiž blízko trati na hořící prérii, a v několika málo minutách jsme poseli travnatou rovinu věncem ohýnků. Plamínky byly zpočátku malé, jen olizovaly travičku, takže jsme měli dost času vrátit se ke koním a přerezat řemeny, jimiž byli spoutáni. Cítili zápach hořící trávy, větrili dým a sami se už vzpínali.

„Nechytnou nakonec taky vagóny?“ staral se Mark Jorrock.

„Nemějte starost! Tohle vydrží, musí projet jinším ohněm, když hoří celá prérie. Hlavně aby indiáni viděli, že mají na vybranou jen dvojí: buď se usmažit, nebo utéct!“

Ohnivý kruh se rozmáhal, ozařoval okolí, bylo vidět každý strom a každý keříček. Koně poklusávali zmateně po prérii, přebíhali hned sem, hned tam, země duněla, ozýval se křik Ogallalů, vzteklý, zlostný, jak jej umění vyrazet právě jen indiánská hrdla. Postavy rudochů se míhaly kolem nás, ale my jsme neměli čas je příliš pozorovat. Oheň se šířil, praskal, blížil se k sobě v kruhu ze dvou stran, i my jsme museli hledět, abychom se úzkým pásem, kam dosud plameny nezasahovaly, dostali z výhně, kde každým okamžikem bylo dýchání obtížnější a obtížnější.

Tonička i mustang se činili. Prolétli jsme, obklopeni z boků vyšlehujícími plameny, až k volnému pásu, kam se plameny ještě nedoplazily. Vrátili jsme se obloukem zpátky, tak říkajíc za zády požáru, asi v místech, kde jsem zapaloval třetí kupku trávy.

Půda tu byla zčernalá na popel, ale už zase vychládala a úzký pruh spáleniště označoval cestu k úniku. Vzduch, před chvílí ještě těžký, nedýchatelný, s nepatrným obsahem kyslíku, se pročišťoval, ochlazoval a za slabou čtvrthodinku jsme viděli hořící travu a keře už jen při obzoru jako červeně fialovou záři. A prérie kolem nás byla

zas temná, neprostupná; hvězdy, zastřené dosud závojem kouře, zůstávaly neviditelné.

„To byl žár!“ vydechl Sans-ear. „Peklo, Charley – a bojím se, aby to neodnesl náš vlak.“

„Buďte klidný, říkám, že vagóny jsou na tohle zařízeny. Musejí odolat daleko většímu požáru, ujišťuji vás.“

„A co teď?“

„Chvíli počkáme a pak zpátky k vlaku,“ mínil jsem, „ale pro jistotu to vezmem obloukem!“

Sans-ear přikývl.

Rozjeli jsme se asi tak po čtvrthodince k místu, kde zastavil vlak. Lehký vítr zvedal prašnou spáleninu, hnal nám ji do očí a vytvářel kolem stojícího železného oře záclonu kouře, která nás dráždila ke kašli. Uviděli jsme před sebou světlá stroje – ale po indiánech nebylo ani stopy. Ani po jedné straně náspu, ani po druhé. Objevili jsme je, teprve když jsme dojeli blíž: leželi pod vagóny, mezi jejich koly, kam se utekli před hořící trávou prémie a odkud se teď asi obávali vylézt – ze strachu před kulkami pušek lidí z vagónů. Plán tedy vyšel. Nebezpečí pro ně dosud nepominulo – pro cestující z vlaku ovšem také ne. V tu chvíli mi bleskl hlavou nápad. Provést ho bylo nesnadné – ale sliboval v případě úspěchu okamžité rozřešení situace.

„Marku,“ křikl jsem, „vraťte se zpátky ke koním, já pány Ogally vykourím z toho hnízda pod vagóny!“

„Chcete to zamést puškou?“

„Něco jiného!“

Stačilo několik slov, aby můj kamarád pochopil, zachechtl se, přikývl, pak se otočil na patách a pospíchal nazpět; a já, s nožem mezi zuby, jsem se plížil podél náspu až k místu, kde stál stroj. Rozhlížeje se opatrně na všechny strany, vydrápal jsem se nahoru na násep, přehoupl se dvěma rychlými skoky až k lokomotivě a potom se vyšvihl nahoru do budky k řídicím pákám. Trhl jsem prudce pákou, zasyčela pára, pak začala skřípět kola, ozval se řev a stroj se dal do pomalého, volného zpátečního pohybu. Asi po třiceti metrech jsem zabrzdil. Kolem trati přebíhali indiáni, kteří se dostali zpod

vagónů a v panické hrůze teď prchali směrem, kde nechali své koně. Několik jich zůstalo ležet zraněno mezi kolejemi. Rozhodoval jsem se právě, mám-li couvnout s vlakem ještě dál, když se na schůdcích k lokomotivě vynořila najednou jakási postava.

„Ty pse!“ zařval ten chlap. Chystal se zasadit mi ránu nožem, ale než mohl zaútočit, zasáhla ho má bota do prsou a srazila ho nemilosrdně zpět dolů na násep.

Na levé straně trati se objevil Sans-ear na Toničce.

„Hallo, Charley!“ mával na mne. „Rychle, rychle!“

Viděl jsem, že jednou rukou drží za uzdu mého mustanga a druhou se brání Siouxovi, který na něho dorážel tomahavkem. Sjel jsem okamžitě po druhé straně schůdků z lokomotivy a vypálil po indiánovi z pistole. Poděsil se, když uviděl dalšího protivníka, a dal se na útěk za svými spolubojovníky, přes trať, na druhou stranu, Sans-ear se sesmekl s Toničky, vyběhli jsme spolu znovu na násep. Indiáni prchali v houfech. I z oken vagónů teď praskaly výstřely z pušek.

„Utíkají!“ zasmál se Sans-ear a zalícil, aby ze své pušky poslal taky několik koulí za prchajícími. Ale najednou zesínal, otevřel: naprázdno ústa a pak zařval, jako by ho zasáhl indiánský šíp:

„*Tamhle je! Damn it! Fred Morgan! Ty potvoro!*“

Vrhl se kupředu, sklouzl z náspu a hnál se za prchajícími indiány, nedbaje na to, že se vrhá do houfu mnohonásobné přesily. Koho to uviděl? Čím se tak strašně vzrušil? Komu platilo to zaklení? Volal jsem za ním, neslyšel mě, ale věděl jsem, že se musí tak jako tak po několika krocích vrátit. Ostatně se v té chvíli vedle mne objevil Mr Fanning, celý zružovělý rozčilením. Mířil na mne prstem, zatímco dva nebo tři železničáři se rozběhli podél trati a shledávali zraněné cestující.

„Vy jste se zbláznil, sir!“ obořil se na mne. „Kdo vám povolil pojíždět tady s vlakem? Měli jsme indiány v pytli, mohli jsme je do jednoho porubat – a vy jste to všechno trestuhodně zkaňhal!“

„Človče, vždyť nevíte, co mluvíte! Buďte rád, že to takhle dopadlo. Mohli jste přijít o krk – do jednoho!“

„Ke stroji nikdo nesmí než strojvůdce, na to jsou předpisy, *sir*! Mohl bych vás za to hnát před soud!“

„Dávám vám plnou moc, abyste Old Shatterhanda zatkl, zavřel ho do vagónu a předal šerifovi! Jen mi prozradíte, jak to chcete udělat.“

Nervózně zacukal rameny.

„Tak jsem to nemyslel, *sir*!“ zabručel. „Ale uznáte, že musím vytknout, když se někdo dopustí tolika hloupostí! Kdo zapálil prérii?“

„Já.“

„Prosím – zase hloupost! Víte, co se mohlo stát s vlakem? Požár jej mohl zasáhnout! Dobrá, připouštím, že jste měl dobrou vůli – jsem ochoten o věci už dál nemluvit.“

„To jste laskav, Mr Fanningu,“ řekl jsem jedovatě, „opravdu laskav. Člověku takové pochopení dělá moc dobře. Co podniknete dál?“

„Opravím koleje a pojedu dál. Vy myslíte, že indiáni zaútočí ještě jednou?“

„Určitě ne! Sestavil jste strategicky tak dokonalý plán, že jim na to zajde chuť.“

„*Sir*, mně se zdá, že se mi posmíváte! A to si co nejpřísněji zakazuju! Já za to nemohu, že se jich na nás sesypalo tolik!“

„Ale já jsem vás, jestli se nemýlím, varoval! Podívejte, jaké jste utrpěl ztráty – a nebýt toho, že jsme rudochy vydělali lokomotivou, bylo to desetkrát horší! Nemyslíte?“

Fanning měl zřejmě tisíc chutí něco namítnout – nakonec však své námitky radši spolkl. Dovedl si spočítat na prstech, že bych si taky mohl otočit a nechat ho v prérii samotného, a to asi přece jen nechtěl riskovat.

„Počkáte tu s námi, než odjedeme?“ odpověděl vyhýbavě.

„Ale musíte sebou hodit!“ řekl jsem ostře. „Dejte zapálit ohně, abyste viděli na práci, a postavte stráž. Pro případ, že by se indiáni přece jen vrátili.“

„A vy byste... vy byste to nepřevzal?“

„Co totiž?“

„Myslím – tu stráž.“

„Děkuju, děkuju – čekají mě jiné starosti.“

„Ale my nemáme tak cvičené smysly, vy se v prérii vyznáte líp. Máte oči a uši všude!“

„To právě chce cvik... Když je pořádně napnete, uvidíte a uslyšíte totéž co já – *hallo*, tady se nám vrací přítel!“

Sans-ear přiklusával a mračil se na celý svět. Vlakvedoucí mu padl právě do rány. Jako na zavalanou. Houkl na něj:

„Tak to jste vy, ten geniální vojevůdce?“

„Totiž... já jsem...“

„Já jsem trdlo!“ zašklebil se starý lovec a zakoulel očima. „A pořádné! Tamhle Tonička, *sir*, má v hlavě víc než vy, jako že dvakrát dvě jsou čtyři! *Má poklona!*“

Přelezl přes násep a uvelebil se na druhé straně trati. Fannin nevěděl, kam s očima, potrhával rameny, ale neříkal nic. Kdoví jestli si aspoň teď uvědomoval, co vlastně napáchal. Nakonec pomyslel, že bude nejlíp, když se dá se svými lidmi do práce. Svolal je od vagónů a odvedl k místu, kde byly rozpojeny koleje. Několik mužů zatím navršilo hranici a v jejím světle začali železničáři opravovat trať.

Šel jsem se podívat za Markem Jorrocksem.

Imne uvítal zamračeným pohledem, ani mě nepobídl, abych se posadil vedle něho, jen zlostně kousal mezi zuby stébla trávy. Udělal jsem si opodál pohodlí, opřel se lokty o zem a mlčky jsem pozoroval nebe nad hlavou.

„Víte, kdo to byl?“ vyhrkl za chvíli sám.

„Fred Morgan – sám jste ho volal jménem!“ odpověděl jsem.

„Hm... A víte, co je to za člověka?“

„Nemám tušení. V životě jsem se s ním nesetkal.“

„Buďte rád. Já jsem se s ním setkal jednou – a od té doby po něm pasu jako myslivec! To asi uhádnete proč?“

Rozčileně se ke mně obrátil. Viděl jsem, že se mu třesou ruce. Přivřel jsem víčka a tiše řekl:

„Snad to není ten člověk – – –“

„Přesně ten!“ řekl. „A upláchl mi! Nejradši bych si *kupříkladu* uřezal obě uši – kdybych je měl!“ Sevřel ruce v pěst. „Ale poženu se po stopě jak ohař! Musím ho dostat, Shatterhande, zítra se mu pověsím na stopu!“

„To bude těžká práce!“ řekl jsem, potřásaje hlavou. „Což o to – bělochův otisk by se dal rozeznat mezi indiánskými i ráno, ale co když ten chlap měl mokašiny jako Ogallalové?“

Sans-ear zaskřípal bezmocně zuby a zabušil pěstí do země. Bylo mi ho líto, byl bych mu rád pomohl, jenže jsem zatím neměl nejmenší představu jak. A přece mě v té chvíli něco napadlo.

„Počkejte, Marku, třeba nám něco prozradí ten pytlík, co jsem vzal ze sedla. Ten kůň mu určitě patřil, zdejší indián by si takovou výstroj nenechal ani hodinu.“

Vytáhl jsem malý kožený váček a začal ho rozbalovat. Vevnitř se cosi zalesklo, zatřpytilo – a já jsem údivem vykřikl:

„Vždyť to jsou – *diamanty*! Marku, tohle je hotové bohatství.“

Díval jsem se strnule na vzácné kameny, ležící na mé dlani. Odkud je ten člověk vzal? Poctivým způsobem je sotva získal – jenže: dalo se vůbec zjistit, odkud a jak k nim přišel? K smíchu, vždyť jsme ani nevěděli, kde je, a neměli jsme ani prakticky žádnou naději na to, že ho vůbec vypátráme.

„... *s'death!*“ Mark Jorrocks klel, až se hory zelenaly. „Vždyť já jsem *kupříkladu* takový kus kamene v životě nedržel v ruce! Tak po tomhle lidi tak strašně touží? A kdyby to aspoň byl pořádný, poctivý kov, ale ani to ne... a co to vlastně je, když se to tak vezme? Kamení, nebo co?“

„Uhlík, Marku, nic než obyčejný uhlík!“

Mávl pravičkou. Bylo to na něho příliš učené, byla to jedna z těch zbytečností, kterým prostý *westman* není ochoten věnovat špetku pozornosti?

„Co s tím?“ řekl rozpačitě.

„Vrátit majiteli.“

„Vy ho znáte?“

„Vůbec ne. Ale myslím si, že se přihlásí. Tohle není jako ztratit desetacent.“

„A kde se přihlásí? Rovnou u vás?“

„Nevím, nevím,“ pokrčil jsem rameny. „Když se to ale dá do novín...“

„Od zítřka si je musíme předplatit. Na tom *kupříkladu* trvám, hihihi,“ zachechtl se.

Prohmatával jsem zatím dál váček a objevil ještě cosi při dně. Vytáhl jsem několik papírů; dvě dobré a zachovalé mapy Spojených států a nějaký dopis bez obálky. Rozbalil jsem ho, povstal jsem a naklonil se směrem k ohni, opodál hořícímu, abych si posvítíl na to nepříliš čitelné, dětsky neohrabané písmo. A četl jsem:

V Galvestonu dne...

*Milý otče,
potřebuji tě. Přijed' rychle. To je jedno, jestli se Ti to povedlo s těmi kousky, nebo ne. Čeká nás rozhodně spousta bohatství. Budu v Sieře Blance v polovici března. Najdeš mne u ústí Rio Peňaska do Ria Pecos. Ostatní ti povím ústně.*

Tvůj Patrick.

Vzpomněl jsem si, co se mluvilo u náčelníka o Aztlanu, o Mexiku, kam měl Fred Morgan naměřeno za synem. Jaká škoda, že právě v rohu u data byl papír utržen, takže se bohužel nedalo určit, kdy byl napsán. Ale Marku Jorrocksovi to nevadilo. Byl rozčilen už tím, co jsem mu přečetl.

„Behold! K sakru – to souhlasí! Patrick! Sir, to jsou ti dva z té lum-pácké kompanie, co mi ještě chybí! Slyšíte! A co je to za řeku, o které tam píše?“

„Rio Peñasco.“

„Rio Peñasco? Neznám – a vy?“

„Trochu.“

„Jste můj člověk. Podívejte, když se zastavíme na cestě do Texasu někde u Ria Pecos, to už nás nezabije... A uznáte, že by starý

Sans-ear musel být vyložený blázen, kdyby tuhle možnost nechal plavat! Tonička bude muset zas jednou ukázat, co v ní vězí! *Sir* – jestli zítra najdeme stopy – půjdete se mnou?“

Nasypal jsem diamanty nazpět do pytlíku, chvíli uvažoval a nakonec přisvědčil:

„Pojedu. Možná že právě tam se dozvíme, komu tohle vlastně patří.“

Zastrčil jsem váček za pas a šel jsem se podívat i s Markem za lidmi z vlaku. Opravovali trať pod vedením železničářů a práce jim šla od ruky líp a rychleji, než jsem očekával. Jiná skupina pochovala už opodál nešťastné padlé a vršila na místo jejich posledního odpočinku jednoduchý náhrobek ze šterku, sebraného při trati. Cestující byli už klidnější, strach z dalšího útoku pominul, pracovali rychle a přesně. A z radosti, že se aspoň nějak mohou odvděčit za pomoc, nám odprodali střelný prach, olovo, tabák, chléb a zápalky, samé věci, které si *westman* tak nesnadno opatřuje.

Když trať byla zas v pořádku, nabídl nám vlakvedoucí, že nás svezí, jestli prý o to stojíme. Když jsme jen zdvořile poděkovali, ujistil nás, že podá o všem podrobnou zprávu a že se nezapomene zmínit v nejlepším o naší pomoci. Přece jenom se trochu už umoudřil. Možná že mu domluvili někteří cestující, možná že si sám v klidu věci líp uvážil. Zkrátka a dobře, rozloučili jsme se v dobrém, zamávali na pozdrav, chvíli jsme se dívali za ujíždějícími vagóny – a potom jsme zůstali zase sami na celé širé savaně.

„A teď, Charley?“ zeptal se Jorrock, když nám poslední vagón zmizel z dohledu.

„Teď? Natáhnout se a spát,“ odpověděl jsem, krče rameny.

„A nemyslíte, že se Ogallalové ještě o něco pokusí? Já bych se *kupříkladu* moc a moc divil, kdyby se Fred Morgan nevrátil pro svůj pytlík s těmi drahocennostmi!“

„Snad zítra nebo pozítří, jestli se zdrží v kraji... ale hned teď? Pochybují! Pro všechno můžeme zajet trochu dál od trati. Jestli mermomocí chcete!“

„*Well* – tak tedy do toho!“

Vyskočil na hřbet Toničce, já se vyhoupl mustangovi do sedla a zamířili jsme, bok po boku, k severu. Když jsme ujeli zhruba anglickou míli, zastavili jsme se, rozložili přikrývky a připravili se ke spánku.

„Zítř ráno si prohlédnem stopy u trati – a jestli nic nenajdeme, pojedem přímo na Rio Pecos,“ zabrumlal Sans-ear, zachumlávaje se do přikrývky až po uši. Začínal vát chladný vítr, dost silný, a mě, vlastně už v polospánku, napadlo, že to není pro nás dobré, že ten vítr smaže do rána všechny stopy. To byla moje poslední myšlenka. Byl jsem unaven, usnul jsem v několika vteřinách, jako když mě hodí do vody. Do spánku mi ještě zalehlo zahoukání vlaku, neuvědomoval jsem si, jestli se mi to zdá, nebo jestli po Západní přejíždí další souprava od východu na západ, ale bylo mi to lhostejné, poněvadž jsem si nepřál nic než spát.

3. Vodu! Vodu!

Pás země, ležící mezi Texasem, Novým Mexikem a indiánským teritoriem, nebo jak by to určil zeměpisec přesněji, rozlehlá pustina ohraničená výběžky pohoří Ozark a Sierra Guadalupe, prameny řek Red River, Brazos a Colorado a srázy hor lemujících horní tok Ria Pecos, patří k nejzastrčenějším a nejnevlídnějším místům Severní Ameriky; mají pravdu ti, kdo o nich mluví jako o Sahaře Spojených států.

Představte si pusté pláně suchého, žhoucího písku, střídající se se skupinami mohutných rozpálených skal, kde není ani pro tu nejskromnější rostlinu podmínek k životu; nenajdeš tu jako v afrických pouštích ani osamocený *džebel*, ani zelenající se údolí, *vádí*, ani ostrůvek oázy, kterou osvěžuje tenounký pramínek vody, *bir*; není tu ani step, kterou by pásmo pohorských lesů pozvolna přecházelo v tu divokou pustinu bez stopy života; hrůzná poušť začíná náraz, zaskočí cestovatele, přímo před očima se najednou vynoří krajina smrti, neúprosná, zákeřná. A ani když poutník přece jen objeví osamělý keř *mezquitu* anebo skupinu divokých kaktusů, neuvítá ho osvěžující zeleň, nýbrž našedivělá, nevýrazná hněď a zpotvořené nelákavé tvary, připomínající spíš než živou rostlinu nějaký zašlý pomuchlaný kožený předmět. Není ovšem divu: ty skupiny kaktusů jsou pokryty hustou vrstvou písečného prachu, vypadají nevábně a jsou víc než zákeřné: běda koni či mezkovi, kterého neopatrný jezdec pustí do té kaktusové oázy. Bodliny ostré jak ocelové jehly se zvířeti zaryjí do nohou tak, že už po několika krocích se nedokáže postavit na vlastní. A jezdci, který nechce, aby se dlouho a nesmyslně trápil, nezbude než ho usmrtit.

A přece, přes všechnu hrůzu, která tu číhá, člověk se do těch nehostinných končin odvažuje! Dokonce tudy vedou cesty, na Santa Fe, na Fort Union, nahoru k Pasu del Norte a opačně dolů k zavlažovaným už savanám a lesům Texasu. Často se tudy žene osamělý lovec zálesák, jindy tu pomalu křížuje s volským potahem skupi-

na odvážných osídlenců, hledající štěstí při druhém mořském břehu kontinentu, ještě jindy sem zabrousí tlupa indiánů, o jejich úmyslech není vždycky tak docela jasno. *Vedou tudy cesty!* Ano, vedou, jenže nikoliv cesty, na jaké je zvyklý člověk z Francie nebo z Německa. Ani to nejsou rozježděné polní cesty v braniborských pískových rovinách nebo v nekonečných rovinách Ukrajiny! Tady jede každý na svou pěst, každý jinudy, snaže se jen jakžtakž udržovat směr podle pár znamení, které mu poskytuje nějaká vystupující skála nebo – hlavně v té nejpustší části – kůly nastrkané do toho neutěšeného pískoviště bez konce. Ostatně právě tyhle tyče, označující spíš přechod než cesty, daly písečné poušti i jméno: *Llano Estacado* – plánina tyčí, vyznačovaná pustina.

Touto divokou pustinou, ve směru od pramenů řeky Red River k pohoří Sierra Blanca, se táhla dvě zubožená zvířata, na kost vyhublá, odraná, olezlá a tak vysílená, že to vypadalo, jako by v příštím okamžiku měla padnout. Téměř při každém kroku zaklopytala, okoralý a naběhlý jazyk jim visel z tlamy, oči podlité krví se matně leskly, po celém těle ani kapička potu, u tlamy ani stopa po kapce sliny: v těch nebohých tvorech jistě nebyl kventlík přebytečné vody, všechno už vypotili a jediná tekutina, která zbyla v těch žárem vysušených tělech, bezpochyby byla jen jejich rozpařená, žárem houstnoucí krev...

Ta dvě zvířata, nad kterými by se byl každý ustrnul, byl můj mustang a drahá Tonička Marka Jorrockse. A ti dva zubožení, vedrem zničení jezdci, kteří se drželi s posledním vypětím sil na jejich hřbetech, to jsem byl já a Sans-ear. Jeli jsme pět dní i a za dnešek a včerejšek jsme neviděli kapku vody. Starý Jorrockse se držel v sedle spíš šťastnou náhodou než silou vlastní vůle. Pootevřenými ústy těžce, chraplavě oddychoval, oči měly tupý, nepřítomný výraz, plný lhostejnosti. Možná že jsem si to ani neuvědomoval, vždyť mně samotnému bylo tak, jako by mi někdo pověsil na víčka kusy olověného závaží: v hrdle jsem měl jako na spáleništi, v žilách jako by mi protékalo roztavené železo, a i když jsem vydal z hrdla dvě tři hlásky, měl jsem pocit, že se mi musí v té chvíli roztrhnout.

„Vo-du... vo-du,“ sténal Mark Jorrocks.

Těžce jsem otočil hlavu a marně se snažil odpovědět na tak úpěnlivou prosbu. A co se vlastně dalo odpovědět? Bolestně jsem se sám pro sebe usmál – ne, to jistě nebyl úsměv, ale úšklebek, křeč ve tváři, poněvadž něčeho tak lidského jako úsměv člověk v mé situaci už dávno nebyl schopen.

Můj kůň klopýtl a zůstal stát. Pobídl jsem ho z posledního zbytku sil, ale zvíře se nehýbalo, jako by mu zarostly nohy do země, a Tonička, věrná Sans-earova Tonička následovala jeho příkladu.

„Dolů z ko-ně...“ zachroptěl jsem těžce. Každá hláska mě trýznila, připadalo mi, že mám celý vnitřek hrdla poset tisíci ostrých jehel. Sebral jsem všechnu svou sílu, spustil se ze sedla, vzal uzdu a pomalu se vlekl kupředu, co noha nohu mine. Kůň, zbavený břemene, si dal říct a stejně pomalým, znaveným krokem mě následoval.

Chudák Mark Jorrocks na tom byl snad ještě hůř než já. Byl tak vysílen, že při každém kroku vrávoral, vlastně ani nešel – jenom za sebou vlácel nohy. Byl by potřeboval, aby ho někdo povzbudil, aby na něho někdo zavolal aspoň dvě tři slova – ale já jsem toho prostě nebyl schopen. Asi po půl míli toho klopýtání se stalo to, co se dalo očekávat, co muselo přijít. Mark Jorrocks se zhroutil do písku a se zavřenýma očima zůstal bez hnutí ležet. Tonička se u něho zastavila.

A já jsem doklopýtal pár kroků nazpět a usedl vedle něho s rukama svěšenýma podle těla, taky už smířen s osudem...

Ted' tedy přijde konec, daleko od domova, od všech drahých, v samotě písečné pouště. Pokusil jsem se sebrat myšlenky, ale mozek mi vypovídal službu, vřelo to v něm, takže jsem si stačil jen jakž-takž uvědomit, že jsme se stali obětí těch, kdo už tolik lidí připravili o nevinné životy.

Stakemen!

Zloději tyčí, ti, kdo odstraňují jediné ukazatele cesty v moři písku, bezohlední, krvežízniví lumpi bez kouska cti v těle, zato s jedinou, všechno přemáhající touhou: po zlatě, po cizím majetku, po snadno nabytých penězích. Touhle cestou od Santa Fe a Pasa del Norte putují často skupiny zlatokopů, na něž se v Kalifornii usmálo štěstí,

aby si popřáli za výtěžky mnohaleté práce a často nejhorší dřiny v dolech i na rýžovištích tu těžce zaslouženou trochu pohodlnějšího života na Východě. A právě tady, v těchto nejnebezpečnějších místech na kraji Llana Estacada, na ně číhají *stakemani*. Ti, kterým říkají supové Llana. Neútočí přímo; zlatokopové nejsou mazanci chovaní v bavlnce, ale odvážní chlapi, však museli vzdorovat přírodě, darebákům, nepříznivým okolnostem; začít si s nimi by nebyla vůbec snadná záležitost. Jenže ani sebestatečnější člověk nic nezmuže, když ho kůly zavedou do vyprahlé pustiny beze stopy po vláze, když ho slunce po několika dnech vysuší jako tresku, pak i nejtvrdší chlap propadne pozvolna lhostejnosti, slábně, odevzdává se a nakonec bídne hyne. A teď teprve přichází chvíle *stakemanů*. Poněvadž teď už je lehké dobít a oloupit vysíleného, zmocnit se jeho majetku a nechat ho zahynout za nepředstavitelných bolestí a muk pod žhavým, nemilosrdným sluncem...

Od včerejšího poledne jsme to věděli určitě: kůly byly nastaveny nesprávným směrem, sjeli jsme z cesty a místo ven z nekonečného moře písku jsme směřovali někam dál do hloubi pouště. Na návrat nebylo ani pomyslení, dostali jsme se už příliš daleko. Byla otázka, zda bychom byli schopni zdolat znova celou zpáteční cestu – a ostatně jsme ani přesně nevěděli, *kde* vlastně nás odvedly tyče nesprávným směrem. Snad jenom náhoda nás mohla vysvobodit, milosrdná náhoda – ale i v tu jsme už přestávali doufat.

Seděl jsem s bezmocně svěřenýma rukama u Marka a nad hlavou se mi ozýval křik nějakého ptáka. Byl to sup, kroužil nízko nade mnou a bez ustání krákorál, jako by se nemohl dočkat až se proměním v jeho bezmocnou kořist. Nebo je tu někde poblíž ještě nějaká jiná oběť *stakemanů*? napadlo mě. Podivil jsem se, kde se ve mně ještě bere tolik sil, že se mohu zvednout a odpotácet se dál ve směru, odkud jsem viděl přilétat supa. Oči, zmožené slunečním žářem i horečkou, jen stěží rozeznávaly, že vpředu, asi tisíc kroků ode mne, se rýsuje něco, co by snad mohlo být vyčnívajícím skaliskem nebo hrbolkem písečného přesypu. Jen jakousi nevysvětlitelnou setrvač-

ností jsem se vlekl tím směrem dál, s puškou v ruce, a nepřemýšlel ani příliš o tom, co mě tam vlastně může očekávat.

Byl jsem asi v polovině cesty, když jsem konečně jasně rozeznal přede mnou dřepěli tři kojoti a o něco dál posedávalo několik supů. Uprostřed, pokud jsem mohl rozeznat, leželo bezvládné tělo – jestli to bylo zvíře, nebo člověk, to jsem ještě nevěděl, ale že to byla živá bytost, bylo jasné. Jinak by se byli ti dravci už dávno rozdělili o kořist. Bezmyšlenkovitě jsem zíral před sebe; nebyl jsem s to se k něčemu vzchopit – čirým zázrakem mi najednou bleskla hlavou myšlenka, která mě přímo elektrizovala, která mě najednou celého vzburcovala.

Voda!

Jistě, *voda* tu nebyla, a nebyla naděje, že ji tu někde vbrzku objevíme, ale – cožpak *krev* není také *tekutina*? Co kdyby se podařilo ulovit některé z těch zvířat? Nedodala by nám jejich krev aspoň trochu sil? Nepřinesla by aspoň trochu osvěžení?

Pokusil jsem se zvednout pušku – jenže nohy mi podklesávaly v kolenou a ruce se třásly tak, že jsem nebyl s to spolehlivě zamířit. Ne, takhle to nepůjde! Spustil jsem se na kolena, opřel si ruku o stehno a znova zkoušel zalícit. Nikdy bych nebyl věřil, že je to tak těžké, držet pušku a mířit pevně na cíl. Přinutil jsem se zadržet na okamžik dech. Hlaveň se konečně trochu uklidnila – a já jsem rychle dvakrát za sebou stiskl kohoutek. Byl bych nadšením nejradši vykřikl. Dva kojoti se váleli v písku!

Jako by ze mne najednou spadla únava! Snad opravdu z posledních sil jsem vyskočil a několika trhavými poskoky jsem se dovrávoral přes vzdálenost, která mě dělila od těch zvířat. Jeden z kojtů ležel nehybně, byl zasažen do hlavy. Druhý dostal zásah, za jaký by se musil stydět i nejnešikovnější školák. Koule mu rozdrtila přední běhy, takže se teď svíjel a vyl jako zběsilý. Skočil jsem k mrtvému zvířeti, rozřízl mu krční tepnu a začal dychtivě polykat proud valící se krve. S každým douškem jsem cítil, jak se vrací mému tělu svěžest, jak mě opouští únava, a hlavně ten strašný pocit lhostejnosti k vlastnímu osudu.

Když jsem se vzpamatoval, vytáhl jsem z opasku čutoru, naplnil ji kojetí krví a přešel k muži ležícímu bezvládně opodál. Když jsem se sklonil k jeho černošedé tváři, nepřekvapilo mě ani tak to, že se tu setkávám s černochem, jako to, že ten obličej – znám. Divže mi nevypadla čutura z prstů.

„Césare!“

Černoch pootevřel oči a zvrátil hlavu. Vzal jsem ho do náruče a on tiše zasténal:

„Vo-du...“

Pootevřel jsem mu strnulé okorálé rty a pokusil se vpravit mu odpornou tekutinu do úst. – Nevnímal, co pije, ale zdálo se, že ho to osvěžuje. Rysy v tváři se uvolnily, hlava klesla sice zase zpátky, ale oči už udržel pootevřené a dýchal o poznání pravidelněji.

Jenže já jsem měl na starosti ještě starého, dobrého Marka Jorrockse.

Ted' jsem v sobě ovšem cítil dost sil, abych se pokusil přitáhnout tu druhou bestii k svému příteli. Sápala se po mně, divoce chňapala, ale podařilo se mi nakonec chytit kojota za týl a odvléci ho k Sans-earovi. Rána z milosti zbavila zuřící zvíře života a pak už bylo jen otázkou vteřin otevřít tepnu a podat příteli nezvyklý nápoj. – Přijal ho vděčně, hltal, až se zalykal, ačkoliv byla ta tekutina všechno jiné, jenom ne chutná.

„Kreeeev – – –,“ chrčel ošklíbaje se. „Koho jste – člověče – zabil – – – brrr – – – aspoň to...“

„Vzpamatujte se, Marku, dostali jsme třetího do společnosti!“ zaťrál jsem jím. „Přijďte za mnou, jdu mu na pomoc!“

Nebylo to tak snadné, jak jsem si představoval. Černoch, už starší muž, kterého jsem kdysi poznal u svých přátel v Louisvillu, přesně řečeno u klenotníka jménem Marshall, spotřeboval ještě dvě dávky kojetí krve, než se jakžtakž vzpamatoval. Ale když potom rozevřel doširoka oči, začal bouřlivě jásat, jako u vytržení nad tím, s kým se tady setkává v hodině nejvyššího nebezpečí. Jeho bouřlivá radost mě dojíkala a jeho taky: jak to bývá obvyklé u starších lidí jeho rasy, měl hned pláč na krajíčku. Utíral si hřbetem ruky zvlhlé oči a vrtěl jen bez ustání hlavou:

„Oh, massa Charley! Massa César být hrozně rád, že ho potkat! Massa Charley zachránit Césara, on zachránit i massa Bern! Jestli mu nepomocť, on být brzo úplně celá mrtvola.“

Těžce a pomalu jsem soustřeďoval myšlenky.

„Co to povídáš? Kde je pan Bernard?“

„Kde massa Bern? Tam být – nebo tam –“

César se rozhlížel na všechny strany a mával zmateně rukama na západ, na sever, na východ, na jih.

„Počkej, z toho nejsem moudrý. Tady v Llanu Estacadu? Co tu vůbec dělá?“

„César to nevědět. César být pryč, nevidět massa Bern, on odjet pryč se všemi ostatními massa!“

„Nerozumím! Chceš říci, že ti s někým ujel?“

„Lovci jet s ním, a obchodníci jet s ním – oh, César všechno nevědět!“

„Dobře – ale kam jel, to snad víš? Nebo ne?“

Byl jsem z Césarovy řeči zmaten.

„Ó vědět! César znát! Jet k řece Pecos a do Franciska k mladému massa Allan. Massa Allan tam koupit velice mnoho zlata pro starý massa Marshall, ale massa Marshall zlato nemít potřebí, on být celá mrtvola!“

„Mr Marshall – počkej – chceš říci, že je po smrti?“

Nemohl jsem si to srovnat v hlavě; znal jsem klenotníka dobře, byl to člověk zdravý jak buk.

„On neumřít od nemoc, oni ho zabít. Proto být mrtvola!“

Vyvalil jsem na černocho oči:

„Že ho někdo zabil? A kdo, prosím tě?“

„V noci jeden přijít, dát massa Marshall ránu nožem do prsou a pak vzít s sebou všechno zlato a drahé diamanty! A nikdo nevědět kdo! Ani šerif, ani u soudu, nikdo vůbec!“

Točila se mi z toho hlava.

„A kdy se to všechno stalo?“

„Už před moc a moc týdnů. Massa Bern být moc chudá člověk teď, on psát proto massa Allan do Kaliforn, ale nedostat odpověď. On teď chtít chytit vraha a pak jet za massa Allan!“

Teď jsem z toho už teprv nebyl moudrý. Bylo to hodně zmatené, co mi tu oznamoval, jen to mi z toho bylo jasné, že Marshallovu rodinu postihla těžká tragédie. Bylo mi jich líto, byli to slušní lidé, starý pán i jeho dva synové, které teď – aspoň jak jsem to chápal – ovládala jediná myšlenka: pomstít hanebný zločin. Dobrá, snad ještě něco rozumného z toho starého černého poplety vytáhnu, pomyslíl jsem si.

„Kudy jste jeli?“

„K Fort Scottu, a potom přes moc řek a hor, a César muset jet vozem a na koni a běžet, až se dostat do strašné *Llano Estacado*, až být jeho kůň unaven a César taky a oba mít žízeň, ó, ó, hrozná žízeň, velická jako Mississippi, a potom César padnout z koně a zůstat ležet a umírat od žízně, ale přijít massa Charley a dát mu pít krev, massa Charley ho zachránit, on zachránit každého, koho chtít zachránit!“

Černoch drmolil páté přes deváté a měl velmi přehnané mínění o mých schopnostech a možnostech; v tom okamžiku jsem byl sám rád, že jsem rád, a nejvíc ze všeho bych byl asi uvítal, kdyby mohl někdo pomoci mně. Ale ptal jsem se dál, pokoušel jsem si udělat jasno:

„Kdo všechno byl ve vaší společnosti?“

„Moc hodně lidí, osm massa a jeden César! A jeden muž, který nás vedl a mít jméno Williams.“

„A kam jste se chtěli dostat, to víš?“

„O tom mluvit massa jen vpředu, César neslyšet, co oni říkat.“

„Hm. Vidím, že máš nůž a šavli. Měli jste všichni zbraně?“

„Mnoho zbraní! Mnoho pušek! Mnoho nožů!“

„Prosím tě – vzpomeň si, jestli můžeš, kde to bylo, kde jsi spadl z koně. Nebo aspoň, kdy to bylo – ráno, v poledne, večer?“

„Večer! A kolem být kaktusy, velký prales kaktusů. A massa César si vzpomínat, massa Bern jet rovnou ke slunci, když César padnout z koně.“

„Dobře, aspoň něco. A co teď, je ti už líp? Můžeš chodit?“

„César běhat zase jako jelen. Krev být dobrý lék na jeho žízeň.“

V tom měl starý černocho pravdu. Vypadal skutečně podstatně líp, ostatně také mě těch několik doušek tak říkajíc postavilo na nohy. A stejně to dopadalo s Markem Jorrocksem. Sám se už sebral a došel až k nám. Jeho oči se zas živě leskly a samozřejmě hned chtěl vědět všechno o Césarovi.

Já jsem si zatím udělal jakžtakž obrázek o tom, co se děje se společností mladého Bernarda Marshalla. Zřejmě mezi nimi řádila taková žízeň, že zbavovala soudnosti. Jinak by byl mladý Marshall, poctivec od kosti, sotva nechal Césara bez pomoci. Podle černochovy řeči to vypadalo na to, že skupina táhne směrem na západ, přibližně tak jako my. Ovšemže potřebovala pomoc – ale jak a kde ji hledat, když jsme sami právě unikli nejhoršímu! Ať jsem si lámal hlavu sebevíc, nic kloudného jsem nevymyslel... Zmocňovala se mě pozvolna zase ta zoufalá naprostá odevzdanost, když mi vytanula najednou na mysli Césarova slova o *pralese kaktusů*.

„Césare,“ křikl jsem vzrušeně, „vzpomínáš si na ty kaktusy, které jsi viděl, než jsi spadl z koně? Jak je to daleko tady odtud?“

„Ne daleko to být, massa Charley. Necelá hodina to být, massa.“

„Marku, přiveďte sem, prosím vás, koně! Pokusím se o něco – snad se to povede. Jestli začne pršet, musíte hned vyjet za mnou, abyste chytli liják, dokud bude nejhustší.“

Mark Jorrocksi si mě přeměřil útrpným pohledem – jistě si pomyslel, že mě slunce nadobro připravilo o rozum. Nebylo mi do vysvětlování, zvláště teď ne, poněvadž jsem chtěl využít příležitosti, dokud jsem ještě cítil dost síly a svěžesti.

Rychle jsem vyrazil po Césarových stopách na sever. Ano, *rychle*. Skutečně jsem šel rychle, ačkoliv dnes tomu těžko mohu vůbec uvěřit a nevím, jestli mě poháněly obavy o osud Bernarda Marshalla, anebo jestli do mne vlilo novou sílu těch několik doušek kojotí krve. Ale šlapal jsem statečně, dokonce jsem poklusával, a pak jsem našel po patnácti minutách otisky asi deseti koní, kteří ujížděli od východu na západ. Zvířata byla znavena, doslova schvácena, klopýtala na

každém metru, pletla nohama, ze stopy bylo jasně čitelné, jak těžko se jim dělал každý krok.

Necelou míli od místa, kde zůstali mí přátelé, jsem skutečně našel hustý kaktusový porost. Kaktusy byly do žluta seschlé, tvořily zpočátku jednotlivé trsy, ty potom čím dál k obzoru houstly, až nakonec se proměnily v hotový prales; to vystihl César trefně. Zaradoval jsem se při tom pohledu a vroucně si přál, aby se mně podařil můj plán. A proč by se neměl podařit? Na Floridě, když vedra dostoupí takové míry, že jsou nesnesitelná lidem i zvířatům, toho prostředku také používají; tam zapalují rákosí a křoví – a tady jsem to chtěl zkusit s polem na troud vyschlých kaktusů. Ostatně jsem se nepokoušel o podobnou věc poprvé; už jednou, a to právě v téhle nehostinné krajině, se mi podařilo udělat něco, co vypadá jako zázrak – a je to zatím jen prosté využití přírodních zákonů.

Přiklekl jsem k jednomu kaktusovému trsu a nařezal si jich několik na proužky a ty jsem potom zapálil a začal jimi podpalovat porost všude kolem sebe. Za pět minut začaly všude kolem mne vyskakovat žlutavé a modravé plamínky, napřed malé, potom však, jak přelétávaly z trsu na trs, větší a větší, až jsem najednou stál tváří v tvář hotové záplavě plamenů, rozlétávající se donedohledna až k obzoru.

Zažil jsem požár na prérii několikrát, ovšem s tím, co se dalo teď, se to nedalo porovnat, jako by se tu usídlil dělostřelecký pluk; rány duněly jedna za druhou, rostliny praskaly, žár je vymršťoval do výše, země duněla, plameny vysoko šlehaly a vzduch se otrásal temnými zlověstnými výbuchy. A já jsem se na to díval s úsměvem a s úlevou: tyhle plameny byly ta nejlepší pomoc, kterou jsem mohl poskytnout Bernardu Marshallovi – i nám.

Cítil jsem se najednou tak svěží a čilý, že bych si byl troufal vrátit se v půlhodině nazpět ke svým přátelům, kdyby to bylo třeba.

Ale oni už mi vyjeli vstříc. Setkali jsme se na půl cestě.

„Zounds!“ zahromoval si Sans-ear od plic, sotva mě uviděl. „Co se to tam vpředu děje? Říkal jsem si, to snad vypuklo zemětřesení, a teď koukám – nezačal nakonec od toho žáru hořet písek?!“

„Co vás vede, písek! Kaktusy! Celé kaktusové pole hoří – vidíte? Před chvílí jsem to zapálil.“

„Charley – pro boha živého – vy jste se *kupříkladu* zbláznil!“ Mark Jorrocks projevoval nejupřímnější obavy o mou duševní rovnováhu. „Co to provádíte, co jste to udělal?“

„Nic zvláštního. Snažím se přivolat déšť.“

„Déšť?! Zatím je od toho ohně *kupříkladu* jen ještě větší vedro!“

„Ale potom!“ řekl jsem s důrazem.

„Co potom?“

„Přijde hromobití, a hlavně takový liják, že na nás nezůstane nitka suchá!“

„Úpal!“ zabědoval Mark Jorrocks. „Chytil jste úpal!“

„Ale kdepak!“ Zaháněl jsem jeho obavy teď už s úsměvem. „Jen se podívejte – všímáte si, jak se tam stahují páry? Za chvíli se z nich vytvoří mrak a pak začnou lítat hromy a blesky a doufejme i nějaká ta kapka!“

„U všech všudy – Charley, vážně, máte pravdu! Chlape jeden, vy nám tu doopravdy vyčarujete bouřku!“

„Už se to chystá, Marku!“ vykřikl jsem. „Mělo by to vyjít, už se mi to jednou na Llanu povedlo! Jen co dohoří kaktusy, hned to začne – a jestli mi nevěříte, račte se podívat Toničce na ocas! Mává jím – začíná cítit déšť!“

„Namouduši,“ zajásal Sans-ear. „A váš mustang taky – větří, větří,“ opakoval nadšeně.

„Rychle kupředu – ať se dostaneme přímo pod mrak!“ vykřikl jsem a dal jsem se do běhu. Táhl jsme zvířata za uzdy, ačkoliv teď by nás tam už byla donesla na hřbetech: najednou do nich vjel život, byla pojednou čilá, nedočkavá. Přirozený pud jim neomylně oznamoval, že se blíží vytoužená vláha.

Má předpověď se vyplnila. V půlhodině se rozrostl mráček nad kaktusovým polem tak, že nebe nad námi zčernalo na všech stranách, jako by po obloze rozlil tuš. A pak to najednou začalo! Žádný osvěžující deštiček, který pomalu houstne a sílí, ale pravá tropická průtrž, náhlá a prudká: z nebe začalo cedit, jako by nahoře někdo

převrátil sud plný vody. Minutu nato na nás nebyla nitka suchá; liják nás promočil tak, jako bychom skočili do proudu řeky. Koně stáli nejdřív klidně, jen si tak pořehtávali, ale voda nepřetržitě proudící z mraků na ně působila čarovným proutkem, Tonička začala samou radostí vyhazovat, přidal se k ní i můj mustang, naráz jim otrnulo, začali vyvádět. A abych přiznal barvu, my jsme k tomu taky neměli daleko. Nastavovali jsme té spršce obličej, ústa, ruce, prsa, pouštěli si vodu za košili, halekali a pokřikovali, a nakonec jsme rozložili pokrývky, abychom si nachytali vodu do zásoby. Měchy jsme si zaplnili až po okraj.

César vyváděl jako pominutý. Poskakoval a hejkal a šermoval rukama a pusa se mu za celou tu dobu nezavřela:

„Massa, massa, oh, massa, krásná voda, dobrá voda, čistá voda kapat shora!“ vykřikoval. „César být mokrý, César být čerstvý už, César být silný! Utíkat rychle až do Kaliforn! Massa Bern mít taky vodu, taky být zase silný?“

„To nemohu vědět,“ mírnil jsem černochovo rozjaření. „Ale myslím si, že není tak daleko, aby ho ta průtrž úplně minula? A nezapomínáš si nachytat vodu? Déšť přestane!“

César horlivě přikyvoval, chytal do nastaveného klobouku déšť a nořil si obličej do vody, srkal vodu mezi zuby a zálibně si přitom pochrochtával.

„Dobrá voda, moc dobrá,“ liboval si, „César pít velice moc vody a pořád on pít, poněvadž ona pořád proudila.“

V tom pořád se ovšem dobrý černoch mýlil. Ještě dvakrát třikrát zahřmělo a s posledním zaburácením jako když utne: jak naráz liják začal, tak naráz zase přestal. Mraky se rozprchly a po dešti nebylo ani památky. Ale my jsme teď už vodu nepotřebovali. Měli jsme jí dost v sobě – a měli jsme jí dost do zásoby v měsích.

Nejdříve ze všeho jsme začali pátrat po otiscích. Prudký déšť je sice zahladil, ale tu a tam se nějaký zbytek otisku přece jen našel; a když jsme objevili několik tykví, které odhodila cestující společnost, byli jsme si už jisti, že jsme na správné cestě. – Kaktusové pole se táhlo od východu k západu, teď se však proměnilo v nepřehledně

dlouhý pruh spáleniště: k mé radosti ovšem, poněvadž to znamenalo, že i tady se vytvořily mraky, že tu byla bouřka a spustil se liják. A jestli zastihl i tu cestující skupinu déšť, jistě si udělali zastávku, aby se osvěžili, a my jsme měli naději, že je dohoníme. Sledoval jsem krajinu před sebou dalekohledem, a skutečně, tam, kde už končilo spálené kaktusové pole, jsem objevil v dálce skupinu mužů s koňmi. Jeden z těch lidí – napočítal jsem celkem devět lovců a deset koní – se právě chystal vyhoupnout se na hřbet svému zvířeti. Asi nás zahlédl, protože zůstal mezi svými a něco na ně zakřičel. Muži se zvedli, otáčeli tváře k nám a nenápadně si začali připravovat zbraně. Jednoho z nich jsem poznal bezpečně: ano, to byl Bernard Marshall. Blížili jsme se k nim.

„Césare, teď nemáme jinou navštívenku než tebe,“ obrátil jsem se s úsměvem k černochovi. „Měl bys nás ohlásit – aby nedošlo k omylu!“

César se rozběhl vstříc skupince.

„Nestřílet, massa, nebodát, massa, samá dobrá, krásná muži přicházejte, já vést massa Charley, a massa Charley být nebezpečný jen lumpům a darebákům, on nic nedělat *gentlemanům* a *niggerům*!“

César pádil, mával rukama a křičel na celé kolo, já a Mark jsme klusali za ním.

„To jste vy – kde se tu berete?“

Bernard Marshall zíral zaraženě chvíli na mne, chvíli na Césara. Nedivil jsem se, že si mne tak prohlíží od hlavy k patě – jako *gentleman* jsem rozhodně vystrojen nebyl a krom toho po několika týdnech pobytu na savaně vyraší člověku na tvářích i na bradě takový porost, že by ho sotva poznal rodný bratr. Zkrátka, k Bernardovi příklusával na koni někdo jiný než uhlazený a vyholený cestovatel v Louisvillu.

„Ne – přece jen jste to vy! Charley!“ napřáhl nadšeně ruku, když jsem dorazil až k němu. „Ale měl jste přece namířeno někam na Fort Benton a potom do Sněžných hor – kde se tady berete?“ opakoval.

„Bylo mi tam trochu zima, Bernarde, tak jsem se zajel trošku ohřát sem na jih. Vítám vás v Llanu – a vidím, že máte společnost! Představíte mě?“

„Rád, rád! Jen si sedněte, jste vítáni!“

Nedělal s představováním žádné dlouhé okolky; jeho společníci byli, jak jsem vyrozuměl, vesměs Yankeeové; samí obchodníci, kteří nakupovali a prodávali kožešiny. Moc se mi tomu nechtělo věřit – že by obchodníci vyrukovali do savany s takovým arzenálem zbraní? A nejstarší z nich a zřejmě jejich vůdce, jménem Williams, přitom vypadal na všechno, jen ne na obchodníka. Pro Marka Jorrockse, kterého jsem zas já všem představil, neměl ani pohled, zato já jsem ho, zdálo se, zajímal zcela mimořádně.

„Doufám, že spolu budem dobře vycházet. Kam máte namířeno?“ zeptal se, sotva jsme si potřásli pravicemi.

„Nahoru jedeme – směrem na Paso del Norte; podle toho, jak se nám to bude hodit; a podle toho, jestli tam kápnem na to, co hledáme.“

„A copak hledáte, smím-li se ptát? Snad práci?“

„Co hledáme?“ protáhl jsem. „Ale dost věcí – a hlavně se tak rozhlížíme po světě...“

„*Lack-a-day!*“ ulevil si. „To se zrovna nepředřete – máte asi pěkně napěchovanou prkenici, že si můžete dovolit něco takového. Konečně je to vidět, stačí se podívat na vaše zbraně!“

Ta štiplavá, uštěpačná poznámka se mi nelíbila – a především se mi nelíbilo, jak si mě ten pán neustále prohlížel. Něco mi říkalo, že bych si měl na něho dát pozor. Pokrčil jsem rameny:

„Jestli má člověk prkenici napěchovanou, nebo prázdnou, to je přece tady na Estacadu úplně jedno.“

„Svatá pravda, *sir!*“ přisvědčil horlivě. „Tady si člověk uvědomuje, že je hříčkou v rukách přírody – představte si: před hodinou bychom byli dali za hlt vody balvan zlata, a najednou se stal hotový zázrak: spustilo jako z konve – a docela zadarmo!“ Zachechtl se svému tipu: „Nemám pravdu?“

Pomrkával po svých přátelích, pak se znovu obrátil na mne: „Nebo vy jste snad nedostali toho plaváka?“

„Ale ano!“ přikývl jsem. „Dokonce jsme si ho sami zařídili!“

„Vy že jste si ho sami zařídili?! *Hallo, sir* – pomalu s tou flintou! Co tím chcete říct?“

„Co tím chci říct! Že jsme měli právě tak vyschlo v krku jako vy; a poněvadž jsme viděli, že bez pořádného deště zajdeme, tak jsme se jednoduše postarali o pěkný mráček; hromy, blesky a to ostatní už přišlo samo!“

„Plácáte, *sir*!“ hodil po mně ne zrovna jemně ten neznámý pan Williams. „Tyhle bulíky laskavě věšte na nos někomu jinému – ale jestli s tím chcete vyrukovat na nás, tak pozor, abyste nenarazil! Se mně zdá, že jste byl na učení v Utahu, mezi svatými posledních dní – mormoni se vyznají v takových zázracích,“ ušklíbl se. „Promiňte!“

„A víte, že náhodou máte pravdu? Byl jsem v těch končinách, ale s mormony mám asi tolik společného co vy. Ale nechme toho, ne? Hlavně jestli nemáte nic proti tomu, abychom se připojili?“

„My? Nebo já? Nebo kdo?“ zasmál se ten muž. „Jen se klidně připojte – Mr Marshall vás zná, a to stačí. Ale řeknu vám: máte odvalu! Pustit se sami dva do Estacada!“

„Jaká odvaha,“ zabručel jsem. „Cestu člověk pozná podle kůlů, jednou stranou vjede dovnitř a druhou vyjede ven – to je něco?“

Můj samozřejmý, bezstarostný tón ho úplně ohromil. Asi mě pokládal za prozíravějšího.

„*Good luck*, vy to berete hákem od podlahy! Člověče, slyšel jste někdy o *stakemanech*?“

„Co je to zač?“

„To jsem si mohl myslet! No, radši vám o nich nebudu nic povídat, člověk nemá malovat čerta na zeď! Jenom vám řeknu, že člověk by musel být přinejmenším Old Firehand, aby si troufl na to, jet jen tak ve dvou v téhle pustině.“

„No vidíte! A teď budu za chvíli venku. Jak dlouho to může ještě trvat?“

„Dva dny.“

„Dva dny? Ale jedeme přece správně?“

„Proč bychom nejeli?“

„Nic, nic... Jen mi tak napadlo, že ty kůly míří spíš k jihovýchodu než na jihozápad.“

„Hm. To se vám zdá, poněvadž se tu nevyznáte. Ale nemějte strach, já znám *Llano Estacado* jak své boty.“

Mé podezření rostlo. Jestli Williams znal Llano jak své boty – pak si určitě musel všimnout, že to s kůly není v pořádku. Rozhodl jsem se, že se mu podívám ještě trochu na zoubek.

„A copak že vás posílá společnost tak daleko na jih? Mountainská kožešnická pracuje, pokud vím, víc na severu?“

„To je vidět, jaký jste chytrák! Kožešina je kožešina, a kůže je kůže! Medvědy, opossum a tyhle huňáče honíme na severu, to se rozumí; jenže my jsme si zajeli na jih pro kůže z bizonů – při podzimním tahu jich nějaký ten tisíc ulovíme.“

„Tak je to! A já jsem si myslel, že kolem Parks byste je dostali snáz? Ostatně, vy to máte dobré, tihle chlapíci, co obchodují s kožešinami a s kůžemi, jsou u indiánů dobře zapsáni. Dokonce prý lidi jako vy dělají cosi jako listonoše – je to pravda?“

„Něco na tom je,“ zahučel neochotně.

„No – já jsem slyšel, že stačí ukázat dopis s pečeti společnosti, a s indiány je všechno v pořádku!“

„Správně!“

„Poslouchejte – a nemohl byste mně takový dopis ukázat? Hrozně jsem na takovou věc zvědav...“

Williams, zdálo se, upadl do rozpaků.

„Vy jste se zbláznil! Já mám své příkazy! Já smím předložit dopisy jen indiánům – copak jste neslyšel nic o listovním tajemství?“

Zatvářil jsem se zahanbeně a Williams si mě najednou přestal všimnout. Odešel mezi své přátele a já jsem se přitočil zase k Marshallovi. Po Marku Jorrocksovi jsem jen tak mrkl okem – to stačilo, abych poznal, že plně sdílí mou nedůvěru k Mr Williamsovi.

„Pojedeme ještě dál, nebo zůstaneme na místě?“ zeptal jsem se Bernarda, který se naopak tvářil velmi spokojeně. César se mu vrátil, přišel déšť – všechno se obrátilo k lepšímu.

„Chtěli jsme tady zůstat přes noc,“ řekl. „Domluvili jsme se už na tom.“

„To je určitě rozumné,“ souhlasil jsem. „Zítra se nám pojede dobře, když si teď hodně odpočineme. Odsedlám koně a trochu se natáhnu – abych řekl pravdu, jsem po dnešku utahaný jako kotě. Povídat si budem až zítra. Času bude dost a dost.“

Uvolnil jsem mustangovi sedlo i řemení, dal mu pár hrstí kukuřice a šel se poohlédnout, kde bych si mohl rozložit pokrývku. Marka Jorrockse jsem měl v patách, mlčel, jako zatím tady celou tu dobu. Ale viděl jsem, že mu oči jen hrají. Všiml si právě tak dobře jako já, že Williams, který už začal rozdělovat stráže, sestavil všechny dvojice z obchodníků s kožešinami. „Půjdu tam k nim,“ zašeptal, a zatímco já jsem si odvedl mustanga stranou, odkolébal se i se svou Toničkou mezi Williamsovy druhy, kteří se také už chystali k odpočinku.

Když se setmělo, objevily se na obloze hvězdy, ale vzduch se zdál nějak zamžený, jako by nás obestírala jemná clona tlumící jejich jasný třpyt. Na spánek jsem samozřejmě neměl ani pomyšlení, tak říkájíc s očima na štopkách jsem pozoroval, co se z toho všeho vyklube. Po první hlídce, která proběhla bez zvláštních událostí, se vypravil na stráž Williams s nejmladším členem kožešnické skupiny, nějakým Mercroftem, jak jsem si náhodou zapamatoval při představování. Obcházel naše tábořiště v pravidelných půlkruzích, a všiml jsem si, že se sejdou vždycky v místech, kde odpočíval černý César se svým koněm. Zastavili se tam na chvíli, postáli a zase se rozešli, ale mně se zdálo, jako by si vždycky mezi sebou vyměnili nějaké to slovo. Nedalo mi to, a když přišla vhodná chvíle, připlížil jsem se oklikou k Césarovu koni a schoval se za ním tak, aby na mne neviděli. Nepředpokládal jsem, že Césarovi dají vraníka se smysly ostrými jak meč – a měl jsem naštěstí pravdu. Byla to stará herka, ani

nezafuněla, když jsem se k ní přiblížil: nemusel jsem se obávat, že mě prozradí.

Chvilí jsem čekal, než se zas objevili hlídající, Williams a Mercroft. Zastavili se přesně na stejném místě jako pokaždé předtím a pak jsem zaslechl přidušený hlas:

„Spustíme to?“

„Ano. Jak jsme si řekli?“

„Dobře. Ty černocho a já toho druhého.“

Zdálo se mi, že rozeznávám Williamsův rozdrážděný hlas:

„Ale tamty dva taky!“

„*Pshaw!* Bez starosti! Jeden je jako za groš kudla a ten druhý – – spí jako dudek; půjde to lehce...“

Rozešli se a já jsem si ani příliš nemusel lámat hlavu – ten jako za groš kudla byl nejspíš Mark Jorrock, ten druhý jistě já. To se mně zdálo být jasné; ale proč nás chtěl tak najednou a v takovém spěchu odklidit z cesty, to mi ovšem do hlavy nešlo.

Za několik okamžiků jsem opět zaslechl kroky. Dva strážci našeho tábora se znovu setkali. Tentokrát byli skoupější na slovo. Mercroft se ozval první:

„Tak všichni tři!“

„Ani o minutu dřív – a dost hovorů!“ odpověděl Williams. „Jasno?“

Víc si mezi sebou neřekli. Zřejmě byli dohodnuti i rozhodnutí – jenže k čemu? Chtěli nás přepadnout ve spánku a poslat do věčných lovišť? Určitě aspoň mne a Sans-eara. Ale kdy k tomu mělo dojít? Dneska – nebo zítra? Za téhle hlídky – nebo k ránu? Uvažoval jsem o tom, a čím dál tím víc jsem si začínal být jist, že se pokusí napadnout nás ještě v noci, snad dokonce každou chvíli: a rozhodl jsem se k přímému protiútok. Po čtvrthodince se objevili zase: když přišli, pozdravili se jen pokynem hlavy, teď si už mezi sebou nevyměnili ani slovo. Byl jsem skrčen ve tmě – a když se obrátili zády k sobě, aby pokračovali v obchůzce, vymrštil jsem se tiše za zády záhadného Mr Williamse, sevřel mu zezadu hrdlo a zasadil mu pravičkou ránu pěstí. Docela tiše se sesunul k zemi, rovnou k mým nohám.

A v následujícím okamžiku jsem už obcházel tábor na jeho místě přesně ve stanoveném kruhu. Za čtvrthodinku jsem ležení obrazil a sešel se s Mercroftem. Pokládal mě ovšem v té tmě za Williamse a nečekal vůbec, že bych se po něm mohl vrhnout. I jeho se mi podařilo omráčit pěstí. Zhroutil se pod mou ranou jak zralá hruška.

Asi tak na deset minut tedy byli oba zneškodněni – nám však teprve začínalo to hlavní: museli jsme si pospíšet.

Rychle jsem oba chlapíky spoutal a pak honem za Markem Jorrocksem a za Bernardem Marshallem.

Stačilo zašeptat několik slov a pochopili okamžitě situaci.

„Jen ty tři nákupčí,“ dohodli jsme se, a když se Bernard a Sans-ear rychle připravili, začal jsem tropit povyk.

„Hallo, hallo! Vstávejte, lidi, vstávejte!“ bouřil jsem.

Všechno se probouzelo, tábor byl za pár minut na nohách – ovšem já se Sans-earem jsme v té chvíli drželi už další dva z těch po vedených obchodníků s kožešinami v poutech. Lasa nám dobře posloužila. Třetího svíral v náručí Bernard Marshall a taky ho spoutával s pomocí Césara, který vyskočil a třebaš nevěděl, oč jde, vrhl se prostě a jednoduše na pomoc svému pánu. Ostatní cestující se na nás dívali jak u vytržení. Jeden z nich se pokusil vyrukovat s puškou.

„Zrada, zrada!“ začal ječet, ale Sans-ear ho uklidnil:

„Dejte pokoj se zradou, mladíku! Už je po ní! A tu puštičku nechte na místě, bude se vám hodit jindy!“

Chlapík byl celý vyděšený a bez ustání opakoval:

„Ale co se to děje? Co se to děje? Co se s námi stane?“

„S vámi? Nic se s vámi nestane!“ Bylo mi jasné, že je musíme okamžitě uklidnit, nakonec mohli provést v rozrušení nějakou nenapravitelnou hloupost. „Ale dovíte se, co se s vámi mělo stát. Tihle páni totiž vůbec nechťeli obchodovat s bizoní kůží – ale s vaší. Chťeli nás všechny připravit o život!“

„Oni chťeli připravit nás všechny o život?“ vpadl mi do řeči César. „A massa César taky?“ Zakoulel očima.

„Massa César taky!“ Usmál jsem se černochovu upřímnému zděšení. „Prosím tě, ještě tam máme ty dva výtečníky – přitáhni je sem. Leží blízko tvého koně. A nemusíš se jich bát...“

„Oni být mrtví?“ vyjevil se černý.

„Ne – jenom omráčení.“

„César je přinést hned.“

Černý obr je přivlekl za několik okamžiků a mumlal přitom dál kletby a koulel hrůzostrašně očima. Vysvětlil jsem zatím ostatním obchodníkům, oč šlo – a měl jsem co dělat, aby se na oba muže hned na místě nevrhli s noži a revolvéry. Žádali, aby ti lumpové byli na místě bez milosti zastřeleni. Musel jsem trochu zchladit jejich horrou hlavu:

„Běžte si radši lehnout, pánové,“ řekl jsem. „Běžte dospat tu dnešní nepovedenou noc – můžete být už klidní. Se Sans-earem teď přebíráme stráž. A nezapomínejte – i savana má své zákony! Kdybyste je dopadli se zbraní v ruce, mohli byste je poslat rovnou do věčných lovišť – ale my je chytili včas, než na to měli kdy. Jenže podle toho s nimi musíme taky zacházet; patří před řádný soud, to se nedá nic dělat. – Zítra sestavíme porotu – a budeme soudit. Spravedlnosti se musí vždycky udělat zadost!“

4. Supové pouště

„Tak tady máme šerifa,“ řekl ráno Sans-ear, když jsme se po klidně strávené noci nasnídali a nakrmili kukuřicí koně. „Soud může začít. Ale soudcovský talár vám asi neseženu.“

Pochechtával se a hned se zas tvářil vážně, pošilhávaje po zajatcích, kteří od té chvíle, co jsme se jich zmocnili, mezi sebou nepromluvili ani slova.

„To si budete muset vybrat někoho jiného! Myslel jsem právě na vás! Co říkáte?“

„Heig-ho!“ zapískl Sans-ear a pochichtl se docela jako Sam Hawkens, kterého mi tak často připomínal. „To je nápad! Mark Jorrock a šerif! Zbláznil jste se přes noc? Vážně! Vy píšete knihy, jediné pro vás se to hodí!“

Zavrtěl jsem rozhodně hlavou, protože jsem se domýšlel, že mě bude třeba k jiným věcem, než abych dělal předsedu polního tribunálu.

„Vždyť já ani nejsem občanem Spojených států!“ namítl jsem. „Konečně když nechcete, můžete uvažovat dál! Proč ne? Co říkáte Césarovi?“

„Vy máte dnes ráno opravdu o kolečko víc!“ Sans-ear rozhodil rukama. Zlobil se. „Tím byste přece zrušil právoplatnost soudu, jak to tady chodí! Copak vám tu *kupříkladu* někdo uzná chlapíka s tmavou kůží jako právoplatného soudce?“

Nasadil hrozně ustaranou tvář, přitáhl si na hlavu svou hučku a vztyčil se s důstojností hodnou nejvyššího soudce:

„Zaujměte místa v kruhu, *meššúrs*, bude zahájeno soudní přelíčení. Vy všichni, členové téhle společnosti, jste taky členy porotního sboru, kterému mám tu čest předsedat. César zůstane stát – jmenuju ho soudním dozorcem!“

Na obchodníky Markova slova zapůsobila. Naladili přísnou tvář a César, neobyčejně poctěn svou funkcí, ihned vytasil šavli. Postavil

se do pozoru a upřel oči na pana předsedu soudního sboru, připraven zřejmě vykonat okamžitě každý rozkaz.

„César být připraven dělat dozorce!“ oznámil.

„Výborně,“ pochvaloval si Sans-ear. „Konstáble, tedy pane soudní dozorce, sundejte *kupříkladu* všem zajatcům pouta. Jsme tady ve svobodné zemi a i ten nejhorší darebák má právo stát před soudcem bez pout!“

První příkaz – a Césarovi nešel pod vousy. Zakoulel očima, až mu zasvítilo bělmo.

„Jenže až být těch pět darebů bez pout, oni se sebrat a běžet!“

„Slyšel jste rozkaz, dozorce?!“ okřikl ho Sans-ear. Bral svůj úřad smrtelně vážně. „Žádný se nesebrat, žádný neběžet! Kdyby se o to *kupříkladu* někdo pokusit, dostat od nás kuličku do těla, než by uběhnout deset metrů!“

„Udělat, co chtějí pan šerif!“ zamručel César, i když velké nadšení při tom neprojevoval. Obešel postupně všechny zajaté a jednomu po druhém uvolnil řemeny, které je poutaly. My ostatní jsme vzali každý pušku do ruky, aby bylo jasno, že na útěk opravdu není ani pomyslení.

„Zahajuju výslech!“ ohlásil obřadně Mark Jorrocks a obrátil se k muži, který se nám představil jako Williams. „Jaké je vaše pravé jméno?“

Williams sebou vzdorně trhl:

„Neodpovídám. Co je vám do toho? Co si tu hrajete na soud? Zákeřně jste nás přepadli a svázali – a teď nás budete ještě bůhvíproč soudit? Sami byste měli stát před soudem savany! Neodpovídám na vaše otázky, nedostanete ze mne ani slovo!“

„Jak chceš, kamarádíčku,“ řekl mírně Mark Jorrocks. „Jsi svobodný člověk, můžeš se rozhodnout docela podle svého. Jenom nesmíš zapomínat, že ten, kdo mlčí, se přiznává. Já se budu *kupříkladu* jen ptát, nic víc. Patříte k Mountainské kožešnické společnosti? Jste její nákupčí?“

„Ano,“ zabručel s nezakryvanou nechutí Williams.

„Máte na to papíry?“

„Ne.“

„To mi stačí, abych věděl, co si o tom mám myslet. Můžeš nám povědět, o čem jste mluvili při hlídce, ty a tvůj přítel Mercroft?“

„Nemluvili jsme vůbec o ničem!“

„Mám tady svědka, který všechno vyslechl. Tento důvěryhodný muž – –“

„Vlezte mi na hrb s tím důvěryhodným mužem,“ vybuchl vyslychaný. „*Hang it all!* Už jsem vám řekl, co jste – darebáci, co přepadají lidi ve spánku, protože je chtějí připravit o majetek a o život!“

„Synáčku, zbytečně se rozčiluješ...“ Oceňoval jsem Sans-eara, že zachovává přímo ledový klid. „Hned ti řeknu, kdo jsou ti darebáci, na které si otvíráš hubu! Tenhle pán je totiž tady na Západě dost znám, ovšem pod trochu jiným jménem, než jak ho pokřtili doma. Kdybys měl v hlavě aspoň špetičku něčeho, co se podobá mozku, bylo by ti nápadné, že vás jednou ranou do spánku poslal do říše snů – nebo snad ne? Doufám, že jste už všichni slyšeli jméno *Old Shatterhand*? Tak tady ho máte před sebou. Tak! A moje maličkost není taky tak docela zelená. Existuje jeden lovec, který přišel kdysi o uši mezi Navaji, říkají mu od těch dob Sans-ear, a představte si, ten dělá všechno jiné, jen ne to, aby přepadal nevinné lidi ve spánku a kradl jim majetek. To vám potvrdí kdekdo a u každého táborového ohně – takže jste doufám dostali odpověď na to, nač jste se ptali! Teď už se nebudete divit, že jsme se odvážili sami na *Llano Estacado*, že ne? A že jsme si dovedli *kupříkladu* poradit i s deštěm, že?“

Těch pět, zdálo se, bylo najednou nějak zaraženo. Dívali se jeden na druhého a nakonec se ujal slova zase Williams:

„Dobrá – jestli jste skutečně ti, za které se vydáváte, tak se brzo domluvíme. Poněvadž *Old Shatterhand* a *Sans-ear* mají smysl pro spravedlnost! Naleju vám čistého vína – nejmenoval jsem se dřív Williams, ale doufám, že to není důkaz nějakého zločinu. Vy sami se taky nejmenujete tak, jak vám říkají.“

„*Well, well* – o jména nejde, to určitě ne, kvůli tomu tady nikdo nikomu hlavu neutrhne!“

„Vy nás obviňujete, že jsme se připravovali ke zločinu. Dobře, přiznám, že jsme měli malý rozhovor tady s Mercroftem. Snad i padlo nějaké to slovo o tom, že je třeba se zbavit jistých lidí. Ale kde máte důkaz, že šlo o vás? Vaše jména jsme přece vůbec nevyslovili – pochopitelně šlo totiž o jinou záležitost!“

„Jména jste nevyslovili – ale z toho, co můj přítel zaslechl, vyznívalo docela jasně, na koho máte spadeno!“

„To se vám právě zdá!“ řekl Williams. „Kdyby poslouchal někdo jiný, zas by to vyznělo jinak – a žádný soud přece nemůže nikoho odsoudit na základě pouhých domněnek! Rozhoduje jen důkaz. Podle mne jsme přijali Old Shatterhanda a Sans-eara přátelsky, jak se tady na Západě sluší a patří, kdežto oni se nám z nepochopitelných důvodů odvděčují tím, že nás chtějí bez důkazů a proti všem zákonům savany připravit o život. Tak se mi zdá, že lovci od jezer až k Mississippi si budou vykládat o tom, že slavní *westmani* se změnili v obyčejné zabijáky!“

Musel jsem si přiznat, že chlap má za ušima. Obhajoval se znamenitě – a Sans-ear bohužel zapomněl v té chvíli na všechnu soudcovskou důstojnost a vyskočil, jako když ho bodne špendlíkem.

„... *s' death!*“ zaklel si od plic. „Tohle mi nikdo nesmí říkat! Sans-ear a zabiják! Ať rozhodnou páni porotci, jestli jsme přinesli důkazy, nebo ne! A jestli ne, tak vás... tak vás pustím... na svobodu... Pane Bernarde... *meššúrs!*“

Páni porotci se na sebe dívali v rozpacích. Bernardu Marshallovi se zdáli ti lidé ovšem víc než podezřelí, ale jiné důkazy než ty, o nichž se mluvilo a které za důkazy nebyly uznány, ovšem po ruce neměl.

„Těžká věc,“ zabručel. „Nic o nich nevíme a kvůli jménům přece nebudeme trestat. To jistě ne.“

Obchodníci byli z toho rozvleklého soudního jednání také zmateni a jeden z nich rovnou mrzutě navrhl:

„Jestli je to tak... tak bychom je měli pustit... Je to blázinec! *Neudělali vlastně nic, že?*“

César se zoufale šklebil – byl přesvědčen, že mu při přelíčení připadne jako soudnímu dozorcí zvlášť významná úloha, snad vykonavatele trestu, a teď se jeho naděje rozplývala.

Já jsem ze soudního řízení nebyl tak nešťasten. Na savaně si člověk často není jist životem – ovšem kdyby se měly soudit úmysly, bylo by tu asi ještě hůř a ještě nebezpečněji. Ne, mně opravdu vůbec nešlo o to, aby ti lidé byli za každou cenu odsouzeni; jediné a hlavně mi šlo o naše vlastní bezpečí – v tom směru se muselo něco podniknout. Trochu jsem se ovšem na Marka přece jen zlobil – rozhodně se neprojevil jako fikaný právník.

„Ještě okamžik, pane soudce,“ ozval jsem se. „Vidím, že obžalovaní jsou zproštěni podezření – totiž pokud jde o pokus násilného útoku na naše osoby. Ale mám ještě jinou otázku – a teprve potom, až uslyšíme odpověď, by měl soud vynést rozsudek. Mohu se ptát?“

„Jen se ptejte!“ zahučel rozmrzele Mark Jorrocks. Z mé řeči vysoudil, že něco zkaňhal, a přitom si asi nebyl vědom co a kdy.

„Kudy se dostaneme co nejrychleji k Riu Pecos?“ obrátil jsem se na Williamse.

„To musíte rovnou na západ.“

Souhlasilo to s mou domněnkou.

„Jak dlouho to bude trvat?“

„Dva dny.“

„Hm!“ přikývl jsem. „Tak aby bylo jasno: na tom vašem putování Llanem je moc a moc podezřelého – nedal bych zlámanou grešli za to, že znáte *stakemany* i jinak než z vypravování? Ale budiž! Říkáte teď dva dny; s tím se dá souhlasit. Já navrhuji tohle: do dvou dnů nás zavedete k Riu Pecos a do té doby zůstanete našimi zajatci. Jestli se do dvou dnů ale nedostaneme k řece, je to důkaz nad důkazy – a pro vás to znamená konec. Teď víte, na čem jste, zaříd'te se podle toho! Doufám, že slavný soud s tím souhlasí?“

Nemusel jsem se ani ptát. Souhlasné mručení se ozývalo, ještě dříve než jsem vyslovil svou otázku. Hlavně César se dával slyšet a hlučně sliboval oprátku, jestli nedorazíme k Riu Pecos přesně v dohodnuté době.

Netrvalo ani čtvrt hodiny a byli jsme připraveni na další cestu. – Zajatce jsme si vzali mezi sebe a César si ani teď nedal vzít úřad soudního dozorce: držel se svých mužů jako klíště a nespustil je ani na minutu z dohledu. – Mark Jorrock s tvořil zadní voj a já s Bernardem Marshallem jsme jeli v čele skupiny. Měl jsem teď aspoň dost času, abych se vyptal na bližší okolnosti loupežného přepadení Bernardova otce, o kterém mi vyprávěl César, jenže jsem se – bohužel – mnoho nového nedozvěděl.

„Co vám mám vlastně povídat?“ vzdychal Bernard. „My sami žádné podrobnosti nevíme. Stalo se to v době, kdy Allan odejel do San Franciska pro zlato, zůstali jsme doma jen s otcem, Césarem a hospodyní. Snad si ještě vzpomínáte, že otec chodíval vždycky kvečer ven, projít se nebo se podívat za našimi dělníky a spolupracovníky, aspoň za těmi, co bydleli blízko. Jednou večer se nám zdálo, že se už dlouho nevrací, tak jsme se šli za ním podívat a našli ho už mrtvého dole v předsíni. Bylo zamčeno, zato dílna a krám byly otevřené – a všechno vyrabováno. Otec nosíval klíče vždycky s sebou, a ti darebáci, co to udělali, to vyčenichali. Přepadli ho – no, ostatní si domyslíte...“

„Měli jste na někoho podezření?“

Bernard jen krčil rameny:

„Mysleli jsme na někoho z dělníků: ti nejspíš mohli vědět, že otec nosí klíče s sebou. Řekl jsem to policii, pátralo se, pátralo, ale nepřišlo se na nic. Byla to pro nás rána – ukradli nám všechno, dokonce i spoustu klenotů, které si k nám lidi dali do úschovy. Když jsem všechno zaplatil, zbylo mi sotva na cestu do Kalifornie a na soukromého detektiva.“

„Vy jste si vzal detektiva? Jestlipak něco vypátral?“

„Něco přece. Zjistil, že jeden z našich zaměstnanců, nějaký Holfert, se stýkal s člověkem dost podezřelé minulosti, jistým Fredem Morganem. Krátce potom, co se to stalo s otcem, zmizeli oba z Louisvillu; Holfertova bytná – znáte ty zvědavé domácí paní – měla naštěstí obvyklý zlovyk: poslouchala ráda za dveřmi; dozvě-

děli jsme se od ní, že tihle dva chlapíci se mají sejít se synem Freda Morgana asi tak v polovině března u Rio Peňaska.“

„Čili máte podezření, že tihle dva spáchali – – –“

„Podezření? Jsem si tím jist!“ přerušil mě živě Bernard. „Proto jsem se s Césarem hned vypravil na Rio Peñasco! Chci je chytit, jsem přesvědčen, že ještě mají u sebe všechno, co nakradli.“

„Poznal byste ty drahocennosti?“

„To je otázka! Bezpečně!“

„A co kdybych vám ty věci vrátil – aspoň zčásti?“

„Proč říkáte takové věci, Charley?“ Mladý Marshall se na mne podíval vyčítavě. „Byl jste kdovíkdě v préríi, když se to stalo – jak byste k nim přišel?“

„Svět je malý, Bernarde,“ potřásl jsem hlavou. „Menší, než si myslíme, a náhoda nám nahraje někdy ve chvílích, kdy vůbec netušíme, oč jde.“ Zajel jsem rukou za opasek, vylovil váček s drahokamy a podal ho Bernardovi. „Podívejte se na to.“

Nechápavě zvedl obočí, okamžik zaváhal, potom nahlédl dovnitř a najednou se mu roztrásla brada.

„Pro boha živého!“ vykřikl. „To jsou ony! Charley, jak jste k nim přišel? Jsou to ony, jsou, jsou!“

„Pst! Pst!“ zasykl jsem a rychle mu stiskl ruku. „Ne tak nahlas, nemusí každý vědět, co tu mezi sebou máme: křičíte, že je vás slyšet nejmíň v Austrálii!“

S Bernardem se najednou zatočil svět. Chápal jsem to, přál jsem mu tu radost – a litoval jsem zároveň, že s těmi drahocennostmi mu nemohu vrátit i otce. Ano, Bernardova radost mohla být jen poloviční; a i tak jsem musel dávat pozor, aby se to, co jsme si říkali, nedostalo k nepovolaným uším.

„Vyprávějte, vyprávějte mi všechno!“ naléhal zase tak hlasitě, že jsem mu musel položit ruku na rameno.

Několika větami jsem pověděl o naší bitce s Ogallaly a přečetl mu nakonec i dopis určený Fredu Morganovi. Mumlal přitom něco mezi zuby, jistě sliboval Morganovi pomstu. Nakonec vybuchl hněvivě:

„Darebáci! Charley – my je chytíme, my je musíme chytit, kdyby utekli na druhý konec světa!“

„Psst – už zase, Bernarde?“

„Já vím. Už jsem zticha. Ale Charley, málem bych byl zapomněl!“ Zalovil ve váčku s drahými kameny, vytáhl jeden a podal mi jej: „Ten patřil mně osobně – vezměte si na památku!“

Zavrtěl jsem hlavou a lehce odstrčil jeho ruku.

„To ne, Bernarde, to určitě ne,“ řekl jsem rozhodně. „Přišli jste už tak o dost, a budete mi ještě platit! Vždyť jsem neudělal nic než svou povinnost. Tím byste mě opravdu urazil.“

„Ale Charley – udělal jste pro nás už tolik! Allan se na mne bude zlobit, až mu řeknu, že jsem vám za to všechno vlastně – řekl jen *děkuju*.“

„A nestačí to?“ zasmál jsem se. „Aspoň mně to stačí úplně, Bernarde, a myslím na mém místě každému pořádnému chlapovi. Vždyť ještě není všem dnům konec, budete potřebovat každý dolar. A už o tom nemluvme, nebo se budu doopravdy zlobit. Ano?“

Bernard mi stiskl nabídnutou ruku a já jsem se pak odpojil, objel naši malou skupinu a přiřadil se k Marku Jorrocksovi.

Jízda byla jednotvárná, písek a písek kolem nás, věčně stejné duny a duny, jako bychom za celé hodiny neurazili ani kousek cesty. Ve skutečnosti jsme jeli dost rychle, a podle mne i správným směrem. Když jsme se kvečeru ukládali k odpočinku, byl jsem celkem spokojen. Stráže jsme samozřejmě postavili, té divočině nebylo co věřit, a ostatně zajatce jsme si nemohli dovolit pustit z očí.

Druhý den byla jízda už příjemnější. Ještě před polednem jsme zjistili, že půda se začíná zvolna měnit – z vyprahlého pískoviště v úrodnější, byť ještě dosti prašnou zem. Kaktusy, mezi nimiž jsme projížděli, tu byly svěžejší, nalité mízou, tu a tam se objevil i trsek trávy, a najednou dokonce celá malá loučka: však si naši koníci na tom zeleném ostrůvku s náramným gustem pochutnávali na travičce. – Na chvíli jsme slezli a nechali je pást, ovšem dlouho jsme se zdržovat nesměli. Byli jsme však už přesvědčeni, že k vodě dojedem co nevidět.

Williams nás pozoroval škodolibě, a když začínal travnatý porost přecházet v souvislý zelený koberec, ozval se nahlas:

„Tak co, *sir*, už věříte, že jsem mluvil pravdu?“

„Jsem jenom rád!“

„Tak je snad načase, abyste splnil slib. Vraťte nám koně a zbraně!“

„Svoláme poradu,“ řekl jsem a oznámil, že zastavíme při nejbližší vhodné příležitosti.

Zasedání soudního tribunálu mělo tentokráte rychlý průběh. Když jsem je ujistil, že jsme definitivně vyjeli z oblasti písčin, souhlasili všichni s tím, aby se těch pět mužů z Mountainské kožešnické pustilo na svobodu. Zeptali jsme se, kam pojedou, a Williams prohlásil, že se chtějí dostat k Riu Grande, že chtějí ulovit nějaké bizony. Obchodníci, celí šťastní, že to tak dopadlo, prohlásili, že pojedou k Pasu del Norte, a protože my jsme měli namířeno do Santa Fe, naše cesty se dokonale dělily. Žádné srdcervoucí loučení se ovšem nekonalo, během půl hodinky klusala každá ze skupin jiným směrem. My čtyři, Sans-ear, Bernard, César a já, jsme zatím zůstali na místě – vymluvili jsme se, že si potřebujeme ještě trochu odpočinout. Ostatně nebyla to lež. Trochu dobrého jídla a chvilka spánku nám přišly docela vhod; zdřímli jsme si asi na půlhodinku.

Když nás Sans-ear probudil, pleskl se po kalhotách, posunul si svůj střapatý klobouk do týlu a zašklebil se na nás:

„Tak si teď *kupříkladu* myslím, že se musíme rozhodnout co dál. Totiž hrozně rád bych věděl, kde na nás bude číhat ten takzvaný pan Williams.“

„Poněvadž jsme řekli, že máme namířeno do Santa Fe...“

„*Well* – poněvadž jsme řekli Santa Fe, doporučoval bych zůstat sedět na zadku. Těm chlapům koukali z očí všichni čerti – a stopovat je, na to si ani nemůžeme troufnout: koně ještě nejsou úplně v pořádku, potřebují odpočinout. Co vy na to, *sir*?“

„Souhlasím, Marku, souhlasím. Počkáme a zítra se uvidí.“

„A co když se nás pokusí přepadnout? Třeba v noci?“ namítl starostlivě Bernard.

Zamyslíl jsem se.

„To by se mohlo stát, to jistě. Pro všechno se trochu poohlédnu po jejich stopách. Můj mustang to ještě vydrží. Vy na mne počkejte – do večera se vrátím.“

Mark Jorrock s proti tomu nic neměl, možná že by se byl k podobné výpravě nabídl sám, kdybych se nepřihlásil první. Sedl jsem na koně a vyjel na jihozápad po stopě Williamse a jeho lidí; ostatní, skutečná obchodnická společnost, jeli, jak ukazovaly stopy, skoro přímo na jih. Pobízel jsem mustanga pilně do klusu, chtěl jsem se těm podezřelým nákupcům Mountainské kožešnické společnosti pověsit přímo na paty. Trvalo ale půldruhé hodiny, než se mi při obzoru ukázaly jejich postavičky, přesvědčivý důkaz toho, že od nás sice odjeli volným krokem, ale pak hnali koně v docela slušném klusu. Všichni čtyři se blížili k lesu, ale tam, při samém kraji, se jeden od skupiny oddělil a zamířil přímo na západ. Co teď? Rozvažoval jsem, za kým se pustit, a nakonec jsem si řekl, že bude líp se nestarat o trojici, která se nám stále rychle vzdalovala, ale spíš o toho jednotlivého jezdce: jeho manévr měl možná spíš něco společného s námi.

Dal jsem se po jeho stopách a asi po tříčtvrtěhodině jsem zjistil, že odbočuje do křovinatého porostu. Popohnal jsem mustanga a zajel také mezi keře a stromy, ale v bližším místě než jezdec přede mnou. Opatrnosti samozřejmě nezbývalo.

Kdybych byl na volné projížďce, líbilo by se mi tu nesmírně. Malý lesík s trsy nejrůznějších keřů působil na mne po té nekonečné pouti mezi samým pískem víc než blahodárně. Byl bych se nejradši zastavil u každého keře, pohrál si s větvičkou, prohlédl si listy, políhl kůru stromu. Zelen, zelen, ta nádherná zelen! A dokonce ještě nádhernější pramen s průhledně jasnou vodou! Tady už jsem nedolal. Přiklekl jsem a pil z dlaně a vychutnával každý doušek. Pak jsem popřál stejného osvěžení i mustangovi. Teprve po této chvilce zdržení jsem se vydal dál směrem, kde jsem musel určitě narazit na stopy svého člověka.

Po několika krocích jsem je objevil, a dokonce víc než jen jeho stopy. Vypadalo to, jako by tudy přešla celá jízdní kohorta, jako by

tudy vedla nějaká lesní cesta. Pro *mne* tahle stezka ovšem nebyla. Jestli tudy nějakí lidé jezdili, nenechali takový příjezd určitě bez dohledu – a pustit se bezstarostně, bez bližšího zkoumání vyježděným pruhem půdy mohlo taky znamenat jet si pro kulku z pušky.

Nechal jsem koně stranou a pustil se podél stezky mezi keři.

Pruh cesty ústil na mýtině, vlastně spíš na jakési prostorné loučce, uprostřed s hustým, dost vysokým trsem křoví, odkud, jak se mi zdálo, se rozléhalo jakési tlumené funění. V rozpacích jsem se zastavil a uvažoval, co podniknout. Bylo dost odvážné pustit se přes volný, přehledný kus louky až k houští uprostřed. Co když tam někde mezi větvemi sedí střelec? Co když někdo číhá a jen čeká, až se mu připletu před mušku? To mohlo dopadnout všelijak! Ošival jsem se v duchu, chtělo se mi tam na tu druhou stranu a zas nechtělo, rozmýšlel jsem si, co se může a co se nemůže stát, ale ať jsem to bral tak nebo tak – vyhnutí nebylo. Nemohl jsem tu dřepět do soudného dne! A zůstat na místě kdovíjak dlouho bylo nakonec stejně nebezpečné jako přeběhnout těch pár metrů.

Dodal jsem si odvahy a vyrazil asi po čtvrthodince otálení několika obrovskými skoky přes mýtinu. Křoví bylo husté, větev při větvi, spíš dole u země se člověk mohl proplést, ale i tak jsem musel dávat svrchovaný pozor, abych se prodral bez velkého hluku. Šlo to pomalu, píd' po pídí, už jsem myslel, že mě nakonec přejde trpělivost a že se prozradím příliš ukvapeným pohybem. Když se mi podařilo provléknout se nejhustším trsem, rozevřel se mi pohled, nad kterým jsem prostě ustrnul. Vnitřek houštiny byl protesán v novou mýtinu, asi tak dvacet metrů v průměru, dokonale uzavřenou před ostatním světem stěnou z listů a větví. U jedné strany stálo kolem dvaceti koní, uvázaných blízko sebe, na druhém konci, nedaleko od místa, kde jsem ležel, sedělo nebo polehávalo asi stejně mužů. Později jsem si je spočítal přesně, bylo jich sedmnáct. Před těmi lidmi se vršila celá hromada nejrůznějších věcí, hotový vetešnický krám; stará i novější sedla, vydělané kůže, uzdy, opasky, sekery, nože, příkrývky – všechno přikryté bizoními kůžemi. Ano, vetešnický krám – anebo zlodějské doupě, zlodějská skrýš!

Mezi těmi sedmnácti jsem objevil po chvíli pátrání našeho starého známého – Williamse. Nervózně se ošíval, trhal rameny, rozčileně a dotčeně pohazoval rukama.

„Nejspíš si na nás počíhal!“ zlobil se. „Přepadl nás zezadu!“

„Čím dál tím líp,“ zavrčel muž v mexikánském oděvu, bohatě zdobeném. „Jsi ale ťulpas! Počíhá si na něho v Llanu Estacadu! Kde není kamínek, kam by se člověk schoval! A nezpůsobila to všechno náhodou tvá zbabělost?!“

Viděl jsem, že Williamsovi naběhly zlostí žíly; všecek zrudl.

„*Capitán*,“ procedil mezi zuby, „já nejsem kojot – a ty to víš! A jedno ti řeknu – s tebou by to dopadlo právě tak, kdybys byl na mém místě!“

Muž řečený *capitán* se pohrdavě zasmál a mávl rukou.

„Mluv dál!“

Jeho hlas byl shovívavý a výhružný zároveň.

„S Patrickem to dopadlo taky tak!“

„Co povídáš!“ zahučel nedůvěřivě muž v mexickém. „Patrick má lebku jako ze železa! člověče, co mi ještě řekneš?“

Williams ztlumil poněkud hlas a několika větami vypověděl, co se mezi námi událo – až do chvíle, kdy nás opustili.

V *capitánovi* to vzbouřilo všechnu krev.

„*Carája* – hrom do toho, ty blbče, já tě tu odstřelím jak fenu!“ zařval. „Pošlu s ním čtyři nejlepší chlapy, a on se dá zaskočit jak šestiměsíční nemluvně!“

„*Bless my soul!*“ Williams přímo skučel. „*Capitán*, víš, kdo vůbec byli ti lidi – myslím ti dva? Stačí ti, že si říkali Charley a Marku? Už tušíš, kdo to byl? Old Shatterhand a Sans-ear!“

Capitán skočil k Williamsovi, chytil ho oběma rukama za límec, pak ho pustil a zamával mu zaťatou pěstí až u očí.

„Lžeš! Vymlouváš se! Chceš se vykrotit!“

„Tak mě probodni, probodni mě, když myslíš, že lžu. Ani se nehnou, abys věděl!“

Williams ztratil zřejmě nervy.

„*Por todos santos!*“ Na velitele bandy to udělalo přece jen dojem. „Jestli je to pravda, máme je co nevidět na krku.“

„Ale vůbec ne,“ zahučel Williams. „Oni jedou do Santa Fe. Sami to říkali.“

„A ty tomu věříš, troupe – co?“ houkl po něm opovržlivě *capitán*. „Pověsili ti bulíka na nos – jenže já vím, že jim už touhle dobou vrtá hlavou, co jste vlastně zač!“ Nakrabil zlostně čelo a začal si nervózně mnout prsty. „Říkám vám, že zítra se za námi pustí,“ rozkřikl se najednou. „A jestli se s nimi dostanem do křížku, nebude to vůbec žádná legrace. Jestli to nevíte, ten Old Shatterhand má pušku, která může střílet celý týden, a nepotřebuje ji nabíjet – – – Poslouchejte! Nemám náladu čekat, až za námi přijedou a podřežou nás jako husy. Všecko, jen to ne! My se můžeme zachránit jediné tak, že se jich zbavíme, než vůbec začnou hledat naše stopy... Víš, kde jsou? Myslím – víš to přesně, najdeš to místo?“

„Bezpečně!“ řekl Williams. – „Za to ručím, *capitán!*“

„Dobře – končím hovory; přesně o půlnoci je pošlem ke všem čertům.“

Capitánův strach měl zřejmě hodně velké oči. Je ovšem pravda, že i tady, na Divokém západě, se často setkáváme s lidmi, kteří jsou ochotni dělat z komára velblouda. Stačí, aby puška vystřelila pětkrát za sebou, a někteří lidi vám budou přísahat, že může střílet týden bez nabíjení. Ubráníte se dvakrát nebo třikrát nějakému holomkovi, a hned se najde někdo, kdo bude vykládat, že viděl na vlastní oči, jak jste poslal na onen svět pětatřicet chlapů. U každého táborového ohně si někdo něco přidá – a za chvíli působí pověst a jméno víc než vy sám. Až jsem se musel divit, jakému zmatku a rozčilení zřejmě propadl tenhle rabiják, který se jinak jistě nedal opít rohlíkem.

„Kde je Patrick?“ ozval se *capitán* znova.

„Mercroft – chci říci Patrick – člověk si to už plete – jede k Rio Peňasku za otcem,“ odpověděl Williams. „Cestou se podívá na ty obchodníky – mají docela slušné zbraně a myslím i dost zlata. Nebude to špatný lov.“

„Aspoň něco,“ zahučel *capitán*.

Patrick je tedy Mercroft! Takhle to tedy bylo!

Odněkud z dálky zavyl prérijní pes. *Capitán* sebou trhl a pohodil hlavou.

„Antonio nese kůly! Ať je nenechává venku – teď musíme dávat pozor na každou maličkost.“

Dva muži se oddělili od skupiny a zmizeli na protější straně v křoví. Mně ovšem stačilo víc než bohatě, co jsem tu právě vyslechl. Jestli jsem ještě před dvěma hodinami o něčem pochyboval, bylo teď už všechno až příliš jasné. *Byli to stakemani, byli to supové Llana Estacada...*

Ke svým přátelům jsem se vrátil už za tmy. Měli starost, kde vězím, byli trochu rozčileni z toho, že se dlouho nevracím – a nejvíc ze všech se strchoval starý dobrý César. Když mě uviděl, nezdržel se a propukl v jásot.

„Massa Charley, massa Charley se vrátit! Oh, César se bát, co se dít s massa Charley, a všichni se bát o massa Charley, a on se vrátit a mít zdravou kůži!“

Smál jsem se té zdravé kůži, ostatní se také usmívali a Mark Jorrockse se začal hned zatepla vyptávat:

„Tak co je? Nač jste přišel? Kde jste byl celou tu dobu? Něco se děje?“

„Bude se dít. Ti obchodníci to mají spočítané.“

„To jsem si myslel! Mountainská kožešnická! Zlaté oči! Spíš Všeobecná stakemanská – to je jejich zaměstnavatel!“

„Přesně! A ještě jedno překvapení! Dozvěděl jsem se něco o panu Mercroftovi!“

„Stejně si myslím, že se tak nejmenuje,“ zamručel Sans-ear.

„A přesto se podržte! Protože – abyste věděl – pan Mercroft *není* sice pan Mercroft, ale zato je to – *Patrick Morgan!*“

„Pa-trick-Mor-gan!“ zakoktal se lovec. Na jeho tváři jsem poprvé za celou tu dobu uviděl výraz zděšení. „Ne! To říkáte vážně? *Vážně?* Ale to je – Jorrocksi, Jorrocksi, ty stará medvědí kůže, vždyť ty jsi ten nejoslovatější osel ze všech oslů pod sluncem! Držíš lotra za

krček, předsedáš slavnému soudu – a necháš ho běžet! Aspoň kdybys věděl kam!”

„To vám mohu posloužit, Marku! Patrick se pustil za otcem na Rio Peñasco – a po cestě se chystá obrát naše milé spolucestující...”

„Tak on – –! Lidičky, honem se zvedněte, jedem za ním!”

„Stop, Mark! Za prvé je tma, nevidíte si ani na špičku nosu, natož na stopy. A za druhé nás čeká vzácná návštěva, před kterou se nesmíme jen tak ztratit.”

„Návštěva? Nerozumím!”

„Hned vám to vysvětlím: Patrick Morgan patří k bandě *stakemanů* a ta má pár čtvrtí hodiny odtud doupě. Vede je nějaký Mexikánec, raubíř skrz naskrz a prohnaný chlap. Ten se už dozvěděl od Williamse všechno, co se mezi námi stalo, a chystá se dnes o půlnoci – – – krátce a dobře, chce nás přepadnout.”

Sans-ear vykulil oči, uznale hvízdal a posunul si svou hučku hlouběji do týlu.

„Well, tomu bych rozuměl. Kolik jich přijede na návštěvu?” řekl zvolna.

„Jedenadvacet – jestli jsem totiž dobře počítal.”

Sans-ear vykulil oči ještě víc. Hvízdnout už tentokráte zapomněl.

„Není to najednou *trochu* moc? Na čtyři *gentlemany*?”

„Asi ano,” přikývl jsem. „Ale už jim to nevymluvíte.”

„Musíme si vymyslet nějakou lest,” vmísil se do hovoru Bernard. „Aby měli třeba dojem, že nás je víc.”

Zavrtěl jsem hlavou.

„Na to ten jejich *capitán* neskočí! Musíme spíš – ale počkat: navlečeme to jinak! A mám dojem, *meššúrs*, že taky vím přesně jak.”

„Ven s tím!”

„Protiútok, Marku, protiútok je nejlepší obrana. Oni chtějí napadnout nás. Dobře. Napadneme tedy my je – jejich doupě, jejich *hide-spot*! A zmocníme se jejich zásob a koní!”

„Počkejte, počkejte – *jejich koní*? Jak to myslíte? Kde k nim přijdem? Oni na nás přece nepotáhnou pěšky!”

„Ale potáhnou! Jedenadvacet lidí na koních, to je hotový pluk, a vždycky je nebezpečí, že zvíře některého z jezdců prozradí. Právě proto se k nám budou snažit dostat po svých. Že to trvá déle? To jim nevadí – jsou přece přesvědčeni, že o ničem nevíme. Určitě nechají koně na místě.“

„Pamatujete si, kde je mají?“

„Přesně, Marku. Ostatně si myslím, že nemáme na vybranou. Jestli zůstaneme tady, nemáme nejmenší vyhlídky.“

„Co stráže? Jistě tam nechají někoho hlídat!“

„Těch nebude tak moc, abychom je nemohli zneškodnit.“

„A když nás budou pronásledovat?“

„To nebezpečí nám hrozí, ať uděláme cokoli.“

„Hm, hm,“ povzdechl si Sans-ear. „Asi to tak nějak bude. Kdy vyrazíme?“

„Za čtvrt hodiny. To myslím postačí.“

Všichni souhlasili. Začali jsme se tiše připravovat k odjezdu. Tma byla pořádná, na deset kroků jsi nedohlédl, a to našim záměrům jen svědčilo. Ani Bernard Marshall, ani César nebyli v plížení žádnými mistry, a neprostupná noční temnota tu mohla aspoň trochu pomoci. Oddechl jsem si, když jsme se pod její ochranou dostali šťastně až k *hide-spotu*, to jest k místu, kde jsem před nedlouhou dobou ležel ukryt za křovím a rozhodoval se, mám-li se pustit přes mýtinu. Teď, v té tmě, už nehrozilo žádné nebezpečí, člověk tudy mohl přejít, jako by šel na procházku. Sotva jsme přeběhli a protáhli se houštinou, zaslechli jsme vzrušené hlasy. *Capitán* rozděloval úlohy a cítil se přitom dokonale v bezpečí. Ani ho nenapadlo, že by měl mluvit potichu. Všichni jeho lidé byli už připraveni, a podle toho, jak pobíhali sem a tam a pokřikovali jeden po druhém, asi se už nemohli dočkat. Plameny nízkého ohně ozařovaly matně jejich obličeje: podivně se leskly a rysy v jejich tvářích byly nelítostné, tvrdé, odhodlané. Pocítil jsem, jak mi pojednou prudčeji zabušilo srdce – co kdyby nás tady objevili! Ale obavy byly zbytečné, *capitán* i jeho kumpáni měli myšlenky jen na svůj podnik.

„*Go ahead!* Jedeme! Dvě stráže zůstávají na místě. Williamsi, ty už jsi unaven! A Hoblyn – ten převezme hlídku vpředu u cesty! Do toho, hoši!“

Capitán zvedl pravici a netrpělivě pobízel. Pomalu nám mizeli jeden za druhým z očí. Počítal jsem je, bylo jich devatenáct. Všiml jsem si, že Mark Jorrocks také bezděčně odpočítává. Když zmizeli poslední, Sans-ear se na mne tázavě podíval.

„Toho chlapa Hoblyna nejdřív?“ zabručel.

„Určitě,“ odpověděl jsem šeptem. „Williams je beze zbraní, a tenhle má pušku. Jenom musíme ještě chvíli počkat.“

Sans-ear zamrkal na souhlas.

„Mohl by se někdo z nich ještě vrátit,“ pochopil.

Čekali jsme tak mlčky asi deset minut. Naše čivy byly k prasknutí napjaté, každé hnutí lístečku v nás hned probouzelo podezření, jestli někoho z těch devatenácti nenapadlo ještě se vrátit a přesvědčit se znovu, jestli je v *hide-spotu* všechno v pořádku. Po čtvrt hodině jsme se uklidnili. Už nebylo třeba se obávat – ale natahovat útok na dlouhé lokte nebylo také radno.

Muž řečený Hoblyn byl nejspíš přesvědčen, že není třeba hlídat zvlášť bedlivě. Uvolněným, líným krokem přecházel tou vyšlapanou stezkou, kterou jsem objevil při prvním průzkumu, bzučel si pod vousy nějakou písničku a o okolí se valně nestaral. To nám usnadňovalo postavení. Sans-ear do mne dloubl loktem a ukázal prstem na sebe. Hoblyn musel na své obhlídce za několik málo vteřin přejít těsně kolem něho – a Mark Jorrocks si ho tím gestem vyhrazoval pro sebe. Ani jsem nestačil pořádně přikývnout a Sans-ear se pojednou prudce vymrštil (kde se ta pružnost v tom starém muži bere, napadlo mě) a v zápětí svíral *capitánovu* hlídku za hrdlo. Já jsem mezitím už z něho servával kazajku – utržený cár jsem mu vecpal do úst, aby nemohl křičet a varovat Williamse a pak jsem ho rychle přivázal jeho vlastním lasem ke stromu.

„Ted' dál!“ zahučel Sans-Ear nedočkavě.

Byl ve svém živlu, oči se mu jen leskly.

Rozhrnul jsem větve porostu. Williams seděl u ohně, zády k nám, a opékal si kus masa. Dorozuměl jsem se pohledem s Jorrocksem: tentokrát jsem byl na řadě zas já.

Nedalo moc námahy přejít nepozorovaně až těsně k Williamsovi. Byl tak zaujat přípravou večeře, že by mě byl asi neslyšel, i kdybych dupal jako slon; ostatně i kdyby byl zaslechl kroky, byl by si nejspíš pomyslel, že Hoblyn se jde ohřát k ohýnku...

„Držte to maso víc nahoře, Mr Williamsi, nebo si připálíte večeři!“ oslovil jsem ho, když jsem došel až těsně k němu. Otočil prudce hlavu – ale že uviděl mne, to bylo příliš neočekávané. Údy mu prostě ztuhly, zůstal dřepět na místě jak přimražen.

„*Good evening, Mr Williams!* Málem bych zapomněl pozdravit – člověk si hned neuvědomí, že má co dělat s *gentlemanem*, že ano?“

Vyjeveně na mne poulil oči.

„O – o – old Shatterhand!“ vykoktal ze sebe. „Kde se tady – – – co tady – – –“

Zaťal prsty v pěst, pak prsty povolily, opřel se oběma dlaněmi o zem a šlehl pohledem stranou. Na dosah ležel nůž bowiák a o něco dál i puška.

„Jen zůstaňte sedět, *Mr stakeman!* Je to pro vás pohodlnější! Hnete sebou – a náhodou po vás někdo vystřelí! Podívejte se!“ Vrhł pohled, kam jsem ukazoval. Sans-earova puška mu mířila přímo na prsa.

„*Damn it!*“ zaklel. „Zatracená práce... To je konec.“

„Konec? Možná konec – možná že přece jenom ne – – – Když totiž nebudete dělat hlouposti a vzdáte se. Bernarde! Césare!“ Oba se objevili na mýtince a César radostí přímo poskakoval:

„Ó, massa Shatterhand chytit zlý *stakeman!* Teď on si vypít všechno, i za Césara! Svázat ho! Já ho hned svázat, aby už nemyslel na utíkání!“

A hnal se k Williamsovi s lasem v ruce.

Bůhví co tomu člověku táhlo v tu chvíli hlavou. Snad si vzpomněl na všechno, co měl na svědomí, na desítky zmařených lidských životů, na bídné konce v písečných pustinách, které pomáhal

připravovat tolika nevinným lidem. Snad dostal strach, že se na něm budeme krutě mstít – my i černý César, z něhož ostatně šla v té chvíli vyloženě hrůza. Prostě se najednou vrhl k noži, a dřív než jsme mu v tom mohli zabránit, zabodl si bowiák jedinou ranou rovnou do srdce.

„Ne – podruhé – mě živého – nedostanete – – –“ zachroptěl.

Byla to jeho poslední slova.

Mark Jorrockse se k němu rychle sklonil, *Stakemanova* kazajka rudla a mokvala krví, oči se skelně upíraly do prázdna.

Byl s ním opravdu konec, odsoudil se sám.

„Ušetřil nám práci,“ zabručel Sans-ear. „Beztoho si nezasloužil nic než oprátku!“ rukou a obrátil se k černochovi. „Přiveď sem toho druhého!“

To nemusel Césarovi nikdo dvakrát opakovat. Zmizel v křoví, a než jsme stačili vyměnit dvě tři věty, byl už nazpět i s Hoblynem. Uvolnil jsem zajatci ústa, aby mohl mluvit, a zavedl ho před mrtvého Williamse. Nůž vězel dosud v jeho srdci. Díval se na svého mrtvého druha zděšeně – snad se domníval, že jsme Williamse takhle rychle a zkrátka odsoudili a potrestali.

„Já – já nechci – já nechci umřít – – –“ vykřikl.

Sans-ear stáhl přísně obočí.

„Umřít nechceš – ale jiné lidi jsi klidně posílal na smrt!“

„Já – já – nechci – já – nechci – – –“ tvrdošíjně opakoval Hoblyn a upíral oči na mrtvého Williamse.

„Dobře, dáme ti příležitost, aby ses zachránil,“ ozval jsem se. „Ale musíš nám odpovědět podle pravdy na všechno, nač se tě zeptáme.“

„Ano... řeknu všechno,“ zašeptal.

„Nakoupili jste zlato. Kde je?“

„Je zakopané.“

„Kde?“

„Tam – pod těmi pytli – a kůžemi...“

Odházeli jsme bizoní kůže – a teprve teď jsme si mohli pořádně prohlédnout, co všechno tu bandité naházeli na jednu kupu. Byly tu

zbraně všech typů a druhů, střelný prach, olovo, náboje, lasa, sedla, pokrývky, kabáty, kalhoty, kusy látek, šňůry perel, všelijaké cetky, pemikán – sušené maso –, spousta potravin, všechna kořist za tu dlouhou dobu, co banda působila v Llanu Estacadu. Našlo se tu i několik kusů náradí – Bernard s Césarem vytáhli z hromady motyku, rýč a lopatu. Přistrčili jsme Hoblyna blíž. „Tady,“ řekl a Bernard s černochem začali na označeném místě kopat. Nemuseli se namáhat dlouho, ti chlapíci se tu zřejmě cítili v bezpečí: příliš hluboko svou skrýš neumístili.

Deadly dust! Smrtící prach!

Zlatý prášek, nuggety, lískové oříšky ze zlata, valounky svítící lákavým žlutavým leskem!

Ustrnuli jsme, když jsme uviděli, jaké množství jich tady ti lumpové nashromáždili! Kolik *diggerů* asi zaplatilo životem za to, že si vyslídili naleziště zlata, že si odnášeli vzácný žlutý kov – lhostejno, jestli pár kousků, nebo nadtížený pytlík, v tom i onom případě výtěžky mnohaleté lopoty a dennodenní dřiny.

„Hrozné!“ povzdechl jsem si a Sans-ear pokyvoval hlavou.

„A co papírové peníze? Ti lidi, co se vracejí, přece nemají vřdycy jen zlato! Proměňují si je ještě na Západě v bankách – kam se poděly peníze v hotovosti?“ udeřil na Hoblyna.

„*Capitán* je ukryt... jinde než tady...“ soukal ze sebe těžce Hoblyn.

„Mluvíš pravdu?“ Sans-ear se zamračil. „Proč by to dělal?“

„Přisahám! On – *capitán* – některým nedůvěřoval – – –“

„A kde je tedy ten druhý úkryt?“ přerušil jsem ho.

„To ví jen *capitán*... a poručík.“

Zabručel to a sklopil oči.

„Podívejte se na ně! Měli hodnosti jak v armádě!“ ušklíbl se Sans-ear.

„Jak se jmenuje ten – *poručík*?“

„Patrick Morgan.“

„Patrick Morgan,“ zašeptal jsem. V tom okamžiku jsem si v duchu vybavil Morganův dopis otci. *Čeká nás spousta bohatství.* Myslel tím snad Morgan, že se nakonec *capitána* zbaví? Možné to

bylo, dokonce to bylo velice pravděpodobné – mezi těmihle kumpány dochází nakonec vždycky docela zákonitě k tomu, že se každý snaží zbavit toho druhého a spolknout všechno jen sám.

„Nemáš tedy ani potuchy o tom, kde by mohla být ta skrýš číslo dvě?“ řekl jsem.

„Ne, nemám,“ zavrtěl hlavou. „*Capitán* moc nedůvěřoval ani Patricku Morganovi. Chtěl mě zítra ještě se dvěma jinými poslat k Rio Peňasku, abychom ho sledovali.“

„Ano? Tak ti ale musel říct, kam máš jet! Musel ti popsat, kam se máš vypravit!“

„Mlčel. Litoval možná, že řekl předčasně víc, než bylo třeba.“

„Odpověz!“ zahřměl jsem. „Víš, co tě čeká, jestli nám to nepovíš!“

„Ano, *sir*,“ váhavě ze sebe dostal Hoblyn. „Řekl mi to...“

„A ještě něco k tomu, ne?“

„Ano. Že mám zastřelit poručíka Morgana, kdyby... jestli se... pokusí vniknout do toho údolí...“

„Do údolí? Tak tam je druhá část kořisti! A kde je to údolí?“

„To byste nenašli, ani kdybyste – kdybych vám to popsal. A pak – v *kterém* místě údolí je přesně ten úkryt – to stejně nevím ani já. *Capitán* nedůvěřoval...“

Zdálo se mi, že teď nám chlapík už opravdu nalil čistého vína.

„Dobrá,“ kývl jsem, „darujeme ti život. Ale pod jednou podmínkou: dovedeš nás do toho údolí.“

„Ano,“ zabručel pokorně Hoblyn.

„A ne aby ses z toho pokoušel vyzout. Nebo aby sis myslel, že nás budeš vodit za nos!“ vpadl Sans-ear. „To bys – – –“ Udělal; výmluvný pohyb rukou? „Víš, co by tě čekalo!“

„Ano.“

„*Well*! Tak se podle toho zaříd’!“

Sans-ear byl uspokojen a já jsem zatím přemýšlel, co s věcmi z banditské kořisti, které jsme tu našli.

„Tak, přátelé – pustíme se hned na cestu,“ rozhodl jsem. „Myslím, abychom tady z těch věcí s sebou vzali zlato a to, co můžeme potřebovat – snad nějaké zbraně, střelivo, tabák a jídlo. A nějakou

maličkost jako dárek pro indiány, kdybychom se s nimi setkali. Udělejte probírku, já vám zatím vyberu čerstvé koně. To ostatní, co tu zbude... myslím, že uděláme nejlíp, když to pošleme do vzduchu!"

Sans-ear souhlasil bez řeči a Bernard a César, se také přidali k mému návrhu. Všichni se dali hned do práce, vybírali věci pro nás a ukládali je do pokrývek. Nakonec z toho bylo asi osm zavazadel, na každého koně po dvou. Ty jsme teď získali lepší i čerstvější. Čtyři michiganští klusáci, které jsem vybral, působili dojmem vytrvalých, rychlých, inteligentních zvířat – rozhodně byli bystřejší než ti, na nichž jel Bernard s Césarem.

Věci, které jsme nepotřebovali, navršili Bernard s Césarem na jednu hromadu. Byl toho pořádný kopec, znova a znova jsme se divili, kolik toho ta banda dokázala nakrást a naloupit.

„Výborně, teď to ještě posypte střelným prachem!“ řekl jsem, když jsem se vrátil od koní. „Nejradši bych to už neviděl!“

„A co ostatní koně?“ připomenul mi Mark Jorrocks.

„Ať je César rozežene po préríi! Přece je tady nebudem zabíjet, nejsme na jatkách! No – a vy tři i s Hoblynem byste pak hned měli vyrazit. Budeme mít aspoň před *stakemany* náskok, než to tu vyhodím do povětří. Já vás pak doženu.“

„A nemůžeme to vyhodit rovnou, ještě dokud jsme tady?“ mínil Bernard.

„Neradil bych,“ zavrtěl jsem hlavou. „Ten ohýnek bude vidět dost daleko – a mohlo by se taky stát, že ho *stakeman* uvidí. A že se vrátí – příliš brzy. Rozumíte mi? Mohli by nás ještě nakonec drapnout!“

„Ano, máte pravdu,“ přiznal Bernard.

„To se rozumí! Charley, to je v pořádku – už vyjíždíme. Smím prosit, *boys*?“

Než jsem si připravil doutnák z cárů látky a upravil celou hromadu, aby ji výbuch dokonale rozmetal, byla výprava připravena. První vyjel Mark Jorrocks, za ním César se zajatcem, a průvod uzavíral Bernard Marshall. Dohodli jsme se, že budu čekat čtvrt hodiny

a potom zapálím doutnák. Nebylo radno otálet déle: čas ubíhal, a kdyby se *stakemani* vrátili, zaskočili by mě samotného.

Všechno jsem pro jistotu ještě jednou prohlédl, bylo to v pořádku. Přivedl jsem si mustanga, upravil mu sedlo a uzdu a potom jsem urovnal šňůru. Rozhlédl jsem se, zapálil a plamínek se začal plazit po doutnáku a olizovat kousky trávy kolem. Rozběhl jsem se tryskem ke svému mustangu, vyhoupl se skokem do sedla a stiskl ho pevně oběma koleny. Zvíře pohodilo hlavou a vyrazilo mohutným skokem vpřed. Vzadu za mými zády to začalo praskat a řachtat. To vybuchovaly první náboje, k nimž se už doplazil oheň. Nasadil jsem koni ostruhy a přiměl ho k plnému cvalu. Pádil tak rychle, jak to jen v té tmě bylo možné. Rachot a praskot za mnou sílil, pak to zaburácelo, a když jsem se ohlédl, uviděl jsem za sebou vysokou rudou zář.

Plameny šlehaly do výšky a oheň nemilosrdně pohlcoval všechno, co *stakemani* nakradli a naloupili na Llanu Estacadu...

5. Vyzvědač

Na jihovýchodě Nového Mexika, v té části, která se zakrojuje hluboko do texaského území, se tyčí divoké pohorí Sierry Blanky, přecházející později v hřebeny Sierry Guadalupe. Jsou to divoké, drsné, nepřístupné hory. Ostré štíty kopců se tu navzájem proplétají, jednou vytvářejí mocnou hráz, holou až na kámen, podruhé neschůdnou stěnu, zarostlou hustým pralesem. Hluboké vrypy kaňonů, úzkých údolí i roklin s kolmými stěnami jako by od nepaměti oddělovaly tyto končiny od všeho ostatního světa. Jsou pusté a jakoby z jiné planety. Ale život překonává všechno: vítr přenáší i přes nejnedostupnější vrcholy semena a pylový prášek, a tak se rozrůstá na hřebenech pestrá květena, jakou bys v podobné pustině nikdy nehledal. Často se zde objeví medvěd, hnědý brtník i šedák grizzly, a zdolá tu hradbu skal a údolí, hledaje samotu a odpočinek. I bizoni tu procházejí v stádech úzkými soutěskami a průsmyky mezi horskými velikány, když táhnou v tisíci proudech na jaře nebo na podzim svou pravidelnou každoroční poutí. A tu a tam se zde objeví záhadná postava s kůží bílou nebo zbarvenou do bronzova, tvor drsný a tvrdý jak zdejší příroda. Objeví se, zas zmizí a nikdo nedovede říci, kdo je a proč se tady v horské pustině zdržuje. Neboť horští velikáni jsou němí, prales mlčí a rozumět řeči zvířat se ještě žádný člověk nenaučil.

Ano, člověk sem přichází také. Vášnivý lovec, který má jedinou spolehlivou oporu své zbrani; anebo nějaký uprchlík, který se rozešel s civilizací a nechce o ní ani slyšet; anebo indián, jenž vypověděl válku všem lidem, poněvadž u nich nepoznal nic než nenávist. Mihně se houštím *trapperova* kožešinová čepice, jindy široké mexické sombrero, potřetí se to mezi větvemi začerná indiánskými pačesy. Hle, i tady žije člověk, vyděděný, vykořeněný, zapuzený, nicméně přece jen – člověk. A ten, kdo pátrá, co ho zahnilo až sem, přichází vždycky na totéž: zatlačil ho do těch nejodlehlejších končin zápas

o holý život – o život tak chudý a trpký, že vlastně ani za ten urputný, krutý a vyčerpávající zápas nestojí.

Dole v rovině se pod věncem divokých hor prolínají loviště apačských a komančských kmenů. Tam se vedou zápasy, tam se bijí s nesmiřitelnou zuřivostí mocné indiánské kmeny – kolik jen mají tyhle srážky, bitvy a války neznámých hrdinů, o nichž žádný dějepisec nikdy nenapíše! Tam často obkličuje bojový oddíl odříznutého jednotlivce nebo menší skupinku a zahání je pak do hor, kde na ně čeká zápas na život a na smrt, nové měření sil – tentokrát s nemilosrdnou přírodou.

Řeka Rio Pecos pramení poblíž Truchas Peaku v horách Sierra Mora, udržuje se v jihovýchodním směru a teprve potom mění směr toku – podél Sierry Blanky – přímo k jihu. Na jižním konci horského pásma se pak obrací širokým obloukem na západ, obklopena z obou stran kopci. Ale horstvo je tu od vlastního toku dost vzdáleno, při březích zůstává jednou širší, jednou užší pruh volné zeleně porostlý svěží trávou: najednou tu najdeš kousíček volné, otevřené prerie, která přechází ovšem při úpatí pohoří v hluboký prales. Půda je tedy dost nebezpečná. Horstvo tvořící souvislý dlouhý pás je jen málokdy přerušeno bočním údolím nebo příčnou průrvou, a kdo narazí v těchto místech na nepřítele, sotva se mu může vyhnout nebo schovat – leda by chtěl obětovat svého koně, a bez toho by byl vzápětí teprve ztracen.

Až sem do údolí Ria Pecos jsme tedy dorazili po několikadenním putování. Poněkud na sever od našeho směru leželo Vinnetouovo pueblo a já jsem měl tisíc chutí udělat odbočku a zajet se podívat za ním, za svými apačskými přáteli. Ale bylo krajně nejisté, zda bych ho byl zastihl, a záležitosti Bernarda Marshalla a Marka Jorrockse byly příliš vážné. Protentokrát jsem si to musel odříci.

Jeli jsme celou cestu ve stejné sestavě. Sans-ear v čele, pak uprostřed César se zajatým Hoblynem a nakonec já s Bernardem. Časně zrána jsme přebrodili přes Rio Pecos a pokračovali po západním břehu. Teď v poledne se sluneční paprsky dotýkaly vrcholků protějších hor, ale předcházející noc byla studená a také vzduch zůstal

stálé chladný – měli jsme přehozeny pokrývky přes ramena, a docela dobře se unesly.

„Teď už to snad k Rio Peňasku není daleko,“ mínil Bernard Marshall, mhouře oči a spokojeně nastavuje tvář hřejícím slunečním paprskům.

„Dnes bychom tam už měli dorazit. Řekl bych podle toho, co popisoval Hoblyn, že se teď budeme držet trochu víc vpravo. A tam někde už bude to jeho údolí.“

„A nebylo líp jet rovnou na Peňasco? Tam přece tak jako tak najdeme Freda Morgana?“

„Snad máte pravdu,“ připustil jsem. „Jenže si musíme dát pozor, aby Morgan nezpozoroval náš příjezd. Určitě je tady a čeká – máme přece čtrnáctého března! A potom: v údolí se mají sejít, budeme mít tedy pěkně po ruce oba dva naráz.“

„Have care!“

Varovný výkřik Marka Jorrockse přerušil náš rozhovor; a když jsme popojeli blíž, přesvědčili jsme se, že varování bylo naprosto na místě. Sans-ear držel v ruce kus zelené, čerstvě utržené větve. Nastřkoval mi ji pod nos.

„Tak si *kupříkladu* myslím, že se tady někdo docela nedávno projížděl.“

„Namouduši – a nebylo to asi déle než před hodinou,“ řekl jsem.

„Tady jsou řápy!“ upozorňoval starý.

Svorně jsme si prohlíželi otisky v půdě; byly čerstvé, potvrzovaly náš předchozí nález.

„To byl běloch, Marku,“ poznamenal jsem. „A nedal bych zlámáním grešli za to, že to byl Patrick Morgan. Nebo jeho otec. Teď zatím nesmíme dál! Nesmí tušit, že je pronásledován!“

„Pravda, pravda,“ pobrukoval si Sans-ear a prohlížel si dál pozorně stopy. Pak zavrtěl hlavou a mínil: „To bych rád věděl, proč tady slezl z koně. Podívejte se, stopy vedou tamhle k lesu... Tak si je *kupříkladu* prohlédneme!“

Vydali jsme se pátrat společně. Otisky nás vedly – hned zřetelnější, hned méně zřetelné – hodně daleko od našeho místa. Dostali jsme

se mezi stromy k houštině, když se najednou Sans-ear zastavil. Půda tu byla rozrytá, rozdupaná, vypadalo to, jako by ten kousek země někdo rozrýpal, ale pak se pokusil mechovou přikrývkou zas pěkně urovnat. Sklonil jsem se a odhrábl mech stranou.

„Motyka!“ hvízdal si překvapeně Sans-ear. „Tady ležela motyka, otiskla se tu nádherně – vidíte? Kdopak si ji sem asi schoval?“

Přešel jsem zamyšleně přes okraj stopy špičkami prstů.

„Na to nebude tak těžká odpověď, Marku,“ mínil jsem. „Když *capitán* a jeho poručík zakopali ty cennosti, museli taky něco udělat s náradím. A zřejmě si vybrali tohle místo. To je taky důkaz, že tady byl Patrick Morgan. Protože *capitán* je zatím ještě někde za horami – a Fred Morgan o tomhle místě nic neví. Kdybychom si dali práci, určitě by se v okolí našlo nějaké znamení, kterým si poznamenali tohle místo...“

Opatrně jsem nahrnul mech zase zpátky, aby všechno vypadalo tak, jako když jsme přišli. Sans-ear zatím čenichal po okolí.

„Měl jste pravdu, *sir*!“ zavolal na mne po chvíli. „Tři zářezy a tři větve ulámané ve stejné výšce – to je asi jejich značka!“

Běžel jsem za ním, a když jsem ty zářezy a značky prohlédl, musel jsem si tiše přiznat, že Mark Jorrock má oči jako rys i onen šestý smysl zálesáka a prérijního lovce, bez něhož je člověk v prérii prostě ztracen. Ani jsem nečekal, že by se mu podařilo ještě najít nějakou další stopu.

„Ale víte, Charley, co to znamená?“

„Tak dobře jako vy. Patrick má namířeno do údolí.“

„Musíme ho ovšem předejít,“ řekl důrazně. „A ještě dřív musíme zjistit, jestli chce čekat na otce, nebo jestli si to namíří do údolí rovnou a sám!“

„To nám řekne Hoblyn!“

Dozvěděli jsme se, že k údolí, nebo přesněji řečeno k místu, odkud k němu odbočíme, máme slabé dvě hodinky jízdy podél řeky. Radili jsme se co dál, a já jsem nakonec navrhl, abychom si trochu odpočinuli – samozřejmě v lese, v úkrytu – a teprve potom abychom pokračovali v jízdě k místu, odkud vede cesta do *capitánovy* rokle.

„Uvidíme potom podle stop, co má vlastně Patrick za lubem; jestli objevíme jeho stopy dole při řece, míří asi rovnou k úkrytu; jestli na ně nenarazíme, jel dál tímhle směrem a bude se asi chtít nejdřív setkat s otcem. V každém případě: teď je asi hodinu před námi. Už kvůli tomu bychom si měli popřát malý pohov – abychom mu nepadli rovnou do náruče, kdyby se někde nečekaně zastavil.“

Můj návrh byl přijat bez námitek: vybrali jsme si skrytý koutek na mechu a začali se porůznu rozesazovat. Mark Jorrock vtipkoval, že se těší na piknik pod širým nebem, když se najednou nečekaně ozval Hoblynův výkřik. Všichni jsme se otočili – zajatec se třásl a těkal ustrašeně očima.

„*Meššúrs, meššúrs,*“ vypravil ze sebe. „Tam na druhém břehu... za Riem Pecos... tam jsou indiáni... já viděl... tam se zaleskl oštěp!“

Sans-ear potřásl jaksi soustrastně hlavou:

„To určitě! Človíčku – copak na tuhle vzdálenost se dá vůbec rozeznat špička kopí?“

„To není tak nemožné, Marku!“ ozval jsem se. „Když se vám opře slunce právě o hrot, je to vidět ještě na větší vzdálenost než odtud přes řeku. Ovšem to by znamenalo, že tady v okolí indiáni – – *Tak!!* Teď jsem to uviděl taky! Vážně, Marku, tam se něco zablýsklo! Poslyšte, lidičky, kdyby to byli opravdu indiáni, tak nás nemohlo napadnout nic chytřejšího než to, že jsme se tady usadili. Kdybychom jeli dál, určitě by nás zpozorovali, poněvadž máme slunce proti sobě. Nahrnuli bychom se jim přímo do náruče. Počkejte – hned si to ujasníme.“

Vylovil jsem svůj poškrábaný, opotřebovaný dalekohled – ukazoval však stále výtečně! – a začal pátrat mezi stromy na druhém břehu. To, co jsem uviděl, mě rázem vytrhlo z dosavadní bezstarostnosti.

Honem jsem podal přístroj Sans-earovi:

„Marku – podívejte se sám! Jestli se nemýlím, je tam aspoň takových sto padesát chlapů!“

Sans-ear mi dalekohled přímo vytrhl; díval se na druhou stranu minutu, dvě, pak podal přístroj Bernardu Marshallovi.

„Podívejte se taky na pány rudokožce, Mr Marshalle. Už jste se někdy seznámil s Komanči?“

„S Komanči – – – To jsou Komančové?“

Bernardu Marshallovi se chvěl hlas.

„Už je to tak,“ přisvědčil Sans-ear. „Mohli by to být tady v těch končinách klidně taky Apači, ale ti nosí jiný účes! Všiml jste si, jak se pomalovali v obličejí těmi červenými a modrými pruhy? To je znamení, že jsou na válečné stezce! Teď bych *kupříkladu* rád věděl, co by se stalo, kdyby se dostali až sem.“

„Na to bych radši ani neodpovídal,“ řekl jsem.

„Neměli bychom zamazat stopy? Aspoň tu ulomenou větev s tou by se mělo něco udělat!“

„Myslíte, Marku? Pokusím se, ale nevím, nevím... Jestli objeví otisky dole při řece, nechci to vidět!“

Nasbíral jsem po okolí rychle trochu seschlého jehličí a začal jím zasypávat otisky, které, pravda, byly jen slabé, ale bystrému zraku indiánů by byly přece jen neunikly.

„Je to dobré, Charley,“ mínil Sans-ear, „ale mne byste tím neoklamal!“

„Počkejte – jak to?“

„Odkdypak má javor jehličí?“

Skoro přímo nad místem, kde se nejvíc otiskla do půdy kopyta našich zvířat, šuměly větve statného javoru. Sans-ear měl pravdu – jenže teď už bylo pozdě, nedalo se stejně nic dělat. Ani jsem už o tom nepřemýšlel: teď naši pozornost upoutávali indiáni, kteří se objevili dokonce už na břehu řeky.

„Heigh-day!“

Mark Jorrock samou radostí začal málem křičet jako na lesy:

„Nejdou sem, *meššúrs*, to je výborné! Nejdou sem!“

Bernardova tvář vyjadřovala nejvyšší údiv:

„Prosím vás, jak to můžete tvrdit? Tomu nerozumím. To se dá podle něčeho poznat?“

„Charley, vysvětlíte mu, jak to je – jednou jste si vzal Bernarda pod ochranná křídla, tak ať se poučí!“

„Na tom nejsou žádné zázraky, Bernarde. Tamhle, jak vidíte, se oddělili od hlavní skupiny tři muži – to jsou zvědi. Dva jedou podle řeky po proudu, třetí kluše až k samému břehu. Ten hledá, jestli se dá řeka přebrodit, ti druzí pátrají po stopách – totiž po stopách ve směru, kudy pojedou. To je kvůli bezpečnosti.“

Výzvědy Komančů netrvaly dlouho. Zřejmě všichni tři přinesli dobré zprávy. Tlupa Komančů se dala na pochod dolů k řece. Teď už byli vidět i pouhým okem; byli to samí mladí statní lidé, nejspíš z dvou různých vesnic nebo kmenů, poněvadž v čele jeli dva náčelníci. Upozornil jsem na to Bernarda.

„To jsou ti s orlími pery?“ vyptával se. „Slyšel jsem, že jezdí vždycky na bělouších?“

„To byste tomu dal! Hihihih!“ zasmál se Sans-ear, docela tak, jako se smával můj milý Sam Hawkens. „Takhle *kupříkladu* generála na bílém koni, to byste ještě mohl vidět – ale indiánského náčelníka?“

„A proč ne?“

„Bílý kůň je v přírodě příliš nápadný. Prozradí jezdce při lovu, a bojovníka při válečném tažení teprv,“ řekl jsem. „Jen jednou se pamatuju, že si indiánský náčelník vzal bělouše. A to bylo v zimě, tuším u Nord Parku.“

Indiáni zatím už vstupovali do vody. Jak se statná koňská těla ponořovala, voda vystříkovala a prudce se pěnila, proud zvířata strhával a cloumal jimi: ale koně byli vycvičení, vzdorovali živlu, vybrodili se na břeh sotva pár kroků pod místem, kde vstoupili do Ria Pecos.

Komančové byli opatrní. Prozkoumali i druhou stranu břehu, i když už trochu zběžněji, a potom se teprv pustili dál po proudu řeky.

Teď jsme si konečně doopravdy mohli oddychnout – nebezpečí, které nám hrozilo, bylo zažehnáno.

Sans-ear poplácával svou kobylku po hřívě.

„Tak vidíš, Toničko, zase jsme jednou vyvázli ze šlamastiky! Víš, s Komanči nejsou žádné žerty, ti by ti klidně ustríhli ocas i s ušima!

Ale mně teď *kupříkladu* vrtá hlavou, co udělají, jestli náhodou padnou na Patricka...”

„Komančové Morgana znají,“ ozval se nečekaně Hoblyn. „Jsou to Racurrohoové, s těmi *capitán* vykouřil dýmku míru.“

„Tak?!“ Sans-ear do mne strčil loktem. „Slyšíte, *sir*? Aby se tak proti nám nakonec spojili!“

To znělo sice dost pravděpodobně, já jsem však byl pevně přesvědčen, že k tomu nedojde.

„Patrick Morgan si dá podle mne moc dobrý pozor, aby bral s sebou svědky do údolí. Ale uvidíme! Zatím máme čas. I kdyby se sešli, aspoň hodinu spolknou ty obvyklé vítací obřady a pokuřování, znáte to.“

Odmlčel jsem se. Tam na druhé straně mezi stromy se dělo opět něco podezřelého. Byl bych přísahal, že se tam mezi listím mihl další chochol indiánských vlasů. Objevil se, a ve vteřině opět zmizel. Nějaký opozdílý bojovník? Nebo předsunutá hlídka další skupiny? A pak se znova pohnuly větve – a já jsem vzrušen stiskl Sans-earovi rameno.

„Marku, podívejte se ještě jednou a dobře: že tam u ústí úžlabiny je taky – –“

Sans-ear si ani neřekl o dalekohled. Vytrhl mi jej nedočkavě z opasku a vzápětí si ulevil:

„*Zounds!* Indián, *sir*, podívejte se! Indián, jak zákon káže, a k tomu, jestli nemám vlčí mlhu – *Apač!* A pouští se taky k řece!“

Teď jsem mu zase já beze slova vytrhl přístroj z ruky. Jenže už bylo pozdě. Indián, ať to byl *Apač*, nebo nebyl, zmizel za skalním výstupkem, který spadal až do půl řečiště *Ria Pecos*.

Sans-ear byl přesvědčen, že ví, na čem je.

„Je to jasné, Charley! Komančové jsou pronásledováni – a nemají o tom ponětí. Navlékl to ten *Apač* chytře, jen co je pravda! Nežene se jim po stopě, ale pozoruje je pěkně s odstupem, tam nahoře z toho převisu. Trošku se teď budem muset uklidit, protože je docela možné, že potáhne někudy kolem nás. Vezměte si radši všichni koně k sobě, a kdyby se přiblížil, dlaně na nozdry! Tahle zvířata jsou

zvyklá funět, sotva někde řápné mokasín. Až na Toničku ovšem – to je holka chytrá, ta má v hlavě! Tak teď tiše prosím!“

Ta výzva byla víceméně zbytečná. My dva jsme byli staří, ostřílení *westmani*, věděli jsme, jak si teď máme počínat, a Bernarda s Césarem jsme stejně raději poslali dál, hloub mezi lesní porost. Asi za pět minut jsme zaslechli povědomé duté zvuky: to dupal někde nablízku kůň.

Indián se blížil pomalu, obezřetně se ukrýváje mezi větvemi křoví; spíš jsme ho *slyšeli* se přibližovat, než viděli: jen na vteřinku se nám mihl mezi roštím nebo za keřem. Pak se objevil až v místě, kde jsem se snažil zasypat stopu jehličím. Zahlédl jsem, jak se bleskurychle svezl z koně. V příštím okamžiku by se byl na mne patrně vrhl. Ale já jsem jednal také rychle; rozhrnul jsem houští a skočil rovnou před něj. Trhl sebou, ruka s tomahavkem se zvedla k útoku. A já jsem vykřikl:

„*Vinnetou!* Chce velký náčelník Apačů připravit svého bratra o život?“

Napřažená ruka klesla, indiánovy oči, hluboké a temné, se zaleskly.

„*Šarlí!*“

Vyrazil ze sebe jediné slovo, ale v tom, jak mé jméno vyslovil, bylo všechno: radost nad shledáním, upřímný údiv, vřelý cit. Všechno, co indián cítí a co mu nepsané zákony hrdosti a zdrženlivosti nedovolují dát před jiným člověkem najevo, skryl do toho tlumeného výkřiku. A potom rozevřel náruč a zprudka mě k sobě přitiskl.

„Můj bratře!“

Hlas se mu přece jen trochu zachvěl.

„Můj bratře Vinnetou! Co tu děláš na tomhle konci Ria Pecos?“

Apačův tomahavk se ocitl zase za pasem.

„Komančové opustili svá ležení a vypravili se ze svých lovišť proti Apačům. Veliký duch dopřeje však Vinnetouovi vítězství, o kterém si budou vyprávět u všech táborových ohňů. – A můj bratr? Co on hledá v tomto údolí? Myslel jsem, že odjel do vigvamu svých rodičů?“

„Byl jsem tam, Vinnetou, ale duch savany mě lákal nazpět – a já jsem poslechl jeho volání.“

„Můj bílý bratr udělal dobře. Srdce prerie je veliké a široké a je v něm život a smrt, a ten, kdo jednou porozuměl duchu savany, nezapomene. Může odjet, ale vždycky se vrátí. *Howgh!*“

Vzal koně za uzdu a odváděl ho mezi stromy ke mně. Teď teprve uviděl, že tu nejsem sám, ale nedal najevo, že by ho to překvapilo. Tvářil se a jednal prostě, jako bychom byli úplně sami. Vzal dýmku, pytlík s tabákem a rozvážně se usadil na zem.

„Vinnetou byl až daleko na severu, aby si opatřil posvátnou hlínu pro svůj nový kalumet. Old Shatterhand bude první, kdo z něho bude kouřit.“

„Nejen já,“ řekl jsem. „Slyšel apačský náčelník o statečném a chytrém lovcí, kterému říkájí na savanách Sans-ear?“

„Vinnetou zná jeho jméno, ale nikdy ho ještě neviděl. Ví, že Sans-ear je lstivý jako had, chytrý jako liška, statečný jako jaguár. Pije krev rudých mužů, a když usmrtí některého z nich, udělá zářez do pažby své pušky. Vím však, že jeho puška je namířena jen na špatná srdce. Tam stojí jeho kůň. Proč nepřišel lovec k Apačovi, aby s ním vykouřil dýmku přátelství?“

Mark Jorrock se po těchhle slovech vzpamatoval. Dosud stál a civěl na Vinnetoua jako u vytržení – měl zrovna napsáno na nose, jak k němu vzhlíží takřka s posvátnou úctou.

„Můj rudý bratr má pravdu. Proti lumpům bojuju vždycky – a dobrému člověku jsem ochoten pomoci taky vždycky!“

Kývl jsem ještě na Bernarda; ten se pln rozpaků, před indiánem uklonil.

„Náčelník Apačů ať věnuje trochu pozornosti tomuto mladému muži,“ řekl jsem. „Stalo se mu velké neštěstí. Bílí zločinci připravili jeho otce o život a uloupili skoro všechn jeho majetek. Uprchli, ale my jsme našli jejich stopu a víme, že přijeli sem, na Rio Pecos. Chceme se jich zmocnit a potrestat je.“

„Vinnetou je bratrem mladého bojovníka,“ odpověděl Apač prostě a samozřejmě. „Pomůže mu, bude-li o to stát. *Howgh!*“

Bernard si jistě ani plně neuvědomil, jak neocenitelnou posilu právě získal. Zatím byl zjevně potěšen a v rozpacích se usmíval. Apač vzal dýmku a zapálil si. Vypustil obláček kouře nejdřív k nebi, potom k zemi, pak do všech světových stran. Hned po něm jsem opakoval obřad já a po mně Sans-ear i Bernard Marshall. Teprve pak byl akt ukončen a nové přátelství potvrzeno a rozhovor mohl pokračovat.

Sans-ear byl zvědavá dušička. Zvyklost přikazovala zachovat ještě chvíli důstojné mlčení, ale starému zálesáku to nedalo, aby nezačal vyzvídat:

„Přišlo sem s náčelníkem Apačů mnoho bojovníků?“

„Uff!“

Sans-ear se zarazil. Podíval se po očku po mně – potom si řekl, že Apač asi dost dobře nerozuměl, a opakoval otázku:

„Ptám se, kolik bojovníků si s sebou přivedl můj rudý bratr?“

„Uff!“

Vinnetou znovu vyrazil slůvko údivu a vrhl po lovcí shovívavý pohled:

„Ať mi řekne můj bratr, kolik medvědů se musí sejít, aby rozšlali mraveniště s tisícem mravenců?“

„Jeden stačí, jeden,“ mínil udivený Sans-ear.

„A kolik apačských náčelníků se musí sejít, aby zneškodnilo tlupu Komančů?! Když Vinnetou vyhrabe válečnou sekyru, neohlíží se po svých bojovnících, nýbrž se vypraví na stezku boje sám. On je náčelníkem *všech* Apačů, ne jednoho kmene. Stačí, aby zvedl ruku, a tisíc bojovníků se sejde, ať jsou na kterémkoli místě, a všichni poslechnou, co přikáže. Náčelník Apačů naslouchá mnoha jazykům, které mu vyprávějí o úmyslech Komančů, je však dost silný, aby sám přemohl komančské vši.“ Obrátil se ke mně. „Za muže mají mluvit činy. Ať mi můj bratr Šarlí vypráví, jak bojoval s muži, jejichž stopy sleduje.“

Vysvětlil jsem mu pokud možno stručně celou historii s Morgany a on mě mlčky a pozorně vyslechl. Když jsem skončil, neřekl nic,

zůstal s pohledem upřeným k zemi. Pak vyfoukl ještě naposled kouř a zavěsil si dýmku zas kolem krku.

„Moji bílí bratři ať mě následují!“

Vzal koně za uzdu, vyvedl ho ven a vyšvihl se mu skokem na hřbet. Ujížděl na svém věrném hnědáku Ilčim, na tom nádherném hřebci, nedostižném v běhu, poslušném, chytrém, neúnavném, jel dolů k řece a neprozradil slovem, co má vlastně v úmyslu. Ale já jsem mu věřil.

Měli jsme všichni co dělat, abychom se ho drželi. Dorazili jsme až ke stopám Komančů a tam Vinnetou s pohrdavým posunkem ukázel na otisky. Komančové se cítili v naprostém bezpečí a nedali si ani práci, aby za sebou zamazali stopy. Apačovi byla ta lehkomyšlnost prostě nepochopitelná. Mohli jsme jet celou hodinu a sledovat otisky jako při školním cvičení. Cválali jsme rychle, bez zastávek. Teprve u výběžku, kterým zasahoval les k řece, strhl Apač svého koně zpět.

Levou rukou naznačil, abychom byli naprosto tiše, a pravou ukázel před sebe. Napjal jsem zrak – ale nic jsem nepozoroval.

Vinnetou pověsil pušku na sedlo, svezl se z koně a vytasil svůj bowiák. Potom beze slova zmizel mezi stromy.

„Charley, co se děje?“ zabručel Sans-ear.

„Nevím. Přišel na něco podezřelého a teď se jde přesvědčit, oč jde. Musíme počkat, dá nám znamení, až bude vzduch čistý!“

Nastala chvíle napjatého ticha. Bernard byl z nás všech nejneklidnější. A najednou se ozval César:

„Massa, massa, slyšet massa, tady křičet zvíře,“ vykvikl, až jsem mu musel honem přikrýt dlaní ústa.

„Kde ho vidíš?“

„Tam – tam – za rohem!“

Podíval jsem se, kam černoch ukazuje, oči jsem si mohl vykoukat, ale neviděl jsem nic – a neslyšel taky nic.

Až najednou – a teď jsme si toho všimli všichni – se odkudsi ozvalo volání drozda.

„Zvíře?!“ usmál se Sans-ear. „Tomu říkáš zvíře – vždyť si tady píská drozd! Docela obyčejný *vipp-por-vill*!“

Černoch vyvaloval oči a já jsem mu poklepal na rameno.

„A dokonce ani ten *vipp-por-vill* ne! Nýbrž Vinnetou! Volá nás!“ řekl jsem.

Vzal jsem Apačova koně za uzdu a obrátil se směrem, odkud začínalo ptačí volání. Vyšli jsme z houští a asi tak po stu krocích jsme před sebou u kraje lesa uviděli apačského náčelníka. Čekal na nás, a když se přesvědčil, že přicházíme, zmizel opět mezi stromy. Přidali jsme do kroku a dostihli ho v několika okamžicích. Stál pod vysokým statným smrkem a u jeho nohou ležel mladý muž, spoutaný svým vlastním koženým opaskem. Vylekaně se díval na Vinnetoua a tiše sténal.

„Babo!“ řekl Apač a s pohrdáním se od něho odvrátil.

Ale jakmile uviděl nás dva, mne a Sans-eara, mladíkův obličej se uklidnil a rozjasnil. Běloši! Ti se jistě zastanou bělocha proti indiánovi, myslel si. A zatvářil se ještě radostněji, když Sans-ear potřásl hlavou a obrátil se udiveně k Vinnetouovi s otázkou:

„Copak se stalo, že náčelník Apačů zachází tak krutě s tímto bílým *gentlemanem*?“

Vinnetou byl – jako vždycky – s věcí rychle hotov.

„Zlé oko!“ prohlásil jasně a určitě.

Za námi se ozval najednou výkřik:

„Holfert! Člověče – co vy tady – –?!“

Bernard Marshall, který šel poslední, zíral na mladíka u Vinnetouových nohou jako na zjevení.

„Mr Marshall, Mr Marshall!“ zasténal zajatec.

„Tak vy jste pan Holfert!“ zasáhl jsem. „Něco jsem o vás slyšel. Poslyšte, potřebuji spolehlivou informaci: kdepak je váš přítel Fred Morgan?“

Lekl se:

„Chcete mě vyslyšet? Proč to chcete vědět? Jste detektiv, nebo co?“

„Kdo jsem, to vám může být zatím lhostejné, přáteli. Dozvíte se to včas. Ale odpovědět byste měl v každém případě.“

„Tak mi sundejte řemen!“

„To nepůjde,“ řekl jsem, „sundat řemen, to nepůjde – ale řekněme, že vám můžeme trochu uvolnit pouta. Césare!“

Černoch byl bystrý, stál pohotově připraven a teď se sklonil a uvolnil uzly.

„Césare... César je tady taky?“ zašeptal Holfert.

Bylo tu pro něho překvapení na překvapení.

„César být všude, kde massa Bern!“ našpulil černoch důležitě rty a zvedl obočí. „Yes, yes.“

Zvýšil jsem hlas:

„Potřetí a naposled se ptám: kde je Morgan?“

„Na Rio Peňasku,“ zahučel neochotně mladík.

„Jak dlouho jste byli spolu?“

Neodpovídal.

„Podívejte se na tuhle věcičku, Mr Holferte,“ řekl jsem a vytáhl revolver. „Aby vám bylo jasno: víme, na čem jsme. A byl bych rád, kdybyste nám sám řekl něco o smrti svého chleboďárce – a taky o tom, jak zmizely jeho cennosti. Tady na Západě se s loupežnými vrahy žádné dlouhé cavyky nedělají, to jistě víte. A jestli nevyklopíte pravdu, uděláme s vámi krátký proces.“

„Já nejsem loupežný vrah!“ vykřikl Holfert a zazmítal sebou. Strach a úzkost rozechvěly jeho hlas.

„To neříkám. Myslím si dokonce – že vás k tomu všemu svedli; Myslím! Ale to se musí teprve prokázat. Vlastně vy sám nám teď musíte ukázat, co si o vás máme myslet. Tak tedy! Znáte Morgana už od dřívějšíka?“

„Je to můj příbuzný. Vzdálený příbuzný,“ opravil se rychle.

„Přišel za vámi v Louisvillu?“

„Ano,“ vydechl.

„Tak dál! Mluvte sám! Nemám chuť, abych z vás všechno pum-poval jak ze staré studny! Snad víte, oč jde – ne?“

„Ať jde Mr Marshall pryč – potom vám všechno povím,“ zahučel se sklopenýma očima.

Prosebně jsem se podíval na Bernarda. Přikývl, mlčky se otočil a zmizel; ale zdálo se mi, že se obloukem vrátil, že se skryl v houšti za zády zajatého Holferta a tam že poslouchá.

„Tak prosím,“ pobídl jsem zajatce. „Povídejte!“

„Fred Morgan za mnou chodil v Louisvillu často,“ začal. „Ne do obchodu, do bytu. Vzal mě párkrát do herny, a poněvadž jsem asi třikrát vyhrál, říkal mi, že bych měl držet štěstí za pačesy, dokud mi přeje. To ano, přálo mi nějakou dobu, ale pak mě opustilo. Nadobro mě opustilo, a já jsem byl najednou Morganovi dlužen spoustu peněz. Několik tisíc dolarů... Zaplatit jsem nemohl, on mi začal najednou hrozit, že mě udá, a tak jsem mu dal jako záruku šéfovou směnku. Byl na ní – falešný podpis. Pak už jsem se nemohl jinak zachránit... Tak jsem mu řekl, kde mé pan Marshall schované klíče k obchodním místnostem.“

„Člověče – věděli jste, co tam Morgan chce?“

„Ano. My jsme se chtěli rozdělit a odjet do Mexika.“

„Řekl jste mu, že váš šéf nosí klíče vždycky u sebe?“

„Ano, řekl jsem mu to. Ale já jsem nevěděl, že ho chce zabít! Nevěděl jsem to! Řekl mi, že ho jen omráčí!“

„To řekl? Ale udělal něco jiného! Že?“

„Ano.“

„A pak?“

„Rozdělili jsme se. Morgan si vzal diamanty a mně dal to ostatní. Prodal jsem ty věci – pod cenou sice, ale podařilo se mi to. Jako odborník jsem měl styky.“

„Kde máte ty peníze, které jste za to dostal?“

„Nemám je už.“

„Nemáte je!“ řekl jsem pokyvuje hlavou. „To znamená – Fred Morgan si je vzal?! Ukradl vám je! Mám pravdu?“

„Ano.“

„A vy jste byl takový blázen, že jste si myslel, že s vámi bude hrát opravdu poctivou hru?“ řekl jsem. „To vám ani nebylo nápadné, že vás táhne do těchhle pustin, kam pomalu nepáchne lidská noha?“

Díval se mlčky do země.

„Byl jsem blázen, já vím,“ přiznal tiše. „*Sir* – málem jsem přišel o život. Ten večer, když měl stráž, k tomu chybělo už moc málo. Bylo to včera – víte, vlastně mě zachránila náhoda, že jsem se probudil ze spánku. Šel na mne s nožem!“ vybuchl. „To mi asi strach dodal sil, že jsem se ubránil a že jsem mu aspoň mohl ve tmě upláchnout. Celou noc jsem utíkal a tady jsem si chtěl trošku odpočinout. To houští se mi hodilo, jenže jsem uviděl indiány, a musel jsem dávat pozor. Potom jsem chtěl jít dál – ale zase se tady objevil tenhle rudoch, a tak jsem radši zalezl do houští. Jenže mě našel a teď... teď jsem ve vašich rukách!“

Když vyprávěl, trhaně, přerývavě, hlas se mu třásl a bylo vidět, že mnoho nechybí k tomu, aby se zhroutil. Snad proto na sebe všechno pověděl – i když se mi nezdálo, že by v jeho slovech byla jen stopa lítosti nad tím, co spáchal.

Obrátil jsem se k Marshallovi, který se mezitím zase objevil. „Je to váš člověk, Bernarde. Uvažte sám, co s ním.“

Bernard Marshall se díval upřeně k zemi. Dovedl jsem si představit, že v duchu bojuje těžký vnitřní boj. Když se konečně ozval, promluvil velmi tichým hlasem:

„Ať to rozhodne někdo jiný, *sir*. Zavínil smrt mého otce, zasloužil by si tedy podle zákonů savany stejný trest. Ale já to nemohu rozsoudit – já tu nejsem soudcem, já jsem žalobcem.“

„Tak teda řeknu já, co si myslím,“ ozval se Sans-ear. „Tvrdím *kupříkladu*, že každý ničema, který provede něco podobného, by měl dostat bez dlouhých spekulací kuličku do čela. Hlasuju pro smrt! Tyhle vši musíme nemilosrdně rozmáčknout!“

Vinnetou stál se založenýma rukama opodál. Teď lehce přikývl na znamení, že souhlasí se Sans-earem.

„Lovec bez uší je zkušený muž. On promluvil jako starý bojovník,“ řekl.

Chtěl ještě něco dodat a také já jsem se chystal promluvit, upozornit, že bychom přece jen měli přihlédnout k tomu, že tenhle člověk byl k věci sveden, když se najednou stalo cosi nevysvětlitelného. Nevím, jak se to mohlo přihodit, jestli snad César neuvolnil uzly na řemenu až příliš, zkrátka, ať tak nebo tak: nevšíkali jsme si v těch chvílích zajatce – a když jsme si uvědomili, co se děje, bylo pozdě. Stál už u koní a vyšvihl se do sedla Marshallova mustanga.

„Lidičky, on se nám vyvlékl z řemenů!“ vykřikl Mark Jorrock. „*Bless me!* Ten chlap nám ani nedá sbohem!“

Holfert se hnál na koni rovnou k řece. Rozběhli jsme se ke svým zvířatům, ovšem on už měl velmi slušný náskok. Kopal koně do slabin, jen aby ho přinutil k co nejprudšímu trysku. Hnal se jako šílený, jako by ztratil rozum. Kůň doběhl k řece, když ho bezohledné kopnutí Holfertovo donutilo udělat mocný skok. Vzepjal se, vznesl se vysoko, a jak dopadl opět na zemi, zavadila jeho přední kopyta o vyčnívající mohutný balvan. Kůň klopýtl a v následujícím okamžiku jsme viděli, jak Holfert, vymrštěn prudkým nárazem, letí bezmocně vzduchem s rukama široce rozpráženými, jak se řítí po hlavě do vody na místo, kde z vln Ria Pecos vyčníval podobný balvan, o jaký zakopl kůň. Ozvalo se suché prasknutí, jak pod nárazem povolila lebka, potom se zbarvila voda řeky do krvava, pěna na vodě zrudla a Holfertovo bezvládné tělo se sesulo do vln.

Marshallův mustang se zvedl na všechny čtyři, poděšeně zařehotal a úprkem se vracel ke svému pánu. Dívali jsme se zaraženě, beze slova na přeje rozbíjející se o skaliska, na řeku, jejíž proud unášel Holfertovo mrtvé tělo.

Vinnetou zvedl ruku.

„Veliký duch si přál jeho smrt,“ řekl tiše. Pak pokynul a pobídl Ilčiho ke klusu.

Vyjel po stopách Komančů a my jsme ho mlčky následovali.

Nemluvili jsme, jen jsme mysleli na to, jak spravedlivě tady rozhodl osud, náhoda, nebo jak tomu chceme říkat. Spravedlivěji, než mohl rozhodnout kterýkoliv lidský soud.

6. Přepadení!

Stoupali jsme vzhůru do hor. Cesta vedla skalními rozsedlinami, staletí velikáni nám znesnadňovali výstup, a čím dál a čím výš jsme došplhávali, tím divočejší byla krajina. Blížili jsme se k vrcholům pohoří táhnoucího se rovnoběžně se Sierrou od severu k jihu a teprve kvečeru, když jsme uondáni, na smrt zemdlení dospěli až na nejvyšší vrcholky, přivítal nás zase proužek vlídnější země – totiž aspoň o to vlídnější, že bylo možné najít místočko, kde se dalo trochu pohodlněji tábořit.

Večer i noc uplynuly v klidu a časně ráno jsme byli zase na nohou, Vinnetou ještě za šera prozkoumal okolí, vrozená indiánská opatrnost mu nedala, aby se nepřesvědčil na vlastní oči, že jsme všichni v bezpečí, a také Sans-ear věnoval půlhodinu bezpečnostní obhlídce. Bernard byl nepokojný a nejistý jako vždy, zato Hoblyn se mi zdál podivně klidný – snad se už se vším vyrovnal; ostatně neměl už v co doufat.

Půda mi připomínala coloradskou krajinu. Les poznenáhlu řídł, až zmizel docela. Chyběla tu voda, jen zřídka kdy jsme narazili na řečiště – a i to bylo vyschlé. Ovšemže hluboko vymletá koryta svědčila o tom, s jakou silou a průrazností se tudy kdysi valily proudy vody. Řečiště se zahryzávala do půdy, protkávala ji jako sítě pavučin, a jezdec, který se přiblížil ke korytu, mohl na obnaženém protějším břehu jasně vidět, jak vlastně vypadá země, po níž dupou kopyta jeho koně. Ale tak jako v Coloradu, objevovaly se i zde kaňony před jezdce naráz a nečekaně. Po hodině poklidné jízdy se kuň najednou zastavil před kolmým, nepřístupným, děsivým srázem, spadajícím ke korytu, jako když řízne nožem...

V době dešťů bývají koryta zaplněna vodou a na stěnách břehů se dá jasně rozeznat, kam až hladina sahala v době záplavy. Ale člověka upoutá spíš pohled na divoké shluky skalisek, jež se tu objevují v malebných a fantastických podobách; přímo to nutí vzít tužku a pokusit se ty podivné útvary zachytit na papíře; vězovitou pyra-

midu či mohutný oblouk podobný mostu nebo masivní kužel vyvolávající představu obrovské lidské postavy s rukama zdviženýma k nebi. Voda, voda, voda... Všechny ty podivné tvary, na které by se poutník vydržel dívat hodiny a hodiny, vytvořila ona; za desetiletí, za staletí, za tisíciletí; a vytváří je s každou záplavou dodnes.

Stěny spadající dolů jsou, jak jsem řekl, velice příkré a lovec by se jen stěží mohl dostat dolů, nebýt hojných pobočných údolí a proláklín, o něco přístupnějších a schůdnějších. Tudy se lze přece jen spustit do údolí jakžtakž bezpečně a každé takové vedlejší údolí nakonec ústí stejně v hlavním kaňonu. Je to, jako kdybyste mířili vedlejšími uličkami k hlavní třídě. Když potom konečně jede jezdec v úžlabině při dně, může se cítit dokonale chráněn před pohledy cizích vtíravých očí – ví o něm nanejvýše ten, kdo se dostal až k okraji kaňonu. Ale samozřejmě to má i nevýhodu: člověk nepřítel objevuje, teprve když se vynořil přímo před ním.

Jedním takovým údolím jsme se pustili i my.

Jeli jsme hodiny a hodiny, a čím dál jsme jím postupovali, tím víc ztrácelo svou původní hloubku, tím řidčeji do něho ústily vedlejší kaňony – až jsme konečně před sebou uviděli rysující se lesnaté vrcholky Sierry Blanky.

Pozdě odpoledne jsme se dostali k úžlabině, kterou jsme hledali, ke kaňonku protknutém říčkou Rio Peñasco. Nebyl velký, napříč bys ho byl projel na koni za půl hodiny. Kolem dokola byl vrouben zalesněnými srázy a taky kolem břehů se zelenaly svěží proužky pastvin. Naše zvířata to ovšem lákalo – ale bylo třeba opatrnosti; museli jsme počítat nejen s tím, že se tu objeví Morgan, ale i s tím, že by sem mohli zabrousit Komančové, o jejichž záměrech jsme neměli potuchy.

„Tak tohle je to místo, které hledáme?“ zeptal jsem se Hoblyna. „Jste si tím jist? Tyhle kaňony jsou si podobné, člověk se lehce může mýlit.“

„No, sir,“ zabručel Hoblyn. „Pamatuju se přesně – tam nahoře, pod těmi zimními duby, s námi tenkrát *capitán* nocoval.“

„Co kdybychom zajeli do některého z těch vedlejších údolíček?“ navrhl jsem. „Koně se tam mohou popást a osvěžit... Stačí, aby u nich někdo zůstal, a my tady budeme mít volnou ruku.“

„To se hezky poslouchá,“ mínil Mark Jorrocks, „ale já *kupříkladu* Toničku daleko od sebe nepustím. Co kdybych ji náhodou potřeboval?“

„*Well!* To si musíte najít nějaký dobrý úkryt mezi stromy. Porozhlédněte se na druhé straně, já s Vinnetouem to prohlédnu tímhle směrem.“

Bylo tu docela pěkně, les, tráva, jistě i nějaká zvěř (později jsme získali docela slušný úlovek), zkrátka místo, kde by člověk rád strávil pár dní v příjemné nečinnosti. Škoda že my jsme na takovou odpočinkovou kůru nesměli ani pomyslit.

Pro jistotu jsme postavili strážě přes noc i ve dne. Ale museli jsme čekat až do druhého dne odpoledne, než se nám ukázali ti, které jsme sledovali. Objevil je Mark Jorrocks.

Přiběhl, sotva dechu popadal, a vlekl mě hned za rukáv k místu, odkud bylo vidět do kaňonu, kterým jsme přednedávnem sami přijeli.

„Vidíte je?“ podával mi dalekohled. „Že jsou to oni?“

„Morganové,“ potvrdil jsem, „oba na koních – a jestli se nepletu,“ usmál jsem se, poněvadž jsem si uvědomil, že jsem nevědomky použil oblíbeného rčení Sama Hawkense, „dorazí k nám tak během půl nebo tří čtvrtí hodiny.“

„Pochybuj, že dřív,“ souhlasil Sans-ear. „Běžte to říct ostatním, já to tu zatím ohlídám.“

Otočil jsem se, ale zůstal jsem hned zase stát. Zdálo se mi, jako bych něco zaslechl. Jako by něco zaharašilo v křoví. Jako by se někdo spouštěl po srázu k nám dolů do údolí.

„Pssst!“ upozornil jsem Marka.

Kýval hlavou, že slyší.

„*Zounds!* Charley – kdo tohle může být?“ šeptal.

„Rychle do křoví, Marku!“

Schovali jsme se mezi větve, připraveni se bránit, kdyby bylo třeba. Kdoví co ten šramot ohlašoval, nakonec bylo dost dobře možné, že se tu prostě objevilo nějaké divoké zvíře.

Asi po dvou minutách jsme poznali, na čem jsme. Kdepak divoké zvíře – dva muži to byli, a to dva muži, které jsme sice nečekali, ale které jsme zato až moc dobře znali. Ten jeden byl – *capitán*. Ten druhý – jeden z jeho kumpánů, kterému říkali Conchez. Příliš obezřetně si nepočínali, snad se cítili bezpečni, ale ještě spíš asi byli unaveni po vyčerpávající cestě. Na tvářích jim stály kapičky potu, a jak sklouzávali mezi keři a kmeny, co chvíli jim ujela noha a udrobil se pod nimi kus půdy. Koně ani pořádně nedrželi za uzdy; vlekli se za nimi sami, taky vyčerpaní.

Oba muži se zastavili blízko nás. Byl odtud dobrý výhled po údolí a oni se asi chtěli porozhlédnout a poradit se co dál. *Capitán* si stíral loktem pot z čela.

„Konečně že jsme na místě! Podruhé bych už takovou cestu nechtěl dělat! Hotová sebevražda! Ale máme štěstí, nikdo nás nepředěšel.“

„Určitě ne?“

„Okryt je netknutý! Pěkně jsme Morgany převezli! A nikdo jiný nám není nebezpečný.“

„Leda Old Shatterhand,“ mínil Conchez.

Capitán vrtěl hlavou.

„Ti jeli za Morgany. To mi bylo jasné, hned jak nám zmizeli pod nosem. A tady, jestli sis dobře všiml, tady se Morganové setkali s Komanči. To bylo jasné podle stop, které jsme viděli cestou. Víš, co je podle mne docela možné? Že Komančové v téhle chvíli drží v hrsti celého slavného Old Shatterhanda i s tím bezuchým holomkem Sans-earem!“

Conchez potřásl hlavou a rozhlížel se po dnu kaňonu. – Najednou sebou trhl a chytil kumpána vzrušeně za rukáv:

„*Carája* – podívej se dolů!“

Capitán si odplivl a tiše zasakroval.

„Namouduši! Patrick s tátou! Hrrrom do toho!“ drtil mezi zuby. „Ale konečně – dobře že jdou! Aspoň jim to hned spočítáme! Holomci! Podvádět kamarády, to vám u *capitána* jen tak neprojde!“

„Máš pravdu,“ řekl Conchez, „ať si to vyližou až do dna! A my pak – ty pak otevřeš skřýš?“

„To ti bůh řek!“

„A pěkně se potom se vším odklidíme!“ Odmlčel se a rychle dodal: „Kam?“

„Kam? Hm... Kam bys jel ty? Zpátky do *hide-spotu*? Za ostatními?“

„Ani nemám moc chuť se vracet, *capitáne*,“ řekl pomalu Conchez. „Nakonec – jeli jsme sem sami dva a s těmi Morgany si to vyřídíme taky sami dva. Tak co máme co komu ještě vozit?!“

„Mluvíš jako kniha,“ zachechtal se *capitán*. „A všechno, cos řek, ti podepíšu. Jenže teďka, Conchezi, teďka je musíme nejdřív klepnout přes prsty! Pojď, podrápem se dál, vím tu o něčem – není to tak daleko od místa, kde budem kopat...“

Otočil se, vzal koně za uzdu a vydali se pak oba směrem, kde jsme se usídlili. Šli docela bezstarostně, ani je nenapadlo prohlédnout si půdu, jestli tu snad přece jen někdo není.

Jdou skutečně k našemu tábořišti? To by znamenalo, že nás Hoblyn vedl naprosto bezvadně. Ale to by se naši mohli taky tou nečekanou návštěvou poplašit a...

Ale ne! Byl tam přece Vinnetou, a potom: dělali naštěstí takový hluk, že je museli slyšet. A opravdu: když se objevili na mýtince, byli naši připraveni.

Ti dva však měli oči především pro svého bývalého kumpána. „Hoblyne!“ vykřikl Conchez, který ho spatřil první. *Capitán* se ozval hned vzápětí:

„Kde ses tady vzal? A co ti lidi kolem?“

Využil jsem chvíle a skočil jsem k němu. Poklepal jsem mu zezadu po rameni.

„Samí známí, *capitáne*, samí známí! Jen pojd'te mezi nás a udělejte si pohodlí...“

„Sir!“

„Já vím, chcete, abych vás představil,“ přerušil jsem ho, „hned to bude, příteli. Tady ten černý *master* se jmenuje César, cestuje zde s panem Marshallem z Louisvillu, oba si totiž potřebují promluvit s vaším kamarádem Morganem. Ten snědý *gentleman* je Vinnetou, snad jste už někdy to jméno zaslechl. A ten pán, co stojí vedle, je znám jako Sans-ear, a moje maličkost, no, o té jste se laskavě zmínil zrovna nedávno. Já jsem Old Shatterhand.“

Capitán zalpal bezmocně po dechu.

„To - není - pravda - - -,“ zachroptěl.

„Už ano,“ odpověděl jsem, „a posaďte se, ať nám nevynesete spaní, Césare - buď tak laskav a odeber pánům zbraně. Aby si neublížili. A trochu jim svaž ručičky.“

„Señore!“ vybuchl *capitán*. „Jak se mnou jednáte?!“

Ale díval se už do ústí mého revolveru.

„Nechte řečí!“ křikl jsem ostře. „Jste *stakeman* - a jako se *stakemanem* s vámi taky jednám a mluvím! A nenamáhejte se, nám se už z rukou nedostanete! Než se tady objeví Morgan, spočítáme vám všechno do posledního puntíku! Tak, *señor capitán*, kdepak je ta vaše slavná skrýš?“

„Z těch věcí vám nepatří nic! A nic vám neřeknu!“

„No jak chcete, jak chcete, kamaráde,“ pokrčil jsem rameny. „Snad si vzpomenete aspoň na něco jiného: copak se stalo s těmi obchodníky, které doprovázel váš pan *poručík*?“

„S obchodníky? Já... já nevím. Nic o tom nevím.“

„Well! Zato já o tom něco vím! A ještě si o tom spolu promluvíme. Césare, dej jim roubík!“

Náš černý společník projevil obdivuhodnou pohotovost. Nežli se oba zděšení *stakemani* vzpamatovali, měli šátky staženy pevně kolem úst. Teď jsme se už nemuseli obávat, že se pokusí upozornit na nás oba Morgany.

Na tu druhou podařenou dvojici jsme nečekali dlouho. Fred Morgan se objevil s Patrickem v údolí sotva patnáct dvacet minut po tom, co jsme se vypořádali s *capitánem* a Conchezem. Zastavili se

u ústí kaňonu, zběžně se porozhlédli po okolí a pak nedočkavě pobídli koně. – Patrick jel první, hnal se rovnou k ostružinovému křoví, vzdálenému asi tak dvacet třicet kroků od našeho ležení.

„Tady je to!“ křičel na otce a mával na něj rukama.

„Tady?“ ozýval se Fred Morgan, „Šikovný místo! Určitě nevypadá, že by si tu někdo schoval majlant,“ pochechtával se spokojeně.

Seskočili, uvázali koně na břehu potoka, a zatímco zvířata dychtivě pila, odhodili zbraně a vrhli se s noži ke křoví. Odřezávali větve v celých trsech, odhazovali je kolem sebe, pracovali mlčky, překotně, nedočkavě, užuž aby se dostali ke skrýši. Za pár minut vypleli celé místo až na holou zem. Pak se vrhli na kolena a začali rozhrabávat půdu. Objevil se jakýsi předmět pečlivě zabalený do bizoní kůže.

„Už to mám!“ vykřikl Patrick. „Je to tady!“

„Všechno?“

„Všechno, všechno! Bankovky, cenné papíry, všechno!“

„Teď to rychle zahrabat a zmizet!“

„A nezdržíte se mezi námi ani chvíli?“

Tahle slova vyřkl Mark Jorrock. Vynořil se s namířenou puškou přímo před Morgany; já jsem zatím skočil k místu, kam odhodili zbraně. Bernard a César nás kryli z boku, také s revolvery připravenými ke střelbě.

Ty dva jako by v té chvíli uštkl had.

Oba najednou se otočili k místu, kde pohodili pušku a revolvery. Četl jsem jim to na očích: mít je tak teď po ruce, mít prsty na spoušti! Zvedl jsem varovně zbraň:

„Ani krok, *meššúrs*! Žádné hlouposti – jinak střílím! Na místě střílím!“

„To je sprosté přepadení!“ vybuchl Patrick.

Oba se začali rozhlížet, jako by pátrali, jestli někde nečeká spojenc.

„Marshall!“ vyjekl najednou Fred Morgan. Jeho pohled teprve teď padl na Bernarda, který právě na něho mířil puškou.

„Ano, pan Bernard Marshall!“ řekl Sans-ear. „A *kupříkladu* ještě někdo: Vinnetou, náčelník Apačů. A Sans-ear neboli Mark Jorrock, který s vámi má ještě jeden soukromý nevyřízený účet! Tak je to, *meššúrs!*“

„Césare, dnes z toho nevyjdeš – *spoutat!*“ křikl jsem.

„César bude krásně, báječně vázat, *massa!*“ vyvalil na mne černoch oči a hrozivě zakoulel bělmy. „Oni brzy vědět, jak César umět výborně vázat!“

Morganové se nezpěchovali. Bylo jasné, že všechno je ztraceno – a potom: setkali se s námi tak neočekávaně, že pořád ještě nevěřili vlastním očím. Snad si mysleli, že to je jen zlý sen, který se musí za chvíli rozplynout. Naneštěstí pro ně se nerozplynul, naopak, když se po chvíli vynořil César vlekoucí *capitána* s Conchezem, uvědomili si, že je to ta nejskutečnější skutečnost a že je pro ně víc než chmurná. A pak ještě ke všemu Hoblyn!

Všichni věděli dobře, co je očekává. Soud *prérie*, neúprosný, přísný, tvrdý. Nebyli překvapeni, když jim to Mark Jorrock oznámil. Spíš je zarazilo, že byl soudcem ustanoven Vinnetou.

„Náčelník Apačů uslyšel Ducha savany a bude soudit bledé tváře spravedlivě, aby byl Velký duch spokojen,“ zahájil Vinnetou přelíčení. „Moji bratři ať vezmou do rukou zbraně a usednou, neboť soudit mohou jen muži.“

Bylo to přesně v duchu indiánských zvyklostí a my jsme se podvolili. Pak Vinnetou zahájil výslech:

„Jak se jmenuje tento běloch?“

„Hoblyn,“ odpověděl Mark Jorrock.

„Z čeho je obviněn?“

„Byl *stakemanem!*“

„Viděli moji bratři, že zabil někoho z jejich přátel?“

„Ne.“

„Doznal dobrovolně, že někoho připravil o život?“

„Ne.“

„Pomohl v něčem mým bratřím?“

„Ano, ukázal nám sem cestu.“

„Ať tedy moji bratři soudí srdcem, a nikoliv zbraní. Vinnetou si přeje, aby tento muž byl svoboden. On se již nikdy nepřidá ke *stakemanům*.“

Nikdo z nás nic nenamítal proti Apačovu rozhodnutí. Vstal jsem tedy, vzal pušku a nůž Freda Morgana a podal oboje Hoblynovi.

„Slyšel jste soudní výrok,“ řekl jsem. „Tady máte zbraně.“

Díval se na mne překvapeně, snad tomu nechtěl věřit, snad se domníval, že se chceme pobavit na jeho účet. Ale rychle natáhl ruku, vzal nůž a pušku a stiskl mi ruku.

„Děkuju, *sir*,“ zašeptal, dívaje se k zemi. „Nebudete toho litovat, určitě ne!“

Vinnetou zvedl ruku a pokračoval:

„Kdo je tato bledá tvář?“

„Velitel *stakemanů*,“ odpověděl zase Sans-ear.

„To stačí! Zaslouží smrt.“

Rozhlédl se zas po nás, a když se nikdo neozval, pokynul lehce hlavou:

„Rozsudek je potvrzen. Kdo je tento muž?“

„Conchez.“

„Taková jména mívají na jihu falešní lidé. Co udělal tento člověk?“

„Patřil mezi *stakemany*.“

„Co tu hledal?“

„Chtěl se zmocnit zakopaných věcí, které mu nepatřily.“

„Chtěl okrást vlastní druhy. Má dvě duše a dva jazyky. Conchez ať zemře. Ale ani jeden, ani druhý nezaslouží, aby se jich dotkla ruka bojovníka. Zahynou rukou těch, kdo sami budou odsouzeni! Jak se jmenuje tento muž?“

„Patrick Morgan.“

„Nechť mu černý bojovník sejme pouta!“

Tušil jsem, co bude následovat. Všichni jsme zvedli pušky a namířili je na Morgana, kterého César na okamžik osvobodil. Byl si vědom toho, že je ztracen, snad proto vykonával všechny pohyby

tak strojově, bez citu, chladnokrevně. Na pokyn Vinnetouův přešel dolů ke břehu řeky.

„Ať hodí Morgan *stakemany* do vody! Provede na nich sám rozsudek!“ ozval se kovově klidný hlas Vinnetouův.

Odvrátil jsem se, nemohl jsem se dívat na to, jak končí životy těch dvou v prudkém proudu kamenitého řečiště – i když si desetkrát zasloužili smrt za všechno, co natropili. Ale přece jen, být svědkem smrtelného zápasu ve vodě – to na mne bylo příliš, tomu jsem nedovedl přihlížet.

Za dvě minuty bylo po všem a Patrick Morgan se vracel nazpět. Nepokusil se o odpor, nemělo to žádný smysl. Uniknout se nedalo.

„Kdo jsou tyto dvě bledé tváře?“ pokračoval Vinnetou, ukazuje na Morgany.

„Fred Morgan a Patrick Morgan. Otec a syn,“ odpověděl se špatně potlačovanou nenávistí Sans-ear. „Obžalovávám je z vraždy své ženy a svého dítěte.“

„A já je obžalovávám z loupežné vraždy, kterou spáchali na mém otci.“ Marshallův hlas se třásl.

„A já je obviňuju z loupežného přepadení vlaku, z pokusu zabít nás dva, dále z pokusu... Ne, to stačí! Nemusíme mluvit už o ničem,“ řekl jsem.

„Můj bratr promluvil správně. Není třeba už mluvit o ničem. Vinnetou vidí, že spáchali mnoho zlých činů. Ať tedy zemřou. Černý bojovník je usmrtí!“

„Počkat!“ Mark Jorrock rozčileně zasáhl. „Ti dva patří mně! Pasu po nich celá léta, a teď by měli uniknout mé pušce? Ne, ne – těm patří poslední dva vroubky na mé bříze!“

Apáč svěsil hlavu a uvažoval.

„Můj bratr má právo na to, co žádá,“ řekl po chvíli. „Vrazi jeho ženy a jeho dítěte zahynou jeho rukou.“

Stál jsem vedle Marka a vzal jsem ho kolem ramen.

„Marku,“ zašeptal jsem, aby to ostatní neslyšeli, „já vás chápu, ale trest je trestem, ať ho vykoná kdokoliv... Chcete si skutečně špičit ruce s těmi darebáky?“

Neodpovídal, opíral se bradou o hlaveň pušky a přímo probodával pohledy ty dva muže, které nenáviděl na světě jistě ze všeho nejvíc.

„Rozmyslete si to ještě,“ řekl jsem a otočil se k Bernardovi. „Měli bychom se vlastně pořádně podívat, co všechno ti dva nakradli.“

V bočních brašnách Morganova sedla jsme našli několik perel, v nichž poznal mladý Marshall svůj majetek, jinak nic. Při osobní prohlídce zlodějů jsme objevili ještě balíček plný bankovek vysoké hodnoty. Patrick Morgan si ho přišel jelení šlachou na vnitřní stranu své bizoní kajdy. Asi to místo považoval za jedinou bezpečnou skrýš. „Holfertův podíl,“ řekl jsem, když jsme tu věc objevili.

Kdybych byl v té chvíli věnoval jen trochu víc pozornosti okolí, byl bych si asi všiml, že se našich koní zmocňuje nepokoj. Možná že bych byl měl potom čas varovat ostatní – jenže já sám jsem si bohužel všechno uvědomil příliš pozdě. Když jsem zašel za zvířaty do houští, byl jsem víc udiven než znepokojen, že můj mustang sebou tak trhá, cloumá řemeny a snaží se utrhnout... A až v té chvíli, opravdu příliš pozdě, mě to napadlo. Ještě než se ozval můj výkřik, napůl varovný, napůl plný údivu, rozlehlo se po naší mýtině strašné, divoké zavytí. Skočil jsem bleskurychle zpátky k houští, rozhrnul křoví a mezi větvemi jsem uviděl něco, čeho bych se byl ještě před několika málo vteřinami ani ve snu nenadál.

Všude po celém prostranství se to hemžilo indiány. Tři nebo čtyři povalili Marka Jorrockse a klečeli mu na prsou, dva jiní lapili do lasa Vinnetoua a vlekli ho po zemi, Hoblyn ležel opodál se zkrvavenou hlavou a kolem Bernarda se sesypalo snad deset indiánů. Byli to Komančové, Racurrohoové.

Horečně jsem začal uvažovat, co podniknout. Přesila byla zdrcující; Racurrohoové zřejmě využili toho, že jsme soustředili svou pozornost výlučně na Morgany a na *capitána*, a nepozorovaně nás asi celou tu dobu sledovali; byl bych nejradši bil hlavou o skálu, kdyby to pomohlo, kdyby to mohlo změnit postavení, do něhož jsme se dostali. Už už jsem se chystal vrhnout do boje, ale hned jsem ten nápad zamítl. I kdybych pár indiánů zneškodnil, nakonec bych byl

stejně musel podlehnout mnohonásobné přesile – a komu bych tím prospěl? Jak to vypadalo, krom nešťastného Hoblyna nebylo obětí na životech, a to dávalo v té chvíli aspoň špetku naděje. I tenhle komančský kmen, Racurrohoové, odvléká obyčejně zajatce do vesnice a teprve tam je staví ke kúlům smrti; alespoň do té doby tedy mají přátelé jistotu, že jim nikdo nesáhne na život; a do té doby mám i já možnost jim nějak přispět na pomoc. Jak, o tom jsem ovšem neměl nejmenší potuchy.

Ale ze všeho nejdřív jsem se musel dostat odtud, z tohoto nebezpečného místa, kde mi hrozilo, že by mě mohli dodatečně ještě dopadnout. Když jsem si to uvědomil, jako by mi najednou někdo nalil čerstvé krve do žil; skočil jsem do sedla, pobodl koně a hnal se k západu, směrem k hřebenu, tak zběsile, jako bych měl všechny Racurrohy na světě pět metrů za zády. Přešel jsem hřeben a pokračoval dál druhou stranou zas po svahu do údolí. O stopy jsem se nestaral – měl jsem už na mysli maličkou lest pro případ, že by je Komančové objevili. Vlastně jsem *doufal*, že je objeví.

Cválal jsem na mustangu už několik hodin, když jsem dorazil k říčce, která se hodila k mým plánům jak ušitá. Nebyla to vlastně říčka, spíš větší horský potok s drsným dnem, plným skalních úlomků a balvanů, mezi nimiž se musela dokonale ztratit každá stopa. To bylo to, co jsem si zbožně přál! Zajel jsem s koněm do proudu a zamířil s ním proti toku. Jel jsem tak dlouho, hodně dlouho, až už můj mustang nebyl skoro s to zvednout kopyta. Zakopával při každém třetím kroku, a přesto musel ještě něco vydržet. Protože teď jsem se chtěl oklikou vrátit nazpět, k místu, kde jsme byli tak nečekaně napadeni.

Slunce bylo už skoro za obzorem, když jsem uviděl vrcholky, za nimiž leželo ono osudné údolí. Měl jsem tisíc chutí zajet tam hned, ačkoli jsem dobře věděl, že je to holý nesmysl. Ale měl jsem co dělat sám se sebou, abych si místo téhle pošetilosti, ke které mě stále a stále něco ponoukalo, radši našel zastrčený koutek s kouskem mechu, přímo stvořený pro trochu zaslouženého odpočinku. Potřeboval jsem to: padl jsem do mechu jak podřátý. I kuň byl tak unaven,

že se prostě složil vedle mne. Ještě mi hlavou bleskla myšlenka, jak nepředstavitelně se všechno změnilo za posledních pár hodin, a potom – potom jsem zavřel oči a otevřel je zas, až když už slunce stálo vysoko nad obzorem. Tak dlouho jsem spal tvrdým nepřerušovaným spánkem...

Na obhlídku jsem se pak vydal pěšky. Neměl jsem k naší mýtince, kde jsme se dali tak hloupě zaskočit, nijak daleko; průměrný chodec by ušel za deset, za patnáct minut ten kus cesty do stráně a potom asi za stejnou dobu by se dostal dolů až na místo. Ale mně – protože jsem musel úzkostlivě dávat pozor, abych se snad neprozradil – mně to trvalo skoro tři hodiny! Od stromu ke stromu, od houštiny k houštině, všude jsem musel pozorovat, zajišťovat se, zkoumat okolí. Byl jsem samozřejmě bez sebe napětím, s čím se asi setkám, a čím blíž jsem byl našemu bývalému tábořišti, tím jsem byl napjatější a netrpělivější. Pod jedním starým vykotlaným dubem mě najednou překvapilo podivné zasyknutí.

„Pp-sssst!“

Trochu jsem se lekl, honem jsem se rozhlížel kolem sebe – ale nic jsem neviděl. Zasyknutí se opakovalo, snad ještě trochu naléhavěji:

„Pp-sssst!“

Zdálo se, že to přichází odněkud shora – snad z koruny některého stromu?

„Pp-sssst – ma-ssssa!“

Zvrátil jsem hlavu – a samým údivem jsem div nezůstal s otevřenou pusou. Nahoře nad prvními větvemi se černala v kmeni dutina a z ní se na mne přívětivě šklebila rozzářená černá Césarova tvář.

„Massa počkat – César hned přijít!“

Ve stromu něco zaštrachalo, připomnělo mi to zvuk, který člověk slyší, když kominík protahuje komín. Za chvíli se rozhýbaly větve křoví, jež obrůstalo patu dubu.

„Massa jít dál – jako do pokoje! Žádný indián tady nenajít ani massa, ani Césara!“

Rozhrnul jsem větve a prodral se mezi nimi. Za křovím, které maskovalo dokonale, se objevila prasklina v kmeni a tou se dalo docela pohodlně vstoupit do vykotlaného nitra statného dubu.

„*Lack-a-day!*“ ulevil jsem si. „Jak jsi tohle objevil?“

„Přijít hovado a utéct před Césarem do stromu a koukat se potom po něm. César to udělat po něm taky tak!“

„Nějaké zvíře, říkáš? A co to bylo za zvíře?“

„Nevědět César, neznát,“ řekl černoch. „Být velký a čtyři nohy mít a dvě oči a velký ocas.“

To nebyl zrovna výstižný a přesný popis, ale koneckonců, o koho mohlo vůbec jít? Nejspíš asi tak o mývala.

„A kdy jsi to objevil?“ zajímal jsem se.

„Hned jak přijít indiáni!“ řekl pyšně César.

„To v té díře vězíš od včerejška? Všímal sis aspoň okolí? Jestli tu ještě jsou Racurrohové, kolik jich je, a takových věcí?“

„César vidět hodně indiánů, protože oni hledat Césara, a nic nejít. Potom indiáni vařit večeri a potom druhý den jít pryč.“

Zprávy mi přišly vhod. Poklepal jsem mu uznale na rameno: „No vidíš! A všiml sis, kam odtáhli?“

„Pryč z údolí. César za nimi ale nejít, poněvadž být moc indiánů, ale skrz okno ve stromě vidět všecko. Jít massa Vinnetou pryč a massa Mark a massa Bern – všichni mít kolem sebe moc řemen.“

„Hm... To tady Komanči ani nenechali žádnou stráž?“ zabručel jsem nedůvěřivě.

César živě přitakal:

„Zůstal tady indiáni! César je ukázat massa! Uvidět je, když se podívat tam – tím směrem k bukům!“

Vyšplhal jsem se dutinou kmene vzhůru a vyhlédl z okénka, jak naznačil César. A uviděl jsem, že tam při mýtině dřepí na zemi indián, a jak se zdálo, trochu se nudí. Jestli Racurrohové počítali s tím, že i nás dva, kteří jsme upláchlí, chytí, šli na to dost prostoduše. Snad si nepředstavovali, že jim vběhneme i podruhé rovnou do náručí?

Slezl jsem dolů.

„Je tam jen jeden, Césare,“ řekl jsem.

„Někde být ještě jeden, César nevědět kde.“

„No dobře – počkej tady na mne, ano?“ přikývl jsem. „Vrátím se za chvíli.“

„Massa jít pryč? Oh – to ne! Radši massa zůstat u César! Nenechávat ho tady!“ Černoch najednou začal žalostně naříkat.

„Počkej,“ řekl jsem, „přece nechceš nechat naše přátele v kaši? Musíme jim pomoci!“

„Pomoci? César pomoci massa Bern! Všechno on udělat pro massa Bern a massa Vinnetou a massa Mark!“

Tak jako byl ještě před vteřinou pln strachu, teď se ho naráz zmocnilo obrovské nadšení. Až jsem mu musel důrazně připomenout, že se musí mírnit, jestli nechce, aby ho Komančové ještě dodatečně lapili.

Asi za hodinku jsem se dostal na druhou stranu údolíčka, na pár metrů od indiána, který tu pořád seděl tak unuděně a odevzdaně, nehybný jako socha. Opravdu jen občasný nepatrný pohyb, jak sáhl po píšťalce u krku, prozrazoval, že tu nesedí figurína, ale živý muž. Muž? Spíš by bylo na místě říci chlapec, hádal jsem, že mu jistě ještě není ani osmnáct. Prohlédl jsem si z profilu jeho tvář: měla ušlechtilé oduševnělé rysy, a podle pěkně zdobených šatů jsem soudil, že to bude asi syn nějakého významného bojovníka – možná dokonce náčelníka.

Posunul jsem se tiše kupředu a ve chvíli, kdy se zdálo, že je indiánova pozornost upřena na druhou stranu, jsem vyskočil a pravicí mu zasadil ránu na spánek. Nebyl to těžký úder, starším bojovníkem by asi neotřásl, ale mladík se po něm hned zhroutil a padl do bezvědomí. Spoutal jsem ho, strčil mu do úst roubík a pak ho přivázal ke stromu tak, aby ho kryly větve křoví. Potom jsem mu sundal z krku píšťalku a zapískal. Vzápětí to zašelestilo v protějším houští a proti mně vyrazil mocnými skoky starší svalnatý bojovník. Uviděl mě, strnul, ale bylo pozdě. Využil jsem překvapení a ranou do spánku jsem zbavil vědomí i jeho.

Dál už jsem musel spoléhat na štěstí. Jistě tu oba Komančové měli někde i koně – a těch také bylo třeba se zmocnit. Přiložil jsem ruce

k ústům a tiše napodobil koňské zařehání. Po několika vteřinách se ozvala odpověď. Mustangové byli v houšti po mé pravici. Našel jsem je, prohlédl si je a vybral si toho mladšího, živějšího. Pak nastal nejtěžší úkol, přimět je, aby šli se mnou. Indiánští koně jsou zvyklí poslouchat jen a jen svého pána, jenže já jsem měl výbornou Vinnetouovu školu a věděl jsem, jak přivést hřebce k poslušnosti. Laskal jsem je, hladil a poplácával tak dlouho, až se nechali vzít za uzdu. César samozřejmě vyvaloval oči: chytit Komanče, a ještě přivést jejich dva koně! Kdybych ho byl nemírnil, byl by zase propukl v nebezpečně hlasitý jásot.

Rozhodl jsem se, že s sebou vezmeme jen mladšího z obou zneškodněných bojovníků. S pomocí Césarů jsem ho vysadil na koně a pevně ho přivázal. Komanč se už vzpamatoval, pozoroval přivřenými víčky, co se s ním děje, o odpor se však nepokoušel.

„Mladý bojovník Komančů bude zbaven roubíku,“ oslovil jsem ho laskavým tónem. „Ale musí mi slíbit, že nebude křičet a že nepromluví, dokud se ho sám nezeptám.“

Mladý Komanč mě upřeně pozoroval a potom přikývl. Vytáhl jsem mu roubík z úst.

„Bledá tvář mě usmrtí a vezme mi skalp, i když budu mlčet,“ řekl, dívaje se někam do prázdna. „*Ma-ram* to ví.“

„*Ma-ram* se mýlí,“ odpověděl jsem. „Zůstane naživu a zůstane mu i skalp, protože Old Shatterhand nezabíjí rudé bojovníky, není-li k tomu donucen.“

„*Uff!*“ vyrazil ze sebe. „To není možné! Bledá tvář je Old Shatterhand?“

„Ano,“ přikývl jsem. „A protože *Ma-ram* není mým nepřítelem, odvedu ho do vigvamů Komančů. Jak se jmenuje otec mladého bojovníka?“

„*To-kej-chun*, Rohatý býk, náčelník Racurrohů. Ale až se dozví, že *Ma-rama* zajala bledá tvář, usmrtí ho.“

„Chtěl by můj bratr být na svobodě? Chtěl by, abych ho zbavil pout?“

Zvedl oči a lhostejně pokrčil rameny: „Proč by dával Old Shatterhand Ma-ramovi svobodu, když mu náleží jeho skalp?“

„Jestli mi Ma-ram slíbí, že se nepokusí o útěk, nýbrž že s námi pojede až k vigvamům svého kmene, rozvážu mu jeho pouta a dám mu jeho zbraně.“

„Uff! Old Shatterhand má v pěsti hrom, ale jeho srdce nemluví falešně. Míni vážně to, co teď řekl?“

„Naprosto vážně!“ potvrdil jsem velice důrazně. „Ale jak jsem řekl: Ma-ram musí slíbit, že mě bude poslouchat až do té doby, než budeme stát před tváří To-kej-chuna.“

„Ma-ram to slibuje.“

„Dobře! Vezmi si tedy ode mne oheň míru. Jestli porušíš, co jsi slíbil, spálí tě!“

Vytáhl jsem z brašny dva doutníky, podal jeden z nich mladému Komančovi, a když jsem ho zbavil řemenů, vykouřili jsme ve vši vážnosti, smím-li to tak říci, „doutníky míru“. Ma-ram bral ovšem ten obřad i s doutníky velice vážně.

„Veliký duch nedal bledým tvářím posvátnou hlínu, z které by si mohly dělat dýmky?“

To byla jeho první věta, když jsme slavnostně stvrdili úmluvu. „Ale ano,“ řekl jsem, „dal jim dokonce mnoho takové hlíny, naučil je však taky pít kouř z těchto cigár; a protože nepotřebují tolik místa jako dýmka, zapalují bledé tváře kouř míru raději z cigára.“

„Si-karra? Uff! Velký duch bledých tváří je moudrý – si-karra je mnohem lepší než kalumet! Ale bojovník si jej nemůže zavěsit kolem krku!“

Všiml jsem si, že César na mne už chvíli zvědavě vyvaluje oči – nešlo mu jistě do hlavy, proč najednou tak přátelsky beseduji s naším nepřitelem, a dokonce s ním pokuřuju doutník.

„César chtít taky kouřit v míru!“ ozval se.

„To se rozumí, máš na to právo – tady si zapal a pospěš si na kůň. Musíme vyrazit!“

Pokud jde o Ma-rama, byl jsem docela klidný. Seděl tu teď na svém mustangu, nyní už bez pout a ozbrojený, a kdyby byl chtěl,

mohl mi v okamžiku zmizet – a hledej ho pak někde v pustině! Ale věděl jsem dobře, co mohu od něho čekat; jestli indián něco stvrdí slavnostní přísahou, dodrží slib, i kdyby se mu tisíckrát naskytla příležitost k něčemu výhodnějšímu.

Vydali jsme se tedy na cestu, s jedním koněm navíc, směrem na Rio Pecos. Brzy jsme objevili stopu Komančů; byla zřetelná, indiáni jeli bezstarostně, a to nám ulehčovalo jízdu. Ma-ram nepromluvil ani slovo a já jsem také nezapřádal rozhovor. Teprve nazítří, po noci, kterou jsme strávili bohudík klidně a bez rušivých příhod (ve výstrojích koní jsme našli dost masa, a tak jsme se nemuseli starat ani o večeri), dorazili jsme až k výběžkům Sierry Guadalupe. Udivilo mě, že se tady otisky začínají dělit.

Část slop mířila do hor, druhá část se táhla podél směrem na Rio Pecos – mezi nimi jsem rozeznal zřetelně i otisky Markovy Toničky. Zastavil jsem koně, vyšetřil důkladně stopy a poprvé po dlouhé době oslovil Ma-rama:

„Bojovníci Komančů se vypravili do hor, poněvadž chtějí pozdravit hroby svých náčelníků?“

„Můj bratr to řekl.“

„Ale tato stopa vede jinam. Mají být zajatci dopraveni do komančských vigvamů?“

„Náčelníci Racurrohů to nařídili.“

„A kde jsou vigvamy, ve kterých bydlí Ma-ramovi bratři?“

„V savaně, která leží mezi vodami této řeky a vodami Ria Grande.“

„To znamená – v savaně mezi Apačskými horami?“

„Tak je to.“

„Hm... V tom případě nepojedeme po stopě, ale přímo k jihu.“

„Old Shatterhand může dělat, co se mu líbí. Ale ať si uvědomí, že v těch končinách nenajde pro koně ani kapky vody.“

Ostre jsem mu pohlédl do očí.

„Viděl už můj rudý bratr hory, které jsou poblíž řeky, a přitom nemají vláhy? Nedostává snad každá řeka vodu z hor?“ Zavrtěl

jsem hlavou. „Je mi jasné, proč bojovník Komančů nechce, abych se vydal do hor.“

„Co tím míní Old Shatterhand?“

„Toto: racurrožští bojovníci jedou se zajatými podél řeky. Pojedeme-li my přímo na jih, budeme u komančských vigvamů dříve než oni.“

Zíral před sebe, mlčel, a tiše tím přiznával, že jsem ho prohlédl. Spočítal jsem sjopy – a vyšlo mi, že Vinnetoua, Marka Jorrockse a Bernarda doprovází asi patnáct bojovníků. To bylo dost na takovou eskortu – i dost na to, abych si znovu připomněl, že jediná cesta, jak těm třem pomoci na svobodu, je – cesta lsti.

Přitáhl jsem koni uzdu a stiskl mu boky.

Obraceli jsme se k jihu.

Příští den brzo po poledni jsme zdolali nejvyšší vrcholky pohoří a před námi se do daleka rozevřela savana.

A po levici se nám zatřpytily vody Ria Pecos. Tam jsme co nejrychleji zamířili.

7. Mezi Komanči

Les s námi sestupoval z hor dolů do prémie. Dokud se jelo v jeho stínu, jelo se pohodlně, ale prémie se podobala rozžhavené peci. U potoka, ústícího do Ria Pecos, jsme objevili opět známé otisky. Komančové zde byli pravděpodobně včera kolem poledne a ne- daleko odtud, u druhého potoka, nějakou dobu odpočívali. Zmohlo je denní vedro a čekali tu, až přejde aspoň ten největší polední žár.

Rozhodl jsem, že si také popřejeme chvíli odpočinku. Ale ne přímo u potoka, nýbrž o něco dál, v nízkém křovinatém porostu, který by nás chránil před cizíma očima. Brzo se ukázalo, že to bylo víc než prozíravé. Sotva jsme se usadili, přiběhl César, který si usmyslil, že v tom nedalekém potoce vykoupe svého koně – i sebe:

„Massa Shatterhand,“ volal, „jezdci jet v přerii, pět jezdců, šest jezdců, moc rychle uhánět! Bude massa utíkat, nebo střílet?“

Položil jsem se u kraje houštiny k zemi a pozoroval z úkrytu, co se vlastně na přerii děje. César měl pravdu. Hnalo se tam šest koní, jenomže jezdci seděli jen na dvou. Zbývající zvířata nesla náklad a jezdci je bez ustání pobízeli. Měli obavu, že je někdo pronásleduje? Odpověď na sebe nedala dlouho čekat. Za několik málo okamžiků se totiž u obzoru objevila další skupina: byla to pětice indiánů, to se dalo rozeznat i na tu dálku. Honem jsem sáhl po dalekohledu – a od plic si ulevil: „*Zounds!*“ Ti dva jezdci vpředu nebyli nikdo jiný než Fred Morgan a jeho syn Patrick.

Indiáni se jim neustále přibližovali – odhadoval jsem, že jsou za nimi šest set, snad sedm set metrů a že je dostihnou, ještě než se Morganové dostanou k potoku, kam zřejmě směřovali. Bylo jisté, že projedou poměrně blízko kolem našeho úkrytu, a tak jsem si přitáhl k ruce pušku a připravil se ke střelbě. Podržel jsem si je chvíli na mušce – potom zarachotily výstřely a zvířata, zasažena do hlavy, klesla téměř naráz pod oběma jezdci. Morganové vylétli ze sedel, váleli se po zemi a pokřikovali vztekle jeden na druhého.

„*Ohiiiiiiiiiti!*“

Kolem nás se rozlehl divoký indiánský pokřik. Pronásledující pě-
tice se octla u nás. Zjistili podle sluchu, odkud padl výstřel, a ve
chvíli nás obklíčili. Nad mou hlavou se zaleskly hned tři tomahavky
a dva nože.

„*Cha!*“ Ma-ram rozrazil bojovně napřažené ruce svých kmeno-
vých bratrů. „Bledá tvář je přítelem Ma-rama!“

Měl zřejmě v kmeni dost úcty a vážnosti, protože všichni ihned
sklonili zbraně; nikdo na něm nechtěl, aby něco vysvětloval. Ale
i těchto několik vteřin bylo osudných: Morganové se zatím rychle
posbírali ze země, a než se pronásledující Komančové vzpamatovali,
byli tytam. Zmizeli mezi stromy, nestarajíce o náklad na koních.
Pochopitelně, šlo jim o život.

Čtyři z Komančů se za nimi rozběhli, jednoho se mi podařilo
aspoň na chvíli zadržet.

„Co se děje? Proč je honíte?“ křikl jsem.

„Bledé tváře jsou jako hadi – jejich jazyky mají dva konce,
a každý hovoří jinou řečí! Zabili v noci naše strážce a chtěli uprch-
nout a ukrást nám mnoho věcí.“

Vytrhl se mi, a já jsem mu už nebránil. Věděl jsem dost. Ma-ram
se na mne zvědavě zadíval:

„Můj bratr Shatterhand se nenaučil střílet? Neumí zasáhnout
jezdce v jízdě?“

„Usmrtil jsem Ma-rama, ačkoliv jsem ho měl ve své moci?“ od-
pověděl jsem otázkou. „Tak vidíš! Nechtěl jsem, aby ti dva bílí muži
zemřeli, to je všechno: potřeboval jsem s nimi mluvit, dřív než ode-
jdou k Manitouovi.“

„Old Shatterhandovi se jeho přání splní,“ řekl rychle Ma-ram.
„Bude ty muže pronásledovat společně s mými bratry a dostihne je
spolu s nimi a zajme. Ať si raději pospíší!“

Musel jsem se sám pro sebe pousmát, jak se ten milý Ma-ram sta-
rá, aby mě co možno odvrátil od jízdy za Vinnetouem, Bernardem
a Sans-earem! Ovšem – jistě si spočítal právě tak dobře jako já, že
doprovodná četa se tenčí. Ubylo těch pět, kteří teď honí Morgany,

k tomu zabitá stráž, tedy o další dva muže mihn. Natolik byl bystrý, že si uvědomoval, jak tím stoupá naděje na osvobození mých přátel.

Zavrtěl jsem hlavou:

„Ma-ram se mýlí. Nebudu pronásledovat ty muže. Komančové je sami chytnou a přivedou do svých vigvamů. Ale my pojedeme dál. Ma-ram ať mě následuje.“

Nemusím zdůrazňovat, že v tomhle posledním úseku jsme koně rychlou jízdou doslova štváli. Nedopřávali jsme jim ani čtvrthodinku zbytečného odpočinku, a dokonce i spánek jsme té noci omezili na čtyři hodiny. Hned s východem slunce jsme byli v sedlech a jeli a jeli po stopě, stále dál na jih, hlouběji do prerie. Přejeli jsme bizoní stezky, a když se blížilo na druhý den poledne, zdálo se mi podle stop, že máme ke skupině Komančů, jak se říká, co by kamenem dohodil. Netrpělivě jsem upínal oči k obzoru, kdy se konečně před námi objeví... A pak, krátce po tom, co jsme v rychlosti odbyli oběd, přišlo rozčarování.

Jen Ma-ram vykřikl radostí „Ufff!“ a já jsem mu rozuměl. Ta zrytá země, rozdupaná kopyty nejméně třiceti čtyřiceti koní, připojujících se k dosavadní stopě, pohrblívala všechny mé vyhlídky.

Bylo to jasné jako to slunce na obloze: ke Komančům se přidala nová početná skupina bojovníků! Byl bych se snad vzteky rozplakal! Ted', zrovna ted', když byli na dosah ruky, už oslabení a unavení! Myslím, že Ma-ram vycítil z mého hlasu, jak jsem zklamán, když jsem se na něho obrátil s otázkou:

„Jak daleko máme k táboru Komančů?“

„Racurrohoové nemají tábor,“ opravil mě. „Vystavěli si v savaně vesnici, která je tak velká jako města bledých tváří. Pojedeme-li nyní rychle, dostaneme se k ní, ještě dřív než slunce zmizí v trávě.“

Ovšemže přeháněl ten mladý indián, dovedl jsem si představit, jak asi komančské velkoměsto vypadá; ale bylo to asi přece jen mnohem větší sídliště, než bývají indiánské vesnice.

„Setkám se tam s To-kej-chunem?“

„Veliký náčelník je vždycky se svými bojovníky.“

„Než přijedeme k vašemu sídlu, dojede můj bratr Ma-ram za otcem a řekne mu, že ho chce navštívit Old Shatterhand?“

Má žádost, zdálo se, mladého indiána překvapila. Pořád se mu nechtělo věřit, že to myslím vážně – nebo mu nebylo jasné, co vlastně mám za lubem.

„Old Shatterhand chce přijít ke Komančům, mezi jejich vigvamy? Víím, že dokáže zabít medvěda grizzlyho a že se nebojí bizona ani dravé zvěře, avšak Komančů je tolik jako stromů v lese, a on bude sám!“

„Old Shatterhand se nebojí Komančů, ani Kiowů, ani Siouxů – protože není jejich nepřítelem a protože jeho kulky jsou určeny jen a jen zrádcům a zločincům.“

Ma-ram se na mne podíval s obdivem v očích, neřekl však už nic. Kvečeru se před námi vynořil na obzoru temný proužek: byly to stany komančského sídliště, v dalekohledu jsem je rozeznával docela zřetelně.

„Před námi jsou sídla mých bratrů,“ oznámil Ma-ram a tázavě na mne pohlédl, jestli jsem snad přece jen nezměnil své přání.

Přikývl jsem:

„Můj bratr ať jede a oznámí, co jsem mu řekl.“

„Ma-ram je Shatterhandovým zajatcem. Co když ho nyní Old Shatterhand ztratí?“

„Ma-ram není mým zajatcem,“ odpověděl jsem. „Vykouřil se mnou posvátný kouř – je volný.“

„Uff!“

To byla jediná odpověď. Moje slova zapůsobila, byl jsem si jist, že se na něho mohu zcela spolehnout. Pobodl koně a tryskem se rozjel ke komančskému sídlišti. Já jsem slezl klidně z koně a usadil se v trávě, zatímco černý César se tvářil navýsost nespokojeně.

„Co udělat indiáni s massa César, jestli ho vzít massa Shatterhand sebou?“ staral se.

„To se uvidí!“

„Ó, ó, ó!“ César zanařikal tak opravdově, že mi ho bylo v tu chvíli líto. „To být hrozná věc – čekat, až uvidět, co se dít!“

„Neboj se, Césare, ta kaše určitě nebude tak horká!“ uklidňoval jsem ho. „Jápak bys ale chtěl vysvobodit pana Bernarda, kdyby ses neodvážil ani mezi Komanče?“

„Massa César se odvážit, massa César se dát kvůli massa Bern upéct! Vysvobodit ho určitě!“

Nasadil přitom tak bojovnou tvář, že by se byl každý indián zalekl, uvidět ji před sebou. K tomu si vytáhl kus sušeného masa a na dva hlty spořádal porci jak pro ženicha – snad aby si na tom světě ještě něco užil, kdyby ho náhodou Komančové postavili ke kůlu smrti.

Mezi stany se zatím objevila skupina komančských jezdců. Hnali se k nám tryskem, vypadalo to, že se řítí tak prudce, jako by nás hodlali rozdupat. Těsně před námi se rozdělili do kruhu, spustili ukrutný povyk, začali mávat zbraněmi, najíždět až k nám, mířili na nás zbraněmi, přeskakovali nás na koních: prostě vyhlíželo to hrůzostrašně. *Vyhlíželo* – ale ten, kdo jejich zvyky znal jako já, mohl zůstat klidně sedět, aniž hnul brvou. César se ovšem převrátil na záda, chytil se za hlavu, jako by mu ji už rozkoplo koňské kopyto na tisíc kousků, a kvílel:

„Indiáni přejet César! Indiáni přejet César!“

„Kššš! Ani je nenapadne,“ pošeptal jsem mu. „Jenom tě zkoušejí, jestli jsi dost odvážný – rozumíš?“

César zase začal mlít něco o tom, že je velice zmužilý, jenže to už čtyři Komančové s náčelnickými odznaky sestoupili z koní a přešli až k nám. Slova se ujal nejstarší z nich:

„Bílý lovec zůstal sedět? Nevidí, že k němu přicházejí náčelníci Komančů?“

„Vidím to a zdravím je,“ odpověděl jsem. „Moji rudí bratři jsou vítáni. Ať se posadí po mém boku.“

„Náčelníci mohou sedět jen s náčelníky. Kde má bílý muž bojovníky, kterým velí?“

Vzal jsem do ruky nůž a tomahavk:

„Náčelníci musí být především stateční muži. Jestli mi rudí bojovníci nevěří, můžeme spolu bojovat. Dokážu jim, že mluvím pravdu.“

„Chceme slyšet tvé jméno.“

„Old Shatterhand.“

„To jméno si dal bílý lovec sám.“

„Náčelník Komančů se mnou může bojovat, říkám to znova. Bude mít tomahavk, a já se budu bít jenom pěstmi. Dokážu mu, jestli jsem si dal jméno jen já sám. *Howgh!*“

„Bílý lovec promluvil velmi hrdě. Bude mít ještě příležitost, aby dokázal, je-li statečný. Nyní však ať nasedne na koně a následuje bojovníky Racurrohů.“

„Vykouří se mnou Komančové dýmku míru?“

„Poradíme se o tom.“

„Souhlasím. Víím, že spolu budem kouřit, protože přicházím v míru.“

Vyšvihl jsem se na koně, César, kterého indiáni vůbec nevzali na vědomí, také, a pak nás vzali mezi sebe a v nejprudším trysku jsme se hnali k indiánské vesnici.

Stany byly rozestaveny tak, že uprostřed jsme projížděli něčím, čemu se dalo říci „hlavní ulice“. Skoro na konci byl velký ozdobený stan. Teprve před ním jsme zastavili.

César zůstal zpět. Obklopila ho skupina bojovníků, držela ho ve svém středu, zatímco ke mně přistoupil onen starší náčelník a natáhl ruku po mé pušce.

„Bledá tvář ať nám teď dá svou zbraň.“

„To neudělám, co vás napadá,“ zavrtěl jsem hlavou. „Nepřišel jsem k vám jako zajatec! Jel jsem k vám dobrovolně!“

„To víme – ale přesto nám musí bílý lovec vydat zbraně. Nebo je aspoň musí odevzdat na tak dlouho, dokud se rudí muži nedozvědí, co zde hledá.“

„Rozumím ti – rudí bojovníci mají přede mnou strach!“ popíchl jsem ho.

Náčelník se zamračil, vyměnil si tázavý pohled s ostatními třemi náčelníky. Jeden po druhém pokynuli lehce hlavou.

„Bojovníci Komančů nevědí, co je to strach a bázeň. Bílý muž ať si své zbraně ponechá.“

Tvářil jsem se ovšem, jako by se to rozumělo samo sebou.

„Řekne mi také rudý muž své jméno?“ řekl jsem.

„Old Shatterhand mluví s bojovníkem, před nímž se nepřátelé třesou. Mé jméno je To-kej-chun, Rohatý býk.“

„Doufám, že můj bratr To-kej-chun mě teď zavede do stanu; počkám tam, než mě náčelníci Komančů zavolají, aby se mnou kouřili kalumet míru.“

„Tvá slova jsou dobrá; udělám, o čem mluvíš.“

To-kej-chunův posunek mě zval, abych ho následoval. Indiáni se rozestoupili, udělali uličku, vzal jsem mustanga za uzdu a prošel zástupem Racurrohů.

Stany byly v hustých řadách po mé pravici i po mé levici a z toho, jak byly zhotoveny a vyzdobeny, jsem bezpečně poznával práci severních indiánů. Lépe řečeno indiánek, protože starost o příbytek bývá jejich starostí, ne mužů, kteří se věnují lovu a válečným podnikům. Vídal jsem indiánské ženy při téhle práci často. Nejdřív přinášejí kůže a nechají je důkladně vysušit na slunci. Když uschnou, naznačí na nich kouskem uhlu díly a ty potom vystříhnou a sešijí dohromady. Dřív než se stěny budoucího stanu navěsí na kostru, připraví se ovšem místo, kde má stát. To znamená, že se vyhrabe asi půlmetrový příkop, do něhož se zasadí dlouhé tyče, které se nahoře sváží mladým vrbovým nebo lískovým proutím. Není to lehká práce, vazač musí vyšplhat nahoru po tyči, a když tam u špičky svažuje, nemá žádnou oporu: drží se tyčí jenom nohama. A to všechno musí dělat ženy a dívky! Když je připravena celá stanová kostra, začíná nejnáročnější část díla, začnou se pokrývat dřevěná žebra těžkou kůží. Kostra stanu je uprostřed zpevněna ještě zvláštní podpěrou. Jsou to zas jen obyčejné tyče, opatřené nahoře vidlicemi a pevně připevněné k hlavní kostře řemeny. Kdyby se podíval shora, uviděl by člověk, že stanová kostra vytváří vlastně dva kruhy,

vnitřní a vnější. Když je takto zajištěna, kostra se potom obkládá koženými dílci; jen úplně nahoře nad středem stanu se ponechává volný otvor. Tudy se odvádí kouř.

Stan, do kterého mě zavedli, byl malý a zřejmě v něm nikdo nebydlel. Koně jsem uvázal venku, a když jsem rozhrnul kožený závěs při vchodu, usadil jsem se klidně na zem, o nic se nestaraje. Věděl jsem, že se budu muset obrnit trpělivostí: indiánští náčelníci natahují své porady rádi na hrozně dlouhé lokte.

Asi za dvě tři minuty za mnou přišla stará indiánská babka. Přivlekla na zádech otep dříví, beze slova ji shodila a zase zmizela. Po chvílce se objevila podruhé, s hliněným hrncem až po okraj naplněným vodou; aspoň jsem tak soudil z toho, jak si nad tím břemenem odfukovala.

Rozdělna beze slova oheň, přistrčila nad něj hrnec a zamračeně před ním zůstala dřepět.

Ani mě nenapadlo, abych třeba jediným slovem dal najevo, že mě zajímá, co tady vlastně kutí. Věděl jsem, že bych si podle indiánských mravů náramně zadal, kdybych ji vůbec vzal na vědomí. A tak jsem se pohodlně natáhl na zem, opřel se o loket, zadíval se ke stropu a předstíral, že se mne její počínání vůbec netýká. Jistě mě někde škvírou pozorovaly zvenčí nejdny zvědavé oči.

Voda se začala vařit a čich mi neomylně ohlašoval, že v hrnci se připravuje bizoní maso. Ale trvalo to jistě nejmín ještě hodinu, než babka konečně vzala hrnec z ohně, přistrčila mi jej mezi nohy, a tak mlčky, jak mlčky přišla a kuchtila, mě nechala, abych si s jeho obsahem naložil podle svého. Bylo to vlastně od těch Komančů hezké – vsadil bych se ještě dnes, že mi nabídli jediný hrnec v celém racurožském táboře. Na špatné zacházení jsem si až dosud rozhodně nemohl stěžovat.

Pustil jsem se do jídla, přiznávám, docela s chutí, a když jsem se najedl a stále se nic nedělo, natáhl jsem se prostě na zem, stočil si pod hlavou pokrývku, zadíval se do praskajícího ohně a – krátce a dobře – jsem usnul.

Když jsem se probudil, oheň ještě praskal, stará babka se ochomýtalala kolem ohniště, znovu přihřívala hrnec a stanem se převalovala zas ta známá vůně. Bizoní pochoutka se připravovala podruhé – tentokrát ovšem jako *snídaně*. Obřad se opakoval, zas mezi námi nepadlo ani slovo. Najedl jsem se a při jídle se rozhodl, že si hned po snídani zjistím, jak to vlastně vypadá s naší záležitostí.

Rozhrnul jsem závěs u vchodu a vystrčil hlavu – a divže jsem se nenabodl na špičku oštěpu. Aha, takhle to tedy je, pomyslně jsem si. To ovšem nepůjde, takovéhle žertíky musím svým hostitelům zatrhnout hned zpočátku. Musím ukázat, že nic takového prostě a jednoduše nestrpím. Chytil jsem oštěp oběma rukama a prudce jím trhl. Strážce, který měl patrolovat, byl dokonale překvapen; natáhl se jak široký, tak dlouhý.

„Uff!“ zařval vztekle, vymrštil se a hned hmatal po noži.

„Uff!“ křikl jsem po něm, odhodil jsem oštěp do stanu a taky vytáhl nůž.

„Bledá tvář ať mi dá mou zbraň!“

„Rudý muž ať si pro ni dojde!“

Do stanu se mu nechtělo, to jsem mu viděl na nose, ale z rozpaků mu pomohla druhá stráž, která spolu s ním patrolovala kolem mého prozatímního sídla. Zastavila se před námi a nasadila mi pohotově hrot svého oštěpu rovnou na prsa.

„Bílý lovec jít dovnitř!“ utrl se na mne indián přísně. To mě dopálilo. Nedalo se nic dělat, ten kousek, co jsem zahrál jeho druhovi, jsem musel opakovat. I jeho oštěp letěl do stanu.

To na ně bylo ovšem moc. Dali se do křiku, jako když je bere na nože, a vzbouřili v pár vteřinách celé ležení.

Přímo proti mému stanu stál pěkný, štítý zdobený vigvam, zřejmě sídlo některého z náčelníků. Když strážci spustili povyk, rozhrnul se u vchodu závěs a vyhlédla dívčí hlava. Na okamžik na mně utkvěly dvě černé oči, potom se závěs uzavřel, dívčí hlava zmizela, ale zato po několika vteřinách vyběhli čtyři náčelníci. To-kej-chun kývl na strážné, ti zmizeli a nechali nás mezi čtyřma, vlastně mezi deseti očima.

„Co dělá bledá tvář před stanem?“

Rohatý býk se zle mračil.

„Neměl by se můj rudý bratr spíš ptát, co dělají před mým vigvamek rudí bojovníci? Hlídadí mě?“

„Starají se, aby se bílému lovcovi nic nepříhodilo. Old Shatterhand by měl zůstat uvnitř, aby ho někdo nepřepadl!“

„Ale, ale, to se mi ani nechce věřit! To-kej-chunovo slovo tady asi platí tak málo, když musí člověku, který je jeho hostem, postavit před stan stráž! Ale náčelník Racurrohů ať se neznepokojuje – Old Shatterhand nepotřebuje, aby ho někdo hlídal. Má dost silnou pěst a ztrestá každého, kdo by se pokusil na něj zaútočit nebo ho oklamat! Moji bratři se mohou klidně vrátit do stanu. Prohlédnu si zatím vesnici a potom si s nimi přijdu promluvit.“

Otočil jsem se a zašel do stanu. Zbraně jsem tu rozhodně nechťel nechat. Ale když jsem znovu rozhrnul závěs, ježil se přede mnou celý les kopí a oštěpů. Takhle to tedy bylo! Mínili ze mne udělat tichou cestou zajatce!

Znovu jsem zmizel za závěsem. Dobrá, když mě nechcete pustit touhle cestou, dostanu se ven jinak! Loveckým nožem jsem rozřízl zadní díl stanu a vyběhl nepozorován ven. Když jsem se objevil za zády svých strážců, spustili znovu pekelný povyk. Čtveřice náčelníků se zase vyřítla před stan. Dokonce s takovým spěchem, že se to vůbec nesrovnávalo s náčelnickou důstojností. Bylo to vyložene k smíchu.

Protlačili se však mezi svými bojovníky a vrhli se ke mně tak zuřivě, jako by mě chtěli vlastnoručně spoutat a zneškodnit.

Mám vytáhnout revolver? Samozřejmě že bych se téhle přesile nikdy nemohl ubránit – ale taky mě napadlo něco lepšího. Vytrhl jsem z kapsy dalekohled, roztáhl jej a nastrčil přístroj s hrozivým posunkem náčelníkovi pod nos.

„Nech toho – nebo jsou všichni synové Komančů ztraceni!“ zařval jsem.

Odskočili ode mne všichni čtyři. Tuhle věc neznali, nevěděli, co všechno dokáže, a jako obvykle v takových případech, měli nahnáno.

„Co to je? Nač se tady bílý lovec chystá?“ To-kej-chun zvedl obě ruce a vzrušeně jimi zamával. „Proč nezůstal ve svém vigvamu?“

„Poslyš, Rohatý býku,“ řekl jsem, „Old Shalterhand si nedá nikým nic předpisovat. Všichni bílí lovci ho uznávají jako slavného medicinmana! A jestli ho budou synové Komančů nutit, aby zůstal proti své vůli ve stanu, zahubí jejich duše. Old Shatterhand to To-kej-chunovi dokáže! A ani nemusí použít tenhle zázračný přístroj!“ Zastrčil jsem dalekohled a zalíčil henryovku. „Vidí rudí mužové onen kůl u posledního stanu? Ať dávají dobrý pozor!“

Zamířil jsem, stiskl kohoutek, v kůlu se objevila díra. Indiáni pochvalně zamručeli. I u svého největšího nepřítele jsou ochotni ocenit odvahu, zmužilost, zručnost. Následoval druhý výstřel a třetí. Kulky se zaryly do kůlu pod sebou přesně ve vzdálenosti dvou centimetrů. To už indiáni přijali mlčky: znali nanejvýš dvojky, a třetí rána z pušky, když jsem přece vůbec nemusil nabíjet, jim připadala jako hotový zázrak. Při čtvrtém a pátém výstřelu zbledli a ztuhli, při šestém a sedmém se úžas proměnil ve zděšení. Pak jsem poslal na kůl ještě další tři rány, zas přesně dva centimetry pod sebe, a ohromně samozřejmě jsem si přehodil pušku přes rameno.

„Věří už rudí bojovníci, že Old Shatterhand je velký medicinman? Mohu z té pušky střílet, jak dlouho chci. A takových kouzelných zbraní mám ještě několik. Varuju vás! Běda tomu, kdo na mne vztáhne ruku! Zemře! *Howgh!*“

Prošel jsem teď mezi indiány jak malý pánbůh – nikdo se mě neodvážil ani dotknout. Po obou stranách uličky mezi stany stál snad celý kmen. Dokonce i ženy a dívky se přišly podívat. A teď byli všichni dohromady přesvědčeni, že jsem nějaká vyšší bytost. Střelecká produkce vyvolala žádoucí dojem.

Všiml jsem, že ob dva stany stála před vchodem také stráž: uvažoval jsem už, koho asi hlídá, když jsem najednou zaslechl nářek. A hned jsem byl, jak se říká, doma.

„Ó, ó, massa pustit ubohý César, indiáni chytit massa César a chtít ho zapíchnout a sežrat!“

Stráž byla po mém střeleckém vystoupení tak zmatená, že mi ani nebránila rozhrnout prostě závěs a pustit Césara ven. I ostatní se dívali jako zkoprnělí, ale nikdo se ani nehnul, aby zakročil.

„Tak pojď,“ povzbudil jsem černocha. „Bernard je s tebou?“

„César nevidět massa Bern, on nevědět, kde massa být...“

Dali jsme se společně uličkou mezi stany. Za nějakou chvíli se objevila znovu náčelnická suita. S úmyslně významným gestem jsem položil ruku na pažbu – a To-kej-chun raději honem zamával rukama a rozšklebil tvář k něčemu, co mělo představovat přátelský úsměv:

„Můj bílý bratr ať mě následuje! Náčelníci Komančů s ním budou mluvit!“

Tak vida, vida! Před chvílí jsem byl bílý lovec a bledá tvář, a teď se ze mne najednou stal bílý bratr! Přece jen si uvědomili, s kým vlastně mají tu čest.

„Vykouří rudí bojovníci s Old Shatterhandem kalumet míru?“

„Nejdříve s Old Shatterhandem promluví. Budou-li jeho slova dobrá, stane se komančským bojovníkem.“

„Dobře, jak chcete. Souhlasím.“

Když jsme se vraceli, pokukoval jsem pilně po okolních stanech. Vzadu na volném prostranství za vigvamy jsem zahlédl Sans-earovu Toničku a vedle ní Vinnetouova a Bernardova koně. Zajatci byli ovšem asi někde jinde Před jedním z větších stanů přecházel po zuby ozbrojený komančský bojovník. Uličkou vedoucí právě kolem něho jsme se dostali ke kruhovitému prostranství, kde se už shromáždil zástup Racurrohů. To bylo poradní místo kmene.

Náčelníci si to namířili doprostřed a uvelebili se na zemi. V podobných chvílích musí lovec sebrat odvahu a ukázat, že nemá z ničeho strach. Čím samozřejměji si vede, tím větší má naději na úspěch. Řekl jsem si tedy, jaképak fraky, kývl jsem na Césara a oba jsme se klidně posadili naproti náčelníkům.

„Bílý muž se k nám posadil? Asi neví, že ho budou náčelníci soudit!“ To-kej-chun vraštil zlověstně čelo.

„Rudí muži se posadili? Asi nevědí, že Old Shatterhand je bude soudit!“ odpověděl jsem klidně.

To-kej-chun se snažil zachovat kamennou, nehybnou tvář. Ale bylo až příliš jasně vidět, jak ho má odpověď zmátla. Naklonil hlavu na stranu a zvedl proti mně obě dlaně:

„Bílý muž má jazyk, který rád žertuje. Dobrá: jestli chce, Old Shatterhand může zůstat sedět. Ale proč s sebou přivedl mezi náčelníky černého muže? Neví, že negr nesmí sedět při poradě rudých náčelníků?“

„Černý muž je můj sluha. Když mu řeknu, aby se posadil, udělá to, i kdyby tu bylo deset tisíc náčelníků! To-kej-chun by měl začít s poradou!“

Komančský náčelník na mne vrhl pátravý pohled, potom zapálil kalumet a dal jej kolovat. Ke mně se dýmka zatím ještě nedostala. Potom Rohatý býk povstal a začal mluvit. Musel jsem se obrnit trpělivostí. Jindy mlčenliví indiáni při podobných příležitostech hrozně rádi řeční. Řeční jak nejvýmluvnější poslanci ve sněmovně, jak kazatelé o slavné mši, proplétají své tirády všelijakými květnatými výrazy a většinou nevědí, kdy skončit. Předpokládal jsem, že To-kej-chun si nedá takovou příležitost ujít. Hned po prvních úvodních slovech, obviňujících bělochy zhruba řečeno z toho, že okradli indiány o půdu i o stáda bizonů, jsem bezpečně věděl, že si poslechnu přednášku na hezky dlouhé lokte. Když skončil s obžalobou a když přivolal na bělochy všechny možné kletby, obrátil se ke mně a vyzval mě, abych mluvil, že prý mě rudí bojovníci pokojně vyslechnou a budou spravedlivě soudit, ačkoliv mám pleť lhářů a zlodějů. Ale to nebyl ještě konec: potom se ujal slova další z náčelníků, který řekl jinými slovy totéž, pak třetí a čtvrtý. Opakovalo se to pořád dokola, a já, poněvadž jsem nevěděl, jak se mám tvářit a co mám dělat, jsem si vytáhl bloček, který jsem s sebou nosil, a začal si ty řečníci náčelníky kreslit na papír.

Když si to odmluvil už čtvrtý komančský pohlavár – za mocného pochvalného mručení všech ostatních bojovníků –, zmocnila se To-kej-chuna zvědavost:

„Bílý muž neposlouchá, co mluví náčelníci? Hraje si, místo aby otevřel uši našim lovcům? Anebo co dělá?“

Vytrhl jsem list papíru a podal Komančovi.

„Velký náčelník ať se podívá sám!“

„Uff!“ Sotva uviděl podobu svou a ostatních náčelníků, Rohatý býk vykřikl. „Bílý muž přenáší duše Racurrohů na svou bílou kůži! Vidím tu sedět To-kej-chuna a jeho bratry! To je velká medicína! Co s tím chce bledá tvář podniknout?“

„To ti hned předvedu,“ odpověděl jsem suše a v duchu mu zablahořečil – protože mi svou poznámkou vnukl báječný nápad. Vzal jsem ten kus papíru, ukázal ho z dálky i ostatním náčelníkům (žasli stejně jako To-kej-chun), potom jsem ho zmačkal do kuličky a zastrčil do hlavně své henryovky.

„To-kej-chune – ty sám jsi řekl, že jsem přenesl duše náčelníků na tenhle kousek papíru. Ted' tedy vaše duše vězí v hlavní této pušky. Mám je vystřelit do vzduchu, aby je roznesl na všechny strany a aby nikdy nevskočily do věčných lovišť?“

Dojem, který jsem vyvolal, předčil všechna má očekávání. Všichni čtyři náčelníci naráz vypouklili oči, vyskočili a začali vztekle dupat a ječet, jako by je někdo bodl jehlou. I ostatní Racurrohové spustili strašný nárek a povyk. Zamával jsem rukama:

„Rudí muži ať zase usednou! Jestliže se mnou vykouří náčelníci kalumet, vrátím jim jejich duše a nestane se jim nic zlého!“

V mžiku si všichni dřepli, každý, kde zrovna stál. Dívali se na mne napjatě a To-kej-chun už vytahoval dýmku a napůl přátelsky, napůl znepokojeně na mne mrkal. Ted' bylo třeba využít příležitosti a dát najevo, že se považuju za pána situace. Dodal jsem si kuráž – přes všechno to přece mohlo dopadnout špatně! – a přešel jsem blíž k náčelníkovi. Vedle něho ležel kalumet a pytlík s tabákem, totiž s tou směskou tabáku, konopného listí a nejroztodivnějších přísad, kterou indiáni obvykle kourí. Přece jenom trochu ještě s obavou,

jak to dopadne, jsem dýmku sebral, nacpal ji až po okraj, zapálil a vyfoukl kouř. A potom jsem začal zas já slavnostním, důstojným tónem:

„Moji rudí bratři věří na Velkého ducha a mají pravdu, poněvadž Manitou je otcem rudých mužů a propůjčil jim tuto zemi. Patřila rudým bojovníkům od dob, kam sahá lidská paměť, ale jednoho dne přišli přes velkou vodu bílí muži, kterých je tolik jako trávy na všech savanách světa, a zapudili rudé bojovníky. To nebylo dobré, s tím nemohli rudí mužové souhlasit. Ale myslí moji bratři, že s tím souhlasili a souhlasí všichni bílí lovci? Proč jsou synové Komančů nespravedliví a nenávidí všechny, vinné i nevinné? Old Shatterhand náleží ke kmeni, který nikdy neublížil rudým mužům ani nepozvedl válečnou sekuru proti Racurrohům. Ať si komančští muži dobře prohlédnou Old Shatterhanda: visí snad u jeho pasu skalpy rudých mužů? Ozdobil své legginy a mokašiny vlasy přemožených nepřátel? Může někdo říci, že na jeho ruku ulpěla krev rudých mužů? Zajal Ma-rama, syna velkého náčelníka To-kej-chuna, ale nezkřivil mu na hlavě ani vlásek a vrátil ho do vigvamů jeho kmene. A nestřílel snad Old Shatterhand po bledých tvářích, které unikly ze zajetí Racurrohů? A konečně – má v hlavni své kouzelné pušky duše náčelníků, ale přesto je nevystřelil, nýbrž se nabídl, že vykourí s Racurrohy kalumet míru. Náčelníci Komančů jsou moudří, stateční a spravedliví. Old Shatterhand se bude bít s každým, kdo by chtěl tvrdit něco jiného, protože bude s Komanči pít kouř míru a stane se jejich bratrem.“

Nadechl jsem kouř a vyfukoval podle indiánského zvyku k nebi, k zemi a do čtyř světových stran a pak předal kalumet To-kej-chunovi. Náčelník byl zcela zmaten. Ani ho nenapadlo něco namítat. Uchopil mlčky dýmku, udělal svých šest tahů a předal ji dál. Když ji tak vykourili všichni čtyři, usadil jsem se mezi náčelníky – tentokrát už nikdo nic nenamítal.

První starost Komančů platila duším v mé pušce.

„Vrátí nám náš bratr duše, které má v hlavni?“ zeptal se nejstarší z nich.

„Jsem nyní mezi rudými muži jako bojovník Komančů?“ Přece jen jsem se chtěl o věcech nejdřív ujistit: „Mohu například bydlet, kde chci?“

„Old Shatterhand je naším bratrem. Je volný a dostane od nás stan. Dáme mu ten, který si vybere.“

„Ano? Tak dobře, vyberu si ho hned!“ řekl jsem rychle a vstal jsem.

Podívali se rozpačitě po sobě – nebylo však zbylí: museli se zvednout a jít se mnou.

Procházel jsem mezi vigvamy, chvílemi se zastavoval, až jsem se dostal ke stanu, před nímž jsem si prve všiml indiánského bojovníka. Teď tu nebyl, ale to ovšem nic neznamenal. Kráčel jsem zvolna dál, potom jsem se najednou otočil a vrátil se nazpět.

„Tady v tom stanu zůstanu.“

Náčelníci upadli do rozpaků. Jistě nepředpokládali, že bych si vybral z celé vesnice právě tenhle vigvam – jenže slovo jednou dali a teď nevěděli, jak se vyvléct.

„V tom stanu můj bratr nemůže bydlet,“ ozval se mírně To-kej-chun, jako by mi domlouval.

„Jak to, že ne? Proč ne?“ zvedl jsem obočí.

„Je to stan našich nepřátel.“

„Vašich nepřátel? A kdo to, prosím tě, jsou, ti vaši nepřátelé?“

„Dvě bledé tváře. A jeden rudý bojovník,“ odpověděl komančský velitel neochotně.

„Řekni mi, jak se jmenují!“

„Je to Vinnetou, náčelník Apačů, Sans-ear, zabíječ všech rudých mužů...“

„Old Shatterhand se na ně podívá!“

Řekl jsem to rozhodně, aby jim bylo naprosto jasno, že se v té věci nehodlám nikoho doprošovat o dovolení. Rozhrnul jsem závěs a vrazil dovnitř. Náčelnický průvod mě následoval.

Zajatci leželi na zemi v poutech, a jak jsem si všiml, pro jistotu je ještě přivázali řemenem k stanovým tyčím. Z tváří bylo vidět, že trpí –

ale ovládali se všichni dokonale. Nedávali najevo bolest, a nedali dokonce v téhle chvíli najevo ani radost nad svým příchodem.

Obrátil jsem se ke komančskému náčelníkovi:

„Copak provedli ti muži, žes je dal svázat?“

Rohatý býk se zamračil:

„Připravili o život bojovníky Komančů!“

„Můj bratr byl při tom? Viděl to na vlastní oči?“

Odpověděl vyhýbavě:

„Racurrohové to vědí...“

„Racurrohové to budou muset dokázat,“ řekl jsem. „Od této chvíle patří tento vigvam mně – a tihle tři muži jsou mí hosté!“ Vytáhl jsem nůž – tu mne jeden z náčelníků uchopil za ruku: „Ne! Ti muži musí zemřít! Nemohou se stát tvými hosty!“

„Kdo mi to zakáže?“

„Čtyři náčelníci Racurrohů!“

„Ano? Tak ať to zkusí!“

Skočil jsem mezi ně a mezi zajatce.

„Césare!“ křikl jsem na černocho, který vklouzl do stanu s námi. „Pouta pryč! Vinnetouovi nejdřív!“

„Černý muž ať nechá nůž na svém opasku!“ vykřikl To-kej-chun varovně a vzápětí ze sebe vyrazil: „Uff, uff!“

Protože César nedbal ani v nejmenším jeho vyhrůžky, vrhl se k Apačovi a rázným řezem ho zbavil pout. Komanč skočil po černochovi, ale já jsem čekal, že zaútočí, a postavil jsem se mu do cesty. Vzduchem se mihla jeho čepel. Ránu jsem srazil stranou, nůž se svezl a ostří mě škráblo do předloktí. Ale já jsem necítil bolest. Naopak: má pěst se vymrštila a zasáhla To-kej-chunův spánek. Právě včas. Rychle, tak rychle, že jsem měl právě ještě kdy zbavit se stejným prudkým úderem i druhého z náčelníků. Vinnetou, zbavený pout, už zatím tiskl za hrdlo třetího Komanče a čtvrtého svíral kolem pasu Sans-ear.

Trvalo to všechno minutu, ne víc, a zběhlo se to v naprostém tichu. Venku nebylo slyšet nic, nanejvýš ono *uff* nejvyššího racurrožského velitele, Rohatého býka. Byli jsme najednou pány situace.

U našich nohou leželi čtyři nejvyšší komančští pohlaváři naprosto v naší moci.

„Heavens!“ ulevil si Sans-ear. „Tomu říkám pomoc v nouzi nejvyšší. Charley – jak jste to navlékl?“

„Až potom,“ řekl jsem. „Teď máme jiné starosti!“

Vinnetou první pochopil, co je třeba udělat. Okamžitě skočil k náčelníkům a ozbrojil se jejich vlastními zbraněmi. Ostatní následovali jeho příkladu a já jsem honem znovu nabil svou henryovku.

„Kdyby se do nás chtěli dát, musili bychom jim v nejhorším pustit žilou,“ zahučel jsem a rozhrnul závěs před stanem. Vyšel jsem na prostranství. Stráže – s ohledem na náčelníky – se poněkud stáhly od vchodu. Zástup zvědavých Komančů, který nás zpovzdálí doprovázel, nedočkavě přešlapoval a čekal, co se bude dít dál.

Přiložil jsem dlaně k ústům:

„Moji bratři ať svolají k poradě všechny bojovníky kmene! Old Shatterhand jim chce říci něco velmi důležitého!“

Dívali se na mne nechápavě. Nedovedli si vysvětlit, proč to po nich chci, ale byl jsem jednou přijat do kmene, kouřil jsem dýmku s náčelníky, a stal jsem se tedy jedním z nich – a proto poslechli. Za chvíli se začali scházet na místě, kde se obvykle konaly všechny porady. Dávali si záležet na tom, aby to bylo důstojné, vznešené: porada je u indiánů vždycky velmi vážná, i když zcela dobrovolná záležitost a nic se tak puntičkářsky nectí jako obřad při shromáždění kmene.

Po cestě jsem si prohlédl svou ránu: bylo to opravdu celkem nepatrné škrábnutí, nemusel jsem se bát, že by si toho někdo všiml.

Když se všichni usadili – vytvořili kolem mne půlkruh – zvedl jsem ruku na pozdrav a zatleskal, abych si zjednal ještě větší pozornost.

Začal jsem řečnit:

„Old Shatterhand se stal přítelem a bratrem všech Komančů, protože náčelníci s ním kouřili dýmku míru. Moji bratři to viděli a slyšeli?“

„Howgh!“ zahučel zástup.

„Náčelníci souhlasili s tím, abych si vybral stan, který se mi bude líbit. Dokonce mi to sami nabídli. Je tomu tak?“

„*Howgh!*“ potvrdil znovu zástup.

„Je tedy stan, který si Old Shatterhand vybral, jeho majetkem?“

Komančové vyjádřili opět svůj souhlas. Na většině tváří se zračil údiv. Nedovedli pochopit, proč mluvím o takových nejsamozřejmějších samozřejmostech, co tím sleduji.

„Ano – vy jste to potvrdili, vidím, že jste stateční a spravedliví bojovníci. Ale co si mám myslet o vašich náčelnících? Dávejte pozor, co povím! Old Shatterhand si vybral stan, v němž byli zajatí muži; požádali ho o pomoc a on jim vyhověl a řekl, že jsou jeho hosty. Mohl snad jako čestný bojovník tuto žádost odmítnout?“

Shromáždění mručelo. Nebylo jim to po chuti – ale přitom bylo jasné, že jsem byl právě podle indiánských zásad v právu.

„Ne, to ne!“ vykřikl nakonec jeden z mužů, zřejmě vážený bojovník. „Old Shatterhand jim smí poskytnout pomoc, chránit je může, může s nimi jít třeba na smrt – ale oni nesmí s jeho pomocí uniknout soudu!“

„Ano, to vím,“ řekl jsem. „Ale smím je zbavit pout, když se za ně zaručím!“

„Ano, to smí Old Shatterhand udělat,“ řekl indián a shromáždění souhlasně zamručelo.

„Pak jsem tedy neudělal nic, než k čemu jsem měl právo,“ řekl jsem. „A přece jeden z náčelníků proti mně vytasil nůž! Co by učinil bojovník Komančů, kdyby se na něho někdo obořil zbraní v jeho vlastním stanu?“

Shromáždění mlčelo. Většina Racurrohů se dívala do země. Zvýšil jsem hlas:

„Řeknu to tedy sám, když mlčíte: vzal by takovému člověku skalp! Jemu i každému, kdo by mu při tom pomáhal! Je to tak?“

„*Howgh!*“ zaznělo neochotně z úst Racurrohů.

„Moji bratři soudí spravedlivě!“ řekl jsem. „Old Shatterhand byl napaden náčelníky Racurrohů – mohl je tedy usmrtit, poněvadž usilovali o jeho život. On to neučinil, ale srazil je pěstí, spoutal je

a nechal ve svém stanu. Leží tam a ti, které jsem přijal za své hosty, je hlídají. Old Shatterhand má na ně právo. Nechce však být ukrutný, nechce zbavit Racurrohy náčelníků. Je ochoten dát svobodu hostů za svobodu Komančů. Moji bratři se teď mohou poradit o návrhu Old Shatterhanda – ať však nepomýšlejí na nepředložené činy! Vstoupí-li do stanu někdo jiný než Old Shatterhand, přijdou náčelníci Komančů o život! Za deset minut se vrátím pro odpověď.“

Má řeč zapůsobila. Nedávali to sice na sobě znát, ale právě ten klid, ta jejich kamenná nehybnost svědčila o tom, že je zcela ohromilo, co jsem jim řekl. Nevyskakovali, nevyli zuřivě a nenávistně, jak to bývá, nehrozili zbraněmi ani rukama. Byli zdrceni.

Když jsem se po čtvrthodince vrátil, začalo dohadování. Ostatně jsem čekal, že přijdou s nějakou chytristikou.

„Náš bílý bratr zajal náčelníky Komančů ve stanu?“ zněla jejich první otázka.

„Ano, vždyť jsem to řekl.“

„Vydá tedy náčelníky bojovníkům Komančů a oni je budou soudit, protože se proti Old Shatterhandovi provinili.“

Musel jsem se tomu průhlednému triku usmát:

„Moji bratři asi na něco zapomněli: bojovníci smí soudit náčelníky jen v jednom případě: když projeví zbabělost v boji. To se nestalo. Ovšem Old Shatterhand je *smí* potrestat – poněvadž jeho chtěli připravit o život.“

„Co tedy udělá bílý lovec?“ zeptal se rychle mluvčí Racurrohů.

„Potrestá je smrtí – ledaže by Racurrohové propustili na svobodu mé chráněnce.“

„Ví Old Shatterhand, kdo jsou ti muži?“

„Ano.“

„Sans-ear! Smrtelný nepřítel indiánů!“

„Viděli moji bratři, že zabil někoho z Komančů?“

„Ne... Ale je mezi nimi Vinnetou, Pimo, a ten jich poslal do věčných lovišť mnoho!“

„Myslíš teď na to, co se stalo v Mapimi? Vždyť vám nabízel nejdřív smír, dokonce třikrát. A ostatně z kmene Racurrohů tam nebyl

ani jediný bojovník! Vidíš, musíš mlčet, musíš to uznat! A ten třetí běloch vám už vůbec nic neudělal!”

Indián mě podmračeně pozoroval. Pak jen zavrtěl hlavou:

„Jestli usmrtí náš bratr náčelníky Komančů, bude usmrčen i on, i jeho chráněnci!“ řekl zvolna.

„Ty děláš vtipy! Nevíš, že mám v pušce duše Komančů?“

Zarazil se a zabručel:

„Můj bratr ať chvíli počká!“

Věděl jsem, co bude následovat. Nová porada, nové dohadování, nové tahanice. Zatím jsem z toho nevycházel nejhůř: na tvářích indiánů jsem neviděl ani stopy po nenávisti nebo vzteku. Mluvil a jednal jsem otevřeně – a to dovede indián ocenit. A proto taky nepovažovali za pohanu se mnou vyjednávat. Asi po půl hodině mi zvěstovali, na čem se nově usnesli:

„Old Shatterhand může dostat svobodu, i jeho hosté mohou dostat svobodu, ale jenom na jednu čtvrtinu dne!“

Tak tedy to bylo! Chtěli to s námi provést jednoduše: dopřát nám šest hodin náskoku a pak se pustit po stopách a proměnit nás v štvanou zvěř, na kterou se podniká zajímavá honba. Vlastně by tak spojili užitečné s příjemným: osvobodili by své náčelníky a přitom by si připravili zábavný hon, o jehož výsledku nemohlo být v jejich očích pochyb. Moc lákavé to jistě nebylo – ale nic lepšího se od Komančů asi stejně dosáhnout nedalo. Nakonec šest hodin je šest hodin, řekl jsem si, a získáme-li tu lhůtu před večerem, můžem si k nim připočíst i následující noc, protože v noci nás Komančové pronásledovat nemohou... ne, byl bych blázen, kdybych na ten návrh nepřistoupil. Ale dát okamžitě najevo, že přijímám, toho jsem se ovšem chránil.

„Budu o tom uvažovat pod jednou podmínkou,“ řekl jsem, potřásaje jakoby pochybovačně hlavou.

„Old Shatterhand ať nám ji poví!“

„Moji hosté dostanou nazpět zbraně, které jste jim vzali!“

„Dostanou je.“

„A ostatní své věci taky!“

„Ano.“

„Uznáš, že přesto výměna, na kterou teď přistupuji, není rovnocenná. Mé hosty jste zajali, ačkoliv vám nezkřivili vlásek na hlavě. Zatímco náčelníci mě chtěli připravit o život!“

„Můj bratr žádá ještě něco?“ mračil se indián.

Kdoví, čeho se ještě obával.

„Ano. Tři koně, které si já sám vyberu.“

„Uff! Old Shatterhand je chytrý! Ví, že jeho zvířata jsou unavena. Ale budiž – dostane, co žádá! Kdy propustí náčelníky ze svého vigvamu?“

„Budou volni, jakmile odjedeme.“

„A duše, které má v pušce?“ staral se indián.

„Old Shatterhand splní vždycky, co slíbil. On nevystřelí duše Komančů do povětří, když budou dodrženy podmínky.“

„Ať tedy jde, kam se mu líbí. Old Shatterhand je prohnáný jako liška! Manitou pomátl smysly komančských náčelníků, když s ním kouřili kalumet! *Howgh!*“

Mohl jsem být spokojen.

Tohle znamenalo, že dohoda je potvrzena.

Chvátal jsem do stanu, abych to oznámil přátelům, jistě už čekali netrpělivě na moje zprávy. Vrhli se ke mně, sotva jsem se objevil mezi závěsem, a doslova hltali každé mé slovo. Jen Vinnetou se choval zdrženlivě, a když jsem skončil, klidně a tiše řekl:

„Můj bratr Šarlí jednal velmi moudře!“

„*Heigh-day!*“ radoval se Sans-ear. „To bych řekl! Šest hodin, a k tomu s dobrými koňmi, to je víc, než se dalo čekat, když jsme spadli do té omáčky. Ale co Tonička?“

„Dostanete ji. Všechno, co vám vzali, dostanete! I vy, Bernarde!“

Ale to největší překvapení mě teprve čekalo. Za chvíli totiž začal před stanem něčí hlas tlumeně vyvolávat mé jméno. Když jsem vyšel ven, uviděl jsem starou indiánku, která mi připravovala jídlo.

„Bledá tvář ať jde za mnou,“ vyzvala mne.

„Kam s tebou mám jít?“

„K Ma-ramovi.“

To bylo divné poselství, ale brzo jsem se přesvědčil, že se není čeho bát. Mladý Komanč na mne čekal naproti stanu, v kterém jsem strávil včerejší den. Seděl na koni a držel za uzdu svěžího mladého hnědáčka.

„Můj bílý bratr ať nasedne.“

Nevyptával jsem se na nic, vyšvihl se koni na hřbet a rozjel se za Ma-ramem mezi stany do volné prerie. Nejeli jsme daleko. Za vesnicí pobíhali volně komančští koně. Ma-ram mě vedl přímo k ohnivému hřebci, mladému, s jasnými, velice chytrými očima.

„Ma-ram dostal tohoto hřebce od svého otce. Daruje ho teď Old Shatterhandovi, protože on mu ponechal skalp.“

Byl jsem víc než překvapen: to zvíře bylo skutečně nádherné; člověk nemusel být ani znalcem na to, aby poznal, že to je běžec, jakému se nevyrovná žádná zvíře z celého stáda, jež tu přebíhalo. Poděkoval jsem Ma-ramovi a vybral pak ještě dvě další zvířata pro Bernarda a Césara. Když jsme se vraceli, Ma-ram se ještě zastavil před svým stanem:

„Můj bratr ať mi daruje ještě chvíli. Ať sesedne a vejde se mnou dovnitř.“

Už to tak bylo: tomu mladému komančskému bojovníku jsem zřejmě přirostl k srdci, jistě, takové pozvání bylo poctou a já jsem nemohl odmítnout. Čekalo mě ostatně malé pohoštění v podobě zvláštního koláče, který Komančové velice rádi a velice chutně připravují z různých cibulovitých kořínků. Opravdu jsem si pochutnal – a brzo navíc i zjistil, že se Ma-ram nepostaral pouze o mne. Když jsem zas vyšel před jeho vigvam, uviděl jsem, že nějaká dívka (byla to ta, které jsem si všiml už ráno) kutí něco u sedel. Ma-ram tu už nebyl, rozloučil jsem se s ním ve stanu.

„Kdo jsi? A copak tady děláš?“ zeptal jsem se dívky.

„Jsem *Hi-lah-dih*, Čistý pramen. Můj otec je náčelník Racurrohů To-kej-chun. Prosím tě, abys přijal, co ti dávám. Zásoby na cestu ti přijdou vhod.“

„Ale proč to děláš?“

„Ušetřil jsi mého bratra.“

Podal jsem jí ruku.

„Manitou ať ti dá hodně štěstí, květino savany,“ řekl jsem dojatě. „Máš jasné oči a čisté čelo – ať je svůj život také tak jasný a čistý!“ Pak jsem se vyšvihl na koně, zamával jí a rozjel se ke svému stanu.

Čerství koně, zásoby na cestu, vrácené zbraně – to všechno nás utvrdilo v pevné víře, že ze všeho se dobře dostaneme. César nás horlivě povzbuzoval, abychom si přispíšili, měl strach, aby jak řekl, „Indián zas nechytit úplně celý massa Bern a massa Mark a massa Vinnetou a massa Shatterhand!“ Ale povzbuzovat nemusel, byli jsme i tak připraveni opravdu v nejkratší době. Když Sans-ear pak vlastní rukou přerezal náčelníkům pouta, vyběhli jsme ze stanu, sedli na koně a v několika vteřinách opustili komančskou vesnici. Nikdo se s námi neloučil, nikde nebyla ani živá noha; jako by byla vesnice vylidněna, jako by náš odjezd Komanče vůbec nezajímal.

Jen u To-kej-chunova vigvamu jsem zahlédl blýsknout se mezi závěsem u vchodu čísi oči.

Všichni ti, co teď zůstali poschováváni ve stanech, se chvěli nedočkavostí, až za námi vyrazí, až se nás opět zmocní. Ale ty oči za závěsem mi připomínaly, že tu jsou aspoň dvě srdce, která si jistě přejí, abychom unikli.

8. Ranč dona Fernanda

Že jsme se seznámili s donem Fernandem de Venango y Colonna de Molynares de Gajalpa y Rostredo, což bylo seznámení velmi šťastné a milé, to vlastně zavinil docela obyčejný bizon, a nebýt onoho býčka, kterého jsme se rozhodli ulovit, abychom utišili své vyhládlé žaludky, nebyli bychom asi udělali ani všechny další důležité objevy, které nás přivedly na stopy málem už ztracené.

Bylo to u Sierry Nevady, u východních výběžků tohoto pohoří, poblíž jezera Mono, kde končí území Komančů a kde mají sídla Navajové, dobří přátelé apačských kmenů. Komančům jsme šťastně unikli, jistě taky díky tomu, že jsme měli od Ma-rama čerstvé a výborné koně a dostatek jídla, kterým nás štědře vybavila To-kej-chu-nova dcera Hi-lah-dih; však nám už docházelo a museli jsme se začít poohlížet po nových zásobách, po nějakém čerstvém úlovku. A tak tedy bizoní stopy, na něž jsme narazili, nás přivedly na myšlenku ulovit si statného býčka.

Od myšlenky k činu nebylo daleko. Zatímco se Vinnetou se Sans-earem a Césarem utábořili, rozjeli jsme se s Bernardem po stopách. Vedly nás k rozlehlé vrbíně a za ní jsme objevili – ne sice divokého, ale pořádného, chlapáckého býka se třemi kravami; popásaly se tu v klidu a míru, a nám se zdálo, že prostě byly stvořeny k tomu, abychom si některou z nich chytili.

Můj kůň se osvědčil zase skvěle, tak jako během celé cesty. Nadehnal jsem si vyhlédnutý kus (vybral jsem si ho podle lesklé srsti, ta slibuje vždycky nejjemnější maso), oddělil oběť od ostatních a potom roztočil laso a vrhl po prchající krávě smyčku. Koně jsem ani nemusel řídit. Jakmile uslyšel, že laso sviští vzduchem, otočil se a vzepřel se rozkročmo všema čtyřma do země a s hlavou nakloněnou k zemi očekával mocné trhnutí. Smyčka se ovinula kolem tučného krku, napjala se, strhla koně skoro na kolena, ale k zemi nešel, držel se statečně. Přemohl ten prudký náraz – zato kráva se válela v trávě. Seskočil jsem ze sedla a hnál se k ní. Přesná rána do vazů ji

zbavila života. Hřebec mě z dálky pozorně sledoval a sám laso v pravou chvíli povolil. Měl cit, a k tomu byl i výborně vycvičen, zasloužil si pochvalu. Polaskal jsem ho po hřívě, otočil po mně vděčně hlavu a třel si ji vytrvale o má ramena.

Klečel jsem už u kravky a připravoval se ji vyvrhnout, když mě dostihl Bernard Marshall.

„To jsem se za vámi zpozdil,“ řekl mrzutě. „Mohu nadhánět další kus?“

„Ale ne,“ řekl jsem. „Tohle nám stačí – radši mi tu pomozte!“

Převalili jsme krávu na druhý bok a tu se ukázalo, že má vypálenou značku do kůže.

„To jsem si mohl myslet – patří ke stádu z nějakého blízkého ranče nebo estancie,“ poznamenal jsem.

„A my jsme ji zabili!“

Bernard se polekal, měl to za obrovský přestupek.

„To není žádné neštěstí,“ řekl jsem. „Tady v těch krajinách má dobytek vlastně jen takovou cenu, jakou cenu má jeho kůže. Lidé na cestě si mohou pro svou potřebu jeden kus vždycky složit – jenom kůže se musí odevzdat majiteli. To je zvyk!“

„Tak ji musíme vydělat a zavézt mu ji, že?“

Zavrtěl jsem hlavou:

„Stačí jen oznámit, kde je; třeba až pojedem kolem ranče.“

Sklonil jsem se nad úlovkem a chystal se k práci, když nad vrbinou najednou něco zasvištělo. Uslyšel jsem, jak Bernard ze sebe vyrazil výkřik, rychle jsem se otočil, ale uviděl jsem už jenom napjaté laso mezi křovím. Chytil jsem pušku, prodral se mezi větvemi a zahlédl jezdce, podle šatů určitě Mexičana, který uháněl pryč a Bernarda vlekl za sebou.

Každá vteřina teď byla drahá. Bez dlouhého rozmýšlení jsem klekl, zamířil a poslal kouli po jezdcově koni. Poskočil kupředu, pak udělal přemet a klesl k zemi. Rozběhl jsem se k němu, jezdec se však vzpamatoval, vyskočil, a když mě uviděl s puškou v ruce, vzal jednoduše nohy na ramena.

Nechal jsem ho běžet, teď mě nezajímal, měl jsem větší starost o to, co je s Bernardem. Svíjel se na zemi a bezmocně sebou mrskal. Smyčka mu dosud stahovala ruce těsně k tělu, tak ztuhla, že jsem měl co dělat, abych ji uvolnil. Úlek a překvapení z nenadálého útoku byly však větší než zranění. Nějaká ta odřenina a škrábance, to rozhodně nebylo k smrti. Však taky zas hned vyskočil jako rybička.

„Sakra, ten se mnou zametl!“ ulevil si. „Co se mu stalo?“

„Nemám tušení,“ zabručel jsem, potrhávaje v rozpacích rameny.

„Měl jste mu rovnou poslat kouli do kožichu!“

„No, no! Snad je to člověk – ne? A vám by to stejně nepomohlo, spíš naopak: kůň by vás táhl dál.“

Bernard si ohmatával údy a bručel cosi, jako že to je vlastně pravda.

„A pojďte mi pomoci, ať jsme s tím úlovkem brzy hotovi. Tak se mi zdá, že tady není právě bezpečný kousek země.“

„Komanče máme za zády, ale zato tu často řadí yankeeští gauneři anebo ta zlodějská cháska z Mexika. Nepřál bych vám, abyste se o tom přesvědčil na vlastní kůži. Bývají horší než celí Komančové!“

Odřezali jsme rychle z dobytčete nejlepší části a rychle je uložili do sedel. Byl bych se už radši viděl u ostatních. Upřímně řečeno, oddechl jsem si, když jsme dojeli k tábořišti a když jsem viděl, že je všechno při starém – totiž v pořádku. César nás ovšem obskakoval jako u vytržení.

„Massa přinést biftek,“ jásal a poskakoval jako kůzle. „César hned přinést dřevo, udělat oheň a upéct kýtu, moc dobrou kýtu!“ Nechal jsem ho při jeho nadšení a za chvíli hořel táborák, na kterém se krásně do hněda opékalo čerstvé maso. Vonělo nám pod nos tak lákavě, že bychom byli málem zapomněli na to, že musíme taky trochu dávat pozor po okolí. Nebýt ovšem bystrozraku Vinnetouova! Náčelník nás najednou vytrhl z blažené bezstarostnosti tlumeným výkřikem:

„Uff! Blíží se jezdcí!“

Vyskočil jsem a vytáhl dalekohled.

Ano, bylo jich šest nebo sedm, všichni oblečení po mexicku, a klusali zřejmě přímo k nám.

„Uviděli kouř našeho ohně,“ poznamenal Vinnetou.

„Jsou to Mexičané,“ zahučel jsem.

„Pak bych *kupříkladu* srdečně doporučoval vaší pozornosti puštíčky. Co kdyby ti páni patřili k tomu vrhači lasa, co jste se mu tak krutě nelíbili?“ ozval se Sans-ear. Vypravoval jsem samozřejmě o Bernardově dobrodružství.

Skupina jezdců se zatím zastavila v dost uctivé vzdálenosti. Byli to – podle šatů – skutečně Mexičané a bylo jich, teď jsem je mohl přesně spočítat, dohromady osm. O něčem se chvíli dohadovali, pak se rozdělili na dva proudy a v kruhu nás obstoupili.

„Jak na to koukám, chtějí si s námi za každou cenu trošku popovídat – hihihih,“ zachichtl se Sans-ear a pobaveně se zašklebil. „Ale na ty budu stačit *kupříkladu* sám.“

Kruh kolem nás se úžil a úžil, k nejbližšímu jezdcí bylo, odhadoval jsem, dvacet koňských délek. Konečně se jejich velitel odhodlal, vyjel z řady a oslovil nás onou smíšeninou angličtiny a španělštiny, kterou se v těchto krajinách nejčastěji mluví:

„Kdo jste?“

Než jsem se mohl ozvat, Sans-ear vypískl:

„Mormoni z města Salt Lake! Jedem jako misionáři do Kalifornie!“

„S tím tak pochodíte!“ ušklíbl se muž. „A co ten indián?“

„Indián? To není indián! To je Eskymák, z Nového Holandska – budem ho ukazovat za dolary, kdyby nám šly špatně obchody!“

„Tááááák... A ten *nigger*, ten černoch?“

„Cože? *Nigger*? To vůbec není černoch! To je opálený advokát! Až z Kamčatky! Jede za procesem do San Franciska!“

Mexičan ani nehnul brvou, v zeměpise se rozhodně příliš nevyznal. Jen mu bylo vidět na nose, jak námi do hloubi duše pohrdá.

„Pěkný spolek!“ zabrumlal si. „Tři mormonští misionáři a jeden opálený advokát – a ukradnou mi krávu a div neodpraví *vaquera*! Já

vás naučím v kostele hvízdát!“ rozkřikl se. „Jste zajatci! Všichni, jak tady stojíte! A pojedete se mnou na ranč!“

Mark Jorrock po mně hodil lišáckým pohledem:

„Charley – máme? Ale co! Třeba tam dostaneme k jídlu něco lepšího než tady!“

„Můžem to zkusit, Marku.“

„Well,“ zapitvořil se a obrátil se k Mexičanovi. „To se s námi, señore, zahazujete kvůli takové maličkosti, jako je kráva?“

„Señore?! Nejsem señor, jsem don, jsem šlechtic, a mé jméno je známé široko daleko: don Fernando de Venango y Colonna de Molyndres de Gajalpa y Rostredo! Pamatujte si to!“

„Uííí!“ Sans-ear si uctivě hvízdł. „To tedy jste doopravdy velký pán! To vás musíme štanpede poslechnout!“

Zatvářil se hrozně vážně, ale v zorníčkách mu hráli všichni čerti. Měli jsme co dělat, abychom zůstali vážní. Honem jsme udusili oheň a potom skočili na koně. César se přitom zdál být navýsost spokojen, pořád a pořád jsem ho slyšel, jak si brumlá: „Krásná – krásná věc – César být advokát – a v rančo být moc jídla a pití – a César být hostem – jako advokát!“

Vzali nás mezi sebe a pak vyrazili i s námi tím pekelným tempem, jakým jsou Mexičané zvyklí jezdit. A věru že to byli praví Mexičané! Na hlavě měli sombrero, klobouky z černé nebo hnědé plsti se širokou střešou, ozdobené při obrubě blyštivou zlacenou sponkou a nezbytným perem; jejich krátké kabátky s hluboko nastřiženými rukávy zdobilo všude, na rukávech, na zádech i na prsou, bohaté vyšívání a jemné vlněné, bavlněné i hedvábné šňůrky; na krku jim vlál černý šátek uvázaný na malý uzlík, zato s dlouhými cípy přehozenými nedbale až na ramena; kalhoty byly v pase a u kolen úzké, ale dole od lýtek se rozšiřovaly do zvonu a samozřejmě byly ozdobeny třepením a vyšíváním; na botách z jemné kůže, přepečlivě vyleštěné, se blýskaly ohromné ostruhy, že by se za ně středověký rytíř nemusel stydět. (Ta ozdobná kolečka, dobře patnáct centimetrů v průměru, byla většinou ze stříbra nebo z ušlechtilé prolamované oceli.)

Pokud jde o zbraně, měli pistole s dlouhou pohyblivou hlavní, jež mění jednoduchou příruční zbraň v nanejvýš nebezpečnou karabinu, které dovedou Mexičané znamenitě používat: tyhle zbraně mívají v hlavní velice husté rýhování, takže kulka dostává po výstřelu neobyčejně prudkou rotaci a zasahuje cíl s velkou přesností. Na sto padesát kroků nemine Mexičan žádný cíl. Krom střelných zbraní měli všichni lasa a to v rukách Mexičanů není zbraň o nic méně nebezpečná. Zkušený lovec dokáže lasem chytit nejen divokého býka v plném běhu, nýbrž někdy dokonce i úhořovitě bystrou a jako blesk rychlou pumu! Nemluvě samozřejmě o lidském nepříteli, kterého smyčka lasa vrženého zkušenou rukou mine snad v jednom případě z deseti tisíc. Ostatně tomu se není co divit – cvičení dělá mistra, a v těchto krajinách se začínají cvičit ve vrhání lasem už docela malí chlapi.

A ještě něco bylo na výstroji těch mužů nápadné a tak velmi mexické! Sedla a třmeny na jejich koních! Jak by ne – honosný koňský postroj, to je velká Mexičanova láska; uzdu musí mít přinejmenším zlacenou, když už ne z nějakého drahého kovu, a vysoké španělské sedlo, z kterého hned tak jezdec nesklouzne, i kdyby kůň kdovíjak řádil, se musí lesknout zlatem a stříbrem nejmín jak ta uzda; i třmeny bývají skoro vždycky hotovým uměleckým dílem z prolamovaného železa a – jako tomu bylo v našem případě – vybavené pro větší pohodlí jezdcovo chráničem z hrubě vydělané kozinky. To jsou takzvané *armas de pelo*, poskytující nohám ochranu při jízdě za nepohody a chránící je taky před hustými, pichlavými houštinami.

Asi po půlhodinové jízdě jsme dorazili k ranči.

Hned na nádvoří se proti nám vyřítily dvě ženské, nějaká seňora Eulálie a seňorita Alma, jak jsme se dozvěděli z oslovení našich průvodců. Upřímně řečeno, nikdy bychom to nebyli uhádli z jejich zjevu. Seňora a seňorita? To spíš dvě děvečky pro všechno! Stály tu před námi obě naboso, s rozpuštěnými a rozcuchanými vlasy, s ukoptěnými nohama, v sukních po kolena, v blůzce nebo košili, nebo co to bylo, kdysi pravděpodobně bílé, ale dneska černé, jako by

ji protáhl komínem. Hotové čarodějnice! Vyvalovaly na nás oči jak dvě sudičky, i pusy zapomněly samým údivem sklapnout!

„Koho to vlečete, done Fernando de Venango y Colonna?“ To zaskřehotala ta starší a tak se mi všechno zdálo, že přitom malinko zašilhala. „Máte rozum? Copak seženem pro pět hostů jídlo, pití, kouření, místo pro spaní?! To radši uteču a nechám vás tady i s tou čeládkou na ranči, dělejte si, co chcete! Že já jsem se jen dala tenkrát přemluvit, že jsem vůbec vytáhla paty ze San José! Kdybych to byla – – –“

„Maminko!“ Ta mladší jí skočila do řeči a ukazovala udiveně na Bernarda. „Podívej se tamhle na toho! Že je to celý Allan!“

Señora měla výtečnou, nezadržitelnou vyřídilkou, nic na světě nemohlo zarazit proud její výmluvnosti.

„Ale prosím tě, celý Allan, co mně je to platné, když to není on! A ráda bych věděla, kde se tady vzali? To zase všechna práce s nimi čeká na mě?! Mám na krku celé hospodářství, a budu se starat ještě o pět krků navíc? Člověk neví, kde mu hlava stojí, a on si přivede hosty!“

„Eulálie!“ Rančer se konečně vzmohl na zásah. „Ty se mýlíš! To nejsou hosti!“

„Cože? Done Fernando de Gajalpa y Colonna...“

„To nejsou hosti – seňoro Eulálie – to jsou *zajatci*!“

„Pro boha živého! A proč jste je chytil?“ vypískla zděšeně doña Eulálie.

„Poněvadž nám zabili krávu a tři *vaquery*!“

Vyvalil jsem jen oči a zalapal po dechu. Don Fernando se tvářil, jako by právě señoře vyjevil nejčirější pravdu. Paní Eulálie spráskla ruce nad hlavou, až koně začali poplašeně hrabat kopyty. Ani jsem se nedivil, že se paní tak zhrozila.

„To je ale – to je – strašná věc!“ vypískla. „Do nebe volající! Vy jste je při tom načapal, done Fernando y Colonna de Gajalpa?“

„Načapal! Zrovna když se chystali, že si svou kořist napíchnou na rožeň, upečou a snědí!“

„Oni – si – chtěli upéct – sníst – *vaquery*?“ vykotala zděšená se-
ňora.

„Nejdřív chtěli upéct krávu!“ zvěstoval don Fernando.

„Nejdřív krávu! A pak – done Fernando de Venango?“

„Pak? Pak nic! Pak jsme jim skočili na hřbet, zatkli jsme je
a přivlekli je až sem! Ano, seňoro Eulálie! Ještě včas!“

„Vy jste je zatkli? Ale to byla odvaha! U všech všudy, vy se nebo-
jíte ani čerta, done Fernando y Rostredo! A víte, co jsou ti chlapi
zač?“

„Ovšem!“ přikývl rančero sebejistě. „Tři misionáři – mormoni! –
na cestě do San Franciska!“

„Pánbůh s námi a zlé pryč!“ Seňora se před námi křížovala jako
před zjevením. – „Mormoni nám zabíjejí *vaquery*! A napíchávají je na
rožeň! Kam to spějem, kam to spějem, done Fernando de Moly-
nares?“

„A ten chlap s tou opálenou kůží vypadá jako černoch, ale – je to
advokát! Odněkud z Ohňové země!“ hlásal důležitě rančero.

„Já se z toho zjevím!“ pištěla stará. „A co s těma lidma chcete
udělat? Vždyť tam máte i nějakého indiána!“

„Ne – to není indián – to je – Hotentot – až – z tohoto – z Grón-
ska! Bude prý předvádět misionáře v cirkusu za peníze! To tak! Nic
nebude! Všechny je tady jednoduše dám postřílet. Jednoho jak dru-
hého! Seňoro Eulálie, zavolejte všechny mé lidi!“

„Všechny lidi – – ale vždyť tady jsou všichni! Kdo vám chybí?
Stará černá Betty, a ta přijde co nevidět, jak ji znám. Ale – done Fer-
nando y Rostredo de Colonna – vy jste říkal, že oddělali tři *vaquery*
a – – – vždyť jsou tady všichni!“

„To se všechno zjistí!“ řekl důležitě s неотřesitelným klidem ran-
čero. „Nedřív se musí zavřít všechna vrata, aby nám ti ptáčci ne-
mohli fouknout! Bude se soudit! Já budu soudit!“

Všechna vrata, která se měla zavřít, byla celkem jedna! Položili
přes ně závoru jak hrom – takže jsme vlastně měli rančera s jeho
lidmi pěkně po ruce a zajištěné. Don Fernando se zatím uvelebil na
židli, kterou mu podali. Poručil, aby naše koně odvedli stranou

a uvázali je u zábradlí. Ani jsme se tomu nevzpouzeli, spíš jsme byli zvědaví, jak bude vypadat zasedání slavné soudní stolice. Dokonce tu byli i přísedící: seňora Eulálie a seňorita Alma.

„Tak nejdřív jména!“ začal rančero přísně. „Jak se jmenuješ?“

„César,“ odpověděl černoch, na něhož mířil rančeroův ukazovák.

„To je tak jméno pro darebáka. A ty?“

„Vinnetou.“

„Lež! Tak se jmenuje náčelník Apačů – ohromně statečný a známý člověk! Dál – jak ty!“

„Marshall.“

„Podívej – taky se jmenuje Marshall,“ ozvala se seňorita Alma.

„Yankeeské jméno,“ mínil rančero. „A žádný Yankee za nic nestojí. To je ti snad jasné. Další!“

„Sans-ear!“

„Zas kradené jméno!“ řekl rančero. „Jenže já náhodou vím moc dobře, že se tak jmenuje jistý proslavený lovec: na Západě ho zná kdekdo. No – a jaké jméno si vymyslíš ty?“

„Old Shatterhand.“

„No ne...“ Rančero se posupně rozchechtal. „Tak vy jste nejen darebáci, nejen lumpové, vy jste i lháři!“

Zavrtěl jsem mírně hlavou a povystoupil kupředu k jednomu z *vaquerů*. Myslím, že to byl ten, který chytil Bernarda do lasa.

„Nejsme lháři, done Fernando, a já vám to mohu dokázat, jestli o to stojíte.“

„Jen to dokaž!“

Otočil jsem se k *vaquerovi* a zasadil mu pravicí ránu na spánek: složil se bez hlesu k zemi.

„Jestli jste opravdu už někdy slyšel o Old Shatterhandovi, tak tohle by vám mělo stačit,“ řekl jsem.

„Almo!“ zaječela seňora. „Já ztrácím vědomí! Já dostávám křeče! Vodu!“

Paní Eulálie rozhodila doširoka ruce, obrátila oči v sloup a zhroutila se dobrému donu Fernandovi rovnou do náruče.

Chtěl vlastně vyskočit, ale břemeno bylo příliš těžké, a tak začal svolávat čerty d'ábly a seňorita Alma mu z plna hrdla přizvukovala. *Vaquerové* na to valili oči, a než se vzpamatovali, než si uvědomili, co se děje, zjistili, že na ně míří naše zbraně.

„Jen klid, prosím, *señores*! Klid, nikomu se nic neděje, nikomu se taky nic nestane – jestli neprovede sám nějakou hloupost. Chceme vás jenom upozornit na jeden nebo dva nepatrné omyly – a potom s námi už můžete dělat, co budete chtít.“

Přešel jsem k židlím, kde seděl rančero s oběma ženami, smekl klobouk a vysekl nejhlubší poklonu.

„Doño Eulálie,“ řekl jsem co nejslavnostněji, „dovolte, abych vám jako ctitel a obdivovatel ženské krásy a ctnosti složil nejhlubší poklonu. Mohl bych vás poprosit, abyste laskavě procitla a věnovala mi pohled svých něžných očí?“

„Óóóóóó...“

Ulevila si dlouhatánským povzdechem, pak pootevřela víčka a poctila mě pohledem, který měl být unylý, ale byl ustrašený, vyplašený.

„Krásná seňoro,“ zatočil jsem kloboukem ve vzduchu, „vám jistě nemusím říkat, co je to soud lásky, *cour d'amour*! Ano, ve středověku se vkládal často osud odsouzence do rukou něžné ženské bytosti. Dovolte, abych ty zvyky napodobil. Don Fernando nemůže být spravedlivým soudcem, když je žalující stranou. To není spravedlivé, a my prosíme, aby se soudcovské moci ujaly vaše něžné ruce.“

„To jest... skutečně byste si přál... seňore...“ zakoktala seňora hlasem tak nakráplým, že mi to připadalo, jako by se její hlasivky dřely o kartáč.

„Mluvím úplně vážně! Doño Eulálie, je to od nás troufalé, já vím, už měsíce se touláme po divočině, kde dávají lišky dobrou noc, a podle toho taky vypadáme – a v tom stavu si dovoluujeme dokonce takové vznešené dámě skládat poklonu – ne, nemluvte, já vím, co chcete říct! Ale snad můžeme doufat, že taková ozdoba ženského rodu, jako jste vy, přes všechno vyslyší naši prosbu!“

„Óóóóó...“ Doña Eulálie zdlouha vzdychla a zavrtěla hlavou, jako by nechtěla věřit vlastním uším. „A vy jste skutečně ti pánové... Shatterhand... atakdále?“

„Señoro, nic na světě není jistějšího než tohle.“

„Ano?“ Doña Eulálie se obrátila k rančerovi. „Slyšel jste, done Fernando de Venango y Gajalpa? Tihle slavní señorové mě požádali, abych rozhodovala v jejich záležitostech jako soudce. A já se toho ujmu, done Fernando, já se toho ujmu! Doufám, že s tím budete souhlasit?!“

Mexičan udělal kyselý obličej, ale namítat se nedvážil nic, ostatně seňora promluvila sdostatek rázně; bylo jasné, že se o soudcovskou stolicí nehodlá dát připravit žádným na světě.

„Prosím, jen se ujměte,“ řekl rančero s povzdechem, „ostatně jsem přesvědčen, že ti poběhlíci budou co nevidět viset!“

„Až podle toho, co si kdo zaslouží, done Fernando de Colonna y Molynares!“ Obrátila se v celé své vznešenosti ke mně. „Udělují vám slovo, señore.“

„Doño Eulálie, předpokládejme, že jedete savanou, dlouho už se tak táhnete, neměla jste v ústech pořádný kus masa kdovíjak dlouho – a teď narazíte na krávu. Je tu zvíře, které může ukojit váš hlad. Které si můžete chytnout a jehož kůži tak jako tak necháte majiteli. Vezmete pušku a složíte je. Jednala byste tak vy?“

„Jistě! Každý by tak jednal! To se tak dělá všude!“

„Ale to přece není – – –“

Rančero vpadl námitkou señoře do projevu, ale nestačil ani dokončit větu.

„Tiše, done Fernando! Tohle nedovolím!“ vyjela si zhurta. „Teď tu mám slovo já! A vy budete mluvit, až vám to dovolím! Rozuměl jste?!“

Rančero klesl nazpět do svého křesla, bezmocně pokrčil rameny a už ani nešpitl. *Vaquerové* stáli před seňorou právě tak: zmoklé slepice.

„To, co jsem vám řekl, doño Eulálie, bylo jediné provinění, kterého jsme se dopustili,“ pokračoval jsem, když mi seňora opět velko-

myslně pokynula. „Pak se objevil tento *vaquero*, chytil do lasa pana Bernarda Marshalla a snažil se ho odvléci pryč. Byl by ho snad usmýkal k smrti, kdybych – – – kdybych prostě nevzal zbraň a nezastřelil pod ním koně.“

„Počkejte! Říkáte – pan Marshall?!“ vykřikla seňora. „Já znám také nějakého Marshalla, Allana Marshalla, bydlel u mé sestry – v San Francisku.“

„Pochází z Louisvillu?“ neudržel se Bernard.

„*Santa Lauretta!*“ vyjekla seňora. „Opravdu, mluvil o tom, že má bratra Bernarda! Almo, tys měla pravdu! Ach ta láska, ta láska! Seňore Bernarde, pojd'te ke mně, má náruč je vám otevřena!“

Bernard byl nečekanou, náhle propuklou sympatií potěšen, ale do náruče seňory Eulálie se přesto neřítíl. Přikročil jen blíž, vysekl hlubokou poklonu, pozvedl jemně za špičky prstů ruku, která se mu napráhla vstříc, a naznačil vzdáleně políbení ruky.

„Jsem právě na cestě za bratrem, seňoro Eulálie. Byl bych vám nesmírně zavázán, kdybyste mi prozradila, kde v této chvíli je.“

Seňora pokynuta zas tak majestátně rukou:

„Alma, moje dcera, ho poznala, když byla návštěvou u sestry v San Francisku. V té době se pan Allan chystal na nějakou cestu do dolů. Mimochodem: tihle pánové jsou vaši přátelé, seňore Bernardo?“

„Do jednoho!“ ujistil ji Bernard. „Vlastně o něco víc než to – zachránili mi život...“

Spráskla ruce nad hlavou:

„Je to možné?! Ale to mi musíte všechno vypravovat! A jak to, že jste se stal mormonem, pane Bernarde?“

Bernard se tvářil rozpačitě, pokašlával, radši jsem zasáhl.

„To byl jen vtip, doňo Eulálie,“ řekl jsem. „Nejsme tak nudní patroni, jak asi vypadáme!“

Paní Eulálie se pohoršené obrátila k rančerovi:

„Slyšíte, done Fernando de Venango y Gajalpa! Žádní mormoni, žádní vrahouni, nic takového! Vynáším okamžitý osvobozovací roz-

sudek! Pánové jsou našimi hosty. Almo, honem do kuchyně a přines láhev! Julep! Musíme si na to setkání všichni připít!”

Zmínka o láhvi a připití smířila rančera podivuhodně rychle s osvobozujícím rozsudkem. Napadlo mě, že se jistě dostane zřídka kdy ke skleničce julepu, když začal zničehonic jevit takovou radost. Ostatně když přinesli láhev, hrnul se k nám první ze všech a byl odhodlán si připít s každým nejméně pětkrát, kdyby mu rezolutní doña nakonec skleničku jednoduše nesebrala.

„Jen nepřehánět, done Fernando de Venango y Colonna!” napomenula ho s velebným gestem. „Máme poslední dvě láhve! A měl byste se starat o señory! Doved'te je přece do salónu! My se zatím upravíme, pojd', Almo! *Hasta luego, señores!* Brzy na shledanou, pánové.”

Dámy zmizely ve dveřích – ale ne, to nebyly dveře, to vypadalo spíš jako díra ve zdi – a nás si odváděl don Fernando do salónu. Salón? V první chvíli jsem myslel, že si z nás milý don Fernando na oplátku za mormony vystřelil, protože místnost s jedním velkým stolem, dvěma nahrubo ohoblovanými lavicemi a skříní na rozpadnutí se určitě podobala spíš ratejně než salónu šlechtické rodiny. Ale protože rančero se tvářil důstojně a vážně, nalaдил jsem i já v obličeji svrchované obdivný výraz. Don Fernando jaksi omlouvavě mluvil o tom, že si zase co nejdřív připijeme, což jsme s díky odmítali; Vinnetou samozřejmě jako obvykle nepil vůbec a mně s Bernardem ukázka nápoje, kterému jen holým nedopatřením říkali julep, stačila ažaž. César, který jediný by si byl snad dal říct na skleničku, byl vyslán ke koním, aby na ně pro jistotu dohlédl.

Po nějaké chvíli se objevily dámy – a musím říct, že mi to vzalo úplně dech, jak se na nás vyšvihly! Především se pořádně vydrhly a zbavily špíny, za druhé se nasadily do pravého mexického kroje, samozřejmě s nezbytným přehozem, kterému se říká *rebozo*, dobře dva metry dlouhým. Tenhle přehoz je největší ozdobou každé Mexičanky: nosí ho místo klobouku, používá ho místo šály, když si ho přehodí kolem krku a přes ramena, a největší švihandy jej mívají

i jako jakousi volnou vlečku. Je to však dost drahá paráda. Pěkné rebozo je pravá indiánská práce – a uplést je trvá někdy i dva roky!

Usadili jsme se u stolu (obsluhovala nás postarší černá služebná) a obě dámy spustily vyřídilku na plné obrátky. Alma se držela Bernarda Marshalla a bez přestání cosi vykládala o Allanovi a já jsem byl – nedalo se nic dělat! – poctěn péčí o doňu Eulálii. Ale musím přiznat, že ta dáma jako kyrysar se ukázala jako bytost jemnocitná a taky přitulná, protože od prvního do posledního chodu jsem se změnil z Old Shatterhanda v seňora Carlose a pak přes dona Carlose už jenom v statečného a báječného Carlose a nakonec už v *jejího* Carlose.

Mexická kuchyně, kterou nás poctili, byla znamenitá, ovšem ostrá a peprná; měli jsme jako první chod hovězí s rýží cihlově červenou po přísadě ostrého španělského pepře; pak přišla sušená zelenina s cibulí; pak skopové na pepři; pak kuřátka s česnekem a cibulí; pak moučník – pro změnu taky s česnekem; prostě nevěděl jsem, co mě pálí víc, jestli jazyk po pepři, nebo žaludek po česneku, nebo hltan po cibuli. Dámám, neřkuli donu Fernandovi, to v nejmenším nevadilo – zapíjeli každé třetí sousto sklenkou julepu – a kupodivu bez vážnějších následků. Když jsme dojídali moučník, naklonila se ke mně doña Eulálie a zašeptala mi něžně do ucha:

„Carlosi – musím vám svěřit velké tajemství!“

„Tajemství? Mně?“ Lekl jsem se toho.

„No ovšem, tajemství! Ale tady k tomu není vhodné místo! Přijďte po večeři ven – ke třem platanům...“

Tak tedy mě nakonec ještě čekala schůzka!

Odmítnout se ovšem nedalo – zamumlal jsem tedy, že mě to nesmírně těší, a hloubal v duchu, co si počnu s tajemstvím, které mi chce rezolutní doña prozradit. Nejspíš něco o Almě a Allanovi, protože té dívce zřejmě padl do oka – nebavila se s Bernardem o ničem jiném než o něm. Ale tím jsem se, upřímně řečeno, jen uklidňoval – Mexičanky mívají divokou krev a od seňory se mohl člověk nadít všeho.

Sešli jsme se hned po večeři.

Nemusel jsem na ni čekat snad ani pět minut. Přišla, ne, přivlála celá rozčilená a dychtivě mi začala tisknout ruku:

„Drahý Carlosi, jak vám děkuji, že jste přišel! To, co vám řeknu, se vždycky nejlíp říká mezi čtyřma očima!“

Zatvářil jsem se velice neurčitě a cítil jsem, jak mi ruku tiskne ještě pevněji.

„Jak se ten život někdy zaplete!“ povzdechla. „Pochopila jsem o vás všechno!“

„O mně?“

„O vás, o Bernardovi, o všech! A hlavně o těch dvou ničemných chlapecích! Zaslechla jsem, jak Bernard říkal, že se jim musíte dostat na kobytku!“

„O těch dvou – – –“

„Jistě! Byli tady, představte si to, byli tady na ranči!“

„Byli tady – a kdy?“

„Předevčírem odjeli. Přes Sierru Nevadu do San Franciska. Myslí, že pojedou za Allanem Marshallem!“

To bych řekl, že pojedou za Allanem Marshallem, chtělo se mi zavolat! Podle všeho byla seňorita stejně povídavé stvoření jako maminka a o Allanovi vykládala kdekomu. A jestli ti dva, co se zastavili v ranči, byli Morganové – tak je ovšem mohlo docela dobře napadnout, že by se mohli pomstít za Bernarda na jeho bratrovi.

„Prosím vás, vaše dcera s nimi mluvila o Allanovi?“ zeptal jsem se, vlastně dost zbytečně.

„Dostali dokonce dopis,“ šeptla nešťastně doña Eulálie. „Aby švagr věděl, že přicházejí od nás.“

„Řeknete mi adresu?“

„Hotel Valladolid, Sutterstreet, San Francisco. Najal si ten hotel. Jmenuje se Enrique Gonzales.“

„A u něho tedy poznala seňorita Alma Allana Marshalla... Jak dlouho že to je?“

„Tři měsíce.“

Potrásl jsem hlavou.

„Prosím vás – jak vypadali ti lidé, co tu byli?“ zeptal jsem se. „Ještě jednou mi je co možná přesně popište.“

Nedalo se pochybovat, popis se shodoval do nejmenších podrobností. Ti dva předvčerejší hosté na ranči nebyl nikdo jiný než oba Morganové, otec a syn.

„Doňo Eulálie,“ řekl jsem a teď zas já jsem jí stiskl silně ruku, „děkuju vám ze srdce za to, co jste mi řekla.“

Ani mi už teď nevrtalo hlavou, proč mě sem pozvala; *tohle* mi mohla vlastně docela dobře prozradit u stolu, k *tomu* jsme se nemuseli scházet pod platany k rozmluvě mezi čtyřma očima.

„Teď ovšem musím udělat jedno...“

„Já vím,“ řekla a napřímila se s takovým gestem hrdosti, jaké svedou právě jen čistokrevné Španělky. „Já rozumím. Já chápu. Kdy budete chtít odjet?“

„Zítřa ráno,“ odpověděl jsem a nabídl doně dvorně rámě.

Nesla se jako páv...

A nazítří, hned po východu slunce, doprovázeni oběma dámami až k bráně ranče a potom ještě kus cesty donem Fernando de Venango y Colonna de Molynares de Gajalpa y Rostredo, vyrazili jsme směrem přes Sierru Nevadu a Modesto na Stockton, odkud nás měl odvézt vlak k cíli naší cesty, do San Franciska.

9. Smrtící prach

Do San Franciska, do proslulé metropole zlaté země ležící snad při nejkrásnějším zálivu světa, do toho babylónu ras i národů, kde se potkáš stejně s Číňanem jako s Irem, s výřečným kudrnatým Italem jako se zamlklým plavovlasým Švédem, jsme dorazili po klidné jízdě bez zvláštních vzrušujících příhod. Našli jsme Sutterstreet a hotel Valladolid, nevelkou jednopatrovou budovu stavěnou v kalifornském stavebním slohu, a seznámili jsme se s majitelem, señorem Enriquem Gonzalesem, jehož vztah k señoře, spolumajitelce hotelu, byl – jak jsme během pěti minut zjistili – asi stejný jako vztah ctihodného señora Fernanda k doně Eulálii. – Doña Elvira dělala okolky, než mě vůbec ráčila vzít na vědomí, a ještě i potom si mě proťukávala, jestli dost vyhovuji jejímu vysoce vzdělanému duchu. Zkoprněl jsem údivem, na co všechno se mě vyptávala, než jsem se dostal k naší záležitosti – ale nakonec jsem šťastně zodpověděl, i jaká je vzdálenost mezi Měsícem a zeměkoulí, i co je to *poil de chèvre*, přesněji řečeno: odpověděl jsem k její spokojenosti, a to stačilo, to rozhodlo. Přijala nás blahosklonně jako hosty, a když jsem dodatečně prohlásil, že nás posílá její sestra, doña Eulálie, proměnili jsme se dokonce v její *osobní* hosty. Bohužel, to byla jediná příjemná stránka té věci, protože jinak její zprávy nebyly ani v nejmenším povzbuzující. Allan Marshall tu sice bydlel, ale před třemi měsíci odjel někam k Sacramentu, k zlatým nalezištím. Od té doby o sobě vůbec nedal vědět, ačkoliv si vyžádal, aby mu doña posílala dopisy, a to na adresu jistého Mr Holfeyho v Yellow Water Groundu. Ten pán, jak nás doña ujistila, byl výtečný člověk, její dávný přítel a povoláním obchodník; nakupovala u něho většina zlatokopů. A pak jsme se dozvěděli, že nějaké dopisy pro Allana došly, jistěže došly, a že je poslala po dvou mužích, Allanových dobrých známých a jeho spolehlivých obchodních přátelích. Když prozradila, že to byl otec a syn, že oba byli hosty na ranči dona Fernanda de Ve-

nango v Colonna de Molynares de Gajalapa y Rostredo, a když nám je i popsala, byli jsme úplně doma: oba Morganové!

Víc doña Elvíra nevěděla. Ale štěstí nám přálo. Když jsme toho odpoledne zabrousili do *storu*, kde se nabízela skutečně dokonalá oděvní služba (mohlo se tu koupit všechno, pravý mexický oděv i nefalšovaná indiánská výstroj), dali jsme se do hovoru s chlapíkem, který si tu, tak jako my, kupoval šaty. A měl toho zapotřebí právě tak jako my – vypadali jsme všichni příšerně ošuntěle, kalhoty i košile se na nás doslova rozpadaly. Chlapík byl z Ohia, pravý Ohio-man, jak o sobě hrdě prohlašoval, a v životě prý už něco prožil. To, že se bil s mississippskými piráty, nás ovšem ani tak nezajímalo jako to, že se přednedávnm toulal v krajině kolem Yellow Water Groundu. Měl tam *placer*, naleziště zlatého prášku a nuggetů, které dalo jemu i jeho přátelům dost slušný výtěžek. A náhoda tomu chtěla, že ten, kdo od něho nuggety odkoupil (za velmi slušnou cenu, jak prohlásil), nebyl nikdo jiný než – Allan Marshall. Samozřejmě že jsme se vyptávali, jestli o něm neví něco víc, jestli zůstal na Yellow Water Groundu, ale bývalý zlatokop na to nedovedl odpovědět. Víc než Allan Marshall ho zajímala skupina chlapíků, která na zpáteční cestě přepadla jeho a skupinu přátel a pokusila se je o všechno obrát. Ostatně několik jeho přátel přitom přišlo o život a on sám se zachránil víceméně shodou šťastných okolností.

Nějak mimořádně dobré vodítko tohle kusé vyprávění, vyslechnuté ve *storu* mezi stokrát přerušovaným dohadováním s obchodníkem, jistě nebylo. Ale ještě něco užitečného jsme z chlapíka přece jen dostali, to když Bernard prozradil, že je Allanův bratr a že ho už dlouho hledá.

Poradil nám totiž, jak se nejlíp dostat k Yellow Water Groundu: prý přes sanfranciský záliv do Svatojánských hor, pak na východ až do Sacramenta, odkud je k předpokládanému cíli naší cesty docela blízko. A prý je zcela možné, že se tam někde potkáme s mulatem, který má přes celou tvář hlubokou, zřetelnou jizvu – bez váhání mu máme poslat kulku pod kůži nebo ho polechtat pod žebry nožem, to prý uděláme bohulibý skutek. To byla poslední slova, která jsme od

něho slyšeli, pak se s námi rozloučil, to jest cvrnkl prstem do klobouku a zmizel v ruchu sanfranciské ulice.

Muž nám poradil opravdu dobře. Jeli jsme podle jeho pokynů a čtvrtého dne k polednímu jsme se dostali do údolí Sacramenta a pozdě odpoledne jsme už stáli u břehu jejího nevelkého přítoku, prodírajícího se k Sacramentu soutěskou zvanou Yellow Water Ground. Připadalo mi, jako by to místo rozryli krtci. Všude, kam ses jen podíval, byly *claims a claims*, samá místa, kde se zlatokopové pokoušeli vyrvat zemi její bohatství. – Všelíjakých chatrčí, bud i stanů tu bylo víc než dost – a přesto bylo na první pohled znát, že doba největší slávy těchto končin už je dávno tatam.

Asi uprostřed údolí stála nízké, ale dost široká a rozložitá dřevěná chajda. Nad vchodem bylo křídou napsáno STORE AND BOARDING-HOUSE OF YELLOW WATER GROUND – tady tedy bylo středisko místního „společenského“ života, tady bylo cosi jako kavárna, hotel, penzion a obchodní dům v jednom. Jestli jsme se mohli někde dozvědět něco, co by pomohlo naší věci, pak to mohlo být právě jen tady. Řekli jsme Césarovi, aby na nás počkal, a my čtyři ostatní jsme zapadli dovnitř.

Žádný přepych ani eleganci jsme nenašli, to se rozumí. Pár nahrubo opracovaných stolů a lavic, několik opotřebovaných židlí a staré popraskané zrcadlo – to bylo všechno, čím se honosil místní salón. Pár chlapíků tu posedávalo a popíjelo, nevypadali zrovna vábně, když si nás zvědavě a drze prohlíželi.

„Hele, noví kopáči,“ vyprskl jeden z nich se smíchem, „jestli toho najdou tolik co my... Pocem, ty rudá kůže, dej si s náma taky jednu do nosu!“

Zvedal skleničku, Vinnetou se však tvářil, jako by nezaslechl ani slůvko, ačkoliv chlap si dával záležet, aby ho bylo slyšet po celé místnosti. Když viděl, že Apač neodpovídá, sebral skleničku, zvedl se od stolu a přeškobrtal přes celou místnost až k apačskému náčelníkovi? Strčil mu sklenici skoro až pod nos a zachrčel:

„Povídám, ty postavo, ty nevíš, že každýho zlatokopa urazíš, strašně urazíš, když si s ním nechceš přiřknout?! Povídám, ty po-

stavo, chceš pít se mnou, nebo nechceš? Dáš něco k lepšímu, anebo ne?“

„Rudý bojovník nepije nikdy ohnivou vodu. Ale urazit tím bílého muže nechce.“

„Nechce, nechce! Táhni ke všem čertům, když si myslíš...“

Zlatokop naráz vychrstl Apačovi celou sklenku pálenky rovnou do obličeje a začal se na něj sápat s nožem v ruce. Ale jak udělal první nebezpečnější pohyb, vykřikl a se zachroptěním klesl k zemi. Také v Apačově ruce se zaleskl nůž. Nevězel v zlatokopově těle snad ani zlomek vteřiny – ale zasáhl přesně; útočník ležel na zemi bezvládný, bezmocný.

Do ostatních jako když vjede čert. Vyskočili, chtěli se na nás hnát s noži – jenže my jsme už drželi v rukou pušky. A kde se vzal, tu se vzal, stál mezi dveřmi i César, koulel očima a tiskl pažbu k tváři.

„Stop, stop!“

Hostinský se rozhodl zasáhnout od svého nálevního pultu. „Račte si zase sednout, lidičky, tahle záležitost se netýká vůbec nikoho než tady Jima a indiána. Žádný mi to nebude dál zamotávat. Nello – postarej se o Jima, buď tak laskav.“

Nell byl barman a na takové příhody zřejmě dost zvyklý. Pokrčil rameny, naložil si bezvládného Jima na hřbet a odvedl ho do vedlejší místnosti, aby ho tam trochu ošetřil. Samaritánský si přitom asi nepočínal, poněvadž jsme za chvíli zaslechli od vedle řev, až uši zaléhaly.

My jsme se zatím rozsadili kolem volného stolu.

„Tak co si dáme k pití, *meššúrs*?“ oslovil nás věcně a klidně hostinský, jako by se nebylo vůbec nic přihodilo.

„Pivo,“ řekl Bernard.

„Porter? Ale?“

„Co je lepší?“

„Ale,“ řekl hostinský. „To je pravé burtonské, *meššúrs*. Ze Staffordshiru!“

Kde by se vzalo, pomyslel jsem si, kde by se vzalo originální anglické pivo tady v Sacramentu, a dokonce pivo ze Staffordshiru! – Neříkal jsem však nic, byl jsem zvědav, co nám vlastně podstrčí.

Postavil před nás pět lahví, nechal však na nich ještě chvíli ruce a zkoumavě si nás jednoho po druhém prohlížel.

„Peníze máte?“ zahučel.

Bernard uraženě trhl rameny a zalovil po tobolce. Ale Mark Jorrock ho chytil za ruku:

„Nechte to, Mr Bernarde. Tohle vyrovnám já. Co to stojí?“

„Patnáct dolarů i s lahvemi.“

„Ty si strčte za klobouk,“ zavrčel Sans-ear, „a přineste radši váhy.“

„To chcete – vy budete platit ve zlatě?“ ožil hostinský.

„To se rozumí!“

Sans-ear sáhl k opasku, vylovil váček koženáček, v němž měl svou zásobu kulek a olovo, chvíli se v něm přehrabával, až nakonec se mu mezi prsty objevil docela slušný zlatý valounek.

„Hrome, člověče, kde jste k tomu přišel?“

Hostinský měl oči navrch hlavy.

„Mám *placer*,“ pokrčil samozřejmě rameny Mark Jorrock.

„A kde, prosím vás?“

„Myslím, že je to tady v Americe,“ zašklebil se starý lovec. „Jenže si zrovna nemůžu vzpomenout, kde vlastně. Já si na to nikdy nemůžu vzpomenout, leda když náhodou zrovna potřebuju pár hroudek zlata.“

Hostinský pokyvoval hlavou a viděl jsem, jak se mu oči žádostivě leskly, když převažoval valounek a doplácel potom Sans-earovi rozdíl mezi cenou zlatého kaménku a odkoupeného piva. Div mu nevypadly oči z důlků. Mark Jorrock strčil peníze nedbale do kapsy, jako člověk, kterému na nějakém tom desetidolárku nesejde, a pobídl nás gestem hostitele, abychom si posloužili.

„Tak ochutnáme, *meššúrs*, co říkáte?“ pozvedl láhev.

První se napil César. Vrazil si láhev do hrdla tak rychle, že jsem měl strach, aby si něco neudělal. A taky vzápětí strašlivě vykřikl.

Jenže se ten křik týkal něčeho jiného.

„César pít jed!“ zaječel. „César hned umřít! César se otrávit! On pít otrušík, hrozný otrušík jedovatý!“

„Prosím tě, co nám tu vyvádíš,“ smál jsem se, „to je pivo, to je takový druh piva...“

Ale když jsem se sám napil, měl jsem tisíc chutí zaječet zrovna tak jako César.

Panebože, to byla břecha, co nám ten chlap přinesl!

Já vím, kdybychom byli přijeli rovnou ze savany, asi by nám to tak nepřišlo – jenže my jsme byli ještě zhýčkaní nápoji v hotelu Valladolid, a nad těmihle patoky, které si ta krčmářská duše vyráběla podomácku sama, se nám prostě obracel žaludek, jeden po druhém jsme honem pokládali nevyprázdněné láhve zpátky na stůl.

Hostinskému, jak to vypadalo, to nevadilo ani v nejmenším. Klidně si přisedl na lavici k Marku Jorrocksovi a zvědavě začal tam, kde před chvílí přestal:

„A je to daleko odtud?“

Sans-ear zvedl obočí:

„Co jako?“

„Váš *placer*!“

„*Placer*? Já jich znám asi pět!“

„Pět? Tomu nevěřím! Co byste pak hledal za štěstí v Yellow Water Groundu, kde člověk už nenajde ani zrníčko?“

„A víte, že to je *kupříkladu* docela a docela jen moje věc?“

„A víte, že jste hrozně lehkomyšlný člověk? Co když vám to naleziště zatím někdo vybere?“ mínil hostinský.

„Z toho nemám strach.“

„Povídám,“ hostinský se přisunul a zatvářil se důvěrně, „když jich máte tolik, těch míst, jedno bych odkoupil, *sir*.“

„Noo,“ protáhl Sans-ear. „To byste *kupříkladu* nemohl vůbec zaplatit. Nebo snad můžete vyklopit šedesát liber zlata?“

„*Bounce!*“ Hostinský zůstal s otevřenými ústy. „Tolik? No to bych musel... na to bych musel sehnat společníky! Někoho šikovného, kdo rozumí oboru, takového chlapa jako Allan Marshall.“

Sans-earova očička zabrousila k Bernardovi a ke mně, ale jinak zachovával lovec ledový klid.

„Co je to zač? Váš přítel? Nebo známý?“

„Ale vůbec ne!“ mávl rukou. „Jen jsem o něm slyšel. Nechal nám tady nějakého svého chlapíka, který mu byl k ruce, a ten nám vypravoval, jak se v těch věcech umí točit. Zlatý prach a menší valounky tady vyměnil za dolary a ty větší nuggety – povídal, že je někde zahrabal. On totiž ten Marshall najednou zmizel a nikdo neví kdy a kam.“

„Tak?“ řekl Mark Jorrocks. „Povídejte, příteli.“

„Včera ho tady zrovna hledali tři muži – nějaký mulat a ještě dva...“

„Vážně? A kam odjeli?“

„Proč vás to zajímá? Vy ho taky znáte?“

„Trochu – totiž, chtěli jsme s ním právě tady mluvit.“

„Jako tamti!“ řekl hostinský. „Jenže ti aspoň měli ten kus papíru.“

„Kus papíru?“

„No tak teda mapu!“ mínil mrzutě hostinský. „Nejdřív se zajímali, kde měl Marshall chajdu, bůhvíjak dlouho si to tam prohlíželi, pak tam študovali nad nějakou mapou nebo plánem nebo co to bylo... To víte, jen jsem se jim tak díval přes rameno.“

„A potom?“

„Pak jsem jim musel popsat cestu na Short Rivulet a oni se tam vypravili.“

„Hm, to budou hledat dost těžko, jestli tam nikdy nebyli. Trochu to tam znám, vím, co to je,“ potřásl hlavou Sans-ear. „Poslyšte, ještě jednu věc mi povězte – je tady ještě ten Marshallův člověk?“

„Jo – ten je tady,“ přisvědčil hostinský. „Fred Buller se jmenuje – *claim* má tamhle vlevo u řeky.“

Sans-ear na hostinského potěšeně zamžoural a odvážil se dokonce loknout si znovu piva. Zřejmě se chystal k dalšímu rozhovoru – a já jsem si řekl, že využiju příhodné chvíle a na okamžik se s Bernardem ztratím: poohlédnout se po tom Bullerovi.

Za několik minut jsme Bullerův *claim* našli – a u něho dva muže, kteří propírali písek v potoce.

„*Good day, meššúrs!*“ zvedl jsem klobouk. „Hledáme Mr Bullera.“

„*Yes, sir,*“ vzpřimil se jeden z nich. „To jsem já.“

„Rád bych se zeptal na pár maličkostí. Máte čas?“

„Možná že mám,“ řekl až po chvíli. „Tady totiž stojí každá minuta člověka peníze.“

„Co chcete za pět minut?“

Buller se na mne překvapeně podíval – ale s odpovědí byl hned pohotově:

„Dolar.“

„Tady ho máte!“

Marshall už strkal Bullerovi dolar do ruky.

„Děkuju, pane,“ zahučel, „vidím, že jste *gentleman*: nekoukáte na groš!“

„A nebudem na něj hledět – jestli se dozvíme, co potřebujeme,“ řekl jsem.

Ten chlap měl za ušima. Na takové se musí od lesa. No dobrá, pro zdar věci si člověk může někdy zahrát i na darebáka.

„Nešel byste kousek stranou?“ řekl jsem.

„Pro mne za mne.“

Buller se vydrápal na břeh, povytáhl si kalhoty a tázavě se na mne podíval. Vzal jsem ho pod paží:

„Nebyli tady včera za vámi tři muži? Dva běloši a mulat?“

„To byli. Proč?“

„Ti běloši, to byl otec a syn?“

„Jo... Ten mulat je jejich známej.“

„Můj taky!“

Ani nevím, jak to ze mne najednou vyjelo. Bleskl mi hlavou nápad:

„Že má přes tvář jizvu?“

„No jo, *capit...*“ Buller nedořekl, rychle se opravil: „Vy znáte Mr Shelleyho? Vodkud?“

„Měli jsme spolu nějaké kšeftíčky. Kdepak bych ho teď našel?“

„To já nevím, *sir*,“ pokrčil rameny.

Zdálo se mi, že mluví pravdu.

„Copak ti běloši na vás chtěli?“

„Čas je pryč, pane,“ zabručel Buller. „Pět minut...“

„Ani nápad,“ odbyl jsem ho rázně. „A já vám řeknu, co po vás chtěli. Sháněli se, kde je Mr Marshall, váš bývalý šéf!“

Buller jen naprázdno polkl a něco zamručel.

„Tak buďte rozumný,“ řekl jsem. „Můžete dostat ještě dva dolary.“

Bernard sáhl za opasek a Bullerovi se zas chtivě zaleskly oči, „Děkuji, *sir*, to si dám líbit, takové jednání. Vy nejste takoví škrobi jako Morganové a Shelley. Ostatně, to o něm víte asi sám, když s ním děláte kšeftičky. Přece by měl kamarádovi ze Sid – – –“

Zarazil se a já jsem ho zas poplácal povzbudivě po rameni:

„Ze Sidney Coves? Jen se nebojte to říct, já to všechno znám.“

„Tak to víte nejlepší, že někdy může malá službička znamenat pro člověka ohromně moc. Teda vážně! Jako tady, hledali papír, všechno tam naproti prohledali, a kdyby se mnou uměli promluvit, mohli dostat ještě kupu jinejch zajímavějch papírů.“

„A jakpak máme s vámi mluvit my – abychom si od vás něco odnesli?“

„No jak – – –“, protáhl Buller a zamžoural. „Jako teďka.“

„Aha!“ řekl jsem. „Prosím vás, co je to za papíry?“

„Dopisy,“ odpověděl.

„Čí dopisy? A pro koho?“

„Helejte, pane, to se zas moc ptáte! Copak já vím, jak se mnou budete mluvit, až vám to řeknu?“

Byl bych si s chutí odplivl. Zavěťřil příležitost. Vyděrač! Chtěl by zaplatit snad za každé slovo! Takhle bezostyšně nás ždímat!

„Kolik chcete? Za všechno?“

„Sto dolarů.“

„To je dobré,“ ušklíbl jsem se. „Vy jste vyfoukl svému šéfovi dopisy a myslel jste, že je od vás odkoupí velitel *bravos*, a protože se vám zdá, že platí bídně, tak jste si je zatím nechal. A říkáte, co bude

k užitku Mr Shelleymu, to neuškodí ani mně – jenže v tom se právě hrozně pletete! Dám padesát, víc ani cent!“

Byly to všechno jen domněnky, jen matné souvislosti, jak jsem si je vykombinoval – a přesto jsem trefil zřejmě do černého. Tomu muži to bylo vidět na očích. A potom: přijal mou nabídku, ani nezkusil smlouvat. Krátce, trochu náhoda, trochu štěstí.

„Vy taky víte všechno na světě, se mi zdá,“ zabručel. „No jo, když jste měl kšeftíčky s *captainem*... tak jo, tak padesát.“

„Kde jsou papíry?“

„Pojďte do stanu!“

Vrátili jsme se, bylo odtud skutečně jen pár kroků k tomu, čemu Buller řekl *stan*. Nu, stan: čtyři stěny uplácené z hlíny to byly a nahore místo střechy si přetáhli obyvatelé kus děravé plstěné příkrývky. V každém rohu měli vydlabanou díru, používali je asi místo skříně a truhlic. Buller do jedné strčil ruku, chvíli se tam hrabal a potom vytáhl rozedraný šátek, ve kterém bylo cosi zabaleno. Rozvázal uzel a vylovil dva listy papírů – *dopisy*! Natáhl jsem pravičku, ale schoval je rychle za záda.

„Nedřív prachy, *sir*!“

„Napřed si musím přečíst aspoň adresu,“ řekl jsem. „Musím vědět, co kupuju!“

„Tak se dívejte!“

Nastavil mi před oči list papíru.

Stačil jediný pohled, abychom se přesvědčili, na čem jsme. Bernard ani nečekal na můj pokyn, a už vytahoval padesátidolarovku.

Měl se vlastně divit – platil přece člověku, který okradl jeho vlastního bratra: ale byl tak zmaten, že si to možná vůbec neuvědomoval, a mně to v té chvíli jen hrálo do noty.

Buller byl očividně spokojen. Jak zas svazoval svůj šátek do uzlu, uviděl jsem, že se tam mezi všemi těmi věcmi něco zalesklo. Hodinky – zlaté hodinky! Bernard byl ještě duchapřítomnější než já. Hned po nich natáhl ruku.

„Co chcete s těma hodinama? Nechte to – jo!“ vyjel si Buller.

„Jen se podívám, kolik je hodin!“ řekl Marshall.

„Dejte je sem! Nejsou natažený!“

Darebák se celý naježil a sápal se po Bernardově ruce.

„Počkat, počkat!“ Strhl jsem Bullerovi ruku nazpět. „Ať jsou natažené, nebo nejsou, kolik teď *uhodilo*, víme všichni!“

„Allanovy hodinky!“ vykřikl Bernard.

„Příteli,“ řekl jsem medově, „můžete prozradit, jak jste k těm hodinkám přišel?“

Tiskl jsem Bullerovi ruku, až posykal bolestí.

„Co je – vám do toho?“ sténal. „Pusťte!“

„Tak dost!“ zahřměl jsem na něho. „Tenhle pán je totiž bratr Allana Marshalla. Jak jste k nim přišel? Zčerstva!“

„Já jsem je – já jsem je dostal!“

„Hodinky za tři sta dolarů?“ ozval se Bernard. „Zač, prosím vás?“

„Well – nedejte se rušit, Bernarde. Já tady pána trochu přidržím a vy se poohlédněte tady po té nádherné komnatě. Snad najdem něco, co nám tu záhadu vysvětlí!“

Buller sebou zmítal, supěl vzteky a vyhrožoval:

„Kdo jste? Kdo vám dal právo strkat nos do mejch věcí? Já na vás zavolám lidi a voni vás zlynčují!“

„Jen to zkuste! Abyste na to nedoplatil! Stačí, abyste se trošku ozval, a zavřu vám navždycky ústa!“

Bernard prohledával místnost kout po koutu, bohužel bez úspěchu:

„Nikde nic, *sir*!“ hlásil.

„Tak vidíte!“ Chlap byl na koni.

„Vraťte mi hodinky a vypadněte! Slyšel jste, že nic nenašel!“

„Kššš!“ Svíral jsem ho dál pevně, že se nemohl ani pohnout, „Co s ním, Bernarde?“

„Ty hodinky ukradl!“ vybuchl Bernard.

„To se rozumí. Taky vám je vrátí.“

„Ale zasloužil by si, aby dostal na pamětnou!“

„Na strom ho nepověším,“ zasmál jsem se, „ale za trest dá ty; dopisy zadarmo.“

„Jak to? Jak to?“ ježil se Buller.

„A ten první dolar, co z nás vytáhl, ten vrátí taky!“ rozhodl jsem.
„Sáhněte mu do kapsy!“

Vzpouzel se, to se rozumí, mrskal sebou, ale já ho držel jako v kleštích.

„To vám přijde draho!“ zahrozil, když jsem ho konečně pustit. Odplivl si před námi a vyrazil z té chajdy a hnal se jako zuřivý podél vody dolů k BOARDING-HOUSU. Vyběhli jsme za ním, hlavně ze zvědavosti, co bude dál. Ale udělali jsme dobře, že jsme si tak pospíšili. Protože zakrátko z těch míst tam od hospody k nám dolehl řev, až uši zaléhaly.

Když jsme rozrazili dveře, ocitli jsme se rovnou uprostřed zuřivé bitvy. V levém rohu výčepní místnosti stál Vinnetou a držel jednou rukou Bullera za krk a druhou se oháněl svou stříbrnou puškou proti několika rozdrážděným *rowdyům*. Sans-ear se bránil hned třem útočníkům najednou, a ještě povzbuzoval Césara, kterému vyrvali pušku, takže čelil přesile jen pěstí a nožem. Člověk nemusel být příliš ostrovtipný, aby si domyslel, co se tu stalo. Buller poštvál zlatokopy proti našim přátelům; ostatně po tom, co se stalo Jimovi, je ke rvačce jistě nemusel zrovna přemlouvat. Ještě štěstí, že nikdo z těch mužů neměl střelnou zbraň; jinak kdo ví, snad bychom byli přišli pozdě.

Byli naším nenadálým příchodem dost překvapeni, hlavně tím, že jsme se do nich okamžitě pustili. Než se vzpamatovali z našeho útoku, využil César překvapení, vyrval si svou pušku nazpět, a oháněje se ručnicí kolem sebe jako kyjem, začal darebáky rubat a srážet, jako by to byly zralé hrušky na stromě. Netrvalo to opravdu snad déle než čtyři minuty a celý salón se vyprázdnil – až na hostinského, toho si Sans-ear přidržel. Třásl se mu v rukou jako osika, divže si neklekl a neseplal ruce, a jen opakoval a opakoval:

„*Gentlemen*, já doufám, že nezneužijete mého pohostinství!“

„Tomu říkáš pohostinství?!“ bouřil pohněvaný Sans-ear. „A co ta brečka, cos nám prodal za nekřesťanské peníze?“

„Vám nechutnalo? To jste měli říct! Nic se nestalo, pánové, nic se nestalo – já vám ty peníze vrátím!“

„Jen si je nech, my ti – – –“

„Peníze nechat?“ vpadl César „Peníze si nechat a vůbec nic netr-
pět za to, co udělat? To massa César nedovolit! Nebo aspoň massa
Sans-ear mu poručit a on muset vypít svoje pivo!“

„No to je nápad!“ zašklebil se Mark Jorrock a už podával hostin-
skému, kterému se pořád ještě třásla kolena, sklenici jeho vyhláše-
ného staffordshirského piva. „A polykej!“

„Vypít rychle všechno až na dno!“ poroučel César.

„Ano, *gentlemen*, vypít pivo, *gentlemen*,“ breptal po Césarovi po-
děšený hostinský tak příčinlivě, až i vážnému Vinnetouovi to potr-
hávalo v koutcích rtů úsměvem.

César stál u hostinského, a sotva mužík vyprázdnil láhev, už mu
podával – kouleje očima – další. A poroučel:

„A vypít ještě láhev do žaludku rovnou! Jinak César zastřelit hos-
tinský muž!“

Tohle divadlo se opakovalo celkem pětkrát – hostinský bledl
a červenal, oči mu lezly z důlků a žaludek se mu obracel z vlastního
výrobku. Teprve po páté lahvi byl César jak náleží uspokojen,
a když pustil hostinského (zmizel okamžitě ve dveřích, drže se obě-
ma rukama za břicho), byl právě tak nejvyšší čas, abychom skočili
na koně a zmizeli. Každou chvíli se sem *zlatohlávci* – jak Sans-ear
pokřtil *minery*-zlatokopy – mohli vrátit, a tentokrát s puškami v ru-
kou a s posilou a s touhou po krvavém zadostiučinění.

A to se nám vůbec nehodilo do rozpočtu...

Oddychli jsme si, když jsme dorazili bez pohromy až do údolí
Sacramenta ve směru na Short Rivulet, Krátkou říčku. Sotva jsme se
cítili v bezpečí (bylo nepravděpodobné, že by se za námi zlatokopo-
vé chtěli hnát nějak příliš daleko), požádal nás Bernard o krátkou
zastávku. Bylo to pochopitelné: neměl zatím možnost, aby aspoň
nahlédl do dopisů, které se nám podařilo vyrvat Bullerovi z rukou,
a my jsme byli všichni zvědaví, jestli nám ty ukořistěné papíry nějak
pomohou.

Dozvěděli jsme se z nich, že Allan od svého bratra nedostal žádný dopis a že opouští Yellow Water Ground s několika librami nuggetů a míří k údolí Krátké říčky, kde doufá nalézt výnosná naleziště. Potom prý má namířeno přes pohoří Lynn k Humboldtovu přístavu, kde jistě najde loď do San Franciska. Zmiňoval se v dopise také o přesném plánu cesty, který si sestavil, aby nebyl odkázán na nějakého průvodce. Prý jej sestavoval podle nejnovějších map, takže je přesvědčen, že půjde spolehlivě a najisto.

Dopis nám tedy potvrdil, že jsme se vydali správným směrem, ale moc dalších věcí zůstávalo nejasných; hlavně to, jak se Morganové dozvěděli, že Allan má v úmyslu vypravit se na Short Rivulet. Našli nějakou zmínku o tom v papírech, které si prohlíželi u Bullera, vlastně na někdejších Allanově *placeru*? Marku Jorrocksovi dělaly starosti i jiné věci. Cesta k údolí Krátké říčky končila v místech, kde jsou vesnice Hadích indiánů kolem Snake Riveru, Hadí řeky, a Sansear se obával, aby se Allan do něčeho nezapletl. Nešťastná náhoda může často v těchto končinách způsobit dalekosáhlé nepředvídané těžkosti. Jorrock sám Hadí indiány dobře znal, vycházel s nimi víc než přátelsky, a také Vinnetou prohlásil, že se Šošony, jak si Hadí indiáni sami říkají, kouřil mnohokrát kalumet míru a že budou potěšeni, až se s ním setkají. To byla dobrá věc, to znamenalo prakticky, že se šošoni stanou našimi spojenci a že nám pomohou hledat Allana Marshalla.

Dali jsme se hornatou krajinou směrem k pohoří Chico, nepřístupnými, divokými končinami, plnými srázů, úžlabin a hlubokých lesních roklin. Byla to klopotná, ale nejkratší cesta, jen tak jsme mohli dohnat dvoudenní náskok, který před námi měli oba Morganové. I tak putování trvalo celé čtyři dny, ačkoliv jsme jeli den co den od rána do večera a odpočívali, jen pokud to bylo nezbytně nutné. A když jsme po těch čtyřech dnech stanuli na úpatí mohutného pohoří (měřilo napříč jistě alespoň patnáct mil), které připomínalo svým tvarem kužel s přiříznutou špicí, přijal nás hluboký listnatý hvozď přecházející nahoře při hřebeni ve stejně nepropustný prales staletých jehličnatých velikánů. Tady někde byla ta naleziště zlata,

o nichž se vědělo a šuškal, tady nahoře mezi hvozdy bylo skryto jezero Black-eye, Černé oko, do kterého se vlévá od západu Short Rivulet. Pustina odříznutá od světa, divoké skály a nepropustné lesní houštiny nás nijak nelákaly. Kdybychom nemuseli dál, každý z nás by byl v té vteřině obrátil koně a horempádem se pustil do vlídnějších končin. A přece ta drsná a nepřístupná příroda nám připadala současně i velebná, důstojná, majestátní. Jako bychom jeli obrovským chrámem, jehož podlahu tvoří listnatý porost a jehož statisíce sloupů představuje bezpočet kmenů, někdy tak mohutných, že je stěží obejmou tři muži. Opravdu – bylo to tak velebné a stísnující, že znovu a znovu vyvstávala v mysli vzpomínka na mládí, na to, jak přicházím poprvé do chrámu a cítím se v jeho prázdném prostoru ztracen a zdrcen, najednou malý a bezmocný.

Přenocovali jsme u jižního cípu Černého oka (chutnou večeři – totiž opečenou krůtu – připravil César) a ráno jsme potom sklouzli k údolí Krátké říčky. Rivulet byl polovyschlý, přes kamenité dno se převaloval úzký proužek spíš bystřinky než říčky a působil smutně a opuštěně tak jako všechno okolí. Čekali jsme, že tu narazíme na lidi, na zlatokopy, ale nikde nebylo ani živáčka – a to, co jsme brzy potom objevili, svědčilo o nedobrych věcech. Několik roztrhaných stanů, cáry stanoviny, polámané tyče, rozdupané těžní jámy, rozvalené hliněné chajdy – to vypadalo ošklivě, to vypadalo, jako by se tu vedl krutý boj. Žádné další stopy než tyhle rozvaliny jsme neviděli. Nikdo tu nenechal ležet zbraň, dokonce tu neležel ani žádný padlý – ale přece nemohli všichni zlatokopové zmizet beze stopy!

Bernard byl zklamán. Těšil se, že se tu už setká s bratrem, a teď byl najednou v ještě větší nejistotě než předtím. U zbytků jednoho z větších stanů – bylo to opravdu pár cárů, zřejmě rozřezaných nožem – sice tvrdil, že to je jisté místo, kde tábořil Allan, ale to z něho mluvilo jenom zbožné přání. Přesně nemohl vědět nic. Mark Jorrocks se tvářil zasmušile, pošeptal mi po straně, že by nedal zlámanou grešli za to, že někteří z těch přepadených spí svůj věčný spánek tam na dně jezera. Nahlas neříkal pochopitelně nic, obával se, aby mezi těmi nešťastníky nebyl i Allan.

Nezbylo než hledat stopy a jet po nich dál. Když jsme se dostali dolů do lesa, narazili jsme na místo s celým trsem docela zřetelných otisků. Vinnetou je prozkoumal a odhadl, že tudy jelo asi patnáct šestnáct jezdců a čtyři nebo pět mezků s nákladem. Vzpírali se ze všech sil a jejich kopyta se otiskla hluboko do půdy – dalo se čekat, že se těm lidem nebude cestovat snadno. A že je tedy dohoníme, dřív než dostihnou Allana, jestli se mu podařilo odtud uprchnout.

Pokračovali jsme v cestě směrem na Sacramento.

Dorazili jsme tam v místech, kde obtéká velkým obloukem kužel Mount Shasty, a *bravos* nám tu připravili menší překvapení. Mířili jsme zhruba ke středu oblouku vytvářeného řekou a asi v polovině cesty jsme zjistili, že se tu stopy rozdělují. Asi šest jezdců, jak to vypadalo, se oddělilo i s mezky směrem vlevo, aby přeťali oblouk řeky, zatímco zbytek výpravy se přidržoval dřívějšího směru.

Co teď? Mark Jorrocks si prohlížel nevraživě stopy a nespokojeně rozhazoval rukama.

„*The devil*, k čertu!“ klel a odplivoval si. „Teď bych rád věděl, co to je – *kupříkladu* by to mohla být taky léčka!“

„Spíš náhoda,“ mínil jsem. „Dokonce myslím, že vím, proč se rozdělili. Mezci jdou moc pomalu – není taky divu, když vlečou všechno, co *bravos* nahrabali u Black-eye. Těm ostatním to má umožnit, aby co nejrychleji dohonili Allana. Jestli jsme potřebovali důkaz, že je živ, tohle by nám mělo úplně stačit.“

„*Well*,“ Sans-ear zatočil nad hlavou bojovně puškou, „o mezky v téhle chvíli nemám zájem, *meššúrs*. Ale ti druzí... Tak si myslím, že Toniče se už dávno zdá, že se vlečeme jak karavana hlemýžďů.“

„To jste asi v životě neviděl hlemýžďe!“ zasmál jsem se. „Ale Marku, je tady ještě něco – kterého z těch Morganů chcete vlastně vlastnoručně chytnout a potrestat?“

„Vy máte otázky! Oba! To snad se rozumí samo sebou!“

„Hm, hm! Jenže to právě asi nepůjde.“

„Co nepůjde? Proč by to nešlo?“

„Ti mezci nesou kořist,“ pokrčil jsem rameny. „Řekněte mi sám, komu asi myslíte, že Fred Morgan svěří takový drahocenný náklad – já bych řekl: jedině synovi.“

„Zounds!“ Sans-ear si vztekle přitáhl svou hučku do čela. „Tak v tom případě nejdřív starého!“

„Dobře, jdeme na to! Kupředu, Marku!“

To kupředu nebylo – bohužel – vůbec tak jednoduché, jak jsem si představoval já i mí přátelé. Sacramento jsme sice šťastně přebrodili a taky noc, kterou jsme strávili na druhém břehu, uběhla v klidu, ale na druhý den po polední, když jsme dorazili na volnější planinu se stopami tak svěžími, že už jsme odhadovali, že máme k pronásledovaným tak nejvýš pět mil jízdy, se všechno zvrtilo. Najednou se v půdě objevily další stopy, a to v takovém množství, že je muselo zanechat přinejmenším sto koní. Kde se tu mohly vzít? A proč je všechna půda tak rozryta? Vypadalo to, jako by tady došlo k boji – a dokonce jsem na jednom trsu uviděl na keříku zřetelně stopy čerstvé krve. Nerozhodně jsem se podíval po Vinnetouovi, ten kývl hlavou, jako by potvrzoval myšlenku, kterou jsem sám nevyslovil: „Byli tu rudí bojovníci!“

Pobídlí jsme zvířata, plni napětí, co nám přinesou nejbližší okamžiky, i plni obav o osud Allana Marshalla. Nemuseli jsme hnát koně příliš daleko: asi po míli se před námi vynořily špičky stanů indiánského tábora.

„Šošoni!“ vykřikl Vinnetou.

Apačský náčelník pobídl svého hřebce k rychlejšímu cvalu a vedl nás rovnou doprostřed tábora. Zevlovala tam v kruhu asi stovka Hadích indiánů. Když nás spatřili, ihned se objevily v jejich rukou pušky a tomahavky. Kruh se otevřel, dovolili nám, abychom vjeli až doprostřed mezi vigvamy, a potom nás ze všech stran obstoupili.

„Ko-tu-cho!“ vyrazil ze sebe Vinnetou a řítil se se svým koněm přímo k muži ozdobenému náčelníckými odznaky. Několik kroků před ním trhl uzdou a donutil hřebce, aby se na místě zastavil, jako by zkameněl. Šošonský náčelník stál jako sloup, ani brvou v tváři

nepohnul. Ale teď, když se před ním apačský náčelník zastavil, přel jeho tváří přece jen výraz radosti.

Zvedl na pozdrav ruku:

„Vinnetou, náčelník Apačů!“ vykřikl. „Do srdcí šošonských bojovníků vstupuje velická radost. Jejich náčelník Ko-tu cho, Bijící blesk, toužil dlouho, aby mohl pozdravit svého velkého bratra. Cítí velkou rozkoš, že ho vidí před sebou!“

„A co já – mne si náčelník Šošonů nepamatuje?“ halekal Sans-ear a objížděl Šošona na své podivuhodné Toničce.

„Ko-tu-cho nezapomíná na žádného ze svých přátel! Raduje se vždycky z toho, že je vidí, a zve je dál, do svého vigvamu.“

Chtěli si potřást rukama, a tu se najednou ozval strašlivý zoufalý výkřik. Všichni jsme sebou trhli a otočili hlavy: Bernard klečel opodál na zemi, hlavu v dlaních, a mezi usedavým pláčem vyrážel bolestné výkřiky. Přiskočili jsme a zůstali, jako když do nás uhoří hrom. Tam u stanu, ruce doširoka rozhozené, ležel mrtvý muž s krvavou ranou v hrudi. Byl to běloch – a já jsem si hned uvědomil kdo: Allan Marshall!

Smutek mi sevřel v tom okamžiku srdce.

Tak tedy jsme nakonec přece jen přišli pozdě! Tak se nám nakonec přece jen nepodařilo, leč jsme všichni do poslední chvíle doufali! Přijeli jsme pozdě – a Bernard tu teď klečel, objímal bratra a tiskl ho k sobě, hladil ho zoufale po vlasech, vtiskával mu polibky na rty, na tváře, na čelo...

Deadly dust! Proklatý, mizerný smrtící prach!

Dotkl jsem se lehce Bernardova ramene. Vymrštil se, jako bych se ho dotkl žhavým železem.

„Kdo ho zabil?“ vykřikl.

Obrátil se s tázavým pohledem k náčelníkovi Šošonů.

„Ko-tu-cho poví svým bratrům, co se stalo,“ řekl zvolna Bijící blesk. „Šošonští bojovníci cvičili své koně před tábořištěm a uviděli přitom tři bledé tváře a za nimi jiné bledé tváře, které je pronásledovaly, jestliže pronásleduje deset mužů tři lovce, pak těch deset nejsou stateční a dobří lidé. Rudí bojovníci proto pospíšili, aby těm

třem pomohli. Vsedli na koně a vyjeli jim vstříc, avšak deset mužů začalo střílet a jedna střela zasáhla i tuto bledou tvář. Šošonští muži se potom pustili do boje a zajali sedm mužů a odvedli je do vesnice. Tato bledá tvář jim však zemřela v náručí. Dva muži, kteří jeli s ní, odpočívají na rohožích ve vigvamech Šošonů.“

„Musím je vidět!“ vybuchl Bernard. Chytil náčelníka za ruce a zuřivě jimi třásl. „Je to bratr! Ten mrtvý je můj bratr!“

„Náčelník Šošonů chápe smutek svého bílého bratra, ale bledá tvář nevrátí křikem mrtvému život. Ať mě následuje – přišel s těmi, kdo jsou mými přáteli, a proto mu Ko-tu-cho vyhoví.“

Mluvil laskavě, ale přece jen bylo znát, že má jisté pohrdání pro člověka, který tak málo ovládá své city – byť i vyjadřovaly bolest nad ztrátou vlastního bratra.

Pokynul rukou a vedl nás k velkému stanu, v němž leželi s pouty na rukou i na nohou zajatci. Mulata Shelleyho jsem mezi nimi objevil na první pohled. Přes pravou tvář se mu táhla dlouhá výrazná jizva.

„Co udělají moji rudí bratři s těmito muži?“ zeptal jsem se šep-tem.

„Můj bílý bratr je zná?“ zeptal se Bijící blesk.

Přikývl jsem:

„Jsou to zločinci. Mají na svědomí mnoho lidských životů.“

„Pak by je měli moji bílí bratři soudit.“

Podívali jsme se s Vinnetouem na sebe a dorozuměli se stejně jen pohledem i s Markem Jorrocksem.

„Zasloužili by smrt,“ řekl jsem, „ale nemáme tolik času, abychom je mohli soudit. Ponecháme je v rukou rudých bojovníků.“

„Můj bratr jedná velmi správně,“ řekl Šošon.

„A ti dva, kteří přijeli s mrtvým?“ řekl jsem.

„Moji bratři ať mě následují.“

Allanovi spolujezdci spali v jiném, menším stanu. Byli celí vyplašení, a když jsme je vzbudili, nebyli s to vykoktat ze sebe souvislou větu. Celá ta událost je řádně pocuchala, nevěděli, čím jsou. Bernard se jich začal překotně vyptávat – mnoho se ovšem nedozvěděl. Jen

to, že Allan je najal k službám a že se obával od samého začátku přepadení. Pokud jde o Allanovy poslední chvíle, neřekli víc, než co jsme se dozvěděli od náčelníka Šošonů.

Nemělo smysl se tedy dlouhou dobu zdržovat, jestli jsme chtěli dopadnout ostatní viníky – mezi nimi hlavně Freda Morgana. Kdybychom byli chtěli, mohli jsme zůstat od hodiny hosty u Šošonů: Kotu-cho mluvil o tom, že budem kouřit dýmku přátelství, že se podíváme na válečnické hry Šošonů, že dostaneme nejlepší úlovky a nejlepší stany. Bylo vidět, že by opravdu považoval za čest, kdybychom zůstali hosty u jeho kmene. Pochopil však, když jsme vysvětlili, že musíme stíhat ty, kteří zatím unikali spravedlivému trestu. A nejenže to pochopil: dal si přivést koně a stručně, jak bývá u indiánů zvykem, nám oznámil, že „půjde se svými bratry“.

My jsme to – samozřejmě – přijali velmi rádi.

Uviděli jsme je kvečeru na savaně jako tři malé tečky pohybující se zvolna vpřed. Po celý den jsme sledovali zřetelnou stopu a v duchu počítali, jak se té darebácké smečce přibližujeme. Bernard byl samozřejmě nejnetrpělivější – i teď, když jsem mu půjčil dalekohled – a když před sebou uviděl Morgana, byl by nejradši bodl koně do slabin a vrhl se na ně třeba s tomahavkem v ruce. Naši koně však už toho měli hodně za sebou, jen můj a šošonův hřebec byli ještě poměrně svěží. Musel jsem krotit Bernardovu boječtivost:

„Počkejte, příteli! Všichni se za nimi nepoženeme, to nemá smysl. Přece jim to neulehčíme!“

„Sir, já nesouhlasím s žádnými okolky!“ zpěchoval se Bernard.

„Už jednou se stalo...“

„Můj bratr ať si poslechne, co mu radí Old Shatterhand,“ přerušil ho Vinnetou. „On jistě nejlíp ví, jak se těch mužů zmocnit!“

Pravda, určitou představu jsem měl, ale chtěl jsem se přesto poradit.

„Měli bychom je dostat mezi sebe, zaskočit je ze všech stran,“ začal jsem vysvětlovat. „Hleďte, milý Bernarde, já si je předjedu vpravo, náčelník Hadích indiánů zleva. Za dvacet minut je předhoníme.“

Při troše šikovnosti nás ani nepoznají. Pak vyrazíte proti nim i vy – a budou v kleštích. Co tomu říkáte?”

„Ufff!“ vyrazil ze sebe Vinnetou.

„Ufff!“ ozval se i šošonský náčelník a jako šíp, aniž připojil jediné další slovo, vyrazil do savany.

Asi za patnáct nebo dvacet minut jsme už byli daleko před našimi muži. Otočili jsme potom koně a cválali nazpět. Ti tři jistě neměli tušení, jaká past se právě kolem nich uzavírá. Když nás zpozorovali, jak se proti nim řítíme, bylo už pozdě. Obrátili sice koně – ale tam se proti nim hnál Vinnetou s Bernardem. Na levé straně se rychle přibližoval Ko-tu-cho. Byli najednou sevřeni ze všech stran a zbývala jim jen jediná cesta k záchraně: prorazit útokem. A o ten se chtěli pokusit proti náčelníku Šošonů.

„Drž se!“ vykřikl jsem a poplácal svého hřebce po krku. Až dosud dělal přímo divy – i po tak namáhavé cestě na něm skoro nebyla znát únava. Ani stopa potu po jemné, hladké srsti, ani kapka pěny u tlamy: letěl savanou tak pružně a lehce, jako by vyjel před hodinkou ze stáje. A můj výkřik, podobný tomu, jakým indián povzbuzuje koně v tom nejožehavějším okamžiku, ještě zdvojnásobil a ztrojnásobil jeho síly. Vztyčil jsem se v třmenech, abych mu ulehčil, a hnál jsem se přímo k Fredu Morganovi.

Nevím, jestli si v té chvíli uvědomil, koho má proti sobě. Spíš bych řekl, že podvědomě vycítil, že tahle chvilka může rozhodnout o všem. Divoký válečný křik šošonského náčelníka jako by ho zbavil smyslů. Fred Morgan zařval, vztyčil se v sedle a uklidnil na vteřinu koně. Vzápětí práskla z jeho pušky rána. Ko-tu-cho se zřítíl k zemi jako podřátý, kůň padl s ním. Zasažen! napadlo mě a krev se ve mně ještě víc rozbouřila. Ale v příštím okamžiku, kdy jsem hnál hřebce kupředu zdvojeným úsilím, Ko-tu-cho opět už seděl na svém koni, mával nad hlavou tomahavkem a řítíl se na Freda Morgana.

To byl kousek! Pravý mistrovský indiánský kousek – vyžadující ovšem léta a léta cviku a dokonalého porozumění mezi jezdcem a zvířetem: padnout vteřinu před výstřelem a sehrát zasaženého! Šošon přímo dychtil po boji – přelétl jako šíp nevelký úsek, který ho

dělil od Morgana, a vrhl se na něj se svým tomahavkem. Fred Morgan se mu pokusil vyhnout ostrou kličkou, najel však přitom přímo čelem proti mně. Byl na dostřel, mohl jsem si ho vzít lehce na mušku, jenže já ho chtěl dostat živého. Jeho kůň, poplašený nenadálým zmatkem, se začal vzpínat a tancovat na zadních a Morgan měl co dělat, aby ho přiměl jen stehny k poslušnosti: v rukách držel pušku a snažil se mířit. Ty tři nebo čtyři drahocenné vteřiny, které tím ztratil, rozhodly: vzduchem zasvištělo mé laso, pocítil jsem prudké škusnutí, řemen se napjal a škusl mi prudce rukou... Smyčka stáhla Morganovi ruce, strhlo ho to k zemi, padl a několikrát se otočil kolem osy. Vinnetou se Sans-earem zatím zneškodnili druhého muže. Třetího zahnal na útěk Bernard. A César se hnal přímo k Morganovi, omráčenému prudkým pádem z koně, a vytahoval nůž.

„Tady být ten lump, tady ho César potrestat, hned ho zakuchat nožem!“

„Stop!“

Kdyby tu nebyl Mark Jorrocks, byl by vykonal César exekuci, dřív než bych mu v tom byl s to zabránit. Ale starý lovec svého smrtelného nepřítele hlídal jako oko v hlavě.

„Ten patří mně!“

„A mně!“ hlásil se Bernard o svůj nárok. Byl bledý a držel si ruku na stehně. Kalhoty mu tam promokvávaly krví: naštěstí to bylo jen škrábnutí, které jsme potom snadno ošetřili.

„Snad byste se tady nehádali?“ zasáhl jsem. „Nejsme ještě u konce – musíme přece chytit i ostatní, a mezky s nákladem!“

„Já vím,“ zahučel Mark Jorrocks, „já vím, že nám neuteče...“ Krčil rameny a ukazoval na Bernardovu krvácející nohu. „Ať si ho vezme na starost – *kupříkladu* ať ho dopraví k Šošonům do tábora! Může nám ho zatím opatrovat, než se vrátíme. A César mu *kupříkladu* může pomoci. Na tu zbývajíc práci stačíme my čtyři.“

Docela se mi ten návrh zamlouval. Seskočil jsem, vyprostil Morgana z lasa a spoutal ho jeho vlastním.

„Tak dobře – pustíme se za nimi radši hned!“

Bernard s návrhem rovněž souhlasil, a tak jsme se po čtvrthodině oddechu rozjeli každý na jinou stranu.

Sans-ear najednou hudoval, že jsme se možná ukvapili, že jsme měli Morgana zmáčknout, aby nám prozradil něco o svém povedeném synáčkovi; Vinnetou i já jsme však byli pevně přesvědčeni, že ten starý darebák by nám stejně neřekl ani slůvko pravdy.

Cestu k Sacramentu znal šošonský náčelník jako své boty.

Mohli jsme jet dnem i nocí a Bijící blesk nás vedl stále stejně bezpečně, s neomylnou jistotou, poslepu, jako by procházel místností, v které zná každický kout.

A tak nás tedy čekala poslední kapitola našeho pronásledování. Nelišila se příliš od té předcházející, ostatně šlo přece o otce a syna, a znáte přísloví o jablku, které nepadne daleko od stromu. Objevili jsme všechny čtyři zbývající kumpány i s Patrickem Morganem v jednom z těch podivuhodných veřejných podniků, jimiž zlatokopecké údolí Sacramenta tehdy oplývalo a který si tady dal pro změnu do štítu honosný název *hotel*. Byli si naštěstí pro nás naprosto jisti, že všechno dopadá naprosto přesně podle jejich propočtů, že celá záležitost s Allanem je už dávno a hladce vyřízena, a nedalo vlastně ani tak velkou práci je nepozorovaně sledovat a v příhodné chvíli se před nimi nečekaně objevit.

Když se jim Sans-ear ukázal a když s úsměvem pozdravil: „*Good day, Mr Mercroft!*“, zbledl Patrick Morgan, jako by se před ním vynořil přízrak. Snad proto, že si uvědomil, že jsou obklopeni ze všech stran namířenými puškami a že není naděje na únik. Ale potom, když už bylo po všem, když jsme je dopravili do tábora Šošonů, uviděl jsem Patricka Morgana zblednout ještě jednou, a ještě víc. To bylo ve chvíli, kdy jsem ho přivedl do stanu, v němž Bernard hlídal Freda Morgana, a kdy jsem jim oběma řekl jedinou větu: „Mr Morgane, tady vám přivádím syna – myslím, že jste jeden jak druhý hrozně toužili, abyste se spolu setkali.“ V té chvíli si oba uvědomili, že spravedlnosti neujdou a že je čeká odplata a konec. Snad proto se potom oné noci pokusili o zoufalý čin, který uspíšil jejich konec.

Ano, oné poslední noci, kdy byli oba vrazi ještě mezi živými. Musím se přiznat, že tentokrát jsem dokonale prospal všechno. Únava posledních dnů a týdnů mě zcela zmohla, a nebýt stráží, které rozeřádili Šošoni, a nebýt Vinnetoua (jeho smysly nezdolala ani ta nelidská únava), bylo by se možná oběma darebákům podařilo ještě jednou upláchnout. Zkrátka a dobře, když jsem – probuzen ohlušující vřavou – vystrčil hlavu ze stanu, byly věci už vyřízeny. Viděl jsem jen míhat se kolem stanů a ohňů postavy Hadích indiánů (mezi nimi i Vinnetoua a Sans-eara) a slyšel divoký křik a nárek. Čí, to jsem si domyslel, když jsem pak před stanem potkal Marka Jorrockse s nožem v ruce. Byl to cizí nuž, nuž Patricka Morgana. Zastavil se, mlčky mi ho ukázal, potřásl hlavou a přiškráceným hlasem mi řekl:

„Charley... vy jste tam nebyl?“

„Nebylo vás na to snad dost, Marku?“ odpověděl jsem.

„Well, to bylo! To jistě bylo...“.

„Utekl někdo?“

Díval se chvíli na Morganův nuž, potom sebou trhl, zavrtil hlavou a odhodil jej daleko od sebe.

„Ani noha, spočítal jsem je. Ale řeknu vám, *sir*, představoval jsem si *kupříkladu*, že se ten účet s Morgany vyřídí úplně jinak.“

Sedl si do trávy před stanem, přitáhl na klín pušku, vytáhl z opasku vlastní nuž a začal pečlivě vyřezávat do pažby pušky poslední dva zářezy. Pozoroval jsem ho mlčky. Trvalo hezkou chvíli, než zvedl hlavu a znovu mě oslovil:

„Ti, co jsem měl rád, jsou pomstění, Charley. A tím to končí. Teď už můžu klidně natáhnout brčka – třeba zítra.“

Otočil se a vklouzl do stanu. Díval jsem se za ním dlouho a s poňutím – za tu dobu, co jsme se seznámili, mi přirostl k srdci.

A netušil jsem, že právě v této chvíli, kdy byli potrestáni vrahové jeho nejbližších, se znovu otevřela nejhlubší rána v jeho nitru.

Byly to smutné okamžiky a stejně smutné okamžiky nás čekaly ještě druhý den, kdy jsme slavnostně pohřbívali Allana Marshalla. Hadí indiáni ho zabalili do bizoní kůže a navršili kolem jeho mrtvolu čtyřhrannou mohyly z kamení, kterou jsme po obřadech dosypali

do špičky, do pyramidy. A jako by cítili, že toho smutku najednou doléhá na nás všechny příliš mnoho, jakmile jsem skončil řeč nad hrobem (požádal mě o ni Bernard), pozvali nás k velké kmenové slavnosti – aby konečně mohli projevit radost nad vzácnými hosty, kterými jsme podle jejich mínění byli.

Potřebovali jsme to rozptýlení opravdu všichni a Šošoni se v tom směru prostě vyznamenali. Lov, válečné hry, hostiny, vypravování dobrodružných příhod, zápasy a závody, jedno stíhalo druhé, a ten týden, který jsme tu strávili, nám uběhl neuvěřitelně rychle – jako kdyby se to všechno odehrálo od rána do večera.

A potom po týdnu oddechu jsme se srdečně rozloučili a vrátili se do San Franciska.

Na Západě

10. Railtroublers

V teritoriu Wyoming, blízko pramenů řeky Yellowstone, uprostřed divokého, pohádkově krásného skalnatého pohoří zřídil Kongres Spojených států rozsáhlý národní park: proměnil obrovské území plné přírodních divů, s jakými se nesetkáte na jednom místě nikde jinde na světě, v přirozenou zahradu, zachovávající přírodu v její původní kráse a neporušenosti. První zprávy o této podivuhodné krajině získal v roce 1856 generál Warren. Podnikl sice výzkumnou výpravu, ta však nepronikla příliš daleko – a teprve asi o deset let později se podařilo několika dalším expedicím přijít část po části na všechny ty divy přírody, s nimiž se tu cestovatel setkává doslova na každém kroku. Expedice se střídaly, ale až v létě 1871 probádal profesor Hayden celé území: a teprve jeho zprávy, ač střízlivé a věcné, nadchly členy Kongresu tak, že rozhodli, aby celé toto rozsáhlé území – plných 8670 čtverečních kilometrů – tvořilo chráněný národní park. Aby ten zázračný kout přírody se stal společným majetkem všech Američanů – a ne předmětem čachrů, švindlů a kupecských dohadovaček.

Daleko za pláněmi západních préríí, a ještě i daleko za vysokým pohořím Black Hills se tyčí k nebi masívy Skalistých hor. Vypadá to, jako by jejich nesmírnou hmotu modeloval drtivou pěstí nějaký titán, nějaký Kyklop, který se tu pokoušel zřídit růženec bašt a pevností. Nahrnul srázné stěny až nahoru, vysoko k mrakům, a pokryl jejich vrcholky pásy věčného ledu a sněhu. Zabezpečil se tu dokonale: a jestli snad si tím chtěl postavit pomník – to si už větší, mohutnější, působivější nemohl zřídit.

Za těmito obrovskými skalními stěnami a štíty to všechno vře, syčí, klokotá, bublá, prská, vybuchuje. Země je tu pokryta jen tenkou slupkou kůry a zemské nitro, ještě horké, vroucí, se dere co chvíli na povrch. Tenká skořápka kůry se nadouvá jako bublina; se sykotem se derou na povrch sirné, ostře štiplavé páry; vzduchem otřásají výbuchy gejzírů jako palba dělostřeleckých salv a vysoko do vzdu-

chu tryskají proudy vařící vody. Plutonské a vulkánské síly ukazují, co dovedou. Minutu od minuty se tu otvírá podzemí, rozpoutávají se jeho skryté, spoutané síly, země vyplivuje a vyprskává z hlubokých jícňů oheň, kamení, síru, lávu.

Každý krok je zde spojen se smrtelným nebezpečím. Stoupneš na škraloupek zemské kůry, a proboří se pod tebou jako tenký ledový plátek; odpočineš si na skalisku, a podemletý převis se právě v té chvíli uvolní a strhne tě do propasti: zajdeš na planinu, a zavalí tě proud vody náhle vyrazivšího vřídla. A přece myslíš na to, že jednou tudy budou chodit i obyčejní návštěvníci: přijdou, aby si upevnili zdraví pobytem na rajsky čistém vzduchu, tak bohatém na ozón, a prameny a zřídla budou léčit jejich neduhy, anebo je prostě krásná, divoká, malebná příroda osvěží, uklidní, přivede na jiné myšlenky, zbaví únavy.

Byla to náhodná cesta do Hamburku a obchodní setkání s jedním starým známým, které ve mně vyvolaly tyhle úvahy a staré vzpomínky. Můj známý pocházel ze Saint Louisu, kdysi jsme spolu v mississippských bažinách lovíli divokou, a když jsem se s ním setkal a uslyšel ho vyprávět, zmocnila se mě bezbřehá touha po prérii. Byl zámožný, velmi zámožný, a když mi nabídl, abych ho na jeho náklady doprovodil domů, do Saint Louisu, šel jsem rovnou na poštovní úřad, zatelegrafoval domů a dal si poslat pušky, loveckou výzbroj, výstroj, mapy – prostě všechno, co jsem s sebou brával na výpravy. Za pět dní jsme oba vstoupili na loď a zamávali na rozloučenou břehům staré, dobré Evropy.

Po příjezdu jsme nějaký ten týden společně protoulali v pralesích kolem Missouri; pak se můj známý musel vrátit, volaly povinnosti, a já jsem se vydal sám proti proudu řeky do Omahy, odkud jsem se chtěl dostat Velkou pacifickou na Západ.

Důvodů k té cestě jsem měl dost a dost. Na svých toulkách jsem poznal celkem dobře Skalisté hory od severu, od Montany, až k poušti Mapimi; byla tu krásná místa, ale nic mě neuchvátilo tak jako ten homolek mezi Hell Gatem – Pekelnou bránou – a Nordparkem: tady jsou asi vůbec nejkrásnější, nejzvláštnější partie: Teton

Range, horský uzel Windriver, South Pass, a hlavně a především oblast, v níž pramení Yellowstone River, Green River a Snake River. A tady do těch míst, kam zabloudí nanejvýš ještě tak nějaký odvažnější *trapper* nebo indián plížící se za kořistí, do míst, o kterých rudí muži tvrdí, že tu žijí v kaňonech, průvrách a kotlinách zlí duchové, tam mě táhla neodolatelná touha nejvíc.

Nebylo to ovšem tak jednoduché, sebrat se a jít. I horolezec, který se vypravuje do Alp, se musí nejdřív důkladně připravit, než se odváží do hor: a což teprve když se člověk vypravuje do liduprázdné divočiny, kde *westman* musí spoléhat jen a jen na sebe a na své síly, kde má celé dny k nejbližšímu aspoň trochu civilizovanému místu a kde na něho číhají spousty nebezpečí, jaká si evropský cestovatel – turista – neumí ani představit! Jenže zdolat tyhle překážky asi nakonec láká člověka nejvíc ze všeho. Musí ukázat, že má svaly jak z ocele. Musí donutit tělo, aby vzdorovalo nejhorším strádáním, hladu, žízní, horku, zimě. Musí umět uhájit život v samotě hlubokého pralesa i v nekonečné savaně. Musí ukázat sílu, ale i obratnost; pohotovost, ale i rozmysl; vytrvalost, ale i rychlost. Ale zato ten nepopsatelně nádherný pocit, když potom zmůže všechny překážky, když si sám na sobě vyvzdoruje úspěch! Najednou se cítí volný, svobodný, přesvědčí se, že je skutečně chlap, bojovník, který se umí s úspěchem postavit každému nebezpečí.

Byl jsem na svou výpravu připraven docela slušně, vlastně mi chybělo pouze jedno, bez čeho jen těžko obstojí lovec putující skrze *dark and bloody grounds* – a to dobrý, spolehlivý kůň. Nedělalo mi to prozatím těžkou hlavu: starého valacha, který mi sloužil na missourských lovech, jsem prodal a sedl si do vlaku s přesvědčením, že slušného koně vždycky někde seženu. Byla neděle odpoledne, když jsme opustili Omahu, a v celém vlaku neseděl člověk, který by ve mně vzbudil trochu víc zvědavosti, neřkuli touhy seznámit se a popovídat si o tom, co je nového na prériích.

Ostatně – co by mohlo být nového? Snad pár nových opevněných táborů, které vznikly kolem trati, jak si je tu zřídili dělníci a zaměstnanci proti indiánům, kteří se dívali na budování železnic jako

na rušení svých práv. Snad nějaký pokus o loupež, o přepadení *campu*, jak už to v té době podnikaly podezřelé živly, které se sem přihnuly z východu, poněvadž je tam páčila půda pod nohama. Možná i nějaký ten soustředěnější indiánský nájezd, ačkoliv, upřímně řečeno, bandy bílých darebáků tou dobou byly daleko větším a častějším nebezpečím – tak častým, že se tu lidé nezřídka neodvažovali do práce bez střelné zbraně za pasem. Bývaly ty bílé bandy dost početné a neomezovaly se jen na přepadání osad a táborů. Stejně často vytrhávaly kolejnice (spojovalo se k tomu někdy několik tlup) a útočily i na vlaky. *Railtroublers*, ničitelé, trhači kolejí, se jim říkalo – a bojovalo se proti nim stejně bezohledně, jak bezohledně a krutě si počínali oni. Milost tu nedávala žádná strana. Padl-li *railtroubler* do rukou svých obětí, mohl očekávat jen jedno – smrt.

Teprve ve Fremontu přistoupil chlapík, který vzbudil mou pozornost a připomněl mi, že jsem už opravdu na Západě. Byl to kulatoučkový a maličký mužík (když seděl na lavici, dosahovaly jeho nohy sotva na podlahu), vystrojený přesně podle západní „módy“. Beraní kožich se srstí navenek se za ta léta, co ho majitel používal, pěkně scvrkl: přikrýval stěží kolena, rukávy sahaly tak do půl lokte a přitom jen taktak že se dal vůbec zapnout na knoflíky. Vespod pod kožichem (ostatně byl tak odřený, že jen tu a tam na něm zbylo ještě pár chlupů) se jako oáza na Saharě červenala flanelová vesta a kožené kalhoty; ty byly svého času patrně černé, teď však hrály všemi barvami, hotová duha. Měl jsem oprávněné podezření, že dost často posloužily zároveň jako ručník, ubrus i kapesník. Zpod těch předpotopních kalhot vyčuhovala dvě nahá lýtka a namodralé, asi namrzlé kotníky. Nohy vězely v podivuhodných škrpálech z hověziny, s obrovskou dvojitou podrážkou a s floky tak obrovskými, že by těmi botami mohl udupat i krokodýla. Na hlavě měl ten člověk naražen prazvláštní klobouk, hučku bez tvaru, bez barvy – a bez střechy. Přes pás si obtočil nějakou dávno vysloužilou šálu, za kterou zastrčil prastarou jezdeckou bambitku a nezbytný bowiák. A krom toho u pasu visel nepostradatelný pytlík s tabákem, druhý pytlík, nejspíš na střelivo, šestákové zrcátko, polní čutora, čtyři patentní podkovy,

kteře se dají koni navléct, jako byste mu obouvali boty, a ještě nějaké pouzdro, které mi bylo čirou záhadou. Později jsem se dozvěděl, že je v něm holicí přístroj.

Nejvíce ze všeho mě ovšem udivovala jeho tvář. Předně: byla krásně do hladka vyholená, jako by ten pán vyšel právě před pěti minutami od holiče. Za druhé: tvářičky, buclaté a nadělané jak u andělíčka, se červenaly jak karafiát a utlačovaly v obličeji všechno ostatní. Dvě malá hnědá očička měla co dělat, aby vůbec z té záplavy masa vyhlídla na svět, a nos, posazený doprostřed jako knoflík, aby člověk hledal málem s lupou. A konečně za třetí, když se ten muž usmál, odhalily masité, pevné rty dvě řady běloučkých zubů – byl bych ochoten se sázet, že ani jeden z nich není pravý.

Posadil se proti mně, zasunul si mezi nohy pušku, která jako by z oka vypadla Hawkensově práškačce, jeho staré dobré Liddy, utrousil na půl úst „*Good day, sir!*“ a dal současně najevo, že tím veškerý jeho zájem o mou osobu, skončil. Asi za půl hodiny nebo za hodinu mě požádal o dovolení, zda by si mohl zapálit dýmku. Udivilo mě to, protože pravý *trapper* nebo lovec bobrů (a na toho nejspíš vypadal) by se v životě nestaral o to, jestli někomu vadí, nebo nevadí jeho kouření.

„Jen si poslužte, *sir*,“ souhlasil jsem. „Zapálím si taky. Nemáte chuť na doutník?“

„Děkuju, děkuju,“ zavrtěl hlavou. „Já cigára nemám rád. Pořádná fajfka, to je něco podle mého gusta.“

Měl dýmku pověšenou na krku, tak jak ji obvykle rappeři a lovci nosí. Když si ji sundal, nabídl jsem mu zápalky, ale ani ty nepřijal. Sáhł do kožichu a vytáhl z kapsy *punks*, ztrouchnivělou dřevovinu, která lovcům v savaně nesmí nikdy chybět. Potřásl hlavou a ukázal na mé zápalky:

„To je taky taková novodobá vymyšlenost,“ řekl. „V prérii není nanič, a člověk se tím zbytečně rozmazuje.“

Bylo po hovoru. Kulaťoučký muž víc neřekl a já jsem taky neměl náladu na zábavu. Seděl, díval se oknem, pokušoval směs, která mi podle vůně připomínala ořechové listí, a mlčel. Až do stanice North

Platte, kde se stéká Nort Platte River a South Platte River, se na našem mlčení ve dvou nic nezměnilo. Tady vystoupil, zašel k předním vagónům (šel se tam podívat na svého koně) a se spokojeným výrazem se zas usadil na lavici proti mně. Chvilí kouřil, chvíli se díval po krajině, a teprve k půlnoci, když jsme se blížili k Cheyennu a k úpatí Laramie Mountains, mě zničehožnic znova oslovil:

„Určitě jedete do Denveru a dál Coloradskou, co?“

„Ne, ne,“ zavrtěl jsem hlavou... „Náhodou ne.“

„Well! Tak se teda budem spolu ještě chvíli kodrcat.“

„Jedete s Pacifickou daleko?“

„Hm! Možná že jo, možná že ne. Až jak mi to půjde pod fousy!“ Zasmál se a přejel si dlaní hladké tváře. „A vy?“

„Chtěl bych do Ogdeny.“

„Aha – prohlídnout si město mormonů!“

„Taky,“ připustil jsem. „Ale hlavně bych chtěl nahoru na Teton Range a na Windriver.“

Změřil si mě – ne právě důvěřivě – a přimhouřil svá malá hnědá očička:

„No, to je cesta pro chlapa. Máte společnost?“

„Ne.“

„A to tam chcete sám? Mezi Siouxy a grizzly? *Pshaw!* Mezi námi – slyšel jste už někdy něco o grizzlym? Nebo o Siouxech?“

„A myslím, že ano,“ řekl jsem lhostejně.

Položil si tlustěoučký prst na bradu, jako by přemítal o něčem ohromně vážném. Pak se na mne zadíval trochu soucitně, trochu shovívavě:

„Hm! Smím se vás zeptat na něco hodně osobního?“

„Prosím, prosím, ptejte se.“

„Copak jste – myslím na povolání?“

„Tu a tam píšu do novin nebo knihy; o cizích zemích píšu.“

„Aha!“

Jeho tvář vyjadřovala svrchované pochopení a svrchovaný soucit zároveň.

„Podívejte, jestli vám mohu něco poradit,“ začal laskavě, jako by domlouval dítěti, „vystupte si na nejbližší stanici a koukejte, ať jste co nejdřív doma. Jak si vás tak prohlížím, nejste sice žádný utrřifousek, ale upřímně řečeno, s puškou byste si mohl troufnout tak na veverku. A těch je tady moc málo, pane! Mám takový dojem, že vám spisování popletlo hlavu. Víte – kdyby tady proti mně seděl dejme tomu Old Firehand nebo Vinnetou a řekli mi, že mají namířeno do těch krajin co vy, pomyslel bych si, jsou to chlapi odvážní jak čert, ale *snad* se jim to povede, mají už něco za sebou. Ale když slyším vás – *pshaw!* Jakého máte koně?“

„Zatím žádného,“ přiznal jsem po pravdě.

Ted' už se neudržel a hlasitě se rozesmál. Přiložil si baculaté ruce na stehna a několikrát se pobaveně poplácal.

„Vy nemáte koně – –, a to chcete nahoru na Teton Range? No vy jste se zbláznil!“

„Ale proč?“ naladil jsem naschvál hodně udivený výraz. „Přece si mohu nějakého koupit nebo chytit!“

„To jo! To je něco jiného! Chytit! A kde, prosím?“

„No – kde se to hodí!“

Obrátil oči v sloup:

„Vy byste člověka rozesmál, *sir!* Jak ho chcete chytit?“

„Lasem. Tady ho mám,“ odpověděl jsem samozřejmě.

„To vidím!“ Lovec mávl tlustoučkou ručičkou. „Jenomže nač vám je? Přece na vás každý na první pohled pozná, že jste... no, u nás se tomu říkává sváteční střelec. Nezlobte se.“

„Ale já...“

„Já přece vím, jak se musí člověk vymustrovat, když jede na Západ, chcete říct! No ovšem! Přečetl jste si Coopera nebo někoho takového a koupil jste tenhle pár nablýskaných revolverů, nejjemnější legginy, klobouk za dvanáct dolarů – a hurrá do divočiny! Prosím vás opravdu upřímně: vraťte se. Radši dřív, než bude pozdě. Západ není nic pro vás!“

Tímhle varováním skončil. Zachumlal se do kožichu, schoulil se do kouta a s rukama na hlavní své pušky usnul.

Ráno za úsvitu jsme přijeli do Rawlinsu. Za tímto místem už začíná pustá, divoká pohorská krajina. Květena je tu chudá, většinou jen pelyňkové keře, řekl bych, že je to jakási pohorská Sahara: je tu stejně málo vláhy, všechno je tu vybledlé, půda přesycená alkáliemi přímo štípe do očí svou pronikavou bělostí. Ale pak přicházejí náhle jiné partie, vynoří se mohutné ponuré skalní útvary rozervané náhlými přívaly záplav a bouří, které člověka drtí ze všech stran, naléhají na něho, vzbuzují v něm pocity tísně a úzkosti.

Minuli jsme stanici Bitter Creek, Hořký potok, přešli jsme přes Rock Springs, přes Green River, byli jsme vzdušnou čarou už tisíc kilometrů od Omahy a pomalu jsme se těšili, že uvidíme znovu volnou, otevřenou prérii. Zdálo se, že už nic nezmění jednotvárnost cesty, když nás najednou vytrhlo z nerušené pohody zběsilé pískání lokomotivy. Vyskočili jsme ze sedadel – a hned jsme začali vrávorat, protože v témže okamžiku začaly skřípět brzdy a kola, vlak sebou trhal, píšťala na stroji bez přestání ječela – a souprava zůstala stát právě u výjezdu z hezkého, malebného údolíčka.

Všichni se vyhrnuli ven z vagónů.

To, co jsme spatřili, nám zmrazilo krev v žilách. Vlak, který jel po trati před námi a který vezl dělníky a zásoby pro osady dál na západě, najel v noci na vytrhané koleje, v plné rychlosti vykolejil a zřítíl se z vysokého náspu dolů. Pohled to byl příšerný, ale ještě hroznější bylo to, co jsme si mohli už jen domýšlet z trosek, jimiž bylo poseto celé okolí: každý vagón byl vyloupen, vydrancován a potom zapálen. Nikdo z cestujících nevyvázl zřejmě životem. Kolem dokola ležely jen ohořelé kostry vozů, spálené, zohavené mrtvoly nešťastných cestujících, zkáza na zkázu, hrůza na hrůzu.

Railtroublers!

Nikdo si nedovede představit, jaká nenávist a jaký hněv se nás zmocnily. Kdyby se tu objevil jen jeden z těch ničemů, byli bychom ho snad na místě roztrhali. Ale potom, jak jsme procházeli kolem náspu mezi troskami, nás zavalil pocit naprosté bezmoci. Nenašli jsme ani jediného člověka, který by to přežil. Myslili jsme, že k něčemu budeme, že pomůžeme – a zatím všechno, co se dalo udě-

lat, bylo prohlédnout spáleniště, odvléci tu a tam ještě doutnající trosky dál od trati a aspoň nouzově uvést do pořádku zničený úsek. Nástroje k tomu našťestí byly po ruce: tehdy vozila každá souprava takové věci pro jistotu s sebou.

Většina cestujících pomáhala železničnímu personálu opravovat trať, někteří se pokoušeli najít – bezúspěšně – stopy v troskách vozů a já jsem se pustil zatím na obhlídku dál od náspu. Nedával jsem si velkou naději, že objevím něco, co by vedlo k odhalení té zločinecké bandy. Tenhle úsek vedl otevřenou krajinou, kolem dokola rostla jen tráva a sem tam nějaká houština, a ti darebáci s tím jistě počítali. Vrátil jsem se po kolejích nazpět a potom jsem v půlkruhu obcházel místo neštěstí. Asi tak tři sta kroků od místa, kde došlo ke katastrofě a k přepadení, mi padla do oka skupinka keřů. Když jsem se na ni podíval blíž, odkryl jsem za křovinami malou, příhodnou udusanou planinku. Vypadalo to, že tu přednedávnem tábořila dost velká skupina lidí; stopy na větvičkách prozrazovaly, že si tady uvázali koně.

Prohlížel jsem si půdu asi čtvrt hodiny, když se najednou přímo přede mnou objevil můj kulaťoučký soused z vlaku. Zřejmě ho napadlo totéž co mne.

„Copak tady děláte, *sir*?“

Byl poněkud překvapen, s kým se tady setkává.

„Co může dělat *westman*, když se dostane do takové kaše jako my! Hledám stopy.“

„To jsem zvědav, kolik jich objevíte. Ti chlapi byli všemi mastmi mazaní – tam není ani stopička!“

Mávl rukou nalevo, na druhou stranu přes trať.

„Možná že sváteční střelec jako já bude mít lepší oko,“ řekl jsem usmívaje se. „Víte, já bych na levé straně ani moc nepátral. Tam máte měkkou půdu, u náspu ani keříček, to se k tajnému táboření vůbec nehodí. Tady spíš.“

Zarazilo ho to, rozpačitě zamrkal, pak si pohladil kulaťoučkou bradu.

„Na tom něco je,“ přikývl. „A vy jste na něco kápl?“

„Myslím.“

„A kde?“ vyhrkl nedočkavě.

„Tamhle jsou divoké třešně a hned za nimi lískové ořeší,“ řekl jsem. „Myslím, že tam měli koně.“

„Vážně? Hned si to přešetřím; na to se musí podívat zkušené oči; z otisků se dá například poznat, kolik přibližně těch holomků tady bylo.“

„Šestadvacet,“ řekl jsem.

„Šestadvacet! Z čeho jste to vyčetl?“

Vrhl po mně zpytavý pohled.

„To víte, že jsem se nedíval po nebi, ale po stopách. Osm okovaných, osmnáct bosých. Třiadvacet bělochů, tři indiáni. Ten jejich kápo je běloch, napadá na pravou nohu a jezdí na hnědáku. Ale byl s nimi taky indiánský náčelník, ten měl hřebce, vraníka: asi to byl Sioux, Ogallala.“

Jak se teď neznámý tlustoušek zatvářil, to se nedá popsat. Mně se zdálo, že najednou z něho nezbylo nic než dokořán otevřená ústa a dvě usilovně mrkající očička.

„*The devil!* K čertu!“ ulevil si. „Vy třeštíte!“

Pokrčil jsem rameny:

„Tak se přesvědčte!“

„Prosím vás, vždyť to je hloupost!“ pokusil se mírně. „Jak můžete vědět, kolik tu bylo *indsmanů* a kolik bělochů? A který kůň byl vraný a který ne? A který jezdec pajdá, anebo dokonce ke kterému kmeni nějaký ten rudoch patří?“

„Říkám vám, abyste se podíval.“

„*Well!* Když jinak nedáte!“

Přehodil si pušku přes rameno a vykročil ke křoví. Úsměv mu ale tuhl na tvářích. Kdyby se to o takové kuličce dalo vůbec říct, napsal bych, že *protáhl* údivem obličej. Po deseti minutách, když si prověřil každý centimetr půdy, se vrátil.

„Človče, vy jste měl pravdu! Šestadvacet jich bylo, dám za to ruku do ohně! A osmnáct jelo bez podkov! Ale to ostatní – to je

ovšem nesmysl. S jistotou se dá tvrdit jediné, že tady měli tábor a pak tímhle směrem,“ mávl rozhodně rukou, „zmizeli v prérii.“

„Pojďte trochu blíž,“ řekl jsem, „něco vám ukážu.“

„To jsem zvědav!“

Odvedl jsem ho několik kroků dál a ukázal mu otisky v trávě: „Tady byli tři koně; ale podívejte se pozorně, drželi je od sebe, když je svazovali na kříž; víte, že si v tom libují *indiáni*?“

Tlustoch se sklonil a zkoumal chvíli koňské tlapy, měřil si je snad milimetr po milimetru. Půda byla dosud navlhá a cvičené oko se mohlo v stopách spolehlivě orientovat.

„*By Jove!*“ vykřikl nakonec a udiveně zavrtěl hlavou. „Namouduši – to byly indiánské kobyly!“

„Pojďte sem, k téhle kaluži. Tady si *indiáni* omyli obličej a pak se zas natřeli válečnými barvami. Rozdělavají je medvědíím sádlem, to přece víte: no, a všimněte si, že jsou tu takové malé, kruhovitě otisky; tam měli hrníčky s barvami; bylo moc teplo, a tak se jim ty barvy trochu roztékaly. Tady máte ještě zbyteček – černá, červená, modrá. Barvy *Ogallalů*.“

Přikývl mlčky. Vzal jsem ho za ruku.

„A dál: vidíte ty stopy koní vedle kaluže? Napřed jeli dva jezdci v čele, pak ostatní. Ti dva byli náčelníci, to se rozumí, chtěli nejspíš nejdřív prohledat místo. Že jeden z těch koní byl okovaný a druhý jel bez podkov, to jste už poznal – ale prohlédněte si ty stopy ještě trochu víc! Téhle kůň se opíral silněji vpředu, že? A ten druhý – vidíte, ten právě *naopak*! Jste jistě zkušený *westman*, víte tedy, že *indián* sedí na koni jinak než *běloch*.“

„*Sir!* Mně se zdá, že vy – –“

„Dobře, dobře,“ přerušil jsem ho rychle, „až potom. Podíváme se teď sem. To je asi šest kroků, že? No. Tady se zvířata pokousala – to mají ve zvyku ovšem jenom hřebci, když si odbyli nějakou dlouhou, namáhavou jízdu.“

„Ale – ale jak to můžete tvrdit, že se pokousali?“

„Předně – podle polohy kopyt! Vždyť to tady jasně vidíte, jak se proti sobě opřeli, až se zabořili kopyty do půdy. A za druhé: zůstalo tady na větvičkách pár žíní.“

Podal jsem mu je na dlani. Prohlédl si je, potřásaje hlavou. Pak mi je mlčky vrátil.

„Řekl bych, že ten indiánský kůň zaútočil první, ale jezdec ho strhl zpátky. Mezitím ten druhý – v sebeobraně – po něm taky chňapl a vyrval mu pár chlupů z ocasu. Vidíte, že to všechno souhlasí – indián měl vraníka a běloch hnědáka... Ano, a ten běloch tedy seskočil a šel si prohlédnout trať. Tady máte kousek písčité půdy, v té to rozpoznáte nejlíp. Jedna noha má silnější otisk, druhá slabší. *No, kulhal!* Řeknu vám: ti se museli cítit, že se ani nepostarali o to, aby po sobě zametli stopy! To musí mít určité důvod!“

„Hm. Ale jaký?“

„Je možné, že chtěli prostě hodně rychle zmizet, a tak jim na zahlazení stopy nezbyl čas. Anebo je tu ještě jiný důvod. Nechce se mi věřit, že by jeli na takový podnik nějak daleko – už proto, že by měli trápení s unavenými zvířaty. Čili říkám si: mají tu nablízku možnost bezpečného úkrytu. Podle mne v tom mají prsty ti indiáni. Máte dojem, že by se jen tak zničehožnic přifařili tři rudoši k více než dvaceti bledým tvářím? Hloupost! Vtip je v tom, že se tady v kraji potulují Ogallalové, asi docela slušná tlupa. A ti pracují dohromady s *railtroublery!*“

Na tlustého mužíka byl teď skutečně zábavný pohled. Prohlížel si mě, celý vyjevený, od hlavy k patě.

„Člověče – kdo – vlastně jste?“ vysoukal ze sebe.

„Vždyť jsem vám to už řekl.“

„*Pshaw!* S tou flintou na mne nechodíte! Vypadáte sice, jako byste měl v tu chvíli vylézt na jeviště – ale jinak klobouk dolů! Ve čtení stop se vyznáte! Taky něco umím, ale to, co jste mi tu předvedl!“ Zavrtěl hlavou a namířil na mne svůj tlustý ukazováček. „Vážně chcete nahoru do hor, na Windriver?“

„Ale samozřejmě.“

„Sir, stopař jste dobrý, možná vynikající, to přiznávám; ale aby se člověk odvážil tam nahoru, to chce ještě něco víc!“ Ušklíbl se. „Přede vším musíte mít koně!“

„To už jsem slyšel; povídal jsem, že si ho opatřím.“

„Kde?“

„Na nejbližší železniční stanici. Bude to možná herka, ale postačí. Mustanga už si pak chytnu.“

„To jste takový mistr? A budou tam nahoře vůbec nějaké mustangové?“

Pomrkával po mně, čekal, že se zarazím, že prozradím neznalost. Lhostejně jsem pokrčil rameny:

„Nějakého jsem už v životě chytil. A nemám strach, že na Teton Rangi se žádný neobjeví. Zrovna v tomhle období! Teď mají přece své tahy. Bizoni a mustangové.“

„Dejme tomu – teď ještě je otázka, jaký jste střelec,“ řekl tlustých.

„Já mám dojem, že stojím před zkušební komisí,“ zasmál jsem se. „Je to tak, sir?“

„Je,“ přiznal docela otevřeně. „Vy máte dojem a já zas mám důvod.“

„Jaký?“

„Taký vám ho povím – ale potom. Přineste si sem pušku!“

Docela mě to bavilo. Zvedl jsem ruce nad hlavu, jako bych říkal, pro mne za mne, když chcete, budu vám tu střílet celé odpoledne, a odloudal jsem se k vlaku. Sotva jsem se objevil na planině pod traťovým náspem a vybalil z příkrývky pušky, schumelil se kolem nás hrozen zvědavců. Američan, a zvláště tady na Západě, by si nedal za živý svět ujit žádnou střeleckou produkci.

„Behold!“ Mužík mi vzal z ruky pušku a uznale si ji prohlížel. „To je henryovka – jestli náhodou nemám vlčí mlhu. Kolikaranná?“

„Pěťadvacetiranka.“

Očka se mu zaleskla nadšením:

„Tu vám tedy závidím!“

„Mám radši tuhle,“ řekl jsem a vyrukoval s medvědobijkou. S tou jsem však nepochodil. Mávl jen opovržlivě rukou:

„Pshaw! Vyleštěný kousek do vitríny! To si vezmu vždycky radši starou zrezivělou kentuckou anebo tuhle prababičku!“

Přešel dlaní po pažbě své opravdu už letité ručnice.

„Nechcete se přesto podívat na štítek?“ řekl jsem. Vzal mi neochotně pušku z ruky, potěžkal ji a teprve potom vrhl pohled na značku... Zvedl obočí a tiše si hvízdal:

„Promiňte, *sir*! To je jiná písnička, takových zbraní po světě moc lidí nenosí. Slyšel jsem, že ji má Old Shatterhand, to je taky jeden ze zdejších slavných lovců. Kdybych věděl, že umíte střílet... No nashvál, ukažte, co dovedete!“

„Tak kam?“ řekl jsem.

„Vidíte toho ptáka na keři? Sestřelte ho!“

Keř byl od nás vzdálen asi tak dvě stě kroků, nebyl to tedy žádnýázrak, co po mně chtěl. Váhal jsem a rozhlížel se po jiném cíli, a tu jsem si všiml, že vysoko nad námi plachtí dravec. Mezi lidmi kolem to zašumělo.

„Meššúrs – vidíte toho ptáka nahoře? Toho sundám!“

„Až budete Old Firehand!“ nezdržel se úšklebku mužík.

„Uvidíme, jak to dopadne.“

Zvedl jsem pušku, vteřinku nebo dvě jsem pečlivě mířil a pak jsem stiskl kohoutek. Práskla rána, pták zmizel.

„A je pryč!“

„Poplašil jste ho a uletěl.“

„Běžte se podívat k náspu,“ řekl jsem klidně. „Osmdesát kroků odtud, dál určitě není.“

Několik lidí se tam rozběhlo a za chvíli byli zase nazpět. Jeden z nich přinášel ptáka za křídlo. Byl zasažen přesně, dostal ji skoro doprostřed těla. Tlustoch si zvědavě prohlížel zásah.

„Vážně jste ho sundal,“ zavrtěl hlavou. „No, tomu říkám trefa, to se hned tak nevidí.“ Podíval se na mne a zamrkal svýma chytrýma, hnědýma očkami. Pak se najednou rozhodl. „Ale už bychom té hry na schovávanou mohli nechat! Co říkáte, *sir*? Nešel byste na chvílku stranou?“

Vzal mě za rukáv a táhl mě dál od hloučku okounějících zvědavců. Zavedl mě až ke stopám, které jsme si tu prve prohlíželi. Vylovil odněkud mlčky kus papíru a přiložil ho ke stopě a pečlivě si prohlížel otisk.

„Well!“ povzdychl si. „A teď mi, prosím vás, prozrad'te, jestli máte na Teton Rangi nějakou naléhavou práci, nebo jestli byste si mohl dovolit malou zajížd'ku.“

„Přijde na to, proč bych ji měl dělat,“ mínil jsem.

„Tak já vám to prozradím. Slyšel jste někdy o člověku, který se jmenuje Štěpán Moody? Asi ne, což? Ale *Sharp-eye*, Bystré oko, to už jste spíš slyšel?“

„To ano. Říkali, že je to stopař, ohromně schopný člověk, horal každým coulem a znalec divočiny. Mluví prý většinou indiánských nářečí.“

„Ten Moody čili *Sharp-eye* jsem já, *sir*.“

„Opravdu?“ Nabídl jsem mu pravici, potřásli jsme si rukama. „Jsem hrozně rád, že jsem vás poznal.“

„Mám taky radost. A doufám, že důkladně se teprve poznáme,“ řekl. „Totiž abyste rozuměl, oč jde. Musím si co nejdřív promluvit pár vážných slov s jistým panem Monkem. Zlá povaha, pane. Tady v kraji řádili *bushhaders*, a mám podezření, že ten člověk je zbuntoval. Předtím kradl koně – ve velkém. A má na svědomí ještě leccos jiného. Já po něm jdu už delší dobu a teď mě napadlo, jestli tady ten podnik taky nemá na svědomí. On totiž, abyste věděl, *kulhá*. A tenhle otisk,“ zamával kusem papíru, „ten se shoduje přesně s jeho poslední stopou, kterou jsem viděl.“

„Monk, Monk...“ vzpomínal jsem. „Jak se jmenuje křestním?“

„Lew, Lewis. Ale vím já, jestli je to jeho pravé jméno? Říká si každou chvíli jinak!“

„Poslouchejte – nebyl on účetním nebo něčím takovým – a to u olejového prince Rallowa? Myslím, že upláchl svému zaměstnavateli s nějakou pěknou sumičkou!“

„To je on, to souhlasí,“ horlivě kýval hlavou Štěpán Moody. „Jel v tom napůl s Rallowovým pokladníkem – a potom ho okradl

a poslal na onen svět. V New Orleansu ho drapli, právě když se naložoval. Jenže se mu podařilo zmizet; totiž – zabil hlídače a prchl. Na Západ samozřejmě, nic jiného mu nezbývalo. A od té doby to s ním jde od deseti k pěti; hromadí zločin na zločin; nejvyšší čas udělat tomu konec! Musím ho zkrátka dostat – živého nebo mrtvého. Živého radši.“

Mluvil najednou velmi vzrušeně a rozčileně. Podíval jsem se mu zpříma do očí:

„Vy s ním máte taky svůj účet? Mám pravdu?“

Zamračil se:

„O tom nerad mluvím. Až snad jindy. Hlavně že se mi podařilo najít jeho stopu. Totiž, hlavně že mi do ní tak říkajíc strčil nos Old Shatterhand.“

„Old Shatterhand?“ řekl jsem. „Není to náhodou nějaký omyl?“

„*Pshaw!* Nedejte se vysmát! Člověk, který si troufne sám na Teton Range, vleče s sebou henryovku a medvědobijku, čte stopy jako noviny a sundá ptáka, na kterého jiný sotva dohlédne, to nemůže být nikdo jiný. To bych se zas nesměl jmenovat Štěpán Moody, abych o tom pochyboval. No, ať je to, jak chce, já tady musím zůstat kvůli Monkovi. Půjdete se mnou?“

„Mně sice do toho chlapa nic není, jenže... Já se nikdy necpu, kam mě nezvou, víte? Co když se k vám nehodím?“

Zasmál se, zamával tlustýma rukama a vpadl mi do řeči:

„Chcete spíš říct, co když se *já* nehodím k vám, ne? Řeknu vám jedno: Sharp-eye je chlap, jak má být. Když někomu podá ruku, může se na něj ten dotyčný spolehnout – za všech okolností.“

„To bych řekl!“ usmál jsem se. „Přece si nemyslíte, že vás mám za darebáka. Mně jde o jinou věc. Když má někdo závazky k policii...“

Moodyho kulatá tvářička začala najednou hrát všemi barvami:

„*Sir!* Co vás to napadlo!“

„Tiše, tiše, příteli! Přece nechcete, aby se rozkřiklo, že Sharp-eye se projíždí po savanách, aby tu a tam dohlídl na různé podezřelé existence, které už dávno měly stát přinejmenším před soudem.“

„Vy - vy - se mýlíte,“ začal mě ujišťovat, ale na očích mu bylo vidět, že neví, co povědět. Pak mávl rukou a zatvářil se nešťastně: „Vlastně máte pravdu: když od vás chci, abyste šel se mnou... Na-leju vám čistého vína, jak se říká. Ano, spolupracuju trochu s jedním detektivním ústavem. Sleduju život tady na pomezí a pátrám po darebácích, co si udělali ze zločinu řemeslo a myslí si, že se jim do smrti nikdo nedostane na kobytku. Je to vlastně celý můj život, tahle práce. Teď bych ale rád věděl: mohu teda s vámi počítat?“

„Tady je ruka a doufám, milý Štěpáne, že nám to spolu půjde. A měl byste si pospíšit a dojít si pro koně. Na náspu se už končí s prací.“

„Už běžím. A ne abyste se Viktora polekal, až se vrátím. Nevypadá jako krasavec, ale nosí mě už dvanáct let – a nevyměnil bych ho za nic na světě! Vy máte taky ještě věci ve voze?“

„Ne, ne, přinesl jsem si všechno s sebou, když jsem byl pro pušky. Nechci se tam u vlaku už moc ukazovat. Čím míň lidí si nás všimne, tím líp.“

„Asi máte pravdu.“

Odběhl k vlaku, ale netrvalo dlouho a objevil se znova i s Viktorem. Byl to ryzáček jistě už aspoň patnáctiletý, s pěknými vysokými nohama. Hřívu už skoro neměl, místo ocasu se mu vzadu klímalo pár chuchvalců žíní a podle uší bych byl hádal, že milý Štěpán Moody jezdí spíš na králíku než na koni. Když jsem se tak na něj díval, neodbytně se mi vtírala do mysli vzpomínka na Sans-earovu Toničku. To také byla herka k pohledání – a ve skutečnosti vzácně vytrvalé, věrné a chytré zvíře. Docela dobře jsem chápal, že by se byl se svým koníkem jen hrozně nerad loučil.

Cestující už nastupovali do vozů, lokomotiva pískala a zvonila, strojvůdce pouštěl páru. Kola se začala protáčet, skřípala, pak zabrala a vlak se zas pomalu hnul. Ještě jsme zahlédli v oknech cestující. Dívali jsme se za vozy, zmenšovaly se nám před očima a po chvíli už z vlaku zbyl úzký proužek dýmu daleko od nás.

Sharp-eye sebou zavrtěl v sedle, poplácal Viktora po vypelichané hřívě a ukázal prstem za sebe:

„Sir, dejte si tu přikrývku s puškami ke mně na sedlo. S tím se nepotáhnete!“

„Děkuju – to unesu! To víte, pořádný *westman* nedá pušku z ruky, ani když jde spát,“ zasmál jsem se. „Vyrazíme, Štěpáne?“

„Pojedu pomalu, abyste mi stačil,“ odpověděl. „Hrome, teď by se vám ten kůň hodil!“

Přikývl jsem, hodil si medvědobijku na rameno, přes ni přikrývku, do ruky vzal henryovku a pustil jsem se za poklusávajícím ryzákem. Šel mírně, zvolna, jako na procházku.

Začali jsme stíhat *railtroublery*.

11. Setkání v prérii

Stopy, které jsme měli sledovat, byly zřetelné. Vedly od Green Riveru směrem na sever, ke kopcovité krajině, dost bohaté na vodu, takže tu nebyla nouze o křoví, houštiny, a v některých místech dokonce o lesíky a hájky. Otisky nás vedly téměř stále kolem řeky. Klikatila se tu v písčitém řečišti porostlém řídce trávou, takže tu každá tlapota koňského kopýta nechávala obrys viditelný a srozumitelný i zeleňáci. Odpoledne jsem složil antilopu, slibovala docela chutnou večeři, a na noc jsme se rozložili v úzké roklince, kde jsme se mohli schovat před příliš zvědavými zraky za skupinou divokého porostu. Rozdělali jsme si malý oheň, opekli si k večeři maso a cítili jsme se v tom zastrčeném koutku tak bezpečně, že jsme si ani nerozdělili přes noc stráž. Kdopak by sem taky mohl přijít...

Na druhý den pozdě odpoledne jsme objevili další tábor *railtroublerů*. Podle zbytků ohořelých větví a kamenů jsme usoudili, že tu nocovali, v každém případě tu pálili ohně jak o svatém Jánů: byly aspoň čtyři, a to nás znova utvrdilo v přesvědčení, že celá ta banda se neobává nejmenšího nebezpečí. Kvečeru nás říčka dovedla až k širé travnaté rovině, do které se hluboko zakusoval cíp pralesa. *Railtroubleři* měli před námi den náskoku; na jiné stopy jsme za celou dobu jízdy nenarazili, a tak jsme bezstarostně táhli prérií kolem lesa a valně se nestarali o okolí. Ale právě tady jsme se měli přesvědčit, o čem se před námi přesvědčilo už tolik *westmanů*: že ani v té nejpustší, nejliduprázdňější krajině se lovec nemá dát ničím ukolébat. Právě když jsme se dostali k výběžku lesa a chystali se ten vybíhající cíp objet, vynořil se před námi zcela nenadále indián. Seděl na vraníku, vedl za sebou druhého koně s naloženým sedlem a mířil přímo proti nám.

Uviděl nás první: ve zlomku vteřiny sjel se hřbetu, schoval se za vraníka a vzal si nás na mušku. Bylo to bleskurychlé, ani jsem ho nestačil zahlédnout.

Štěpán Moody provedl stejný obrat jako rudoch, snad jen o dvě tři vteřinky později; já jsem skočil do lesa a přitiskl se k jednomu z lesních velikánů. Byl opravdu nejvyšší čas: indiánova puška ostře zaštěkala a koule se zaryla do kamene přímo přede mnou, snad vteřinu po tom, co jsem se tu skryl. V té chvíli jsem měl už taky pušku pohotově, připraven vystřelit – a přece jsem to neudělal a jen jsem se přitiskl k obrovitému buku. Má zbraň mlčela...

Proč?

Z docela prostého důvodu: zvuk, který jsem zaslechl (zkušený *westman* vám poví, že každá zbraň má svůj zvláštní, osobitý zvuk), mi připadal povědomý – ba víc než povědomý. Takové jasné, ostré zatřesnutí vydávala jen jedna jediná zbraň na celém světě. Ta, kterou jsem znal stejně dobře jako svou henryovku, jako svou medvědobijku. Na vteřinu jsem zapochyboval: neklame mě sluch? Nebo se snad té zbraně někdo zmocnil? Ale ne, to nebylo možné, to určitě nebylo možné. Spíš bylo pravděpodobné, že indián skrývající se za koněm na tom byl jako my: neměl dost času, aby si zjistil, kdo se to vlastně před ním na kraji lesa vynořil.

„*Toselkhita, ši šteke!* Nestřílej, jsem tvůj přítel,“ vykřikl jsem.

„*To tistsa tá ti!* Nevím, kdo jsi!“ ozvalo se z prémie.

„*Ni Vinnetou, natan šis inté!* Jsi Vinnetou, náčelník Apačů!“ vykřikl jsem.

„*Ha-au...* ano, to jsem já!“

Postava schovaná za koněm vystoupila z úkrytu.

Před námi stál Vinnetou.

Běžel jsem k němu s rozevřenou náručí.

„Šarlí!“ volal, vztahuje ke mně obě ruce. „*Šarlí, ši šteke, ši nta je!* Šarlí, příteli, bratře! *Ši intá ni intá, ši itchi ni itchi!* Mé oči jsou tvé oči, mé srdce je tvé srdce!“

Padli jsme si do náruče a pevně se oba sevřeli. Teprve za chvíli jsme se podívali jeden druhému do očí.

„Šarlí, Šarlí,“ opakoval Vinnetou. Až teď si všiml, že mám průvodce. „*Ti ti nte, kdo je ten muž?*“

„*Aguan nte nšó, ši šteke ni šteke.* To je správný chlap, můj přítel a tvůj přítel. Říkají mu Sharp-eye.“

Obrátil se k Štěpánovi a pozdravil ho lehkým pokývnutím hlavy: „Kdo je přítelem mého bratra, je také mým přítelem. Šarlí poznal hlas mé pušky. Ale kdyby byl vystřelil on, byl bych já poznal, či puška se ozvala. Co přivádí mé bratry do této krajiny?“

„Všiml sis taky té stopy? Patří několika bílým zločincům a několika Ogallalům. Jdeme za nimi.“

Vinnetou přimhouřil víčka. Jeho ruka se dotkla tomahavku za pasem.

„Ogallalové jsou jako ropuchy. Jestli se odváží vystrčit hlavy ze svých děr, náčelník Apačů je rozšlape. Smím se přidat ke svému bratru, který je pronásleduje?“

Co mi mohlo být v takovém okamžiku vítanější! Mít Vinnetoua po boku znamenalo aspoň tolik jako mít s sebou deset zkušených bojovníků.

„Vinnetou je mi vždy vítán,“ řekl jsem s úsměvem. „Ví sám nejlíp, jak velmi se těším z toho, že pojede s námi: nemusím mu to ani říkat. Je jako paprsek ranního slunce, který po ránu prorazil tmavým mrakem.“

„Moje ruka je vaší rukou, můj tomahavk je vaším tomahavkem! Tak to je. *Howgh!*“

Na Štěpána udělal Vinnetou zřejmě neobyčejný dojem. Nespouštěl z něho oči, nemohl se na něho vynadávat, a jaký div, vždyť před ním stál největší apačský náčelník, jedna z nejznámějších postav Dalekého západu! Ale čemu se Štěpán podívoval zřejmě nejvíc: na tom proslulém muži nebylo vlastně nic nápadného, nic zvláštního! Skutečně: Vinnetou nevynikal obrovitou postavou jako jiní lovci; byl spíš středního vzrůstu, nikdo by u něho nehádal na mimořádnou sílu. Nebyl ozdoben spoustou odznaků a trofejí, jak si v tom libují indiánští náčelníci – i někteří bílí *westmani*. A choval se prostě a samozřejmě, bez té svrchované nadřazenosti, kterou často rádi dávají najevo ti, kdo tady na Západě něco znamenají. A přece každý,

kdo uviděl apačského náčelníka poprvé, si řekl s obdivem a úctou: to je skutečný muž – a nepochybně ušlechtilý člověk.

„Ať moji bratři usednou,“ vyzval nás Vinnetou. „Vykouříme spolu kalumet přátelství.“

Posadil se bez okolků do trávy tam, kde stál, sáhl za opasek, připravil si v hrsti trochu tabáku smíšeného s rozemnutým listím divokého konopí a naplnil jím svou posvátnou dýmku, ozdobenou několika pery. Bez tohoto slavnostního aktu to ovšem nešlo. Nejdřív bylo potřeba potvrdit přátelství s novým bílým bratrem a posvětit nastávající pátrání. Dřív by z něho nikdo nevypáčil o dalších záměrech ani slůvko.

Když zapálil kalumet, povstal, rozfoukl kouř k obloze, k zemi a do čtyř světových stran a potom se zas posadil a řekl:

„Veliký duch slyší mou přísahu. Moji bratři jsou totéž co Vinnetou, Vinnetou je totéž co jeho bratři. Jsme přátelé.“

Vzal jsem z Vinnetouovy ruky kalumet, vyfoukl jsem kouř podle obřadního zvyku a odpověděl:

„Veliký Manitou, kterého ctíme, vládne Zemi i hvězdám. Je mým otcem, je otcem apačského náčelníka, je i otcem našeho přítele, kterému říkají Sharp-eye. Jsme bratři a budeme si pomáhat, ať se děje, co se děje.“

Ted' dostal dýmku Štěpán. Nasál kouř a vypustil jej; zdálo se mi, že si dává zvlášť záležet na tom, aby každý jeho pohyb byl jak náleží důstojný.

„Vidím velkého Vinnetoua, nejslavnějšího náčelníka Apačů, a připíjím mu kouřem jeho dýmky, a nazývám ho od této chvíle svým bratrem. Z čeho se on raduje, z toho se raduji i já, a každý, kdo se stane jeho nepřítelem, stane se i mým nepřítelem. Nikdy nic nerozbije naše přátelství!“

Tím jsme učinili zadost zvyklostem, ted' jsme mohli přejít – s Manitouovým požehnáním – k dennímu pořádku. Obrátil jsem se k Vinnetouovi.

„Můj bratr Vinnetou se objevuje velmi daleko od svého rodného puebla. Řekne mi, co prožil od doby, kdy jsme se neviděli? A co ho přivádí na území Siouxů?“

„Bouře vrhá vodu z mraků na zemi a slunce ji potom pozdvihuje zas vzhůru k nebi,“ odpověděl. „Tak je to také v lidském životě. Dny přicházejí, míjejí a mizí. Co může říci Vinnetou o hodinách, které už zmizely? Siouxský náčelník těžce urazil náčelníka Apačů a Vinnetou ho za to potrestal, protože takové urážky neodpouští. Siouxové se potom za ním vypravili, Vinnetou však zahladil svou stopu, vrátil se k jejich vigvamům a odnesl si znamení svého vítězství. Zmocnil se koně siouxského náčelníka. Tam stojí!“

Řekl to tak všedně a samozřejmě, jako by se podobné věci dály denně a jako by je byl schopen provést kdekdo. A zatím – zmocnit se náčelníkova koně, dokonce přímo v nepřátelské vesnici – kdopak jiný než Vinnetou by si mohl troufnout na takový kousek?

„Moji bratři chtějí pronásledovat Ogallaly, ale můj bratr Šarlí nemá koně. Mohu mu nabídnout zvíře siouxského náčelníka. Je vycvičeno po způsobu rudých mužů. Old Shatterhand mu bude rozumět líp než kterákoliv bleďá tvář.“

„Vinnetou je laskav,“ řekl jsem. „Ale náčelníkův kůň nese zřejmě kořist. Měl bych si spíš chytit divokého koně...“

„Nezapomíná můj bratr Old Shatterhand, že jsme rodní bratři? Že všechno, co patří mně, patří i jemu? Proč by měl ztrácet čas při lovu koně? Má ho snad lov prozradit Ogallalům? Anebo si myslí, že Vinnetou s sebou povleče kořist, až se pustí po jejich stopě? Nikoliv! Náčelník Apačů jí zakope a kůň bude volný! Tak to bude! *Howgh!*“

Proti tomu se nedalo nic namítnout. Kůň, jež mi Vinnetou nabízel, bylo krásné, urostlé zvíře, grošák, nízký, ale pevný v kroku, prudký a zároveň poddajný v pohybech, s hřívou bohatě splývající z krku dolů a s vlasatou oháňkou dotýkající se skoro země. Nozdry, podle nichž indiáni odhadují vlastnosti koně, byly krásně červené a oči i při svém klidném výrazu prozrazovaly, že má v sobě oheň. Člověku se chtělo v tom okamžiku vyskočit mu na hřbet.

„A co sedlo?“ zasáhl do hovoru Štěpán Moody. „Přece nepojedete na tom nákladním!“

„To je to nejmenší,“ řekl jsem. „Neviděl jste ještě nikdy, jak to dělají indiáni? Stačí složit jelena a ze žeber vám každý Apač nebo Šošon udělá nádherné pohodlné sedlo. Počkejte zítra – budete mi závidět!“

Apač zavrtěl hlavou:

„Nebudeme čekat tak dlouho. Vinnetou viděl nedaleko odtud stopu vlka. Ještě než zajde slunce, budeme mít jeho kožich i jeho žebra. Mají moji bratři dost jídla?“

Když jsem přisvědčil, navrhl:

„Ať tedy teď jedou se mnou po vlčí stopě. Najdu pak místo, kde zakopu kořist, a jakmile se ráno ukáže slunce, pustíme se po stopách *railtroublerů*, o kterých mi vypravoval bratr Šarlí. Oni zmařili mnoho lidských životů a zaslouží si podle zákona savany nejtěžší tresty. Souhlasí můj bratr Shatterhand? Souhlasí můj bratr Sharp-eye?“

To byla otázka!

Samozřejmě že jsme souhlasili.

Vlčí brloh jsme našli – díky Vinnetouově dokonalé znalosti přírody – velice brzy. Zvíře, které jsme snadno ulovili, patřilo k onomu druhu stepních vlků, jimž indiáni říkají *kojoti*, a jeho hrudník se pro naše potřeby hodil přímo znamenitě. Večer u ohně se mi podařilo připravit si za pomoci Apačovy docela slušné sedlo. Kořist jsme zakopali až ráno. Bylo to několik indiánských zbraní, medicínské váčky a pár jiných drobností. Označili jsme si nenápadně místo a pak vyrazili za tou darebáckou společností.

Jistě by se každý z nich od srdce zasmál, kdyby se dozvěděl, že *tři* muži se rozhodli stíhat a zneškodnit skupinu mnohokrát početnější – a odhodlanou nemazlit se s nikým, kdo by se v nejmenším pokoušel zkrřížit jejich plány.

12. Ave Maria

Druhého dne kolem poledne nás stopa přivedla k malému údolíčku, kterým se vinul drobný potůček. Koně se drželi celou tu dobu výborně: Vinnetouův Ilči vedl, ale ani Sharp-eyeův Viktor, ani můj grošák se nedávali zahanbit. Byl jsem se zvířetem siouxského náčelníka dokonce velmi spokojen – a on se mnou, zdálo se, taky. Poslouchal mě jak hodiny.

Vinnetou prozkoumával v těchto místech stopy dvojnásob pozorně: myslím, že ho k té opatrnosti vedl les, lemující po obou stranách úzké údolí u bystřiny, která se tuším nazývá Pacific Creek. Na jednom místě se Vinnetou zastavil.

„Co říká můj bratr Šarlí této cestě?“

„Mohla by nás dovést až nahoru, na hřeben,“ míní jsem.

„A potom?“

„Potom i dál – až kam mají namířeno *railtroubleři*. K tábořišti Ogallalů. Dluhy se musí platit – že ano?“

Vinnetou přisvědčil:

„Můj bratr Šarlí se umí dívat jako orel a větrí spolehlivě jako rys. Souhlasím s ním.“

„Počkejte,“ ozval se Štěpán. „Co jste to tady vykládali o Ogallalech? Tomu nerozumím.“

„Už jsme o to spolu jednou mluvili,“ podotkl jsem. „To je přece jasné, že dvacet bílých darebáků v téhle krajině neobstojí jen tak. Že si jich přece musí indiáni všimnout. A co v tom případě udělají běloši?“

„Co udělají?“ protáhl Sharp-eye. „Ah tak... dají se do spolku s rudochy! To myslíte?“

„Což ovšem nebývá zadarmo,“ přikývl jsem.

„To jistě ne!“

„Protože indiáni nad nimi vlastně budou držet ochrannou ruku. A za to si dají zaplatit! To je jasné. A je taky jasné čím?“

„Asi tím, co nakradou,“ řekl Štěpán Moody.

„Samozřejmě! Tak teď víte, co jsme měli na mysli?“

„Tak to tedy je!“ Štěpán na mne tázavě upřel oči. „Oni přepadli vlak a Ogallalové, co byli s nimi, dělali vlastně něco jako kontroloři – dávali pozor, aby dostali správný podíl z kořisti!“

„Tak nějak – tak nějak to může být,“ přikývl jsem. „No, to se ještě všechno ukáže. Teď jde ještě o jinou věc. Ti lidé nejedou do úctárny, aby si přezkoušeli má dáti a dal! Vsadil bych se o poslední kalhoty, že v téhle chvíli kujou už další čertovinu! Bohužel!“

„Prosím vás – jakou?“

„To na mně chcete vědět moc,“ pokrčil jsem rameny.

„Ale ne, mně se to nezdá,“ potřásl hlavou Štěpán Moody. „Klobouk dolů před vaším ostrovtipem, ale tohle je moc i na Old Shatterhanda!“

„Dobrá, uvidíme,“ řekl jsem. „Já ale znám tyhle darebácké firmy až moc dobře. Cítím to zrovna v kostech, že mají něco za lubem.“

„To jsou řeči. Co, co, co!“

„Rád bych se vás zeptal: co myslíte, že udělali železniční zaměstnanci po přepadení?“

„Ohlásili věc na nejbližší stanici!“

„Správně! Ohlásili – a lidé z nejbližší stanice se nejspíš vypravili na místo: pomoci zjistit stopy, rozjet se za pachateli a tak dále. Ale to je přece pro takovou kumpanii ničemu nádherná příležitost!“

„Egad!“ zaklel. „Teď rozumím!“

„Tak vidíte. Já bych řekl, že ti lotři využijí, co se dá. Nejbližší stanice je Echo, u Echo Cañonu, že? Nedám zlámanou grešli za to, že se právě tam nepokusí o další lumpárnu.“

„Máte pravdu, máte pravdu,“ pobroukával Štěpán Moody a pokyvoval přesvědčeně hlavou.

„Musíte přitom uvážít, že Siouxové tak říkajíc vyhrabali válečnou sekýru, a proto si takovou příležitost nedají ujít... Ale podívejte se,“ přerušil jsem se, „už jsme u pramenů potoka. Tady to myslím bude hodně příkrě stoupat.“

Projížděli jsme teď průsmekem South Pass. Byl to špatně sjízdný úsek, pod klenbou statných stromů jsme se těžce drápali po příkrých

srážech nahoru na návršní planinu. Tam najednou, dost nečekaně, klesla cesta znovu, do dalšího údolí. V těch místech mi už byla krajina povědomější: kolem říčky Sweet Water, jsem se v posledních letech několikrát potuloval.

Z otisků jsme zjistili, že podařená společnost tady poobědvala a potom se pustila směrem na sever, k říčce jménem Willow Creek. Přetrmáceli jsme se přes několik úzkých údolí, přes strže, úžlabiny a skalní průrvy až k táhlému horskému hřebenu, který se nám objevil před očima po několika hodinách jízdy dost pozdě k večeru. Teď jsme museli napnout pozornost; stopy vypadaly velice čerstvě; pronásledovaná skupina nemohla být nijak hrozně daleko před námi.

„Uff!“

Ten zdušený výkřik ze sebe vyrazil Vinnetou.

A údiv byl na místě.

Rozprostíral se před ním protáhlý pás roviny, ne širší než hodinu jízdy koněm, porostlý hustou, bujnou trávou. Vpředu, nedaleko od nás, se špičatil celý les indiánských stanů, malá vesnička, ale jak bylo vidět, plná života. Kolem stanů se pásli koně, muži pobíhali sem a tam mezi vigvamy, a kolem tyčí, na nichž se sušily, pověšeny na provazech, tenké plátky masa, se rojilo několik indiánků.

„Ogallalové,“ zašeptal Štěpán.

„Co jsem vám říkal,“ zabručel jsem.

Štěpán mě potahoval za rukáv a šeptem upozorňoval:

„Těch stanů je dvaatřicet.“

„*Naki gutesnontin nagoija*. Dvě stě bojovníků,“ ozval se Vinnetou.
„Bílí lovci jsou u nich.“

Mohli jsme pohodlně přehlédnout celou rovinu, ležela před námi jako na dlani. Napočítali jsme asi dvě stě koní a ujistili se, že tohle není žádná výprava za bizoním masem, ale záležitost jen a jen válečná. Svědčily o tom – krom jiného – i štíty nad stany: ty se obvykle na lov neberou, při něm totiž spíš překážejí. A také největší stan, postavený trochu stranou od ostatních a ozdobený orlími pery a kopím, výsostnými náčelníckými odznaky, dosvědčoval totéž.

„Ogallalské ropuchy tady dlouho nezůstanou,“ mínil Vinnetou a já jsem odpověděl, že si myslím totéž.

„Prosím vás, podle čeho se to pozná?“ chtěl vědět Sharp-eye.

„Všimněte si těch bizoních koster tam vzadu za stany,“ upozornil jsem ho. „Kosti jsou už dost vybledlé, řekl bych, že na slunci leží čtyři pět dní. Maso je tedy už suché a rudoši mohou vyrazit. Rozhodně tady nebudou hrát mezi sebou šachy!“

„To jsou vtipy!“ mrzel se Štěpán. Asi se urazil, chtěl něco dodat, ale vtom ho cosi upoutalo. Stiskl mi vzrušeně ruku:

„Podívejte se – tam u toho náčelnického stanu – že tam zrovna vyšel náčelník?“

Apač ho uslyšel, hmátl do brašny u sedla a v jeho rukou se objevil dalekohled. Štěpán Moody zamrkal očičkami. Indián a dalekohled, to mu zřejmě nehrálo dohromady, to si nedovedl představit! Ovšem apačský náčelník byl několikrát v bělošských městech, znal leccos, co ani mnohý běloch neznal, a čas od času si opatřoval i věci, jimiž jinak indiáni třeba i pohrdali.

„*Ko-itse!* Ohnivá ústa! Lhář a zrádce!“ ozval se Vinnetou zadušeným hlasem.

Chlapíka toho jména jsem znal. Byl v těchhle končinách dost známý jako schopný a energický náčelník a také jako výborný řečník – ale hlavně jako naprosto nesmiřitelný nepřítel všech bělochů.

„To nebude snadný chlebiček,“ potřásl jsem hlavou, nabízejí svůj dalekohled Štěpánovi. „Měli bychom se radši schovat. Aby si nás teď náhodou nevšimli!“

„Moji bratři ať tu zatím chvilku počkají. Vinnetou jim najde spolehlivý úkryt.“

Zmizel rychle mezi stromy, a trvalo dost dlouhou dobu, než se zas objevil – až jsem se už začínal trochu strachovat. Ale zbytečně, všechno bylo v pořádku, objevil nám dokonce stranou při svahu údolí báječný úkryt v houštině. Bylo tu dost místa dokonce i pro naše koně. Vinnetou se potom ovšem ještě vrátil, záleželo mu na tom, aby zahladil pečlivě všechny stopy. Co kdyby sem náhodou zabrousil někdo z Ogallalů!

Leželi jsme v hustém lesním mlází až do večera, dokud nepadla tma. Když se setmělo docela, opustil nás Vinnetou podruhé, tentokrát však jenom docela nakrátko. Brzy se vrátil a tvářil se spokojeně.

„Rudí muži se cítí bezpečni,“ oznámil nám výsledek svého pátrání. „Zapálili ohně.“

„Kdyby tak věděli!“ zašeptal Sharp-eye a tiše – jakoby pro sebe – se zasmál.

„Nepočítají s tím, že by je ještě dnes někdo pronásledoval,“ řekl jsem. „Měli bychom toho využít a něco se dozvědět.“

„Vinnetou půjde!“ prohlásil Apač.

„Půjdu s tebou,“ přikývl jsem. „Sharp-eye by tu měl zůstat – ostatně tu necháme pušky, zbytečně by nám překážely; a koně potřebují spolehlivou ochranu.“

Štěpán Moody by se byl asi raději přidal k nám, uznal však, že by to přinejmenším nebylo prozíravé. Ve třech je vždycky větší nebezpečí než ve dvou.

Chyběly tři nebo čtyři dny do nového měsíce, nebe bylo samý mrak, nikde ani hvězdička, prostě ta noc byla jako stvořená pro naši dosti nebezpečnou výpravu. Táпали jsme pomalu kupředu, sledující pozorně každý svůj pohyb, abychom se neprozradili vlastní neopatrností. V místech, kde jsme poprvé objevili ogallalský tábor, jsme se na návrh Vinnetouův rozdělili – já jsem se měl plížit vlevo, Vinnetou se měl pokusit přiblížit lesem po pravici. Sklouzával jsem tiše a opatrně po svahu, až jsem se doplížil, kryt keři a stromky, ke dnu údolí. Dostal jsem se hodně blízko a viděl jsem zřetelně strážný oheň, plápolající poblíž náčelnického vigvamu. Vsunul jsem si nůž mezi zuby, přitiskl se k zemi a tiše se začal posouvat trávou ke stanu. Byl vzdálen asi dvě stě kroků a svým stínem mě přímo báječně kryl před září ohně.

Postupoval jsem přesto pomalu, jen píd' za pídí, i když jsem se ten večer nemusel bát koní, poněvadž vítr, který často prozrazuje lovcovu přítomnost, foukal proti mně. Žádné zvíře mě nemohlo zvětřit, to Vinnetou na opačné straně na tom byl podstatně hůř.

Trvalo víc než půl hodiny, než jsem zdolal těch necelých dvě stě metrů. Dostal jsem se šťastně až těsně za náčelníkův stan. Muže sedící při ohni jsem měl opravdu na dosah ruky; seděli snad pět metrů přede mnou. Byla tu v proudu živá zábava, pět bělochů a tři indiáni se o něčem dohadovali, a ne zrovna potichu. Nejhluchnější a nejvýmluvnější byli běloši. Indiáni ostatně skoro vždycky při podobných příležitostech bývají skoupí na slovo. Hlavní slovo vedl vousatý, vytáhlý, silný muž se zřetelnou jizvou po noži skoro přes celé čelo. Když jsem se dostal na doslech, dost netrpělivě právě cosi vysvětloval.

„Těch dvě stě mil nic není,“ zaslechl jsem jeho poněkud nosový hlas. „Pět šest dní stačí, aby se tam člověk dostal!“

„Ale co když pojedou za námi?“

To promluvil jiný běloch, ten, který seděl proti dlouhánovi.

„To se rozumí, že za námi pojedou!“ zasmál se. „Vždyť jsme jim taky nechali stopy jak hrom. A to, co se nám povedlo, jim jaksepatří zpění krev v těle!“

„Dobrá,“ ozval se zas jiný běloch, sedící po levici toho dlouhého. „Ale kolik lidí tak bývá v Echu, Danielsi? To bychom měli vědět přesně!“

„Sto padesát, pokud je mi známo,“ odpověděl dlouhý. „Zbraní je tam mezi lidmi dost a dost – a taky tam jsou samozřejmě *stores*, několik výčepů a plná pokladna. Slyšel jsem, že tam dostávají peníze pro výplaty celého úseku mezi Green Riverem a Promontory. To je dvě stě třicet mil, to už tedy musí stát za to! Řekl bych, že je tam hezkých pár tisícovek.“

„*Heigh-dey!* Jen aby se nám podařilo vypálit rybník těm chlapům, co se potáhnou za námi!“

„Neboj se, neboj se! Počítám, že se dostanou na tohle místo tak zítřka odpoledne – a to ještě v nejlepším případě. My pojedem hned ráno, rozumíš. Nejdřív pohromadě na sever a potom se rozdělíme na několik menších skupinek. Budou z toho hotoví blázni! Na to vem jed! A my se srazíme dole na Green Riveru. Za šest dní, nejpozději za šest jsme v Echu.“

„A nepošleme nejdřív někoho, aby to tam prohlídl?“ zahučel běloch po levici.

„To víš, že jo! Někdo musí jet rovnou do Echa. Počkají potom na nás severně od stanice. Ale můžeme být klidný, padneme na ně tak znenadání, že půlku chlapů pošlem k čertu, ještě než vezmou do ruky pušky.“

Dlouhý přihodil do ohně kus větve a odmlčel se. Chvilí jsem se ještě držel ve stínu stanu, ale jen chvíli, to hlavní a nejdůležitější jsem se zřejmě dozvěděl, a bylo na místě myslet na rychlý návrat. Říkám na rychlý návrat, jenže jakápak rychlost, když jsem musel krok za krokem zamazávat každou sebemenší stopu, aby ta banda ráno při obhlídce okolí na nic nepřišla. Trvalo mi celou hodinu, než jsem se dostal nazpět k Sharp-eyeovi a než jsem smluveným znamením, skřekem žáby kuňky, upozornil Vinnetoua, že jsem se vrátil se zprávami.

Štěpán byl ovšem nedočkavost sama.

„Tak co – jaké to bylo? Něco se děje? Povídejte!“ naléhal.

„Až přijde Vinnetou.“

„To mám čekat? Hořím nedočkavostí!“

„Abyste se mi nakonec neproměnil v hromádku popela!“

Zasmál se tomu, stejně však nemusel dlouho čekat. Vinnetou se právě v tom okamžiku vynořoval z houštiny.

„Můj bratr Šarlí dával znamení?“ řekl.

„Ano, dozvěděl jsem se důležité věci. Můj bratr Vinnetou taky něco objevil?“

Apačský náčelník potřásl hlavou:

„Musel jsem obejít koně, aby mě neucítili, a když jsem se dostal k táborovému ohni, zaslechl jsem Old Shatterhandovo znamení. Můj bílý bratr měl větší štěstí. Poví mi, co vypátral?“

Stačilo pár vět, abych seznámil Vinnetoua s obsahem hovoru, jež jsem byl tajným svědkem. Když jsem skončil, Sharp-eye samým vzrušením vyskočil a začal mi s horečným nadšením potřásat rukou:

„Gratuluju! Trefil jste to! Ta banda nemá dost na tom, co provedla! Ještě Echo! Syčáci!“

„To nebylo těžké předvídat,“ mínil jsem.

„A ten dlouhý chlap – jak vypadal? Fousáč? Mluvil nosem? Neměl přes čelo jizvu?“ páčil ze mne Štěpán.

Popsal jsem ho ještě jednou, jak jsem stačil postřehnout jeho podobu.

„To je on!“ mračil se pod obočím Sharp-eye. „Možná že se teď nechal trošku víc zarůst, ale podle toho, co říkáte, to musí být on. A že si dává jméno Daniels, povídáte? Hm, hm – co je to jméno? Nic! To by už bylo čtvrté, za které se schovává! Tak co s ním provedem, s darebákem?“

„Dnes už nic,“ řekl jsem. „Nemáme taky jen jeho – všichni ti *rail-troubleři* jsou stejná banda. Ne že bych je chtěl do jednoho poslat do věčných lovišť, nemám rád, když teče lidská krev, pokud to není naprosto nezbytně nutné...“

„To vím; celý Old Shatterhand; citlivka; to se o vás povídá všude!“

„Počkejte, abyste se nemýlil! Běžet je nenechám v žádném případě, to zas vám dám písemně! Ať už je to pan Monk, nebo pan Daniels, nebo kdokoliv jiný. Rád bych je ovšem dostal do pytle všechny – a to musíme nějak šikovně narafořit.“

„Vinnetou radí svým bratrům, aby muže nechali odtáhnout až k místu, které se jmenuje Echo,“ ozval se najednou Apač.

„Abychom je nechali provést tu darebačinu?“ nakouzl Sharp-eye, ale Apač ho rychle přerušil.

„Ne! My pojedeme rychleji než oni, ne v jejich stopách, ale přímo na místo a budeme před nimi v Echu varovat.“

„Well...“ Štěpánova očka zazářila. „To by se mi líbilo. Protože to bychom tu rotu mohli pochyťat živou. Ale moc pomocníků v Echu asi nenajdeme,“ staral se.

„To máte pravdu,“ řekl jsem. „Většina bude asi na pátrače po té *railtroublerké* sebrance. Ale můžem jim nechat zprávu. Třeba tady, na tomhle místě, sem určitě přijdou.“

„Hm! Aby tomu věřili! Řeknou si, že je to nějaká past, že to nástroj *railtroubleři*. Nemyslíte?“

„Snad ne,“ řekl jsem. „Nezapomeňte, že nás viděli lidi ve vlaku! Domyslí si, doufejme, na čí stopy narazili a kdo se snaží je varovat. Hlavně se musí všichni vyhnout hornímu toku Green Riveru a severní krajině kolem Echa! Chápete proč? Na Green Riveru by mohli narazit na Siouxy, na sever od Echa se budou potloukat vy-
zvědači té bandy. Nesmějí mít samo sebou ani nejmenší potuchy o tom, že se železniční dělníci vracejí zpátky do Echa, že se něco dozvěděli!“

„Ufff!“ Vinnetou vyjádřil svůj souhlas jako obvykle co nejstručněji. „Moji bratři ať jedou za mnou. – Až nás opět uvidí slunce, musíme být daleko od těchto míst.“

„A naše stopy?“ ozval se Štěpán. „Nenajdou je zítra? To by bylo nepříjemné.“

„Ogallalové pojedou na sever, nikdo z nich sem už nepřijde,“ odpověděl Vinnetou. Zvedl se, odešel ke svému Ilčimu, polaskal ho po hřívě a uvolnil, mu vázání. My jsme udělali po něm totéž. Za několik málo okamžiků jsme už klusali nazpět stejnou cestou, kterou jsme přijeli.

O nočním odpočinku nemohla být ani řeč.

Byla pořád stejná tma, noc černá jako pytel, jenom velmi zkušený *westman* se mohl odvážit téhle noční výpravy pralesem. Evropan by v podobné situaci asi slezl z koně a vzal ho raději za uzdu – ale zálesák dobře ví, že zvíře má bystřejší smysly a lepší oči než člověk.

Vinnetou teď ukazoval, že je mistr nad mistry.

Přes potoky, přes skály, přes rozsedliny, cestou necestou se hnál na svém koni noční tmou – ani na vteřinu se nezastavil v rozpacích, kudy vede správný směr. I můj grošák běžel docela slušně. Viktor funěl, bylo to na něho trochu moc, ale snažil se taky držet krok.

Při ranním rozbřesku jsme byli asi osm až deset anglických mil od ogallalského ležení. Obrátili jsme se směrem k jihu, teď jsme mohli popohnat koně ještě víc, cesta nám dobře ubíhala. Ještě než jsme se uhnuli na jihozápad, vybrali jsme na jednom místě skupinu nápadných stromů, kolem které musel projet každý, kdo tudy směř-

řoval na jih. Načmáral jsem na papír pár varovných slov a přibodl jej na jeden z těch pňů.

Jeli jsme nejprímějším směrem, nemuseli jsme se před nikým ukrývat, a proto jsme nemuseli ani jet oklikami jako Ogallalové. Tak jsme tedy už v poledne třetího dne překročili Green River. K večeru, po sto padesáti mílích cesty, jsme se dostali k úžlabině, po jejíchž obou stranách se zvedaly zalesněné kopce, dost vysoké a dost blízké. Porozhlíželi jsme se, kde by se dalo nejlíp utábořit, a pronikli jsme při tom hledání až hluboko do té zvláštní, malebné kotlinky. Hlavní překvapení nás teprv čekalo. Uprostřed se lesklo jezero, živěné říčkou, která jím protékala a opouštěla je potom ve směru na západ. Okouzlení a překvapení jsme přitáhli koním uzdy a prohlíželi si malebné zákoutí, které před námi leželo jako na dlani. Ale ještě víc než kouzelné přírodě jsme se podívovali něčemu jinému: byli jsme v divoké přírodě, přitom jsme se tu setkávali se stopami lidské práce: stráně proti nám byly vykáčené, klikatilo se tu na svazích několik proužků obdělanych polí a na lučině pod lesem se popásaly skupiny koní, ovcí, kravek i koz. A při patě té stránky se krčilo pět srubů, docela pěkných, pevně vybudovaných stavení, podobných selským usedlostem, které bych mohl najít kdekoliv v rodném kraji, a nahoře před námi na samém vršku stráně stála dokonce kaplička.

Vedle kapličky, vedle té nevelké, také jen dřevěné stavby, stálo asi pět lidiček. Zatím nás ještě nespatriili, dívali se k západu, k místům, kde mizel za obzorem červený kotouč slunce, a pozorovali, jak se jeho paprsky odrážejí v třpytivých vodách jezera a proměňují hladinu v záplavu duhových barev. Ti lidičky tam stáli v tiché večerní pohodě a naslouchali hlasu zvonku, který cinkal z věžičky tak jasně, tak něžně, že i já jsem mimoděk sňal klobouk z hlavy.

„Ty, ty; co je to?“ ozval se vedle mne šeptem Vinnetou.

„Večerní pobožnost.“ Sharp-eye odpověděl místo mne. „Klekání tomu říkáme... oni se modlí...”

„Uff! Vinnetou neví, co je to klekání, ale slyší hlas zvonku. Jak se dostal sem, do opuštěného kraje?“

„Pssst,“ řekl Štěpán a položil prst na ústa. Ani nemusel. Ten jemný hlas, který se ozval z úbočí hory, hlas zpívající prastarou nábožnou píseň Ave Maria, zněl tak jemně a dojmavě, že jsme sklonili hlavy a naslouchali bez hnutí – jako sochy.

Bylo to opravdu zvláštní, tak zvláštní, slyšet Ave Maria uprostřed nehostinné liduprázdné divočiny.

S jakou vroucností a srdečností zpívali svou píseň!

Jak jemně, teskně se nesla tichým údolím!

*Zdrávas Maria,
milosti plná,
Pán s tebou;
požehnaná ty mezi ženami
a požehnaný plod života tvého,
Ježíš.*

*Svatá Maria,
Matko Boží,
pros za nás hříšné,
nyní i v hodinu smrti naší.
Amen.*

Vzpamatoval jsem se, teprve když dozněly poslední tóny. Strhl jsem z ramene pušku, namířil ji proti nebi, vypálil rychle za sebou několik ran a nasadil koni ostruhy. Jako s větrem o závod jsem se řítit dolů do údolí. Přebrodil jsem říčku, vyštval koně na břeh a hnal se potom dál k těm dřevěným usedlostem, neohlížeje se ani, jestli mě moji přátelé následují.

V osadě po mých výstřelech zavládlo vzrušení. V oknech i ve dveřích se objevovali lidé, vyhlíželi, co se děje, vybíhali i na zápraží a rozhlíželi se po okolních stráních. Když zjistili, že se blíží běloch, a dokonce dost civilizovaně vyhlízející, zdáli se být uklidnění; několik mi jich dokonce vyšlo vstříc.

Zarazil jsem koně před prvním domkem. Seděla tu na zápraží drobná stařenka, s vlasy jak sníh, s ustaranou vráscitou tváří, ale s ještě živýma očima a s krásným jemným úsměvem kolem úst.

„*Good evening, grandmother*, dobrý večer, babičko! Snad byste se nebála! Není totiž proč, nejsme žádní lumpi, ale poctiví lesáci. Můžeme na chvíli zůstat?“

Stařenka pokyvovala hlavou a nejistě se usmívala.

„*Welcome, sir!*“ zdravila třesoucím se hlasem. „Pro poctivého člověka máme vždycky dveře otevřené. Naši tu budou co nevidět, už sem běží. Vidím Willyho.“

Muži, které ovšem mé výstřely velmi vzrušily, pádili ze stráně dolů: nejnápadnější z nich byl bělovlasý stařec, dosud zřejmě velmi statný a cílý; po jeho boku s ním běžel mladý člověk, určitě syn, připomínal starého všemi rysy. Za nimi spěchal k domkům houf asi šesti mladíků, oblečených tak, jak bývají osadníci na Západě a vůbec lidé žijící v lesích a pustinách. Muži z okolních domků, pokud vyběhli ven, se už také přibližovali k zábradlí, kde jsem uvazoval koně. Za několik málo okamžiků jsem si tiskl se staříkem pravici. Zřejmě jsem mu padl nějak do oka.

„Vítám vás v Helldorf-Settlementu!“ hlaholil příjemným, velmi hlubokým hlasem. „Konečně zas jednou vidíme lidskou tvář! Vítejte, vítejte, tak málokdy se tu s někým setkáme...“

„*Thank you, sir!* Máte to tu hezké, jak se tak rozhlížím. Najde se zde nocleh pro tři unavené jezdce?“

„Ještě se ptejte! Jen pojd'te dál, udělejte si pohodlí.“

Lidé kolem se usmívali, z očí jim hleděla radost. V takových zapadlých hnízdech, odříznutých od světa, je každá návštěva událostí, na kterou se potom ještě dlouho vzpomíná.

Sharp-eye a Vinnetou mezitím doklusali až k nám; osadníci je pozdravili, Štěpána vzali na vědomí jaksi samozřejmě, snad proto, že se tak dobromyslně usmíval, zato Vinnetoua přijímali přece jen s jistými rozpaky. Jaké asi měli zkušenosti s indiány? Uvědomil jsem si, že především je třeba jejich pochybnosti rozptýlit.

„Abyste také věděli, kdo jsme: můj přítel Sharp-eye, známý *west-man*... Vinnetou, nejvyšší náčelník Apačů... a já jsem Old Shatterhand, aspoň tady, v těchhle končinách. Snad jste o nás někdy už slyšeli.“

„Vinnetou? Old Shatterhand?“ zaradoval se starý. „No to jste nemohli udělat starému Hillmannovi větší radost! To se rozumí, že jsme o vás slyšeli! A samou chválu! Nikdy jsem si ale nemyslel, že vám někdy osobně potřesu pravicí! Lidi, lidi, buďte tu jako doma, udělejte si pohodlí.“

Sundal z hlavy čepici, podal nám všem ruce, Vinnetouovi poslednímu; ale právě on se mu asi nějak zvlášť líbil, tiskl mu dlouho ruku a stále a stále opakoval: „*I'm your servant, sir!* Váš služebník, pane!“ – což působilo přece jen trochu komicky a přivádělo apačského náčelníka do nemalých rozpaků. Nakonec položil starému ruku na rameno:

„*Vinnetou is your friend, he likes the pale-faces, if they are good!* Vinnetou je váš přítel. Je přítelem všech bledých tváří, jsou-li to dobří lidé.“

Hillmann pokyvoval hlavou, usmíval se, zval nás dál, volal do domku, aby pro nás připravili něco k snědku, a vydával rozkazy, aby se postarali o naše koně.

Mladý Hillmann, Willy, zatím zaběhl do domku a společně se svou mladou, půvabnou ženou začali prostírat na stůl. Zařízení bylo jednoduché, většinu těch židlí a stolů si dělali osadníci sami; všechno tu přímo dýchalo srdečností, vlídností, upřímností. Před večerí, která – jak nám Hillmann opakoval – bude „trošku slavnostní“, jsme si měli vzít aspoň pár soust pro osvěžení po té vysilující jízdě.

Samozřejmě že se začalo mluvit o zdejších životě, o tom, jak se sem osadníci dostali. Za hodinku jsme se dozvěděli, který vítr je sem zavál. Hillmann pocházel z Evropy, z chudé pohorské vesničky, ale pracoval dlouhá a dlouhá léta v Chicagu, vlastně od chlapeckých let, kdy se dostal do Nového světa. Jeho snem zůstalo ovšem hospodářství; chtěl si ušetřit na pěknou farmu, která by ho slušně uživila. Se svými nynějšími sousedy se znal už z Chicaga; sprátelili se, oni měli

tytéž touhy co on, a když shromáždili nějaké ty prostředky, rozhodli se, že se usídlí všichni společně. Poptávali se po vhodných místech, a nakonec se jim zalíbila z vypravování nějakého starého chlapíka, který žil léta na Západě, krajina kolem Tetonských hor. Ten muž líčil barvitě, jaká tu jsou nepovšimnutá naleziště drahých kamenů, chalcedonů, opálů, achátů, karneolů, prý stačí sehnout se a sbírat. Hillmann se vyznal v brusičství, kdysi, ještě ve staré vlasti, se tomu učil, a snad proto mu zněla ta slova tak lákavě. Řekli si všichni dohromady, že spojí původní plán s tím, co se podle onoho *westmana* přímo nabízelo: usadí se v podhůří, založí menší hospodářství a současně budou hledat vzácné kameny. Nakonec Hillmann objevil tuto kotlinu s jezírkem, která všem rázem učarovala. Rozhodli se, že zůstanou – a teď už tu trávili pomalu čtvrtý rok.

„A co ty polodrahokamy?“ zajímal jsem se. „Pátrali jste nahoře na Teton Rangi?“

„Můj Willy se pokusil asi dvakrát – naposled loni na podzim. Ale dostal se s přáteli jen ke Greyovu jezeru. Dál to nešlo, dál už to bylo příliš divoké a nepřístupné.“

„Jen jestli jste to vzali za pravý konec, na to musí přijít *westman*,“ mínil jsem a Willy v těch slovech správně vycítil osten mých pochyb.

„Určitě, pane!“ ozval se. „Člověk se naučí rozumět divočině, když tam žije! To znáte sám.“

„Za tři roky?“ namítl jsem. „*Settlerem*, osadníkem, se snad člověk za tři roky stane – ale než si může po právu říkat *westman*... Víte, myslím, že jste udělali chybu, chtěli jste se na Teton Range vyšplhat přímo, kolem Greyova jezera. Skrz pralesy, propasti, rokle, kaňony, kudy by ani kamzík nepřešplhal – jenže to není ta pravá cesta! Pročpak jste to nezkusili přes Salt River nebo přes John Days River? Tyhle dva potoky se vlévají do Hadí řeky, a kdybyste se potom pustili po jejím proudu, zůstaly by vám po levé straně nejdřív Snake River Mountains a potom Teton Range v délce asi tak padesáti mil. A stejně je k takové výpravě potřeba několika zkušených lidí. Našli jste tu v okolí vůbec něco?“

„Pár achátků. Nic víc.“

„Hm! Počkejte, zeptám se Vinnetou, jestli by vám neporadil. Ten tu zná každý kámen.“

Jindy by mi ani nenapadlo přijít na Vinnetou s takovou žádostí, ale tihle lidé mi byli velmi sympatičtí. Byli tak prostí a přičinliví, že si jistě získali i apačského náčelníka. Jen proto mě asi hned neodmítl, když jsem se ho apačsky otázel, jestli by jim neporadil. Zamyslel se na několik okamžiků, potom se nějak zkoumavě podíval po Hillmannově rodině, sedící kolem nás za stolem, a šeptem se zeptal:

„Splní tito muži, oč je Vinnetou požádá?“

Překvapilo mě to – jaké mohl mít Vinnetou přání?

„Určitě ano,“ přisvědčil jsem.

„Jestli Vinnetouovi zazpívají ještě jednou píseň, kterou slyšel, když jsme přijížděli k údolí, řekne jim náčelník Apačů, kde mají hledat drahé kameny.“

Byla to divná a nečekaná prosba. Netušil jsem, že ta píseň na Vinnetou tak zapůsobila, a už vůbec bych nebyl čekal, že to dá takhle najevo. Vinnetou, který tak zřídka byl ochoten prozradit cizímu člověku, co si vůbec myslí! Který býval tak uzavřený i k velice blízkým lidem!

„Určitě ano, určitě,“ opakoval jsem trochu zaražen a vysvětlil *settlerům* Vinnetouovo přání. Ochotně se měli hned k věci. Mladý Willy Hillmann vyběhl před domek a začal svolávat osadníky a za chvíli se ten malý pěvecký sbor už tísnil v místnosti. Ozvala se první slova – ale Vinnetou odmítavě zavrtěl hlavou.

„Ne tady,“ řekl. „Vinnetou chce slyšet píseň venku; ať muži zpívají zas tam – na kopci.“

Zvedl se a kráčel volným krokem ke dveřím a potom ven, na zápraží, a dál...

Měl pravdu. V místnosti nezněl zpěv ani zdaleka tak velebně jako prve pod širým nebem, když jsme sjížděli k údolí. I *settleri* to cítili: vyšli ven a po čtvrt hodině jsme rozeznávali nahoře nad sebou, skoro na temeni kopce, obrysy jejich postav.

Ted' zněl jejich zpěv zvlášť dojímavě; snad právě proto, že ta melodie byla tak jednoduchá, tak prostinká. Smrákalo se, tma padala do údolí, pomalu se nedalo vůbec dohlédnout na protější svah, zpěváci nám zmizeli z očí, slyšeli jsme jen melodii písňě nesoucí se od stěny ke stěně a jakoby z dálky tiše opakovanou náznakem ozvěny. Když dozpívali, obklopilo nás ticho, tajemné, hluboké ticho divoké přírody. Nikomu z nás nebylo do řeči. Až za hodnou chvíli jsem uslyšel Vinnetouův hlas:

„Ať bílí muži hledají v pohoří Gros Ventre. Najdou tam zrnka zlata, a jestliže sestoupí k údolí řeky Beaver Dam, která se vlévá na jihu do jezera Yellowstone, najdou na mnoha místech kameny, které hledají.“

Vraceli jsme se pomalu zpátky, každý zabrán do vlastních myšlenek.

Všude kolem nás bylo ticho, hluboká tma, jen vítr v korunách stromů tam na druhé straně údolí chvílemi rozšuměl jejich větve. Šli jsme mlčky, chvíli podivně tiší, podivně dojatí.

Vinnetou však mezi námi nebyl.

Zmizel po cestě? Vrátil se zpátky k jezeru? Proč chtěl zůstat sám?

Nedával jsem na sobě nic znát, zašel jsem za starým Hillmannem do domku, avšak déle než hodinu jsem to nevydržel? Neměl jsem už stání. Musel jsem ven, musel jsem se podívat, co se děje s mým přítelem.

Nalezl jsem ho až u jezera. Seděl tam na skále spadající nad tu černě se lesknoucí hladinu, vzpřímený, nehybný jako socha, zahleděný do lehce se čeřící vodní plochy. Došel jsem až k němu, zůstal jsem stát vedle něho. Nepohnul se, nedal ani najevo, že ví, kdo přišel. Mlčky jsem se posadil po jeho boku. Mlčel dál, díval se upřeně před sebe na jezerní hladinu.

Nevím, jak dlouhá doba uplynula, než jsem ho uslyšel zas promluvit. Snad deset minut, snad půlhodina, nevím. Ale jak vyřkl první větu, zazněla jeho slova tak vážně, že jsem se až zachvěl.

„Ty *paapu* ši *itsji*, to jezero je jako mé srdce,“ zašeptal.

Ponořil se zas do svých myšlenek. Sklonil hlavu, upřel pohled zadumaně někam daleko před sebe.

„*Nč-nha Manitou nsho; ši aguan tenese.* Veliký duch je dobrý. Mám ho rád.“

Zdálo se, že se zvolna vytrhuje ze svého zamyšlení. Položil si obě ruce na kolena a potřásl hlavou.

„Můj bratr Šarlí je veliký bojovník a moudrý muž. Má duše je jako jeho, ale já nespátřím svého bratra, až jednou odejdu do věčných lovišť.“

Nepoznával jsem svého Vinnetoua. Tak teskně jsem ho neslyšel mluvit ještě nikdy.

Podíval jsem se mu do očí.

Byly smutné, velmi smutné.

„Vím, že srdce mého bratra mě miluje. Vím, že Vinnetouova duše žije v každém z jeho činů. Jeho duše je mou duší, ale ani já nespátřím svého bratra, až odejdu z této země,“ zašeptal jsem.

„Kde jsou nebesa, kam jednou odejde můj bratr?“

„Kde jsou loviště, kam jednou odejde Vinnetou?“

„Manitou je pánem rudých mužů a žen a patří mu celá země a jeho jsou i všechny hvězdy, co jich vidí oči nejbystřejšího bojovníka.“

„Manitouovi patří celá země a všechny hvězdy, a dává z toho všeho rudým mužům a ženám tak málo? Je jejich pánem, a říká jim: *bledé tváře jsou vašimi nepřáteli, nemějte s nimi slitování?* Můj bratr Vinnetou je moudrý a spravedlivý – on ví, že *bledých tváří je víc než mých rudých bratrů a sester, mnohem víc!* Ať Vinnetou uvažuje! Manitou dal svým dětem divoké savany a nepřístupné hory, dal jim i všechna zvířata, která na nich žijí, proč však dává bílým mužům ještě víc? Proč dovoluje, aby získávali nová území? Proč říká svým rudým dětem, aby útočily na silnějšího nepřítele?! Rudí mužové poslouchají Manitoua a věří, že nikdy nepřejde nepřátelství mezi rudými a bílými muži a že jednoho dne *bledé tváře budou přemoženy.* To říkají *medicinmani* a slibují, že ve věčných lovištích čekají nekonečné savany a hojně zvířat, která rudí mužové potřebují, a že

tam rudým bojovníkům budou sloužit všichni jejich nepřátelé. I já se dostanu jednou do věčných lovišť. Až se tam potkám se svým bratrem Vinnetouem, spatřím v jeho ruce tomahavk, který bude namířen na mne, na jeho přítele?“

„Uff!“ uklouzlo Apačovi. Pootočil se ke mně, živým pohybem ruky se proti té myšlence ohradil. „Vinnetou bude bránit ve věčných lovištích duši svého přítele proti všem! *Howgh!*“

Odmlčel se a já jsem ho už nechtěl rušit. Poznal jsem za ta léta, co jsme se znali, jak je vděčný, když v podobných chvílích může zůstat nevytrhován, soustředěn jen na své myšlenky. Ano, čas od času se takhle uchýloval do samoty, na tiché odlehlé místo, a přemýšlel – ne o sobě, ale o životě rudého plemene, o jeho osudu, o jeho budoucnosti. Věděl a znal víc než kterýkoliv jiný indiánský náčelník, dohlédal mnohem dál, a proto se tak často ptal sám sebe na věci, které ostatní kmenoví náčelníci lhostejně opomíjeli – jestli si jich byli vůbec vědomi. Ale dnes se mi zdálo, že je to jiné, dnes se k těmhle myšlenkám přimísilo ještě něco nového, *osobního*.

„Proč nejsou všichni muži bílé pleti jako můj bratr Šarlí? Vinnetou by pak věřil bledým tvářím.“

„Proč nejsou všichni rudí muži jako Vinnetou? Dobří lidé a špatní lidé jsou mezi bílými muži a ženami stejně tak jako mezi lidmi rudé pleti. Můj bratr žije v divoké savaně, v končinách, kde se člověk ztrácí, kde se může vyhnout každému, s kým se nechce potkat. Proto se sem uchýlilo mnoho těch, kteří prchli před zákonem a pokoušejí se uniknout trestu. Proto se Vinnetouovi zdá, že je mezi bledými tvářemi většina zlých, krutých, potměšilých lidí. Ale ať mi Vinnetou odpoví po pravdě: on projíždí mnoha místy, kde se setkává jenom se stopami rudých mužů. Odkládá tam snad pušku? Může tam pobývat volně a bez obavy, že by na něho někdo zaútočil? Nepočíná si tak, jako by se mohlo za každým keřem skrývat nebezpečí? Není naplněn život mého bratra starostmi, obavami, bojem, bdělostí a často i zklamáním? Kolika rudým mužům věnoval Vinnetou celou svou důvěru? Ale ne! Vinnetou ať si raději vzpomene, co říkal jeho učitel Klekí-petra! Vinnetou ať si vzpomene na slova písně, kterou

dnes slyšel a která ho dojala! Ona nemluví o nepřátelství a o krvi, nýbrž o lásce mezi lidmi, o Manitouovi, který nerozeznává své děti podle barvy kůže.“

Pohrával si s puškou, opřenou o kolena, a mlčky mi naslouchal. Jeho zrak bloudil někde po hladině jezera.

„Můj bratr Šarlí mluví pravdu,“ zašeptal po chvíli. „Vinnetou nevěnoval žádnému z rudých mužů svou duši tak jako jemu, ačkoliv Old Shatterhand je bledá tvář a věří v jiného Manitoua než rudí bojovníci. Můj bratr však mnoho zná: viděl mnoho zemí a mluvil s mnoha lidmi; vím, že má rád rudé muže a že to s nimi myslí dobře; nikdy nezklamal Vinnetoua a říkal mu vždycky pravdu. U Vinnetoua jediné slovo Old Shatterhanda platí víc než všechna proroctví medicinmanů... Rudí muži vyřázejí válečný pokřik, ale bílí muži znají hudbu a zpěv, které dojímají Apačovo srdce. Ať mi můj bratr ještě jednou vysvětlí slova písně, kterou jsem slyšel, ať mi ještě jednou řekne o Manitouovi, který je vlídný a otcovský ke všem a nedívá se na barvu kůže.“

Byla to zvláštní žádost a já jsem vlastně nevěděl, co odpovědět. Kdybych byl knězem, začal bych asi v té chvíli mluvit o dogmatech víry, zapletl bych se možná do všelijakých učeností a – asi bych byl apačského náčelníka zklamal. Ne, po tom Vinnetou netoužil. Po čem jeho citlivá, po spravedlnosti toužící duše prahla, byl prostě hrozně potřebný pocit lásky, blízkosti, důvěry, bratrství se všemi lidmi. Neboť tak hluboce, tak opravdově jako Vinnetou neprožíval osud svého lidu jistě nikdo druhý z indiánských náčelníků. On hluboce tušil, jaký osud hrozí rudým kmenům, a chtěl slyšet, je-li na světě něco – učení, myšlenka, víra –, co se neobrací k jejich bolesti chladně zády, co cítí tragédii osudu indiánského lidu – i tragédii jednoho z jeho synů, který ji pochopil.

Ne, nemluvil jsem dlouho. O lásce, o bolestech lidské duše se nedá dlouho mluvit. Tady někdy i jedno slovo, které se zrodilo z hlubokého porozumění, znamená víc než jalové utěšování trvající hodiny a hodiny. Ale i z těch útržků vět, z těch zlomků myšlenek Vinnetou pochopil.

Trvalo dlouho, než potom přerušil mlčení.

„Slova mého bratra nikdy neumřou,“ řekl s hlubokým povzdechem. „Víra rudých mužů učí nenávisti a boji a smrti, Vinnetou však pochopil, že život je láska. Jestli to chce Manitou bílých lidí, pak mu Vinnetou věří. Již dlouho o těchto věcech uvažoval; i on by chtěl, aby lidé nežili v boji, ale ve věčném přátelství a bratrství. Apačský náčelník děkuje svému bratru za to, co mu řekl; ví, kde je jeho místo. *Howgh!*“

Zvedl se rychle a odcházel.

Následoval jsem ho, ale po celé cestě až do domku starého Hillmanna jsme mezi sebou nepromluvili už ani jedinou větou. Hostitelé už čekali, měli pro nás ještě slavnostní večeři. Apač se choval zas jako jindy – byl to můj starý Vinnetou. Rozhovořili jsme se se *settlers* o nebezpečích hrožících od Ogallalů a *railtroublerů*, kladli jim důrazně na srdce, aby byli velice opatrní a aby si co nejdříve opevnili osadu, a potom už na nás čekala postel. Hillmannovi jinak nedali a byl to tak milý projev jejich úcty a pozornosti, že prostě nebylo vyhnouti – ledaže bychom ty prosté lidičky chtěli k smrti zarmoutit.

Na další cestu jsme se vydali ovšem hned časně zrána. Bezmála celá osada nás provázela pěkný kus cesty, a když jsme se loučili, obklopilo nás těch osm zpěváků a zazpívalo Apačovi ještě jednou Ave Maria. Náčelník jim všem podal ruku, viditelně ho dojala jejich nečekaná pozornost.

„Vinnetou nikdy nezapomene na tuto píseň,“ řekl. „Bílí mužové jsou jeho přáteli.“

Potom nám Hillmann ještě jednou podrobně vysvětlil nejkratší cestu směrem na Echo (znali ji dobře, zajížděli tam dost často nakupovat) a pak už se s námi obyvatelé Helldorf-Settlementu rozloučili definitivně. Koně si přes noc odpočinuli, mohli jsme si tedy být jisti, že do večera dorazíme k cíli své pouti, k staničce Echo, kterou jsme chtěli zachránit před pohromou, o níž tam nikdo jistě neměl potuchy.

A kvečeru jsme tam skutečně také dorazili.

13. Spravedlnost!

Dráha vedla kaňonem Echo, ale koleje byly položeny jen prozatímně, na spodku náspu, a tak zbývalo ještě dost a dost práce ke skutečnému dokončení trasy. Snad proto se tu hemžilo tolika dělníky. Bylo jich mnohem víc, než jsme čekali a než jsem i já obvykle vídal při budování železnic na Západě.

První, které jsme uviděli, se právě připravovali vyhodit do vzduchu výběžek překážející trati v ohybu. Když si nás všimli, nechali nástroje nástroji, sebrali pušky a rozprchli se, aby nás měli ze všech stran na mušce. Pohled na dva po zuby ozbrojené bělochy, a k tomu ještě navíc na jednoho indiána pro ně zřejmě nebyl nijak povzbuzující.

Měli patrně své zkušenosti.

„*Good day!*“ křičel jsem už z dálky.

Chtěl jsem je uklidnit, mával jsem tedy přátelsky oběma rukama a roztáhl ústa k srdečnému úsměvu.

„Ty pušky můžete nechat na místě, přišli jsme jako přátelé!“ hlaholil jsem.

„Jména... nejdřív jména!“ odpověděl jeden z mužů. „Co jste zač!“

„Všechno se dozvíte. Ale potřebujeme nejdřív mluvit hrozně naléhavě s vedoucím stavby nebo s velitelem nebo kdo to tady vede. Nesem ohromně důležité zprávy.“

„To musíte za Mr Farrellem, co nás vyplácí. Tam k tomu velkému baráku. Inženýr Rudge, teda plukovník, tady není. Jinak to vede on,“ odpověděl ten člověk, ale moc jsem ho asi neuklidnil; pořád si nás zkoumavě prohlížel.

„A kde je plukovník Rudge?“

„Něco se tu stalo!“ Muž mávl rukou směrem k východu, „*Rail-troubleři* přepadli vlak.“

„Tak přece!“ uklouzlo mi. Poděkoval jsem, kývl na Sharp-eye a Vinnetoua a pobídl koně. Jeli jsme podél trati necelých pět minut, až jsme dorazili ke skupině nouzově vybudovaných baráčků. Větši-

nou byly dřevěné, jen dva větší měly silnou kamennou podezdívku. Kolem dokola bylo to prozatímní sídliště obehnané zdí, asi půldruhého metru vysokou. Byla vybudována taky zřejmě dost narychlo a bez velkého umu, ale zdála se být pevná. Vchod se silnými, dobře přitesanými vraty byl dokořán.

Mnoho lidí tady kolem nebylo, většinou kladli kolejnice, a nás, nových příchozích, si nevšímali. Zavolał jsem na jednoho dělníka, který právě něco kutil při zdi, kde najdeme pokladníka, a on mi ukázal na jeden z těch dvou kamenných domků.

Když jsme vešli dovnitř, zdálo se mi, že jsem se octl ve skladišti. Ukázalo se, že celé to stavení byla vlastně jediná místnost.

Byla tady naskládána spousta beden, krabic, pytlů, sudů, balíků. Na jedné bedně sedel malý suchý mužik s brejličkami na nose. Když nás uviděl, poděšeně zamrkal, pak se nafoukl, snad aby si dodal trochu odvahy, sjel z bedny a zapištěl na nás tenkým hláskem:

„Copak tu hledáte?“

Najednou si všiml Vinnetoua a obrátil proti nám vyplašeně dlaně. Zadrmolil:

„A *indsman*? Pánbusnámi azlépryč!“

„Nemusíte mít strach,“ smál jsem se. „Nic zlého nechceme; nikdo z nás! Hledáme jen pana Farrella.“

„To jsem já,“ vypísl zase tak ustrašeně, trhl rameny a upevnil si na nose brejličky.

„Hledali jsme plukovníka, ale poněvadž tu není, obracíme se na vás.“

„No prosím, prosím...“

Už jsem dlouho nikoho neviděl dívat se na dveře tak zbožně a toužebně jako toho pana Farrella.

„Plukovník se vypravil za *railtroublery*, to jsme se dozvěděli. Jenom bychom rádi věděli, kolik si vzal s sebou mužů.“

„To musíte vědět?“

„Tak nezbytné to zas není,“ pokrčil jsem rameny. „Důležité je vědět, kolik lidí vám zbylo tady.“

„To taky *musíte* vědět?“ Hlas se mu třásl při té otázce.

„Aha!“ zasmál jsem se. „Máte obavy! Tak počkejte, já vám vysvětlím proč...“

Jenže to nebylo komu vysvětlovat. Maličký pan Farrell se totiž najednou vznesl třemi obrovskými skoky do vzduchu, proletěl kolem nás, kteří jsme doslova zkoprněli, a než bys řekl švec, zmizel za dveřmi. Vteřinu nato se ozvalo rázné bouchnutí, pak zarachotil klíč, zaskřípěly zvenčí železné závory – a my jsme byli lapeni jako jezevec v doupěti.

Podíval jsem se na své přátele: jindy vážný Vinnetou ukazoval v úsměvu své nádherné bílé zuby, zato Sharp-eye se tvářil, jako by právě spolkl citrón. A mně to nedalo – a jednoduše jsem se rozesmál na celé kolo.

„Tak, a jsme v loži!“ mýnil Sharp-eye. „Ten pidimuž si myslí, že jsme nějaká darebácká sebranka.“

Venku se zatím rozječely píšťalky a rozezněly zvonce, a když jsem vyhlédl úzkým okénkem, podobným spíš střelně, zjistil jsem, že se to před domkem jen hemží dělníky. Od oka jich bylo nejmíň tak patnáct, všichni se zbraněmi, totiž s puškami, které si přinášeli z okolních domků. Pan pokladník se činil. Mával rukama, poletoval od muže k muži a udílel pilně rozkazy.

„Za chvíli to začne,“ ozval jsem se od okna. „Co budem zatím dělat?“

„Já si zapálím doutník! Mám chuť,“ prohlásil Sharp-eye, hmátl do otevřené krabice, která stála na jednom z pytlů, a rozkošnický si zapálil. Vzal jsem si taky jeden a hádal v duchu, jak to asi ten suchý mužík s brejličkami navlékne.

Za okamžik vrzly dveře, pootevřely se a známý hlas zapištěl: „Nestřílet! Lotři! Nebo vás do jednoho provrtáme jak řešeta! Bez milosti!“

Několik okamžiků vyčkával, potom se dveře pootevřely víc, pak docela, objevilo se několik hlavní a nakonec se do místnosti vhrnulo spolu s pokladníkem asi šest nebo sedm ozbrojených mužů. Mr Farrell měl taky flintičku, takové lehounké pírkó, ale mával jí proti

nám výhruzně. Pro jistotu ovšem skočil za nejbližší sud, aby byl v úplném a dokonalém bezpečí.

„Kdo jste?“ vypísl zase.

Sharp-eye se rozesmál:

„Vy jste dobrý – nejdřív nám vynadáte lotrů, a potom se nás ptáte, kdo jsme. Víte co? Vylezte ven, neschovávejte se za tím sudem, a rozumně si promluvíme.“

„Ani nápad! Zůstanu, kde jsem! A odpovězte na otázku!“

„Lovci jsme,“ řekl Štěpán. Ujal se slova, nechal jsem ho tedy a bavil se jejich rozhovorem.

„Jak se jmenujete?“

„To nemá s věcí nic společného.“

„Já vám dám, že to nemá s věcí nic společného!“ zlobil se mužík. „Počkejte, já vám rozvážu jazyk! Proč jste přijeli do Echa?“

„Varovat vás!“

„Varovat! Dobrá – a před kým?“

„Před indiány a před *railtroublersy*!“ řekl Sharp-eye. „Chystají se na vás.“

„*Pshaw!*“ Mužík zas zamával bojovně svou flintičkou. „Na ten lep vám nesednu! Chcete nás přepadnout, protože vy sami patříte k té bandě *railtroubler*ské! Tak je to! Prokoukl jsem vás!“ Obrátil se ke svým lidem a nařídil: „Sebrat a svázat!“

„Ale hloupost!“ řekl rozmrzele Sharp-eye. „Počkejte s tím svazováním!“

Myslím, že mu chtěl ukázat svůj policejní průkaz, ale já jsem se rozhodl vyřídit celou věc jinak.

„Nechte to být, Štěpáne,“ ozval jsem se. „Uvidíme, jestli si pan Farrell se svou posádkou troufne na tři poctivé *westmany*. Povídám – kdo hne prstem, z toho udělám mrtvolu!“

Zatvářil jsem se úžasně sveřepě a s revolverem v každé ruce jsem pomalu kráčet ke dveřím. Vinnetou a Sharp-eye udělali totéž.

Mužík s brejličkami, jen jsem ho zahlédl koutkem oka, se ztratil za sud. Lidé u dveří se po sobě rozpačité dívali, ale rozestupovali se a dělali nám místo. Nadbytek rozhodnosti neměl nikdo z nich – a to

tedy nedávalo zvlášť potěšitelné vyhlídky pro nastávající boj s Ogallaly a *railtroublers*.

Vycouval jsem zády až ke dveřím a tam, na prahu, jsem zůstal stát.

„*Meššúrs,*“ oslovil jsem je vlídně, „kdybychom byli ti, za které nás považuje tady pan Farrell, mohli bychom vám teď vrátit ten váš vtip – už byste byli taky pod klíčem. Ale jde o vážné věci. Vytáhněte Mr Farrella a pojdte si rozumně promluvit, než bude pozdě. S Ogallaly nejsou žádné hračky!“

Rozpačitost z jejich tváří zmizela. Ale trvalo to ještě chvíli, než se nám podařilo vytáhnout na světlo boží třesoucího se pokladníka. Teprve když jsme společně se Sharp-eyem vyložili, co se událo, a hlavně, co by se ještě *mohlo* udát, přestal nám nedůvěřovat. Bledl čím dál tím víc, potil se za svými brejličkami, vyděšeně pomrkával a mlel páté přes deváté.

„Já už vám věřím, *sir,*“ ujišťoval a spínal ruce. „Má nejhlubší úcta, pánové, říkáte, že toto je Mr Vinnetou, vítám vás, nechcete se posadit, a to je Mr Moody, tak vy jste ti pánové, co vystoupili u Green Riveru, slyšel jsem, jak umíte báječně střílet, Mr Shatterhande, moje hluboká úcta!“

Raději jsem mu přetrhl nit:

„Především, kolik tu máte mužů?“

„Čtyřicet – víte, co mě napadlo? Že bychom udělali nejlíp, kdybychom se odtud uklidili! Kdybychom prostě odešli do nejbližší stanice! Rozumíte?“

„Rozumím, samozřejmě že rozumím – až na to, že bych něco takového od opravdového chlapa nečekal ani ve snu. Přece nejste zajíc! A máte taky nějaké služební postavení – ne?“

„Čert vem služební postavení, život je mi milejší,“ vyjelo z chlapíka. „Kdyby tu byl aspoň plukovník Rudge! Má s sebou sto nejlepších lidí!“

„Plukovník Rudge se vrátí,“ řekl jsem. „Nechal jsem mu zprávu o tom, co se chystá. Až na ni přijde – a při sledování těch darebáků na ni *musí* přijít –, sebere se a pojede rovnou sem. Za to vám ručím.“

„To rád slyším,“ zakňoural mužík, ale nezdálo se, že je o tom moc přesvědčen. „A vůbec, jak je velká ta banda *railtroublerská*?“

„I s indiány jich bude asi dvě stě!“

Vyvalil oči a sáhl si na hrdlo, jak by už cítil laso na krku.

„Pro boha živého!“ zasípěl. „Pobijou nás jak králíky! Vážně! Musíme odtud!“

„Dejte pokoj! Řekněte mi radši, která je nejbližší železniční stanice? Aby stála za řeč? Aby tam měli taky pár lidí?“

„Promontory,“ odpověděl bez rozmyšlení. „Tam je asi tři sta dělníků, pracují na trati. Pak Ogden, ten je blíž, ale je tam málo lidí. To je vlastně napolovic samota.“

„To nic!“ rozhodl jsem. „Pošlete depeši do Promontory. Ať nám sem hned pošlou posilu!“

Otevřel ústa, pak zvedl ruce a zajásal, až mu brejličky poskočily na nose:

„To je nápad, *sir*! Vidíte, na to jsem ani nepřišel! To se udělá! To se zařídí!“

Hrozilo, že nám tu bude zas kdovíjak dlouho jásat a zdržovat; pořád jsem ho musel v něčem krotit.

„Nadšení až jindy, *sir*! Ted' zaříd'te zprávu – a ať s sebou vezmou zbraně, potraviny, co možno nejvíc. A musíte jim uložit na srdce: všechno se musí dít opatrně, nepozorovaně. Mohou se tu kolem potulovat zvědové Siouxů a ti nesmějí zpozorovat nic, co by vzbudilo jejich pozornost. Jak je daleko do toho Promontory?“

„Třiadevadesát mil.“

„Bude tam stroj?“

„Je tam vždycky, *sir*.“

„Dobrá zpráva! Když je telegraficky uvědomíte, určitě se sem do zítřka do rána dostanou. Zatím se musíme opevnit – máte tu čtyřicet lidí, aspoň polovička by se do toho měla dát. Ta zeď tady musí nahoru, aspoň o metr. Indiáni pak nebudou moci ani odhadnout, kolik tu máme lidí.“

„Odhadnou to, *sir*! Dokonce si to pohodlně zjistí – tam ze stráně naproti je vidět až sem!“

„To jim nepomůže,“ zavrtěl jsem hlavou. „Dávejte pozor, co vám řeknu. Postavíme hlídky a já nebo Vinnetou půjdem na výzvědy. Jakmile zjistíme, že se blíží první Ogallalové, dáme znamení. Potom se musíte všichni schovat, vaši lidé i posily z Promontory; Ogallalové budou přesvědčeni, že mají proti sobě jen těch pár lidí ze stanice. A ještě něco! Musíme si připravit střelecké pozice. Tady kolem zdi, nejlíp těsně u ní, zatlučte do země kůly; vždycky tak asi po čtyřech metrech – v pravidelných mezerách. Hodíme pak na ně prkna nebo trámy a na ty plošinky si potom vylezou naši střelci. Ano, to bude dobré. Kolem poledne, počítám, by tu mohl být plukovník Rudge – to znamená, že nás bude dohromady i s posilou z Promontory asi dvě stě čtyřicet lidí. Proti dvěma stům! Potom už jim to tady snad vyklízet nebudete...“

Pokladník špičku nepochopil; jen stejně rychle propadl zase bojovnému nadšení.

„Kdepak!“ volal rozjařeně. „Rozprášíme je, roznesem je na kopytech, uštve me je, budeme je pronásledovat do horoucích pekel...“

„To se ještě uvidí,“ přerušil jsem ho. „Hlavně sebou teď hoďte! Máte toho dost co dělat: telegrafovat, rozdělit práci mezi dělníky a obstarat nám nocleh. A nějakým kouskem masa k večeři bychom taky nepohrdli!“

„Všechno se zařídí, *sir*, všechno se zařídí!“ Mužík s vervou pohazoval ručičkami, i brejličky se mu leskly nadšením. „A o jídlo nemějte strach – já jsem tady totiž taky kuchařem. Udělám vám večeři, že na ni nezapomenete!“

Pokud jde o gastronomickou dovednost, musím přiznat, že mluvil nejčistší pravdu. Zřejmě se dovedl ohánět vařečkou stokrát líp než puškou. Bizoní dušené maso bylo víc než jen chutné – byla to hotová kuchařská báseň. Však jsme za to také Mr Farrella pochválili; nadul se pýchou jak páv. Ale po pravdě řečeno, ani ostatní úkoly nezařídil špatně. Lidé z Promontory, celá stovka, se objevili hned za úsvitu i se všemi potřebnými zásobami zbraní, jídla a střeliva a také opevňovací práce šly od ruky. Dokonce jsme měli čas připravit si

(na Vinnetouův návrh) sudy naplněné vodou – to pro případ, kdyby se Ogallalům podařilo způsobit zápalnými šípy požár.

Druhého dne po poledni jsme se vydali na výzvědy. Já, Vinnetou a Sharp-eye. Rozdělili jsme si úkoly a domluvili se, že ten, kdo první objeví ogallalské vyzvědače nebo jejich předsunuté hlídky, vrátí se nazpět do naší malé pevnůstky a dá ostatním znamení výstřelem. Já jsem si vzal na starost západní část prémie, Vinnetou měl prozkoumat střed a Štěpán Moody měl prošetřit východní úsek, ten, kterým jsme přijeli ke kaňonu Echo my.

Vydrápal jsem se na konci údolí nahoru po skalní stěně, zapadl do pralesa a prodíral se těsně po okraji rokliny směrem k severu. Vláčel jsem se tak asi tři čtvrti hodiny, než jsem se dostal k místu, které se zdálo být pro mne jak stvořené. Na kraji lesa se tyčily těsně vedle sebe dva obrovité stromy, mohutná jedle a hned vedle štíhlý smrk. Vyručkoval jsem po smrku až do koruny a pak se přehoupl do silného větvoví jedle. Bylo husté, rozložitě, poskytovalo mi dokonalý úkryt a přitom nádherný rozhled daleko po celé krajině. Ležela přede mnou jako na dlani, měl jsem takový přehled po celém okolí, že jsem si připadal jako hlídka v majáku obklopeném šumícím mořem zelených korun.

Seděl jsem tu dlouho, celé hodiny, a nic nápadného se nedělo. Ale věděl jsem, že mě ten zdánlivý klid nesmí ukolébat, že má pozornost nesmí ochabnout. Vždyť nepřítel může prozradit většinou nepatrná maličkost, třeba jen hnutí lístku za bezvětrného dne nebo vyplašené hejno ptáků. A jako by se mi tahle stará *westmanská* zkušenost chtěla znovu připomenout a potvrdit, zvedlo se najednou na sever ode mne vraní hejno a rozletělo se do všech stran. Zbystřil jsem zrak. Co to, že nezakroužilo v celém útvaru, že se každý pták rozletěl na jinou stranu? Sledoval jsem je, jak krouží vzduchem, jak se znovu slétávají a sesedají do stromových korun. Zanedlouho se to opakovalo a potom ještě jednou... a znova...

Nemohlo to způsobit nic jiného: tam dole někdo procházel, plašil znova a znova ty ptáky, a jak to vypadalo, ten někdo směřoval k mé vyhlídce. Spustil jsem se rychle ze stromu dolů, a opatrně zahlašuje

stopy, plížil jsem se mezi křovím směrem, odkud se ke mně přibližoval ten neznámý. Našel jsem si pěkné roští, dost husté na to, aby mi poskytlo spolehlivý úkryt, a brzy jsem si svou domněnku potvrdil. Muž se blížil: dokonce to nebyl jeden muž, nýbrž šest. Šest ogallalských zvědů, pomalovaných ve tvářích válečnými barvami a vyzbrojených puškami.

Naši nepřátelé tedy už dorazili!

Nechal jsem je přejít; to, co jsem zjistil, zatím stačilo, ale když zmizeli mezi stromy, obrátil jsem se a hnál se co nejrychleji zpět. Já jsem si teď nemusel dávat pozor, to jen oni se nesměli prozradit. A pádil jsem dolů opravdu ozlomkrk: za čtvrt hodiny jsem doběhl do údolí, kde se táhla trať – a pak už jsem k železniční stanici neměl daleko. Přesto jsem si oddechl, když jsem před sebou uviděl železniční dělníky; činili se u kamenné zdi, proměňovali ji v nedobytnou hradbu. Před vchodem jsem se – ke svému velkému údivu – srazil s apačským náčelníkem.

„Můj rudý bratr je tu? Objevil něčí stopy?“

„Ne – přicházím, protože Old Shatterhand sám už objevil ogallalské vyzyvdače.“

„Já – – ano, objevil jsem je,“ přisvědčil jsem udiveně. „Ale jak to můj bratr ví?“

„Vinnetou měl s sebou dalekohled a viděl, že v místech, kam se odebral můj bratr, vylétají vrány. Náčelník ptáky pozoroval a usoudil podle letu, že je vyrušil člověk. Kdo jiný by to mohl být než Sioux anebo někdo z *railtroublerů*? Náčelník Apačů ví, že Old Shatterhand si toho povšimne taky. Proto se vrátil. Tady ho bude brzy třeba.“

Šli jsme spolu dál. Musil jsem se v duchu obdivovat Vinnetouově bystrosti. Ano, v přírodě, v prostředí, které dokonale znal, byl prostě nepřekonatelný. Nikdo nedokázal vyčíst z drobností, a třeba nejnepatrnějších, tolik co on. Ale tam za zdí mě čekalo ještě jedno překvapení. Přihnal se k nám starší, urostlý prošedivělý muž a začal mi nadšeně tisknout pravici. Byl to plukovník Rudge, který našel můj vzkaz a už se vrátil, vlastně v nejvyšší čas. Děkoval mi, mluvil

o tom, že neví, jak se nám má odvděčit, projevoval i radost z toho, že se setkává s Vinnetouem, o kterém toho už dost a dost slyšel. Když jsme mu řekli, že jsme viděli zvědy Ogallalů a že se dá soudit na společný útok Siouxů a *railtroublerů* někdy během zítřejší noci, jeho obdiv neznal mezí. Pozval nás k sobě, to si nedal vzít, prý na oslavu našeho setkání aspoň na sklenku vína; a kupodivu tentokrát se dal zlákat i Vinnetou. Pravděpodobně se mu bodrý, povídavý, ale srdečný plukovník taky zalíbil. Samozřejmě že jsme nezapomněli na Štěpána, přišel asi za půl hodiny po tom, co jsme mu výstřelem dali smluvené znamení. Nezahlédl na své pátrače nikoho, byl z toho rozmrzelý, ale když se potom posadil za stůl a zaposlouchal se do vyprávění plukovníka Rudge – a plukovník dovedl výborně vyprávět –, usmívala se jeho kulatoučká tvář jak měsíček a očka mu jen zářila. Dokonce si s plukovníkem zanedlouho výborně rozuměli, poněvadž i Sharp-eye začal dávat k lepšimu své historky, a tak ve vyprávění trumfoval jeden druhého. Byl to zkrátka pěkný, příjemný večer klidné pohody, a upřímně řečeno, nic nenasvědčovalo tomu, že nás vlastně za čtyřiaadvacet hodin čeká těžký boj. Ale možná právě takový klid a naprosté uvolnění jsou pro nastávající zápas prospěšnější, než když člověk usilovně myslí jen a jen na to, co přijde, a souží se nejrůznějšími dohady. Ostatně měli jsme ještě před sebou den na přípravu, na dokonalé zajištění obrany, a i z toho důvodu jsme si mohli ten večer popřát.

Útok začal až k ránu následující noci. Byla to noc klidná, bez větru, svítily hvězdy, takže jsme mohli od našich střílen dobře sledovat, co se děje v okolí. Naši lidé byli od večera na příkázaných místech buď u střílen, nebo v domcích, nebo na hlídce. Několik mužů se prostě posadilo do trávy a odpočívali na zemi, jiní podřimovali na lavicích čekající, až je svolá poplach. Bylo nás v té chvíli dvě stě deset, každý měl pušku a nůž, někteří i revolvery nebo pistole. Třicet mužů jsme poslali tajně s koňmi do kaňonu, měli je tam hlídat v skrytu, než odrazíme Ogallaly. Síly jsme samozřejmě rozdělili rovnoměrně, každý úsek měl hlídku, střelecké družstvo a velitele: nebylo jisté, kterou stranu si vyberou Ogallalové k útoku. Já s Vinne-

touem jsme si zvolili prozatím místo u hlavní brány. Sem totiž indiáni často vedou první, nejprudší nájezd.

Čas se táhl jak hlemýžď.

Všude kolem nás bylo ticho, nikde se nic ani nepohnulo, člověk by byl nakloněn tvrdit, to nemůže být pravda, že se kolem stahuje kruh Ogallalů a *railtroublerů*, to snad je jenom zdání, tady přece široko daleko není živá noha, obáváme se všichni zbytečně, to jen náš strach má tak velké oči.

Čas se táhl jak hlemýžď a noc zůstávala stále stejně klidná, jednotvárně tichá.

A pak se najednou ozval docela nepatrný, drobný zvuk, lehounké zacinknutí, jaké způsobí kus oblázku, když narazí na železo.

Nepadl to kámen na koleje?

A najednou jsem si byl jist: jsou tady, přicházejí!

„Pozor!“ zašeptal jsem a pokynul rukou muži, který stál na střeleckém stanovišti nejbliž po mé pravici. Naznačil mi rukou, že rozumí, a poslal vzkaz dál.

Na prostranství před ohradou se začaly rojit stíny. Postavy se odlepovaly od země, tiše, neslyšně se míhaly kolem, vynořovaly se napravo, nalevo a postupně se řadily v řetěz obkličující celou naši pevnůstku. Teď jsme už mohli počítat na vteřiny. Každou chvíli to muselo začít...

Stíny se přibližovaly.

Byly od nás vzdáleny pouhých patnáct kroků – už jen dvanáct – deset – osm – šest kroků. Rozeznávali jsme i ve tmě rysy obličejů, ruce svírající zbraně, lesknoucí se zornice očí. A tu se najednou do tiché noci rozlehl ostrý, jasný Vinnetouův hlas:

„Ogallalové si jdou pro smrt! Stojí proti nim Vinnetou, náčelník Apačů!“

Viděl jsem, jak vysoko zvedl svou pušku se stříbrným pobitím, jak potom vzápětí rychle přilícil, jak z hlavně vyšlehl oheň. Jako by to bylo umluvené znamení pro obránce: ze všech stanovišť zaburácely rány – a pak se zas na chvíli rozhostilo kolem nás němé ticho. Na chvíli. Poněvadž v následujícím okamžiku se vzdula pronikavá

bouře hlasů – vzteklych, nařikajících, hrozících, ohlušujících a plných zloby nad tím, že se setkali s něčím, s čím nepočítali.

„Palte!“

Nový povel, tentokrát plukovníkův, zazněl do té vřavy indiánských hlasů. Následovala další salva z našich pušek. Kosila v řadách útočníků nemilosrdně.

A Rudgeův hlas se rozlehl znovu:

„Ven z ohrady – pažbami do nich!“

Proud mužů se vyhrnul ven na prostranství před naší ochrannou hradbu s pokřikem o nic menším, než jakým prve indiáni zahájili nájezd. Ti byli viditelně otřeseni. Tak otřeseni, že zapomněli na to, že vlastně přišli útočit. Ani jeden z nich se nepokusil zlézt hradbu, strhnout ostatní k přímému útoku na náš obranný val.

Zůstal jsem stát při bráně a pozoroval, jak se rozvíjí boj muže proti muži. Zaskočení Ogallalové neměli čas se zformovat k obraně. Kolem dokola leželi jejich padlí a nový nápor uvedl jejich řady do naprostého zmatku. Dvě tři skupinky se pokoušely klást odpor, ale bylo jen otázkou času, jak brzy se obrátí na útěk jako ti, kteří už teď brali nohy na ramena. Na pravém křídle zaujali zřejmě postavení *railtroubleři*. Odolávali útoku líp, ale když Ogallalové začali prchat, propadli zmatku také. V té chvíli jsem rozeznával jejich jednotlivé postavy, řítily se kolem mne do bezpečí, přes koleje, nahoru do stráně. Ted' přišla ke cti moje henryovka.

Ale pětadvacet ran jsem ani nevystřílel. Už asi po osmi ranách jsem sklonil hlaveň, obrátil se a vracel se pomalu nazpět do plukovníkova domku. Boj dohořival. Padlí – a bylo jich dost – leželi před zdí, ranění bezmocně sténali a zbytek útočníků mizel ve tmě, odpovídaje jen tu a tam váhavou střelbou. Oběti, oběti, oběti... Bylo jich hodně a nechtělo se mi dívat na ty krvavé dozvuky bitvy.

Sotva jsem se posadil za stůl, otevřely se dveře a vešel i Vinnetou. Zvedl jsem překvapeně obočí.

„Můj rudý bratr se vrací? Zneškodnil mnoho nepřátel?“

„Vinnetou bojuje s nepřáteli, nepočítá však hlavy těch, které přemohl. Ale můj bratr Old Shatterhand neposlal žádného z nepřátel do věčných lovišť.“

„Ty jsi to poznal?“

„Vinnetou slyšel hovořit Shatterhandovu pušku. Viděl však, že koule z pušky mého bratra zasahují jen nohy nepřátel. Bylo jich osm, které Old Shatterhand zneškodnil, a všichni leží bezmocní před zdí.“

Chtěl myslím ještě něco dodat, ale vtom se vrátil dovnitř Štěpán Moody. Rozčileně mával rukama, kulaťoučká tvář přímo hořela vzrušením.

„Charley, Vinnetou – rychle – rychle! Je *tam!*“

„Je tam kdo?“

„Lew Monk!“ vyrazil ze sebe. „Dostal ji do kyčle, nemůže se ani hnout. To vám je zajímavé – osm těch bílých darebáků tam zůstalo ležet – a všichni to dostali do nohy! Zbabělci! Prosili na kolenou o milost – a z těch rudých ani jeden!“

„Těžká zranění?“

„To nevím, nebyl čas je prohlížet – ale řekl bych, že se z toho vyližou všichni... A co tady tak sedíte? Pojd'te ven – náš protiútok nadělal paseku, to teprv uvidíte! Myslím, že se jich nezachránilo víc než osmdesát devadesát.“

Osmdesát devadesát?

Zatočila se mi až hlava. Tak krvavou žeň jsem nečekal, to ne. A i když si nezasloužili nic lepšího... přece jen mi bylo těžko při pomyšlení, kolik lidských životů zde bylo zmařeno.

Sharp-eye nás vlekl k Lew Monkovi. Odnesli ho už zatím do jednoho z domků, kde shromažďovali všechny zraněné. Bylo jich hodně, leželi po lavicích i po podlaze a čekali na lékaře, pro něhož cílý Farrell okamžitě telegrafoval do Promontory. Monk byl bledý jako stěna. Příkrývka pod ním byla prosáklá krví, očí se mu leskly – dostával asi horečku.

„Tak co, jak se vlastně jmenujete? Daniels, nebo Monk?“ oslovil jsem ho. Pozoroval mě nenávisným pohledem. Z očí, hluboko za-

padlých mezi vystupujícími lícními kostmi, vyzírala krutost a bezcitné pohrdání.

„Co je vám do toho?“ vyjel si na mne.

„Možná že víc, než si myslíte.“

„Mažte odtud! Nejsem na vás zvědavej!“

Pokrčil jsem rameny.

„Tak jsem přece jenom nemířil dobře,“ řekl jsem. „Jenže bych byl řekl, že aspoň teď přijdete k rozumu!“

„Já? K rozumu? Čemu říkáš přijít k rozumu, ty pse!“ Zasykl – ne-návistí i bolestí. „Náhodou vám to tady vyšlo, to je to celé. Ale my si to vynahradíme jinde, buď bez starostí!“

„Prosím vás! Ten zbytek vašich lidí může být rád, že je rád. Ten už nikomu neublíží. Aspoň teď ne.“

Zkřivil tvář, chytil se křečovitě za zraněnou nohu, ale přesto se rozchechtal:

„Teď ne? Cha, chá! Teď už jo, kdybys řekl! Běž se podívat na Helldorf-Settlement, a uvidíš, jak to tam chlapci obrátí vzhůru nohama. Živá myš odtamtud neuteče!“

Zůstal jsem, jako by mě opařil.

„Cože – cože – –“ zakoktal jsem. „Vy chcete – – vy byste – – chtěli...“

Pohnul rukou, bylo vidět, že by se byl ke mně nejraději obrátil zády – kdyby mohl.

„Můžeš se jet přesvědčit!“

„Ničemové!“

Vykřikl jsem to jediné slovo a vrhl se zpět ke dveřím. Vinnetou se rozběhl beze slova za mnou. Sharp-eye stál u Monka a svíral pěsti. Pak se otočil na patě a vykřikl:

„Jdu s vámi taky, *sir!*“

A vyrazil na svých namodralých, omrzlých nožkách za námi, až se mu jeho váčky u opasku rozklynbaly.

Za necelé dvě hodiny jsme byli na cestě. My tři, a k tomu čtyřicet mužů, kteří se k nám dobrovolně přidali se souhlasem plukovníka Rudge. Sharp-eye poskakoval na svém Viktoru a bručel nadávky

a vyhrůžky všem Ogallalům a *railtroublerům*. Vinnetou mlčel, jen jeho oči přímo žhnuly nenávistí – a to bylo výmluvnější než všechna slova. Za celou naši cestu, po celou noční jízdu nepromluvil ani jednou. Věděli jsme však oba, já i Sharp-eye, nač celou tu dobu myslí. Kdyby v Helldorfu skutečně k něčemu došlo – pak – – –

Netroufali jsme si na to ani pomyslit.

14. Hora Hancock

Lew Monk se nám vychechtal do očí, když mluvil o přepadení Hell-dorf-Settlementu, a měl bohužel pravdu. A příliš trpkou, až příliš krutou. Štvali jsme zvířata jako smyslů zbavení a už druhého dne odpoledne jsme dorazili k okraji údolí, odkud se dalo dohlédnout na osadu – a přece to úsilí bylo marné, přece jsme přijeli pozdě. Místo vlídných domků nás uvítaly jen doutnající trosky – jako by se tudy přehnala ničivá smršť.

Vinnetou pozoroval tu spoušť, aniž hnul svailem ve tváři, ale viděl jsem, jak nesmírně se musí přemáhat, aby zůstal klidný.

„Uff!“ řekl jen zdušeným, zadržlým hlasem. „Vinnetou roztrhá ogallalské vlky!“

To bylo vše – a stačilo to.

Rozjeli jsme se po údolíčku, chtěli jsme je celé důkladně propátrat, vyšetřit, co se tu vlastně všechno dalo – a hlavně zjistit, jestli *railtroubleři* a Ogallalové odvěkli osadníky s sebou, nebo jestli je snad – – – Nechtěli jsme ani domyslet: vždyť je mohli i utopit v jezeře, dalo se od nich čekat všechno!

Pokud jde o tuto obavu, stopy nás aspoň v tomhle směru uklidnily. Helldorf-Settlement byl přepaden zřejmě v noci a jeho obyvatelé, dokonale překvapení a poděšení, nekladli žádný odpor.

Banda nejdřív osadu vyplnila, pak všechno zapálila a odtáhla směrem k hranicím Wyomingu a Idaha. Vyčistili to tu skutečně důkladně. Nenašli jsme v troskách nic, doslova ani mrtví, jen Vinnetou objevil nahoře u spáleniště kaple pohozený vězní zvonek.

„Náčelník Apačů našel stříbrný hlas Manitoua,“ řekl. „Zahrabe jej zde a ponechá jej v zemi, dokud se nevrátí jako vítěz. – Ať se třesou zločinci před jeho hněvem!“ Vsedl potom na koně, zvedl ruku a pokynul nám, abychom ho následovali. „Moji bratři ať neztrácejí zbytečně ani okamžik. Musíme jít po stopě, dokud je den. Teprve potom si odpočineme.“

Měli jsme před sebou ještě asi tři čtyři hodiny denního světla a mně se zdálo, jako by v tom zbytku dne Vinnetou chtěl dorazit až na konec světa. Hnal se v čele naší skupiny, ani na okamžik neodtrhoval zrak od stopy, ochoten smést každého, kdo by se mu chtěl postavit do cesty. Ale ten pocit nesmiřitelné nenávisti, touhy potrestat všechny hrůzné zločiny, které se tu staly, neměl jen on; tak jsme cítili všichni do jednoho. Bylo nás čtyřicet proti osmdesáti, ale na to nikdo z nás ani nepomyslel. Ne, člověk si v podobných chvílích nic takového nepřipouští – jde mu jen o spravedlnost a trest, a všechno ostatní prostě ponechává stranou.

Podle stop se nám zdálo, že udržujeme mezi sebou a skupinou Ogallalů a *railtroublerů* stále stejný odstup. Naše zvířata měla ovšem za ten den mnoho v těle a nesměli jsme jejich síly přepínat nad snesitelnou míru; vyznamenala se i tak, jestli se nám podařilo aspoň to, že se nám nepřátelé příliš nevzdálili. Ostatně hlavní stíhačka nás teprve čekala. Počítali jsme, že i oni poženou koně bez milosti, poznali přece podle Vinnetouova výkřiku, *koho* mají proti sobě, a museli s určitostí počítat s tím, že apačský náčelník je bude v patách sledovat. Věděli jsme, že musíme odpočívat, šetřit silami, rozvrhnout si je, a přitom nás všechny tížila myšlenka, jestli nakonec i tentokrát přes všechno úsilí nepřijdeme opět – pozdě...

Sharp-eye to vyjádřil za nás za všechny:

„Dojedeme, *sir?*“ zeptal se krátce, a v té jediné otázce, tak stručné, že už stručnější nemohl položit, byla všechna naše oprávněná úzkost o osud lidí z Helldorf-Settlementu.

Musil jsem ho povzbudit:

„Myslím, že ano, Ogallalové jistě počítají pro zajatce s mučednickým kulem – nic s nimi zatím nepodniknou; chtějí je umučit mezi svými, ve svých vesnicích.“

„A vy víte, kde mají Ogallalové sídliště?“ vyptával se.

„Vesnice Ogallalů jsou na řece Yellowstonu,“ odpověděl za mne Vinnetou. „Ale my je dopadneme dřív! Můj bratr ať je klidný.“

Bylo to divné. Vinnetou nabádal Štěpána Moodyho ke klidu, a přece – nemohl jsem si pomoci – právě u něho, který jindy vynikal

tak vzácnou vyrovnaností, se zřetelně projevoval nějaký divný neklid, nejistota, roztěkanost, nedočkavost, rozechvěnost. Vedl nás stále naprosto jistě a bezpečně, a přitom jsem se nemohl a nemohl zbavit pocitu, že je to trochu jiný Vinnetou, než jakého léta znám.

Příštího dne nám Ogallalové připravili překvapení. Stopa, dosud jasná a jednotná, se rozdělila; část otisků v půdě ukazovala, že jezdci se rozjeli na západ, druhá polovina mířila na sever. Rozdělili jsme si s Vinnetouem úkoly a dohodli se, že každý z nás prozkoumá jednu z těch odboček, zatímco ostatní si na chvíli odpočinou. Asi po čtvrt hodině jsme se vrátili, oba téměř současně. Severní stopa, kterou jsem zkoumal, nám prozradila všechno, co jsme se potřebovali dovědět. Zvířata šla sice za sebou, ale podle hloubky otisků se dalo bezpečně předpokládat, že severním směrem jelo asi tak dvacet koní. Objevil jsem však ještě něco důležitějšího: několik malých, tmavých, okrouhlých skvrnek v písku vedle dosti znatelné hluboké rýhy, prozrazující, že tudy někdo vlekl jakési břemeno. Bezpochyby právě tímhle směrem vlekli Ogallalové zajatce. Ukázal jsem to místo našim lidem, především Vinnetouovi a Sharp-eyeovi. Štěpánovi nebylo nápadné nic, ale Vinnetou řekl:

„Můj bratr Šarlí usuzoval správně. Zajatci jeli tudy. Tyto skvrny jsou kapky jejich krve. Uvidíme, jestli ogallalští vlci po sobě zanechali ještě další stopy.“

Jeli jsme po stopě asi deset minut, až jsme se dostali na skalnatou plošinku, kde se ovšem na tvrdé půdě všechny otisky ztrácely. Apačský náčelník sklouzl z koně a dlouho pozorně ohledával okolí. Nakonec přece jen radostně vykřikl a ukázal nám mezi prsty svůj úlovek. Byl to uzlík silného, nažloutlého vlákna.

„Co tomu říkáte, Štěpáne?“ ozval jsem se.

„Tenhle kus vlákna? Hm! Vypadá, jako by se vytrhl z pokrývky...“

„Správně! Výborně! Vidíte, jaké má ostré konce? Tady totiž ty pokrývky rozřezali – udělali z nich koním bačkory, aby nenechávali stopy. Teď teprve se ukáže, jak se vyznáme ve čtení!“

Prohledávali jsme okolí píd' po pídi. Vinnetouovy oči se nakonec ukázaly nejbystřejší. Třicet čtyřicet kroků od nás objevil v trávě špatně smazaný otisk indiánského mokasínu. Byla to stopa malá, nepatrná, ale to nejpotřebnější nám prozradila: totiž kterým směrem se výprava ubírala dál.

Ted' se šlo kupředu ovšem mnohem, mnohem pomaleji. Naštěstí pronásledovaní také zvolnili. Objevili jsme asi po půlhodince několik dalších stop, které to potvrdily úplně spolehlivě. Dokonce jsme zjistili, že jezdci sňali koním z kopyt ten ochranný převaz z rozstříhaných pokrývek – asi byli přesvědčeni, že už jsou v bezpečí. Susedli a dál vedli koně pěšky.

Lámal jsem si hlavu, co to má znamenat, ale dával jsem se vést Vinnetouem, který sledoval stopu dychtivě jak ohař. Možná že už věděl, na čem je, nám však neprozradil zatím ani slovo. Až najednou přitáhl koni uzdu a udiveně sebou trhl. Roztáhl doširoka prsty a ukázal na kopec zdvímající se majestátně před námi:

„Uff! Tam je rokлина hory, které říkají bledé tváře Hancock!“

Zdálo se, že je velmi znepokojen.

„Nevím o ní nic,“ řekl jsem.

„Vinnetou o ní ví. V jejích roklinách obětují Siouxové zajatce Velkému duchu. Vinnetou ted' pochopil, proč se Ogallalové rozdělili. Větší oddíl vede zajatce do rokliny; ostatní shromáždí bojovníky kmene a všechny sem přivedou.“

Začínalo mi už také svítat.

„Jak daleko máme odtud k hoře Hancock?“

„Moji bratři tam dorazí dnes večer.“

„Dnes večer?“ Divže jsem nevytřeštil oči. „Myslel jsem, že hora Hancock je až někde u Hadí řeky.“

„Jsou toho jména dvě,“ odpověděl stručně Apač.

„A ta, kde je rokлина, o které Vinnetou mluvil?“

„Vinnetou ji dobře zná. Byl tu s otcem ogallalského náčelníka Ko-itse, Ohnivých úst; uzavřel tu s ním úmluvu, ale Ogallalové na ni nedbali a mnohokrát ji porušili. Ted' si moji bratři nemusí už všimnout stop – ať se svěří náčelníkovi Apačů.“

Svěřili jsme se rádi a s důvěrou. Když jsem už nemuseli dávat pozor na stopy, hnali jsme zase koně v plném trysku. Pádili jsme údolím a roklinami, avšak stále výš a výš do hor, až k travnaté širé rovině, které indiáni z kmene Tehuas říkají *I-akom-akono*, Prérie krve. O té jsem už slyšel, dokonce několikrát, a vždycky věci zlé a kruté. Dakotské kmeny sem často zavlékaly zajatce, pouštěly je a pořádaly na ně potom hony. Umřely tu tisíce nevinných obětí – jedny zasáhl smrtící tomahavk, jiné kulka z pušky, třetí dodýchali u kůlu smrti ranou nožem do srdce. Krom dakotských indiánů se sem neodvažoval nikdo – ani rudoch, ani běloch – a my jsme se teď do té nebezpečné končiny hnali, jako bychom si vyrazili na odpolední výlet za město. Znepokojovalo mě to – ale byl s námi Vinnetou, ten věděl, co dělá, co musí udělat, a my jsme mu plně důvěřovali.

Rychle jsme se blížili k místům, kde se prérie počala zvedat a přecházela v úpatí osamělé hory, toho podivného, zvláštního útvaru, v němž jako by se k sobě přihlukly tři nebo čtyři kopce a vzduly se vysoko nad ostatní krajinu. Koně už začínali být velice unavení a nebylo ani divu po té rychlé a vyčerpávající jízdě. Ale i my jsme už byli zemdleni. A tak ten hájek, který jsme objevili na úpatí, jsme všichni uvítali s úlevou. Zamířili jsme k němu, seskočili u prvních stromů z koní a zůstali mlčky stát před masívem kopce, který se nám teprve teď, zblízka, ukazoval v celé své mohutnosti. Vinnetou přerušil tíživé ticho.

„Hora Hancock,“ řekl, ale i jeho hlas zněl stísněně.

„A ta roklina?“ zeptal jsem se.

„Je na druhé straně svahu. Za hodinu ji můj bratr uvidí. Ať mě následuje – avšak zbraně ať nechá zde.“

„Já – mám jít – sám?“

Přikývl:

„Jsme na místě, které patří smrti. K němu se mohou odvázat jen nejstatečnější ze statečných. Moji bratři ať na nás zatím počkají – musí si však najít dobrý úkryt mezi stromy.“

Neměl jsem čas prohlížet si ten podivuhodný horský útvar, patrně sopečného původu, podobně jako celá krajina kolem. Odhadoval

jsem, že by jej člověk přejel z jednoho konce na druhý koňmo asi tak za tři čtvrti hodiny. My jsme ovšem šli pěšky, Vinnetou mě vedl po úbočí západní straně; přesněji řečeno, nešli jsme, víceméně jsme se plížili; svah byl porostlý keří a sem tam nějakým zakrslým stromkem a Vinnetou při každém kroku pozoroval okolí tak pozorně, jako by čekal nepřítele za nejbližším kamenem nebo roštím. Vystupovali jsme po svahu hadovitě vzhůru, a třeba jsme se snažili (při vši opatrnosti) jít co možná rychle, trvalo nám hodinu, než jsme došplhali až k vrcholu. Tam se ke mně Vinnetou obrátil a položil lehce prsty na rty. Rozhrnul potom křoví, které tu bujelo v divokých, hustých, spletených trsech, pokynul mi – a když jsem se protáhl mezi větvemi, spatřil jsem něco, nad čím mi tuhla krev v těle. Na dosah ruky, snad půldruhého kroku za křovím, kde jsme se schovali, zela přímo přede mnou hluboká propast, původně nejspíš kráter vyhaslé sopky. Mohla být tak padesát metrů hluboká a dole tvořila plošinku rovnou jako dlaň, v průměru asi dvanáct metrů. A na té plošince leželo vedle sebe dvanáct lidí, spoutaných a hlídaných skupinou indiánských bojovníků. Dvanáct lidí, našich starých dobrých známých, které jsme hledali: osadníků z Helldorf-Settlementu.

Můj zrak sklouzl na stěny kráteru. Ano, pomyslí jsem si, jsou ostré, neschůdné, ale těch několik výběžků by pomohlo. Na ty by se dal upevnit provaz, po něm by se mohl člověk sesoukat dolů. Jen odvahu by k tomu musel mít! Odvahu a dobrý spolehlivý plán, jak se zbavit stráží! Protože jinak by podobný podnik byl sotva něco víc než chladně uvážená sebevražda.

Několik minut jsme pozorovali dno rokle. Pak mi Vinnetou pokynul, stáhli jsme se nazpět, za křoví, a chvíli jsme oba mlčeli. Uvažovali jsme myslím oba o těchže věcech, pak jsem položil první otázku:

„To je rokline, o které mluvil můj rudý bratr?“

„Ano.“

„Kudy se k ní přichází?“

„Dolem – od východní strany. Ale tamtudy se žádný člověk na světě neprobije dovnitř.“

Potrásl jsem hlavou.

„Tak tedy zbývá jen tahle cesta?“

Viděl jsem Vinnetouovi na očích, že souhlasí. Ani nemusel přikývnout.

„Měli bychom se o to pokusit,“ řekl jsem. „Máme lasa, provazů je také dost...“

„Vinnetou souhlasí.“

Když jsme se vrátili, klonilo se už slunce za obzor. Svolali jsme své přátele k malé poradě. Seznámili jsme je s tím, co jsme vypátrali, a požádali je o pomoc. Nejdřív ze všeho bylo třeba připravit lano. Sehnali jsme kdejaké laso, kdejaký provaz – ukázalo se, že máme těchhle věcí víc, než budem potřebovat. Pak Vinnetou vybral dvacet nejšikovnějších chlapíků, kteří měli jít s námi. Ostatním svěřil hlídání koní – až na dva, ti dostali zvláštní a odpovědný úkol: asi za tři čtvrti hodiny po našem odchodu se měli odplížit směrem k východní straně hory a založit tam několik ohňů. Bylo mi jasné, co tím Vinnetou sleduje: doufal, že tak rozptýlí pozornost strážců v roklí.

Slunce zmizelo za obzorem, západ hořel v jasných purpurových barvách, pak ta červená barva slábla, hasla a přecházela v nezřetelnou šed'. Muži se tiše připravovali, mnoho se nemluvalo, každý tušil, že přicházejí rozhodující chvíle.

Vinnetou, jak jsem s podivením zjistil, mezi námi nebyl. Řekl mužům, co bylo nutné, a potom se najednou ztratil, beze slova mně nebo komukoliv jinému. Možná že bych tomu jindy nepřikládal důležitost, ale dnes mě to znepokojilo. V jeho jindy tak jistém, otevřeném pohledu bylo cosi, co mě mátló. Proč v posledních dnech jeho oči tékaly tak nejistě z místa na místo? Proč se objevovaly na jeho čele divné vrásky? Co se to vlastně dělo v jeho mysli, že se mi s tím nesvěřil, jako se mi jindy vždycky se vším otevřeně svěřoval? Něco ho trápilo, něco ho tísnilo – a mně z toho bylo nějak těžko, snad proto, že jsem nevěděl, co ho tak sužuje. A že teď tak najednou, beze zmínky zmizel, to mě znepokojilo ještě víc.

Našel jsem ho na kraji lesa. Stál tam opřen o strom a díval se někam do daleka – snad do mraků, které šedly tam při obzoru, před chvílí ještě jasné, ozářené sluncem, teď ponuré, těžké, hrozné.

Neotočil ani hlavu, ale vytušil, že přicházím já.

„Můj bratr Šarlí udělal dobře, že vyhledal svého rudého bratra. Přejde brzo čas, kdy už s ním nebude moci mluvit.“

Řekl to šeptem, jeho rty se sotva pohybovaly a hlas byl zadržlý, jako by se těm slovům nechtělo z hrdla.

Došel jsem k němu a položil jsem mu zlehka ruku na rameno: „Do myšlenek mého bratra se vetřely stíny? Musíš je zaplašit, Vinnetou!“

Nepodíval se na mne, pomalu zvedl ruku, ukázal k západu:

„Ještě před chvílí tu bylo slunce a bylo tu jasno. Teď se však stmívá, přichází tma a bude noc. Jdi a zaplaš ji, Šarlí! Můžeš?“

„Přejde jitro, znova vyjde slunce, bude zase jasno a stíny zmizí. Musíš myslet na zítřejší den!“

Zavrtěl lehce hlavou:

„Horu Hancock zahřeje paprsky zítřejšího slunce, Vinnetou je však už neuvidí. Jeho slunce vyhasne, jako vyhaslo slunce dnešního večera, a nikdy se už nevrátí. Náčelník Apačů neuvidí, jak znova růžoví obloha nad touto zemí.“

„Kde bere můj bratr Vinnetou takové myšlenky? Znepokojuje ho blízkost boje, mne také, chápu to a znám to, ale takový boj nás čekal už tolikrát! Jsi vyčerpán, poněvadž jízda byla těžká a my jsme museli v posledních dnech překonat příliš velkou námahu! Únava se hlásí o slovo – a to potom člověka přepadají podobné myšlenky.“

Stál nehybně, díval se do prázdna, jako by ani nevnímal, co říkám. Ale slyšel to a odpověděl:

„Ne, Šarlí, to není únava. Vinnetou byl mnohokrát velmi unaven, žádná únava ho však nemohla oloupit o klid duše. Ale nyní cítí něco jiného. Nevím, jestli to můj bratr může pochopit. Bílí lidé cítí jako ochočená zvířata, která žijí u domu svého pána; avšak rudí mužové se podobají těm, jež žijí volně a divoce v savanách a na horách, a mají i jejich ostré smysly. Bílý muž nežije v přírodě, ale rudý muž je

jejím dítětem a umí jí naslouchat; nevíš, že zvíře vycítuje, kdy se blíží jeho konec, že zalézá do nejnepřístupnějšího kouta lesa, aby tam v klidu a v samotě skončilo život? Rudý muž má také takový cit: on ví, kdy se blíží konec jeho dní. Vinnetou to dnes na sobě pocítil.“

Strhl jsem ho k sobě a stiskl mu silně ramena: „A přece tě ten pocit klame! Copak nemá takový pocit před bojem každý?“

„Ne, Šarlí. To je něco jiného,“ odmítl tiše.

„Něco jiného! Měl jsi už někdy podobný pocit?“

„Ne.“

„Tak vidíš! Možná že si to všechno špatně vykládáš! Opravdu jsi příliš unaven, tvůj cit tě oklamává.“

Zavrtěl mírně hlavou:

„Hlas mého nitra mluví zřetelnou a jasnou řečí,“ zašeptal. „Vinnetou zemře. Tomahavk ani nůž ho nepřemůže, ten útok by náčelník Apačů odvrátil. Ale proti kulce z pušky se nemůže nikdo bránit. Můj bratr ať si vzpomene, co jsem mu říkal. Na Vinnetoua čekají věčná loviš – –“

Zarazil se, nedořekl to slovo, ale otočil se ke mně a přitáhl si mě blíž k sobě.

„Odejdu tam, kam odešel Klekí-petra a Inču-čuna a Nšo-či. Setkám se tam s nimi? Setkám se tam jednou se svým milým, milým Old Shatterhandem? *Tam!* Setkám se s dobrým Velkým Manitouem, který spravedlivě rozsoudí dobré a špatné skutky? Který má rád stejně bílé i rudé děti? Jak rád by byl Vinnetou někde, kde není nenávisti mezi lidmi, ani vražd, ani loupeží, kde neteče krev, kde nezabíjí jeden druhého, kde žijí rudí muži i bledé tváře pohromadě a jsou přáteli a mají se rádi...”

Přitiskl mě k sobě. Smutek mu ležel na očích jako černý, zlý motýl.

„Vinnetou přecenil své síly,“ zašeptal jsem znova naléhavě. „Je nejsilnějším ze všech bojovníků – ale je také člověk. *Jen* člověk. Neviděl jsem nikdy, že by ho přemohla únava – dneska se to tedy stalo. Proto podlehl myšlenkám, které by jindy od sebe snadno odehnal.“

Až zmizí únava, zmizí i ty vtíravé myšlenky. – Zítra mu bude dobře. Vinnetou by si měl jít odpočinout.“

Potrásl opět hlavou:

„To můj bratr neříká vážně.“

„Ano, ano! Myslím dokonce, že bude jen správné, když si Vinnetou odpočine – i přes zítřek. Díval jsem se dobře, jak to tady na hoře Hancock vypadá – bude úplně stačit, když půjdu s našimi muži sám.“

„Bez Vinnetoua?“

Apačovy oči se ve tmě zaleskly.

„Co je na tom? Udělal jsi už dost.“

„A můj bratr Šarlí snad už neudělal dost? Ne, Vinnetou je náčelníkem Apačů, on se nesmí vyhnout boji!“

„Vyhnout se boji! Kdo by se odvážil tě podezírat!“ řekl jsem. „Nikdo nedokázal, že je statečný, v tolika bojích jako Vinnetou! Ale já... já tě dnes žádám... prosím tě jménem našeho přátelství... zůstaň.“

Vinnetou sklopil víčka. Pak zvedl tvář, byla vážná až smutná. Čekal jsem napjatě – ale zavrtěl hlavou:

„Ne, Šarlí, to nejde. Nikdo nesmí říct, že apačský náčelník se bál smrti.“

„Nikdo se neodvážá ani pomyslit něco takového!“

„Jeden člověk přece!“

„Nevěřím! Kdo? Řekni mi kdo!!“

„Já. I kdyby všichni mlčeli, já sám bych se musel nazvat zbabělcem. A musel bych se červenat, Šarlí! Stále bych slyšel v uších hlas a ten by křičel, že nejsem hoden se nazývat ani obyčejným bojovníkem, protože ve chvíli, kdy můj bratr Šarlí šel bojovat s nepřáteli, jsem zalezl do roští jako třesoucí se králík, jako kojot, který se vyděsí i stínu! Ne! To Vinnetou *nemůže* udělat! Radši zemře! Desetkrát, stokrát radši zemře než to!“

Neodpovídal jsem. Vinnetou se rozhodl, a i kdybych byl mluvil hodinu, všechna slova, všechny důvody, všechno přesvědčování by bylo zbytečné. Nic jím nemohlo pohnout.

Znovu se dotkl mé ruky. Jeho hlas zněl teď vyrovnaněji, zněžněl:

„Vím, že ve chvíli, kdy očekávají smrt, zanechávají bledé tváře poselství těm, kdo tu zůstanou. I můj bratr Šarlí kdysi napsal, co se má stát, kdyby zemřel. Bledé tváře tomu říkají, že pořídí testament nebo že udělají poslední vůli. Také Vinnetou by rád svěřil svému bratru svůj odkaz. Udělá můj bratr, co Vinnetou ustanoví v poslední vůli?“

„Ovšemže udělám, ale říkám znovu, můj bratr zbytečně myslí na ty věci. Prožije ještě mnoho let na zemi, mnohokrát pozdraví slunce při jeho východu...“

„Udělá můj bratr, co mu svěřím, i když to bude pro něho znamenat mnoho nebezpečí a mnoho bojů?“

„Jak se můžeš ptát? Pošli mě na smrt – a půjdu!“

„Ano, Vinnetou to ví, Šarlí. Jen ty můžeš udělat, oč chci požádat. Ty jediný to dokážeš. Šarlí, pamatuješ, kdysi dávno jsme spolu mluvili... o tom, co znamená bohatství pro člověka? Ty jsi tehdy odpověděl Vinnetouovi a tvá odpověď byla dobrá... Odmítl jsi zlato. Ale přesto... zdálo se mi, že by mohlo mít pro tebe nějakou cenu... Mýlím se?“

„Je těžké odpovědět jednou větou,“ řekl jsem. „Říkám ti znova: zlato, peníze, bohatství, to pro mne není a nikdy ani nemůže být cílem a smyslem života. Ale jestli ses ptal na to, může-li zlato posloužit i dobré věci – pak ti odpovím, že ano, že může...“

„Vinnetou tuší, co řekneš. Náčelník Apačů zná mnoho míst, kde bys našel zlaté žíly a valouny nuggetů a zlatý prach v takovém množství, že by se z tebe stal nesmírně bohatý člověk. Bohatý člověk – ale stal by se z tebe i šťastný člověk?“ Odmlčel se na chvíli. „Ne, tebe Manitou nestvořil proto, abys hromadil peníze a zlato a staral se o ně, aby ses třásl na židli a počítal, co ti patří. Ty jsi muž, lovec, bojovník. Zůstaň jím, Šarlí! I já bych chtěl, abys jím zůstal. Nebudeš se zlobit, když ti neprozradím žádné z míst, která by z tebe udělala bohatého člověka?“

„Ne, Vinnetou,“ odpověděl jsem a cítil jsem, jak se mi stahuje hrdlo, jak najednou stěží mohu promluvit.

„Ale uvidíš zlato, dokonce mnoho zlata,“ pokračoval. „Jenže nebude určeno tobě, Šarlí... Tuším, že bys chtěl vědět víc: ale dnes Vinnetou svému bratru víc neřekne. Až náčelník Apačů zemře, pak ať zajede jeho bratr ke hrobu Vinnetouova otce. Tam, na západním svahu, přímo u paty mohyly ať začne kopat. Najde Vinnetouův odkaz. V něm Vinnetou sepsal všechna svá přání. Přečteš si je a vyplníš je?“

Cítil jsem, že mi stouply slzy do očí. Sotva jsem ze sebe dostal další slova.

„Přísahám... Vinnetou, přísahám, že vyplním všechno a nezaštavím se před žádným nebezpečím!“

„Děkuji ti, Šarlí,“ vydechl. Zdálo se mi, že se mu ulehčilo. „Teď už je mi líp. Přišel čas útoku, Šarlí. Vinnetou ten boj nepřezijí. Jeho srdce cítí víc, než kolik dovede náčelník Apačů vypovědět. Šarlí, ať ti Manitou odplatí! Tolik jsi pro mne znamenal, můj bratře... Ne, neplačme, jsme muži. Poslyš, co si ještě přeji: pohřbi mě v horách Gros Ventre na břehu Metsur Creeku, na mém koni, se všemi zbraněmi, i s touhle stříbrně pobitou puškou – ledaže by sis ji chtěl sám nechat. Pak se vrať zase mezi lidi... a pamatuj... žádný tě nebude nikdy mít rád tak, jako já, tvůj přítel Vinnetou... tvůj bratr Vinnetou...“

Položil mi ruce na ramena, dýchal těžce, jako by se při každém slovu přemáhal, aby se nerozvzlykal. On, indián, on, Vinnetou! Vzal jsem ho za obě ruce, stiskl jsem je pevně a prudce jsem zavrtěl hlavou:

„Ach ne, ne, Vinnetou, to se nám všechno jenom zdá, mně i tobě, to všechno přejde, musí přejít. Zůstaneš tady u mne, ty nesmíš pryč, zůstaň...“

Vyprostil se mi, usmál se na mne mírně, jako by se za to omlouval, a řekl velice tiše:

„Vinnetou musí odejít.“

Pokynul mi, obrátil se a vracel se pomalu k našemu ležení.

Šel jsem za ním jako ve snách. Můj mozek horečně pracoval, znovu a znovu hledal, čím by se dal odvrátit od nadcházejícího boje.

Nevěřil jsem nikdy na předtuchy, ani v nejmenším ne, a přece jsem si teď zoufale přál, aby se Vinnetou nadcházejícího boje s Ogallaly nezúčastnil, aby zůstal stranou nebezpečí, které číhalo na něho, na mne, na nás všechny. Ale čím zoufaleji jsem o tom přemýšlel, tím víc jsem si uvědomoval, že není síly, která by od toho mohla Vinnetoua odvrátit...

Co bych za to dal, kdyby se mi to tenkrát podařilo! Co bych za to dal ještě dnes! Jak jsem byl nebývale rozrušen, když jsem uslyšel Vinnetouův hlas vydávající tiše rozkaz. Jak jsem se vnitřně všecek rozechvěl, když jsem se zvedl, abych uposlechl jeho výzvy:

„Moji bratři ať následují Old Shatterhanda a Vinnetoua! Je tma a přišel náš čas. Vydáme se na cestu!“

Muži se zvedali jeden po druhém, mizeli ve tmě a stoupali cestou, kterou mě Vinnetou vedl při prvním výstupu na vrchol. Šlapali jsme teď v naprosté tmě, šlo se obtížně, tápali jsme při každém kroku a přitom jsme se úzkostlivě vyhýbali každému podezřelému výstupku nebo houštině, abychom náhodou nezpůsobili hluk. Šplhali jsme po úbočí dlouho, trvalo nám přes hodinu, než jsme se tiše položili za křoviny vroubící okraj kráteru.

Tam dole hořel oheň.

Vysoko šlehaající plameny ozařovaly celé prostranství, viděli jsme do tváří zajatců i jejich strážců. Nemluvalo se tam a mně to v tom tichu připadalo, jako bychom hleděli do hrobky s otevřeným příklopem.

Vinnetou ukázal na jeden z mohutných balvanů při samém kraji kráterní stěny. Přehodili jsme přes něj lano, spustili je nad zející hlubinu a potom se přitiskli k zemi s tvářemi obrácenými k východu. Teď, teď už se někde musí objevit! A vskutku! Najednou zaplály ohně, dva – tři – čtyři – pět plamínek vyskočilo. Naši přátelé splnili svůj úkol takřka na vteřinu. Dole v kotlině zavládl rozruch. Mezi strážemi se objevil ogallalský bojovník, dohadoval se s nimi chvíli, pak se všichni sebrali a odkvapili ke skalní rozsedlině u východu z kráteru. Rozeznával jsem jejich postavy, přitisknuté ke stěně

a zahleděné pátravě do tmy. Věděli jsme, že v té chvíli jsou zaujati jedním: co mají ty ohně znamenat?

Přicházel náš čas. Sáhl jsem po provazu, ale Vinnetou byl pohotovější.

„Náčelník Apačů půjde první. Můj bratr ať mě následuje,“ zašeptal.

Naklonil jsem se přes balvan, Vinnetou mizel ve tmě. Zahlédl jsem, jak se zastavil u výstupku asi uprostřed srázu. Čekal jsem asi minutu – potom jsem se chopil lana a spouštěl se opatrně do hloubky za ním. Štěpán Moody mně očima naznačil, že půjde hned za mnou; potom, jak jsme se domluvili, měli v pravidelném časovém odstupu sešplhávat další. Šlo to zatím všechno rychle, rychleji, než jsem čekal. Povzbudilo mě to.

Najednou se ozval tichý šramot – někde jsme nejspíš zavadili o kousek skály. Oddrolil se a s tichým klapotem se řítit dolů. A potom se najednou ozval tlumený dětský výkřik. V mžiku jsem si uvědomil, co se asi stalo. Úlomek oddrolené skály se přikutálel až dolů k zajatcům a zasáhl některé z dětí. Vylekalo se, vykřiklo, a tím – – –

„Vinnetou, kupředu – nebo jsme ztraceni!“ vykřikl jsem. Tam vpředu u rozsedliny se jeden z indiánů už otočil a jeho tvář, osvětlená ohněm, se podezíravě zadívala nahoru ke srázu. Vzápětí – ještě než jsem se ozval já – vyrazil ze sebe zuřivý bojový výkřik.

Naši nahoře si okamžitě uvědomili, co se děje. Spouštěli se teď po laně, jak nejrychleji mohli. Vteřiny rozhodovaly. Za půl minuty jsme stáli na dně rokliny. Obrátil jsem se, chtěl jsem ostatním zamávat, povzbudit je, aby si pospíšili. Otočil jsem se potom opět a najednou jsem viděl vyšlehnout přímo u rozsedliny, kde se tiskli ke stěně Ogallalové, plamen. Třesky dva výstřely, krátce za sebou. Ve mně se zastavila na chvíli krev. Neboť Vinnetou stojící vedle mne, se zapotácel, zvedl ruku k prsům a s tichým výkřikem klesl k zemi.

Vrhl jsem se k němu, chytil ho do náruče:

„Vinnetou – ty jsi – jsi zraněn?“

Zvedl ke mně oči a zašeptal, tak slabě, že jsem ho sotva zaslechl:

„Ano, Vinnetou zemře... Šarlí...“

V tom okamžiku se k nám přihnul Sharp-eye.

„Co je?“ křičel celý bledý.

„Vinnetoua zasáhli!“ zařval jsem. „Na ně!“

Pět indiánů se odlepilo od skalní stěny a rozběhlo se proti nám. Vyrázil jsem jim vstříc jako smyslů zbavený – ani jsem nevzal do ruky pušku, vrhl jsem se na ně jen tak, holými pěstmi. Prvního z nich jsem poznal okamžitě,

„Ko-itse! Ohnivá ústa! Ničemo!“ vykřikl jsem, zalykaje se vztekem a zármutkem zároveň, a jediným mocným úderem na spánek jsem ho složil k zemi. Druhý Sioux chtěl svému náčelníkovi přispět na pomoc, hnal se proti mně s napřaženým tomahavkem. Najednou si asi uvědomil, co se vlastně děje, poněvadž se na zlomek vteřiny zarazil a já jsem uslyšel, jak rozčileně povykuje:

„*Ká-ut-skamasti* – Drtící ruka!“

„Ano, ty darebáku, Old Shatterhand! Teď tebe!“

Uslyšel jsem jen, jak lebka toho muže zapraskala pod úderem mé pěsti. Rozhodil bezvládně ruce, zvrátil hlavu a zhroutil se jak pírkó.

„*Ká-ut-skamasti!*“

Teď už to křičeli i ostatní. Srazil jsem třetího, byl už na útěku, další dva bojovali se Sharp-eyem. Než jsem mu mohl přispět na pomoc, zatřaskaly jeho revolvery a oba muži padli s tichým zaúpěním k zemi. Kolem dokola se už rojili i ostatní naši přátelé. Rozběhli se k zajatým, přerezávali jim pouta a dávali jim zbraně – boj ještě nebyl skončen, vlastně teprve začínal. Ale ne pro mne, ne už pro mne. Já jsem už klečel u Vinnetoua, rozřezáváje loveckým nožem saltillskou pokrývku, kterou si přehodil přes sebe, když jsme se spouštěli dolů. Cítil jsem pod svými prsty, jak je provlhlá. Byla to jeho krev, Vinnetouova krev, krev mé krve.

„*Ntságe tche* – tady v prsou,“ zašeptal a s námahou zvedl pravici a pohnul jí směrem k levé straně hrudi.

Rána krvácela, byly zasaženy plíce, kulka asi pronikla hodně hluboko. Sevřelo se mi hrdlo a na prsa mi sedla divná bolest – jako bych měl tu kulku sám v hrudi.

„Neztrácej... naději,“ šeptal jsem třesoucím se hlasem.

„Můj bratr... ať mě zvedne... do klína, Vinnetou by... si přál vidět... boj...“

„Ano... ano... Vinnetou,“ šeptal jsem jako ve snu, jako v horečce, podepřel jsem ho, objímaje ho rukama, aby viděl, co se děje.

Naši se bili u skalní rozsedliny, Ogallalové se snažili proniknout dovnitř, až k nepřítelství rozběsnění nad tím, že by měli najednou tak nečekaně ztratit svou kořist. Ale proti jejich zuřivosti stála naše zuřivost, padali jeden po druhém. Lidé z Helldorf-Settlementu se mstili za zákeřný převrat, naši přátelé z Echa si vyrovnávali účty za železniční loupeže a převraty a všichni se bili za Vinnetou. Bojovalo se na život a na smrt – tentokrát bez milosrdenství.

Vinnetou držel hlavu vzhůru, ale velice ho to namáhalo, bledl, slábl mi takřka před očima. Vysilovalo ho patrně vnitřní krvácení. Chvillemi přivíral oči, kolem úst se mu táhla hluboká, bolestná vráska.

Přicházel Štěpán Moody a držel si hlavu v dlaních.

„Všichni to zaplatili životem!“ mumlal.

„Vinnetou to zaplatí životem!“ řekl jsem hořce. „A co jsou ti všichni? Všichni dohromady se Vinnetouovi nemohou rovnat ani z desetiny!“

Apačský náčelník mi spočíval nehybně v náručí. Vzal jsem ho za ruku, i ta byla nehybná, bez vlády. Železniční dělníci i lidé z Helldorf-Settlementu nás obstoupili v kruhu. V jejich tvářích bylo dojetí, ono němé dojetí, které nezná slov a není už ani schopno hlasitého nářku.

Vinnetou znovu pootevřel víčka.

„Chce mi... můj bratr... něco říci?“ zašeptal jsem přemáhaje slzy.

Sklonil hlavu, jeho rty se začaly hýbat. Mluvil tiše, ale zřetelně a souvisle, souvisleji než já:

„Můj bratr Šarlí ať zavede tyto muže do hor Gros Ventre. Na břehu řeky Metsur jsou kameny, které hledají. Zaslouží si je, jsou dobří.“

„Ano... Vinnetou... chceš ještě něco... Vinnetou? Bolí tě něco, Vinnetou?“

Zavrtěl mírně, odevzdaně hlavou.

„Přál bych si, aby můj bratr na mne nikdy nezapomněl... Mohou mi muži z Helldorf-Settlementu vyplnit přání...? Vinnetou by chtěl slyšet píseň...”

Zvedl jsem hlavu, chtěl jsem starému Hillmannovi opakovat Vinnetouovo přání, ale oni je sami slyšeli, anebo je prostě vytušili. Jeden po druhém vystupovali nahoru na převis v úbočí rokliny a Vinnetou je sledoval tichýma, horečně se lesknoucíma očima.

Ucítil jsem, že znovu silně stiskl mou ruku. To když se podél stěn nesl nad roklí zpěv toho malého, prostého chóru.

*Zdrávas Maria,
milosti plná,
Pán s tebou;
požehnaná ty mezi ženami
a požehnaný plod života tvého,
Ježíš.*

*Svatá Maria,
Matko Boží,
pros za nás hříšné,
nyní i v hodinu smrti naší.
Amen.*

Zpěv dozněl, Vinnetouovy rty se pohnuly – chtěl asi ještě promluvit, ale nedostávalo se mu už sil. Se slzami v očích jsem se sklonil k jeho rtům. Jeho dech slábl, jeho slova zněla z dálky, z nesmírné dálky.

„Šarlí...,” šeptal. „Manitou... je dobrý... jsme bratři... já věřím... v lásku... všech lidí... já věřím...”

Jeho tělo se křečovitě vzepjalo, z úst mu vytryskl proud tmavé krve. Ještě jednou mi silně stiskl ruku, pak zvrátil hlavu, zasténal, potom vzepětí těla naráz povolilo – pustil mě a sesunul se k zemi.

15. Znova na Nugget tsilu

Vinnetou mrtev!

Snad tahle dvě slova postačí, aby si každý představil, v jakém duševním stavu jsem prožil následující dny a týdny. Nejdřív mě čekala cesta údolím řeky Metsur, ke Gros Ventru, kde jsme Vinnetoua pohřbili přesně podle jeho přání, na Ilčim, se stříbrně pobitou puškou v ruce; potom jsme doprovodili Hillmanna a jeho lidi do Settlementu; ale pak jsem zůstal sám, jen se svými myšlenkami, se svou krutou bolestí. Ne, myslím, že jsem tu dobu nebyl vlastně při smyslech: připadal jsem si jako člověk, který dostal ránu palicí do hlavy, s kterým se točí svět, který vidí všechno jako v mlze a neví, jestli to, co vidí, se mu jen zdá, nebo jestli to také existuje ve skutečnosti. Neměl jsem vůli a chuť k ničemu. Celé dny jsem posedával se založenýma rukama, bez jediné myšlenky, bez jakéhokoli cíle, s pocitem zbytečnosti, opuštěnosti, marnosti.

Celý měsíc jsem se potácel v tomhle žalostném stavu. Pak jsem se vrhl na naléhání přátel z Helldorf-Settlementu do práce, do té nejobyčejnější roboty na stavbě nových domků. Tesařil jsem, zedničil, svážel poražené lesní kmeny, kopal základy, hloubil studnu – a večer pak uléhal unaven a vyčerpán. Pomalu jsem si zase začínal všimnat lidí kolem sebe, sem tam jsem s někým promluvil pár slov, zeptal se na tu či onu věc, vyslechl to či ono vyprávění. Teprve teď jsem si začal poznenáhlu uvědomovat, že musím na Nugget tsil, že se musím vypravit pro Vinnetouovu závěť a že musím také zajet k Apačům, abych jim vypravoval o posledních chvílích jejich náčelníka. Jistě, oni se už o tom asi dozvěděli. Zvěsti o takové události, jakou je smrt slavného náčelníka, letí prérií od úst k ústům, jako by je přenášeli od kmene ke kmeni ptáci. Ale já jsem s Vinnetouem prožil poslední okamžiky jeho života, bylo tedy přímo mou povinností, abych o nich podal zprávu všem starším náčelníkům na Riu Pecos. Tak jsem se jednoho dne rozloučil s Hillmannem a Štěpánem Moo-

dym, který mě po celý měsíc starostlivě opatroval a poctivě se snažil utěšit – a vydal jsem se na pouť k Nugget tsilu.

Byla to dost nebezpečná cesta: vedla územím Komančů a Kiowů, a těm jsem se ovšem nesměl ani ukázat. Nevím, jestli jsem měl štěstí, snad. Ale dostal jsem se až do poříčí řeky Canadian, aniž jsem se setkal s jediným z nich. Tam, u Canadianu, jsem narazil na stopu tří jezdců. Zprvu jsem váhal, mám-li po ní jet – indiánům jsem nechtěl přijít na oči v žádném případě a s bělochy jsem si teprv nemínil začínat. Ale vyhnout se stopě znamenalo jet velikou oklikou, a to se mi vůbec nehodilo do rozpočtu. Když jsem se už jednou rozhodl, chtěl jsem být na Nugget tsilu co nejdřív a nemínil jsem se dát zdržovat tím, že náhodou několik jezdců mělo zřejmě úplně stejnou cestu.

Na jednom místě mi prozradily otisky v půdě, že člověk, který tu sestoupil (asi chtěl utáhnout uvolněný řemen), nosí vysoké boty. To prozrazovalo, že mám před sebou bělocha, a poněvadž se dalo s těžší předpokládat, že by si v této krajině běloch vybral do společnosti indiány, byl jsem přesvědčen, že mám před sebou lovce nebo *trappery*.

Asi po dvou hodinách jízdy jsem je uviděl na vlastní oči. Bylo to kvečeru, přijel jsem k řece a i oni se zřejmě rozhodli, že tady u řeky budou nocovat. Odsedlávali a chystali se při porostu na břehu rozbitý tábor. Zastavil jsem opodál, z dálky je pozdravil, seskočil z koně a věnoval se svým záležitostem; to jest, začal jsem si hledat místo, kde bych si mohl odpočinout, najíst a strávit noc. Mohl jsem k nim zajít, a jindy bych to byl asi udělal, sám bych se byl o ty lidi zajímal, byl jsem však pořád ještě raději sám; a zvláště teď, když jsem se blížil k Nugget tsilu, jsem v nejmenším nestál o žádná nová přátelství.

Těm třem to však nedalo, snad jim vrtalo hlavou, proč se jich straním, to není v prérii běžná věc, a tak se těch několik málo metrů vypravili za mnou na návštěvu. Teprve teď jsem si všiml, že jsou dobře, moc dobře vyzbrojeni a že mají výtečné koně.

„Hallo, člověče,“ začal jeden z nich, „vy byste jednoho vylekal!“

„To snad ne! Já? To vypadám tak hrůzyplně? Nebo jste nikdy neviděli živého lovce?“

„*Pshaw!*“ Muž mávl pohrdavě rukou. „Lovců jsme už viděli ažaž. Ale Západ je nebezpečná končina, a když se před vámi objeví cizinec, člověk aby hned držel ruku na noži. A vy se tu děláte tak pro sebe... Mužem se zeptat, odkud jedete?“

„Od Beaver Creeku.“

„A máte namířeno?“

„Na Rio Pecos.“

„To máte lán světa. My jedem jen k Mugwort Hills.“

„K Mugwort Hills?“ Zbystřil jsem sluch. Jedou na Mugwort Hills, jinými slovy k té skupině pohoří, které Vinnetou a jeho otec Inču-čuna říkali Nugget tsil. Za čímpak tam asi ti muži jedou? Hodil jsem jako návnadu otázku:

„Mugwort Hills? Copak to je za zapadlý kout?“

„Náhodou to je docela slušná krajinka! Milovník přírody si tam užije. Nádhera! A nejen milovník přírody, to si pište!“

„A kdopak ještě tedy?“ zasmál jsem se.

„Hm... kdo... To už se neříká,“ muž se zarazil a mávl rukou. Jeden z jeho společníků byl nespokojen, významně pokašlával a pomrkvával.

„Moc mluvíš,“ zamumlal a šlehl přitom po mně divným, odměřeným pohledem.

„Ale jdi,“ mínil první. „Říká se, co na srdci, to na jazyku,“ zachechtal se. „A tohle je bez nebezpečí. A vůbec, milý *sir*, ještě jste nám neprozradil, s kým vlastně máme tu čest?“

Zarazilo mě, co jsem slyšel. Ty narážky, že na Mugwort Hills si užije i někdo jiný než milovník přírody! Rozhodl jsem se ke krajní opatrnosti.

„To víte, prezident Států nejsem. Ale jak říkám – poctivý lovec. Tak se potloukám a chytám do pastí zvířátka, například nejraději bobry. Jestli proti tomu nic nemáte...“

„Co bysme proti tomu měli?“ zahučel ten muž. „A jakže se jmenujete?“

„Jones.“

Zasmál se tomu:

„No to je zvláštní jméno, moc zvláštní! Mám strach, abychom si ho zapamatovali. Kde máte pasti?“

„To je to,“ povzdechl jsem si nešťastně. „Sebrali mi je Komančové. A úlovek jakbysmet.“

„Smůla,“ řekl; na hluboký soucit to však nevypadalo.

„A to jsem byl rád, že jsem nepřišel o život.“

„To věřím! Ti rudí indiánští chlapi by nejraději sedřeli z každého bělocha kůži. Člověk si musí dát pozor.“

Potrásl jsem hlavou:

„Máte pravdu, všichni jsou z jednoho těsta. Komančové, Kiowové... a vy se tu nebojíte, tady na území Kiowů?“

„My to u nich máme náhodou dobré,“ zasmál se muž. „Máme u nich, jak se říká, očko. Mr Santer je přítelem jejich náčelníka – jistého Tanguy, jestli jste o něm náhodou už neslyšel.“

Santer!

To jméno mnou přímo zalomcovalo. Měl jsem co dělat, abych nevyskočil, nechtyl chlapíka za ramena, nezatřásl jím, nedal se do křiku: Kde je, kde ho najdu, hned za ním musím, zaveďte mě k němu, okamžitě za ním jedu.

Nadechl jsem se zhluboka, přivřel na několik vteřin oči. Musel, musel jsem se ovládnout. Přinutil jsem se pokrčit lhostejně rameny a položit jakoby nedůvěřivou otázku:

„Prosím vás! To ten Mr Santer je tak zapsán u toho indiánského hlavouna?“

„To bych řekl!“ uchechtl se muž. „Ale člověče, povídám – nechcete si přeložit tábor blíž k nám? Máte být o samotě...“.

„Hm! Copak o to – ale sám jste říkal, že tady v těch končinách si musí člověk dávat na lidi pozor.“

„No, no, no: my vypadáme jako lumpi?“

„Vůbec ne,“ řekl jsem. „Ale zatím jste se mě vyptávali na spoustu věcí, vytahujete ze mne všechno od a do zet, a sami jste o sobě neřekli ani ř. Ani nevím, jak se jmenujete.“

„To se můžete dozvědět třeba hned. Všichni, jak nás tu vidíte, jsme poctiví *westmani* – živíme se, jak se dá, tím, co poskytne prairie,

však to znáte. Já jsem nějaký Payne, tady vedle mne stojí Mr Clay a ten třetí *gentleman* je Mr Summer. Spokojen?"

„Yes.“

„Tak pojd'te k nám a udělejte si pohodlí – jako doma, jako doma.“

„Děkuju – upřímně řečeno, jsem rád; vždycky je lepší, když je člověk pohromadě s víc lidmi. A zvlášť když mají tak mocného ochránce... Myslím Mr Santera.“

Smál se a poplácával mě bodře po rameni:

„To bych řekl! To je člověk vždycky na pravém místě. Dlouho se neznáme, jen co to společně táhnem z Fort Lyonu, z Arkansasu, ale to vám řeknu; to je u mě chlap, jak má být. Chcete kus masa?"

„Pár soust bych si vzal.“

„Jen jezte podle chuti! Zásob máme zatím dost, s tím si nemusíte dělat starosti.“

Posadili jsme se na břeh řeky, pustili se do jídla a zapíjeli večeri z čistého přítoku, z potůčku, který se klikatil pár metrů od nás. Přemýšlel jsem o té trojici a zdálo se mi, že jsem se prve mýlil, když jsem je považoval za tulácký trojlístek. Při jídle se moc nemluvílo, ale Payne si mě nějak zkoumavě prohlížel; jako bych četl v jeho očích stále stejnou otázku: Kdopak jsi, kdo vlastně jsi?

„Tak vy jste přišel o pasti,“ začal zas po chvíli rozhovor. „A jak se teď chcete žít?"

„Zatím musím vzít zavděk lovem.“

„No, pušky máte, zdá se, dost slušné,“ mínil Payne.

„Ujde to... Staré bouchačky, ale poslouchají jaksepatří,“ smál jsem se. „Tohle je kulovnička, ta menší je na broky.“

„Vy jste patron!“ ušklíbl se ten, který se jmenoval Clay. „Táhnout se s dvěma práskačkami, když si můžu opatřit jednu pořádnou dvouhlavňovku..."

„Všechno dělá zvyk,“ zabručel jsem.

„A to chcete na Riu Pecos lovit?“ vyzvídal Payne. „Nevím, nevím, jak to s vámi dopadne. Apači nemají rádi cizí lidi ve svém revíru. Jestli jste už přišel o pasti a o kůže, mohl byste tam mezi nimi přijít i o vlastní kůže!"

„Vážně?“ Naladil jsem ustaraný obličej. „Je to s nimi tak zlé?“

„Jestli tam jedete jen kvůli lovu a jestli vám můžu radit – rozmyslete si to, dokud je čas! Podívejte, lovit se dá i jinde. Můžete jet třeba s námi.“

„S vámi?“ Udiveněji jsem to už opravdu nemohl říct. „Na Mugwort Hills?“

„Jistě!“

„A co bych tam měl dělat?“

„Co byste tam měl dělat.“ Payne krčil rameny a dorozumíval se pohledem s oběma druhy. „Mám to říct, Clayi, Summere?“

Moc jisti si ti dva nebyli.

Vyjádril se jen Clay:

„Dělej, jak rozumíš. Mr Santer zakázal, aby se o tom mluvilo, ale říkal taky, že ještě rád přibere nějakého člověka... Čert se v tom vyzej!“

„Well,“ rozhodí se Payne, „a my mu toho člověka přivedeme! Jste jinak volný, Mr Jonesi?“

„Ano, jsem.“

„A čas máte?“

„Ažaz!“

„A což chuť přiživit se při věci, která vynese spoustu peněz?“

„Copak o to, peníze jsou dobrá věc pro každého. A zvlášť když jich je dost. Jenže bych musel vědět, do čeho jdu.“

„To se rozumí,“ kývl Payne. „Ale to je zatím jen mezi námi!“

„No. Jak se tak na vás dívám, vypadáte jako chlap, s kterým se dá jednat. Tak tedy: jedem si na Mugwort Hills pro nuggety.“

„Pro nuggety!“ Téměř jsem vykřikl. „Tam jsou?“

„Nekřičte mi tady,“ napomenul mě Payne. „Chápu, že se při tom člověku zpění krev, ale nesmíte mi tu tak hlasitě halekat. To se rozumí, že tam jsou.“

Zatvářil jsem se nedůvěřivě:

„A odkud to víte?“

„Od Mr Santera.“

„On ví, kde jsou? Přinesl si už nějaké?“ vyzvídal jsem s úmyslnou prostomyslností, začož mě stihl Paynův nepopsatelně opovrřlivý pohled.

„Sir! To si myslíte, že by nás v tom případě zval? Snad proto, že je nemůžž unést – nebo proč?“

„Aha!“ potřásl jsem hlavou. „Tak jsou to dohady! Povídačky!“

„Ale kde! Jistota! Jenom ještě nezná úplně přesně místo.“

„Tomu nerozumím,“ bručel jsem.

„Podívejte se...“ Payne mimoděķ ztlumil hlas. „Slyšel jste někdy o nějakém Vinnetouovi?“

„Náčelník Apačů. Slyšel.“

„A jméno Old Shatterhand znáte?“

„Myslím, že ano.“

„Tak asi taky víte, že to jsou dva nerozluční přátelé. Při jedné příležitosti, když spolu táhli tihle dva a ještě Vinnetouův otec, se Mr Santer dozvěděl, že Apači si chtějí dojít na Mugwort Hills pro nuggety. No když si někdo takhle říká, že si *dojde* pro nuggety, tak jich tam asi musí být hodně.“

„To asi ano,“ zabručel jsem a měl jsem co dělat, abych nevybuchl.

„Tak vidíte,“ řekl spokojeně Payne, „Mr Santer se za těmi rudochy vydal, aby vypátral, kde vlastně se to zlato povaluje – to mu nikdo nemůžž zazlívát, poněvadž té rudé sběři stejně zlato na nic není. Jenže musel jet po stopě – s těmi *indsmeny* byla ještě Vinnetouova sestra –, a tak se kapku zdržel. Přišel zkrátka s křížkem po funuse. Už se vraceli. Tomu říkám smůla smůloucí!“

„Jaká smůla?“ řekl jsem. „Přece mohl jít dál po stopě – a byl by se dostal až k nalezišti, ne?“

„Hrome!“ Payne se na mne podíval s uznáním. „Člověče, vy máte pod čepicí – to je pravda! Vy se nám můžete hodit, jak vás slyším! Jenže tam to – bohužel – dopadlo jinak. On si myslel, že nesou nuggety, a poslal za nimi pár kuliček...“

„On je *zastřelil*?“

„Starý a děvče to odnesli – ale pak se k tomu nějak přimotal Old Shatterhand a Mr Santer musel vzít nohy na ramena. Utekl ke Kio-

wům, tam se právě seznámil s Tanguou. Jen taktak že si zachránil život!“

„A nešel se už nikdy na ta místa podívat?“

„Šel, kamaráde, šel. Ale kde nic tu nic. Potřebuje to, říkal, prohlídnout ten kousek hory metr po metru. No a na to přece zas jen potřebuje mít pár lidí. Spolehlivých. Jako jsme my tři. Nebo – vy.“

Projevil jsem pochybnost:

„Jen jestli to má nějakou naději!“

„Člověče – to by v tom musel být čert! Vždyť ti rudí chlapi tam tenkrát byli všeho všudy pár hodin. Je jasné, že to místo musí být někde hodně nablízku! No! Co tomu říkáte?“

„Hm...“ Chvilí jsem se rozmýšlel, co odpovědět. Bylo jasné, kdo ti chlapi jsou. Ne, žádná sběr, žádní krvežízniví tuláci, ale běžní *westmani*, jakých se tehdy potloukalo těmihle kraji desítky a stovky a pro které neměl indiánův život větší cenu než kožešina uloveného zvířete. Moc opatrní a zkušené zřejmě nebyli – to bylo vidět už z toho, co všechno mi tu Mr Payne vyklopil. Ale Santer! Santer byl ten hlavní, na toho jsem teď musel myslet především! A musel jsem to navléknout v každém případě tak, abych ho tentokrát chytil za pačesy – nesmí mi už vyklouznout!

„Poslyšte, Mr Payne,“ řekl jsem pomalu, „já myslím – aspoň tak jak jste mi to teď vyprávěl –, že ty nuggety nikdy nedostanem. I kdybychom je nakrásně našli!“

Payne na mne vypouklil oči:

„Jak jste to řekl? Že je nedostanem, i kdybychom je... ale to je hloupost! Vyložená! Když je najdem, tak je budem mít, to je jasné jak den.“

„Ne tak docela,“ řekl jsem. „Já bych se chtěl vsadit, že nám je dlouho nenechá.“

„Kdo?“ vyjevil se Payne.

„Santer!“ řekl jsem ostře a podíval se mu zpřímá do očí. Zarazil se, nechápavě na mne civěl, nerozuměl tomu. „Santer?“ zablekotal. „Vy jste – kde jste nechal – rozum?“

„Znáte ho *dobře*?“ vyrazil jsem zase tak ostře jak prve.

„No... říkal jsem... od Arkansasu.“

„Neznáte ho!“

„Santerovi se dá věřit. A ve Fort Lyonu ho všichni chválili.“

„Hm, hm. A kdepak je teď?“

„Včera se od nás odpoví, že zajede k Salt Forku, k Slanému poto-
ku, tam totiž jsou kiowské vesnice. Chtěl ještě mluvit s tím Tanguou.
Nesl mu nějakou zprávu.“

„Zprávu? O čem?“

„O tom, že ten apačský náčelník, ten Vinnetou, je na onom světě.“

„Vinnetou že je mrtvý?“ Musel jsem ovšem sehrát náležitě pře-
kvapeného. „To mi neříkejte!“

„Už je to tak, *sir*, docela vážně. Zastřelili ho Siouxové, Ogallalové.
Tangua z toho prý bude samou radostí u vytržení, měl totiž
s Apačem nevyřízené účty, tvrdil Mr Santer... Takže se všichni se-
jdeme až nahore na kopcích Mugwort Hills. A počkejte, až ho uvidí-
te, totiž Mr Santera... bude se vám ohromně líbit!“

„Když to říkáte,“ míní jsem, „Ale stejně budu opatrný. A vy, jest-
li vám mohu radit, vy vezte taky radši oči do hrsti.“

„Proč, proč?“ vrtěl hlavou Payne. „Není nejmenší důvod!“

„Proč?! Já vám to řeknu otevřeně, *meššúrs*. Když jsem se jednou
rozhodl, že se přidám do spolku, nestojím o to, aby mi někdo podří-
zl krček jen proto, že jsem mu pomáhal a že jsem si taky sám po-
mohl k pár nuggetům. A mně se prostě zdá, že člověk, který kvůli
těm zlatým kamínkům dovedl odbouchnout dva lidi, by dovedl
klidně poslat na onen svět i nás!“

„Mr Jonesi – vy jste – to je – –“

Payne zalapal po dechu, Summer a Clay vyvalovali oči a tvářili
se, jako by jim vrabci vyzobali zrní.

Kul jsem železo, dokud bylo žhavé:

„A já si dokonce myslím, že vás přibral už s tímhle úmyslem, dát
si pomoci, a pak...“

Naznačil jsem posunkem, co si myslím.

Payne bledl a bledl, nebyl schopen kloudné věty.

„Mr Payne, Tanguu zná přece kdekdo jako smrtelného nepřítele všech bělochů. Řekněte mi, jak to je možné, že si oblíbil právě Mr Santera, jediného ze všech bělochů – vy tvrdíte dokonce, že je jeho přítelem!“

„To... to... opravdu nevím, nemám potuchy,“ vyblekotal.

„Hm... Přinejmenším asi proto, že pro Mr Santera *taky* nemá život bělocha žádnou cenu. A krom toho je tady ta druhá věc; kvůli zlatu Santer zabil chladnokrevně dva indiány, totiž indiány a indiánku. Já bych řekl, že kvůli zlatu je ochoten oddělat i nás!“

„A já bych řekl jedno: uvidíme, Mr Jonesi,“ odpověděl Payne.

Clay se drbal za uchem a přikyvoval:

„Taky si myslím. On je to rozdíl, střílet na indiána, nebo na bělocha.“

„Když nese v pytlíku hroudu zlata?“

„Zatím se k nám Mr Santer choval jako *gentleman*,“ ozval se Summer. „Uvidíte, až se s ním setkáme: budete mít úplně jiný názor!“

„Vsadím se, že ne!“

„Prosím vás, člověče, vy jste podezíravý jak stará baba! Jestli si myslíte, že jde o krk, prosím, máte dost času, abyste tomu nebezpečí uhnul z cesty.“ Payne se rozzlobil, najednou se ho zmocnilo podezření. Krčil jsem rameny.

„Myslíte tím, že s vámi nemusím jet? Že mě nikdo nenutí?“

„Tak! Ostatně – já ani nevím, jestli to bude Mr Santerovi vhod. Chtěl jsem vám prokázat prostě laskavost.“

„Vím, vím,“ pospíšil jsem si, „Jsem vám za to vděčný.“

„Tak byste měl svou vděčnost taky dát nějak najevo. A ne abyste přičítal normálnímu správnému *westmanovi* kdovíjaké úmysly.“

Neodpověděl jsem, víc jsme o věci nemluvili. Udělal jsem si úsudek – byli to prostoduší lidé, kterým takové typy jako Santer dokážou pověsit na nos největšího bulíka; a kdybych je byl přesvědčoval ještě stokrát, víc bych s nimi nesvedl. Nebylo koneckonců ani radno, abych jim něco víc svěřoval. Připravili jsme se na noc, dohodli se na střídání stráží – a potom jsme ulehli ke spánku...

Příští den uběhl v poklidné, bezstarostné jízdě – pokud jde totiž o Paynovu trojici, protože ta žila v blahém přesvědčení, že se nic nemůže stát; i kdybychom snad nakrásně narazili na skupinu Kiowů, stačí přece říci Santerovo jméno, a všechno je v nejlepším pořádku! Já jsem samozřejmě na nic takového spoléhat nemohl – mne by asi Kiowové hned poznali, i když jsem se nepodobal v tom svém novém modrém plátěném obleku Old Shatterhandovi, jak ho kdysi znali. Před Paynem jsem samozřejmě nesměl dát najevo vůbec nic – to by vzbudilo u mých průvodců podezření a dohady.

Večer jsme se utábořili na otevřené préríi. Payne a Clay chtěli rozdělat oheň, ale nebylo z čeho, a já jsem byl jen rád. Koneckonců, nač dělat táborák: chladno nebylo, opékat nebylo co. Měli jsme jen sušené maso a to zrovna tak postačilo, abychom zahnali hlad.

„Zítřka musíme na lov,“ řekl Payne. „Jsem na vás zvědav, co trefíte s tou svou houfnicí! Ale nemějte strach, my se o vás postaráme.“

Smál se a já jsem se tvářil hrozně provinile, že jako lituju, že nejsem jistě tak dobrý střelec jako on a jeho kamarádi.

„To nic,“ poplácal mě povzbudivě. „To všechno přijde s cvikem.“

„A co budete střílet?“ řekl jsem. Hrál jsem dál rozpačitého, nezkušeného lovce. „Tady na savaně! Pokud vím, jsou tu jen antilopy, a k těm se přiblížit...“

„... je těžké,“ doplnil Payne. „Jistě, ale my si už poradíme. Jinak máte samozřejmě pravdu: jenže zapomínáte na Mugwort Hills! Ty kopce jsou zalesněné – to znamená, že tam je taky divoká zvěř!“

„To je něco jiného! Dokdy tam budeme, co myslíte?“

„Tak kolem poledne. Doufám aspoň.“

Nikdo z nich nemohl vědět líp než já, že na Nugget tsil dorazíme určitě před polednem. Pozorně jsem si všímal, kudy jedeme, a sledoval jsem nenápadně, držíme-li se správného směru. Vlastně odteďka jeli už oni se mnou, ne já s nimi.

Asi hodinu před polednem jsme před sebou uviděli vystupovat růženec lesnatého pohoří. Payne se začal dohadovat se Summerem a Clayem, přijíždíme-li opravdu k Mugwort Hills. Z toho, co jsem

zaslechl, jsem zjistil, že Santer jim popsal cestu a pohoří velmi přesně a výstižně.

„Tak tam nahore se sejdem s Mr Santerem!“ ohlásil Payne. „Vidíte, že vás vedeme dobře!“

„A dostaneme se s koňmi až nahoru? Vede tam cesta?“

„Cesta ne, to se rozumí, že ne – ale pojedeme vyschlým říčním korytem, a to stačí. Koně samozřejmě povedete za uzdu, ta byste si to představoval moc a moc pohodlně.“

„A proč se máme drápat tam nahoru?“

Payne se shovívavě smál:

„Taková otázka! To místo, co hledáme, je na vrchu.“

„Tak aspoň koně bychom mohli nechat dole,“ namítl jsem.

„Ale prosím vás!“ Mávl nad mými moudrostmi rukou. „Na vás je vidět, že jste pastičkář, a žádný *westman*. Co když tam zůstaneme tři, pět, sedm dní? Nepředstavujte si, že tam do jedem, seberem nuggety, a sbohem, Mugwort Hills! Dá to chvíli hledání... A zatím budou koně někde dole, my u nich budeme muset mít strážce, a tak dále! Vy byste tomu dal na frak!“

„Tohle musíte vědět líp vy,“ řekl jsem.

„To se rozumí. Pojede se rovnou nahoru k náčelnickým hrobům. Tam má totiž ten Apač a jeho dcera takovou mohylu.“

„A my tam budeme mít tábor?“

„Ano, tam.“

„I přes noc?“

Nemohl tušit, proč se ptám právě takhle. Že potřebuju nutně vědět, jestli se mi naskytne příležitost vykopat nepozorovaně u Inču-čunova hrobu Vinnetouův odkaz, vyzvednout to, o čem se mnou mluvil v posledních chvílích svého života. Paynova slova mě ovšem vůbec nepotěšila. O tom, že bych se mohl dostat k pátrání po odkazu ve dne, nemohlo být ani řeči; a v noci, kdyby se nakrásně i dali pohnout k tomu, abychom se utábořili jinde, by se ovšem hledalo desetkrát obtížněji. Mohl jsem se zmýlit, nemuselo se mi podařit zahladit stopy – bylo to zkrátka špatné, nevýhodné – a přece pravděpodobně jediné, co zbývalo.

„Prosím vás – a proč bychom tam nemohli zůstat i přes noc?“ Payne po mně vrhl zpytavý pohled.

„No, to víte,“ protáhl jsem. „On totiž každý na to nemá náтуру, aby spal hned vedle hrobky.“

Payne se pobaveně udeřil do stehů a rozhodil rukama:

„Tak to jsem ještě od *westmana* neslyšel! Clayi, Summere, posloucháte? Náš Mr Jones se bojí, má v kalhotách, on se bojí mrtvých! Má strach, že mu v noci skočí na hřbet! Hahahaha!“

Smál se na celé kolo a ti dva mu přizvukovali. Mysleli si, že jsem buď strašpytel, nebo stará pověřivá baba. V téhle chvíli se mi to hodilo docela dobře do rozpočtu.

Za rozhovoru jsme se přiblížili hodně blízko k horám. Příjížděli jsme ke skupině Nugget tsilu od jihu, ale obkružovali jsme ten celý horský věnec odleva, abychom se dostali k údolí vedoucímu rovnou ke středu pohoří. Poměrně brzo jsme narazili na úžlabinu, o které hovořil Payne – staré vymleté kamenité řečiště podobající se úzké rozsedlině s příkrými stěnami po boku nás mělo odvést nahoru, na sám vrcholek.

Payne byl netrpělivý. Jel v čele a neustále pobízel – hlavně mne, poněvadž já jsem se držel úmyslně vzadu. Teď sebrat všechnu pozornost, všechen vtip! Santera jsem měl vlastně na dosah ruky.

Musím říct, že Payne si nepočínal zrovna špatně. Měl asi dobrou paměť, vybavovala mu spolehlivě všechny údaje, které mu jeho oblíbený Mr Santer poskytl, a on je dovedl i dobře použít. Jeli jsme skutečně téměř nejkratší cestou k místům, která jsem tak dobře znal a která jsem během let už tolikrát navštívil – to ještě byl Vinnetou naživu...

Konečně se před námi rozestoupil les a objevilo se volné, sluncem ozářené prostranství mýtiny.

„Jsme na místě!“ Payne samým nadšením křičel jako kluk. „Tamhle vidím hroby!“

Přitáhl jsem koni uzdu, zůstal jsem stát. Ano, tady to bylo. Navršená mohyla – Inču-čunova hrobka – svítila bílými kameny vedle pyramidy s vyčnívajícím pnem stromu, pod kterým odpočívala

Nšo-či. Tady leželi ve věčném pokoji: mírná, jemná, ušlechtilá indiánka a její spravedlivý, všemi lidmi svého kmene ctěný otec; tady zemřeli díky hanebné touze po zlatě, po kusu lesklého kovu. Ten, kdo je pohřbíval, už také nežil – a vrah zůstával stále nepotrestán, na svobodě. Kdo jiný měl právo, ale víc, *povinnost* učinit spravedlnosti zadost? Věděl jsem, jak velmi Vinnetou toužil po tom, aby byl Santer za tu hnusnou vraždu potrestán. Kdyby tu tak mohl stát se mnou! Ano, kdyby – – – ale *nestál* tu vlastně přece? Nebyl jsem jeho pokrevní bratr? Neříkal tolikrát, cokoliv učiní Old Shatterhand, jako by učinil Vinnetou, a neříkal jsem mu na to, cokoliv učinil Vinnetou, jako bych udělal já sám? Vinnetou, Santer! Jeden člověk ušlechtilý, plný touhy po spravedlnosti, po přátelství mezi lidmi, druhý zločinec, bezohledný chamtivec neštítící se pro hrst zlatých kamenů lidské krve, člověk neuznávající na světě nic krom vlastního prospěchu! Ne, tentokrát mi nesmí ujít; nesmí ujít spravedlivému trestu – právě proto, že Vinnetou už je mrtev...

„Hallo! člověče, co mi civíte na tu hromadu hlíny?“ vytrhl mě Payne z myšlenek. „Nebo vám už naskakuje husí kůže? To by bylo brzo!“

Neuznal jsem ho za hodna odpovědi – v tomhle okamžiku ne. Vzal jsem koně za uzdu, poodvedl ho dál na kraj mýtiniky a pustil ho – jak jsem to obvykle dělal –, aby se popásl. Chtěl jsem ještě aspoň několik okamžiků zůstat sám, jen se svými myšlenkami. Šel jsem se projít.

Když jsem se vrátil, byla má trojice už utábořená, přímo u Inču-čunovy mohyly; jak se mi zdálo, právě v místech, kde asi bylo zakopáno a ukryto Vinnetouovo poselství.

„Kde jste lital?“ přivítal mě Payne. „Chytla vás horečka, co, koukal jste honem honem po nuggetech! Nechte toho! Hledat se bude společně – aby si snad někdo náhodou svůj nález nenechal jen pro sebe.“

To mi hnulo žlučí. Dovolit si něco takového! Na tak hrubý pytel se dala přišít jen hrubá záplata.

„Poslyšte, Mr Payne, to si tu chcete hrát na pána, kterému musím hlásit každý krůček? V tom případě vás upozorňuju, že komandovat

se nedám! To mám dávno za sebou, *sir*! A budu si chodit, kam chci a kde chci a kdy chci! A mimochodem: když jste tak zkušený *westmani*, měli byste aspoň vědět, že člověk se má vždycky trochu porozhlédnout, než se utáboří. Aby věděl, co má kolem sebe – nebo koho má kolem sebe!“

„Jo tak stopy jste hledal?“ Payna moje ostrá slova trochu zarazila. Vypadal rozpačitě. „A já myslel, že nuggety...“

„Takový pitoma nejsem.“

„Pitoma?“

„*Pitoma*! Copak můžu mít vůbec tušení, v kterých místech máme hledat? To ví Santer, nikdo jiný, ten je přesvědčen, že se tu povalují balvany zlata. Já ne!“

„Vy ne! Děláte vtipy, hloupé vtipy! Santer ví určitě, že sem indiáni šli pro zlato. Tak tu snad taky muselo být! Ne?!“

„To jistě,“ řekl jsem. „Jenže teď tady není. Teď ne.“

„Teď – – –“ Payne prudce zavrtěl hlavou, „Ale hloupost! Kdo by ho odnesl?“

„Vinnetou.“

„Vinnetou? To je nápad!“

Pokrčil jsem rameny:

„Pokud vím, byl Vinnetou nejchytřejší ze všech indiánů, co se kdy projížděli tady po těch prériích.“

„To ví každý, nejen vy.“

„Právě! Tak buďte tak laskav a namáhejte si aspoň trošku mozek. Apačovi tu někdo zastřelí kvůli zlatu otce se sestrou, ten někdo ví, že je tady v okolí ukryto zlato, uteče při pronásledování – a apačský náčelník, chytrý Vinnetou, složí ruce do klína a nechá všechno běžet. To určitě! Když si může na prstech spočítat, že se Mr Santer určitě vrátí, aby si zlato odnesl! No co byste udělal vy na jeho místě, Mr Payne?“

„*Hang it all!*“ zaklel. „Tohle tedy, to je... zatracená věc! A nesýčkejte!“

„Jestli si myslíte, že Vinnetou byl padlý na hlavu, prosím, pátrejte si dál až do skonání světa. Jenom, prosím vás, ze mne nedělejte pitomce a neobviňujte mě, že za vašimi zády hledám poklady!“

Řekl jsem to tak rezolutně, že Mr Payne byl viditelně zviklán ve své dřív neotřesitelné jistotě.

„Vy jste vážně přesvědčen, že tu nic nenajdeme?“ zareptal, rozhlížeje se po svých dvou družích.

„Strčím za to ruku do ohně.“

„Ale... ale proč jste tedy jel s námi?“

Pokrčil jsem rameny. Jak je to vlastně se mnou, to jsem mu ovšem ještě prozradit nemohl. Zbývala nějaká výmluva.

„Napadlo mě to všechno až teď,“ zahučel jsem.

„Aha!“ Payne se najednou zas cítil v sedle. „Najednou jste chytrý, a předtím nic! Tak jen žádné nafukování a žádné ohrnování nosu! Já vám přiznám, že na tom, co jste řekl, něco je. Něco! Protože by se dalo taky leccos namítat!“

„Například?“

„Například: co když si Apači byli jisti, že ta jejich skrýš je naprosto bezpečná, že na ni nikdo nepřijde? Pak mohli nechat všechno běžet! Co na to říkáte?“

Potrásl jsem hlavou.

„Ale proč bychom se o tom bavili, Mr Jonesi! Počkáme, až přijde Mr Santer, a bude nám jasno.“

„Kdy ho čekáte?“ zeptal jsem se věcně.

„Dnes ne – ale zítra určitě!“

„Moc bych se divil! Trochu to znám kolem Salt Forku, kam ten váš Santer jel. Jestli bude hodně hnát koně, přijede pozítří navečer. A co my budem dělat do té doby?“

„Lovit,“ řekl. „Potřebujeme se zásobit masem.“

„Mám jít s vámi?“

Doufal jsem v duchu, že odmítne, že mě tu nechají samotného hlídat. Bohužel to tak nedopadlo. Řekl sice, abych s nimi nechodil, že bych jen všechno zkazil, ale současně si přál, aby se mnou zůstal Summer. Snad se nechtěl pojistit, abych se přece jen nedal do pátrání po jeho nuggetech? Ale ne, on asi opravdu byl přesvědčen, že *pastičkář*, jak mi sem tam říkal, by při lovu jen a jen překážel. Prostě se domníval, že člověk, který se zabývá chytáním zvěře do pastí, nesa-

há jeho *westmanské* výsosti po kotníky. A že je radno, aby měl i při strážní službě někoho k ruce...

Úlovek, s kterým nakonec přišel, nebyl slavný. Jeden zajíc a druhého dne ráno pár divokých holubů (ostatně tak starých, že se nedali jíst) – to bylo všecko. Za jiných okolností bych se tomu byl srdečně zasmál. I on sám cítil, že si tím v mých očích zadal.

„Smůla, smůla a smůla,“ hartusil. „Člověk neuvidí pořádnou divokou! Jako z udělání!“

„Ale ty holuby byste mohl prodat klidně do muzea. Ty měl jistě na lodi praotec Noe.“

„Nedělejte vtipy!“ Payne byl uražen, nebo se tak aspoň tvářil. „Jestli myslíte, že je to tak jednoduché, tak si běžte sám něco zastřelit!“

„A víte, že to zkusím?“ chytil jsem se jeho slov. „Žaludek už mi zpívá hlady!“

„Jen běžte, jen běžte...“ Zvedal rozmrzele ramena. „Stejně nic nepřinesete.“

„Zajíce nebo předpotopního holuba vždycky!“ neodpustil jsem si špičku, sahaje po svých dvou puškách.

Už jsem odcházel, když jsem zaslechl, jak volá na své druhy:

„A už na to jde s tou svou houfnicí! Dělostřelec! Rozstřílí kdejaké křoví, a neuloví ani myšku!“

Víc jsem neslyšel, zacházel jsem v té chvíli už do lesa.

Proč jsem se jen nezdržel aspoň o okamžik déle! Byl bych se dozvěděl něco pro mne svrchovaně důležitého, co mohlo důkladně změnit všechny další běh událostí. Kdybych jen byl tužil, že se vzápětí po mém odchodu všichni tři seberou, aby mě přece jen zahanbili vlastním úlovkem, že nechají tábor bez dohledu, že mi poskytnou příležitost, po které jsem tak toužil! Vědět to, mohl jsem to odpoledne najít Vinnetouovu závět, mohl jsem ji získat docela pohodlně, v bezpečí – a ještě si potom možná opatřit nějaký ten úlovek.

Všechno by pak bylo dopadlo jinak...

Jenže to, to se právě nemělo stát.

16. Vinnetouův odkaz

Když jsem se vrátil se dvěma tučnými krůtami, které se mi podařilo ulovit, bylo tábořiště opuštěné.

Schovali se snad někde, chtějí se mi vysmát, že se vracím taky jen s hubenou kořistí? Nebo šli na lov, aby mi dokázali, že když se do toho dají všichni tři, přinesou víc než já? Zavolal jsem dvakrát třikrát, ale nikdo se mi neozýval; v okolí tábořiště jsem také nenašel živou duši, že bych se tedy pokusil...

Ano, využiju jejich nepřítomnosti, dokud je čas.

Ještě jednou jsem prohlédl v rychlosti kus lesa kolem tábořiště a potom jsem se rychle pustil do díla.

Místo, o němž mluvil Vinnetou, mělo být při západní straně In-ču-čunova hrobu. Vrhł jsem se k zemi, rozprostřel kolem sebe pokrývku, odložil zbraně, aby mi nepřekážely, a pečlivě vyřízl nožem v trávě pod mohylou veliký čtverec. Opatrně jsem jej vyprostil z půdy a přenesl na pokrývku; až skončím, musí vyříznutý čtverec zaplnit zase přesně původní místo. Nikdo se nesmí dozvědět, kde jsem hledal.

Najednou jako by se mě zmocnila horečka. Rval jsem kusy země, vyhazoval je ven, dostával jsem se rychle hloub a hloub – a přitom jsem se každých pět vteřin zastavoval, zaposlouchával se, pln nekli-
du a podezření, při každém zaševelení větru ve větvích keře. Vždyť se mohou vrátit, vždyť mě tu mohou najít!

Jáma se prohlubovala, měla už aspoň jeden metr... Pojednou narazil nůž na něco tvrdého. Kámen! Vydlabal jsem hlínu kolem něho a vyndal ho ven. Nahmatal jsem pod ním ještě jeden, i ten jsem vyrval, pak se mi objevila před očima malá čtyřhranná dutina chráněná ze všech stran stěnami kamenů. Na dně něco leželo. Zalovil jsem v té dutince rukou a vytáhl svitek silné složené kůže. Zastrčil jsem ji rychle do kapsy a začal zahrabávat jámu.

Rychle, rychle, rychle!

Ještě udupat ten kousek půdy!

Ještě zasadit na místo vyříznutý trávník!

Konečně – konečně je všechno v pořádku!

Oddychl jsem si a otřel si rukou čelo. Pot se mi řinul po celém obličejí a stékal mi v potůčcích po tvářích. Neměl bych si na chvíli odpočinout? Hned jsem tu myšlenku odvrhl: ne, ne – nejdřív se musím podívat, co je ve svitku kůže! Vypadalo to jako obyčejná, velká, důkladně sešitá obálka na dopisy. Nebo jako malý balíček. Když jsem jej rozdělával, třásl se mi rozčilením ruce.

Uvnitř jsem objevil další obálku, jenže menší, pevně sešitou jeleminí šlachami. Přeřízl jsem je nožem, balíček obsahoval několik hustě popsaných listů papíru.

Schovat je? Přečíst si je hned? Rozmýšlel jsem se vteřinu, ale pak jsem se hned pustil do čtení. Nevím, co mě dovedlo k tomu rozhodnutí. Jistě nedočkavost: užuž jsem chtěl znát poslední přání, jež Vinnetou vyslovil. Ani mi nepřipadlo na mysl, že bych snad měl ten dopis schovat před Paynem, Clayem a Summerem. Proč taky? Co by jim na tom mohlo být divného, i kdyby teď přišli a uviděli, že něco čtu. Ne, v tom nebezpečí nebylo!

Vinnetouův rukopis jsem poznal na první pohled; bylo to jeho úhledné, pečlivé písmo, podobající se písmu inteligentního mladého chlapce s málo vypsanou rukou. Písmenka vypadala, jako by je kreslil malíř, jedno jako druhé, jistě psal ty řádky ještě pečlivěji a pozorněji, než jsem ho viděl psávat poznámky, když jsem mu něco vysvětloval nebo když jsem ho učil něčemu z věd bledých tváří. Oči se mi zalily slzami, hned když jsem si přečetl první věty.

Můj milý, milý bratře!

Ty žiješ, a Vinnetou, který Tě miloval, je mrtev. Ale jeho srdce je stále s tebou. Držíš je teď v ruce, protože k Tobě mluví právě z těchto řádků. Naslouchej mu!

Dozvíš se poslední přání svého bratra a uslyšíš slova, která bys nikdy neměl zapomenout. Nebojím se, že bys je zapomněl, znám Tě.

Můj bratře, uvidíš mnoho, mnoho zlata a naložíš s ním podle toho, jak si přeje Vinnetou. Leželo na Nugget tsilu v bezpečném úkry-

tu, ale po smrti Inču-čunově je Vinnetou odnesl jinam, k místům zvaným Deklil-to, Tmavá voda. Znáš to místo, byl jsi tam jednou s Vinnetouem.

Poslyš tedy, co teď uděláš! Pojedeš vzhůru přes Indelče-čil, přes Smrkový les, až přijedeš k Tse-šošu, k Medvědí skále, jež je blízko vodopádů, přes které kůň nemůže přejít. Sestoupíš ze sedla, a až vyšplháš nahoru – – –

„Good day, Mr Shatterhand! Copak si to slabikujete? Snad nechcete opakovat první třídu?“

Ten hlas – známý, až příliš známý hlas – se mi ozval přímo za zády. Trhl jsem sebou, otočil se – a rázem jsem si uvědomil, že jsem provedl největší hloupost svého života. Deset kroků ode mne ležel párek krůt a vedle něho – moje zbraně. Panebože, jak jsem mohl něco takového udělat! Sednout si za náčelníkovu hrobku a nechat si přímo za zády ústí cesty vedoucí sem z údolí! Ruka mi sjela bleskurychle k opasku, chtěl jsem hmátnout aspoň po – – po čem? Vždyť i ten svůj pás s revolvery jsem před chvílí odhodil, aby mi nepřekážel v práci. Teď ležel taky vedle mne, na pokrývce, a já jsem tu stál s prázdnýma rukama, docela beze zbraně, a díval jsem se do ústí pistole, kterou na mne mířil – Santer!

„Ani hnout! Jeden krok – a zmáčknu kohoutek! Myslím to vážně!“

Jeho oči žhnuly nenávistí, byl připraven splnit svou hrozbu, kdybych se byl jen náznakem o něco pokusil.

„Tak konečně! Konečně tě mám!“ pokračoval a ústa mu křivil úšklebek. „Hneš se, a máš kulku v těle...“ opakoval a pak vybafl: „To jsi nečekal, že mě tu najdeš, vid’?“

„Ne,“ odpověděl jsem, nutě se ke klidu. Tolik jsem si ještě stačil uvědomit, i při všem ohromení, že mi pro tuto chvíli zbyla jediná zbraň: zachovat klid, klid, klid. Za všech okolností. „Ne. Teď ještě ne,“ opakoval jsem zas já.

„Maličká chyba v propočtu, že?“ ušklíbl se. „Říkal sis, že dřív než zítra tu nebudu. Ale chyba lávky! To víš, i mistr Shatterhand se utne!“

Snažil jsem se uvažovat chladně: tahle slova prozrazovala, že mluvil s Paynem a s jeho dvěma druhy; to znamenalo, že s jejich pomocí počítá aspoň pro nejbližší dobu; že s nimi tedy bude hrát stejnou komedii jako dosud. To mi dávalo jiskřičku naděje: dokud tu budou, mohu si být aspoň jist životem – ledaže bych Santera něčím rozdráždil k nepřítelnosti. A tak těch tisíc chutí povědět mu od plic, co si o něm myslím, jsem si musel dát zajít.

Mlčel jsem a stál před ústím jeho revolveru jak socha.

Santerův pohled prozrazoval, jakou rozkoš cítí nad tím, že mě má v hrsti.

„Tak Tanguovi jsem už vzkázal, co se stalo s jeho velkým přítelem Vinnetouem, ten z toho bude mít smutek!“ zasmál se chraplavě. „To bylo terno, že jsem nemusel až na Salt Fork, že jsem potkal po cestě tu četů Kiowů... Tak to je, *Mr Jonesi*! Ale že má můj přítel Payne oko! Popsal mi vás dokonale! Hlavně že si hned všiml těch dvou pušek – hrklo to ve mně jak ve starých pendlovkách. A hned jsem si řekl, že si toho *Mr Jonese* pěkně proklepám. A ejhle – on se vyklubal *Mr Shatterhand*! A dokonce se proměnil v kopáče! Copak jste tu hledal, příteli? Snad ne ten kus papírku, co máte v ruce? Copak je to?“

Byl bych se nejradši neviděl. Aspoň na to jsem měl pomyslet!

„Nic... účet... účet od krejčího...“

„Nechte vtipů!“

„Ale ano, ukážu vám ho, pojd'te se podívat.“

„Až budu chtít! Napřed bych rád věděl, co tady na Mugwortu hledáte? Honem!“

„Co se tu tak hledá?!“

„Vás nese čert vždycky tam, kde nemáte co dělat! Jenže tentokrát vám to přijde sakramentsky draho! Je s vámi konec, to si snad uvědomujete?“

„Se mnou? S vámi!“

Obočí se mu stáhlo.

„Máš na mě ještě hubu? Ono tě to přejde! Štěkáš, protože víš, že už nemůžeš kousnout! A teď dost! Dej sem ten papír!“

„Pojďte si pro něj – už jsem vám to řekl!“

„Bez starosti, bez starosti.“ Vrčel, ale nehnul se ani o krok. „Já ho dostanu! A pamatuj – stačí se pohnout, a mačkám spoušť!“

„To mi nemusíte říkat.“

„Hallo, pojdte sem!“ Santer zlostně houkl, jako by podle něho měli ti tři, co se teď vynořili z lesa, už dávno stát vedle něj. „Řemeny – a spoutat!“ poručil.

Payne a Summer je měli už připravené. Payne potřásl hlavou a tvářil se uraženě.

„Vy jste nás obelhal,“ řekl dotčeným hlasem. „Pustě a sprostě jste nás obelhal. A teď si to vylížete, Mr Jon – *Mr Shatterhande!* A o nic se nepokoušejte, Mr Santer by v tom případě musel střílet...“

„Žádné řeči!“ vyštěkl Santer netrpělivě. „Ten papír pusťte z ruky!“

Byl si jist, že mě má už dokonale v hrsti. A přece právě teď mi naopak začínala kynout naděje na záchranu. Jen klid jsem musel zachovat a rychle jednat. Pustil jsem papír, listy se zvolna snášely k zemi.

„Nastavit ruce!“ vykřikl Santer.

Udělal jsem to ochotně, tak rychle, že Payne ke mně musel skočit. Na vteřinu se ocitl mezi mnou a Santerem. A to bylo to, s čím jsem počítal. I Santer si okamžitě uvědomil nebezpečí:

„Payne!“ zařval. „Běžte stranou – – sakra!!“

Zaklení už ale nepomohlo. Protože v tom zlomku vteřiny, kdy se dostal mezi mne a Santera, jsem chytil Payna kolem pasu a mrštíł jím vší silou proti Santerovi. Prolétl vzduchem jako hruška, narazil na Santera, ten se zapotácel, nenadálý náraz mu vyrazil revolver z ruky. Jediným mohutným skokem jsem se vrhl kupředu a povalil svého smrtelného nepřítele na zem. A v příští vteřině dopadla má pěst na Santerův spánek. Uslyšel jsem, jak slabě zachroptěl... byl omráčen. Bleskurychle jsem se shýbl pro revolver, který mu vypadl

z ruky, druhý jsem mu vyrval z opasku, zamířil zbraně na ohromnou trojici, na Payna, Summera a Claye, a zahřměl:

„Tady máte důkaz, kdo jsem. Old Shatterhand! A vy jste mě chtěli spoutat! Okamžitě zahod'te zbraně – jinak vám pošlu kulku do kožichu! A to říkám vážně! Jedna – dva – – –“

Nemusel jsem ani počítat – poslechli hned, na vteřinu.

„A tamhle se posadíte – ke hrobu náčelníkovu! Budete sedět tiše, ani se nehnete. Sedli jste tomu chlapovi na lep! Jestli to rozumně uznáte, nic se vám nestane. Ale jestli se o něco pokusíte, bude vás to stát krk!“

Dívali se po mně vyděšeně, Payne si třel rameno a křivil tvář bolestí.

„Já jsem si snad zlomil kost,“ naříkal.

„To jste si zavínil sám!“ řekl jsem. „Kde jste vzal ty řemeny?“

„Ty jsou Mr Santera...“

„Ještě je máte?“

„Yes!“

„Dejte je sem.“

Podal mi šest řemenů různé délky – byl by se s nimi dal svázat ne jeden Shatterhand, ale snad celá kumpanie indiánů. Teď mi posloužily na Santera, mohl jsem ho důkladně spoutat na rukách i na nohách.

„Tak – a co s vámi?“ oddechl jsem si. „Mám vám taky dát řemínky? Nebo budete poslouchat?“

„Sir, já vás ujišťuji, nedělejte si nejmenší starosti,“ blekotal Payne. „Budem tu sedět jak pěny, jak dlouho budete chtít! Ani se nepohnem.“

„To bych vám radil! Na vtipy nemám náladu! Poslyšte – ulovili jste něco?“

„Ani peříčko.“

„Hm... snad nám ty dvě slepice postačí,“ zabručel jsem si sám pro sebe. „Doufám, že se teď budete slušně chovat! Sedli jste na lep darebákovi, jakému není rovno pod sluncem. Ostatně uvidíte sami, myslím, že se už probral.“

Santer přicházel pomalu k sobě; pohnul sebou, pootevřel víčka, pak je zas zavřel, potom je znova pootevřel a nakonec jeho pohled zabloudil ke mně. Když pootočil hlavu a uviděl svou trojici, jak sedí u hrobu beze zbraní a schlíplá, vytřeštil jen oči:

„Co -- je -- já -- jsem -- vy jste mě - svázali?“ vysoukal ze sebe chraptivě.

„Správný postřeh!“ přisvědčil jsem. „Jistě proti tomu nic nemáte?“

„Pse!“ zasyčel zlostně.

Mávl jsem rukou, nadávky mě nemohly vzrušit. Zajímaly mě jiné věci. Musel jsem z Payna ještě něco dostat.

Santer sebou zazmítal v poutech, hned toho však zas nechal: byla pevná, dobře utažená.

„Doufám, že jste si nepustili pusy na procházku?“ křikl. „To bych vám neradil!“

Payne se viditelně ulekl. Bojácně na něho zamžikal, pak se stejně bojácně zadíval na mne, nevěděl kudy kam a nakonec se rozblekotal:

„Ne... ne... já... ani slovem...“

„Ale copak? Copak?“ O tohle jsem se musel zajímat. „Máte mezi sebou ještě nějaká tajemství, Mr Payne? Tak jen ven s nimi!“

„Ne, ne,“ opakoval Payne. „To bylo opravdu... já jsem jen... to se týkalo... kde by se tady dalo nalézt zlato...“

„Jestli lžete,“ řekl jsem pomalu a s důrazem, „ubližujete tím jenom sám sobě.“

„Ne... já... to bylo kvůli tomu zlatu...“ opakoval jak beran.

„Mr Payne, mluvte pravdu. Já vám znova říkám - bude to k vašemu dobru! Mluvil s vámi Santer o Kiowech, když se s vámi setkal tam dole, v údolí?“

„To... to ano, mluvil.“

„On se s nimi setkal dřív než v Salt Forku - ano?“

„Ano.“

„Kolik jich bylo?“

„Nevím přesně. Asi šedesát.“

„Kdo je vedl?“

„Nějaký Pida – to je snad náčelníkův syn.“

Payne se ohlížel zase tak nejistě po Santerovi.

„A kam odjeli potom?“

„Vrátili se. Domů jeli.“

Podíval jsem se mu do očí:

„Je to pravda?“ udeřil jsem.

Payne se tvářil pohoršeně:

„Jistěže. Vždyť vám to říkám, *sir!*“

Pokrčil jsem rameny:

„Jak chcete, Payne. Ale říkám vám už potřetí, jestli lžete, budete sám litovat nejméně. Jak si kdo ustele, tak si lehne!“

Payne vrtěl hlavou. Pak si dodal odvahy a zeptal se:

„Půjdete hledat zlato, *sir?*“

„Ne. Už jsem vám řekl, že tady po něm není ani stopy.“

Srovnával jsem papíry s Vinnetouovou závětí a pečlivě si je zastrčil do náprsní kapsy.

„Tak si myslím, že Mr Santer o něm ví víc než vy! On nám je slíbil a on určitě slovo dodrží,“ ozval se Payne.

„Mr Santer bude potrestán. Za své lumpárny! A za své zločiny!“

Santerův výbuch smíchu přerušil náš rozhovor. Byl to zlý, darebácký, krutý, drzý smích. Co v tom je, že i v téhle pro něho tak bezvýhodné situaci se mi tak drze vysmívá, že neprojevuje ani stín strachu? napadlo mě.

Okřikl jsem ho:

„Ten smích vás brzy přejde, Santere!“

„Mne?“

Znovu se rozchechtal. Přešel jsem až k němu a zadíval jsem se mu do očí:

„Co myslíte, že s vámi teď udělám?“

„Ale nic, vůbec nic...“

„A kdo mi zabrání, abych vám neposlal na místě kulku pod kůži?“

„Kdo? Old Shatterhand přece! Copak ten uznává pomstu? Ten si přece nějak potrpí na spravedlnost. A tohle by byla sprostá vražda!“

Bylo to neslýchané, nestoudné, neuvěřitelné. V tom okamžiku jsem ovšem neměl ani potuchy o tom, s čím on tak napevno počítal.

„*Pshaw!*“ ohnal jsem se jen pravičkou. „Takový darebák jako vy mě nemůže rozházet, Santere. Trest není pomsta, kruťte si to, jak chcete. A vy – vy trestu neujdete!“

„Trest! Pomsta!“ vyprskl s pohrdáním. „Ty vaše kecy znám! Mluvíte o trestu – a nač myslíte? Přece jen na vraždu, na tu sprostou, obyčejnou vraždu!“

Musel jsem se vší mocí nutit ke klidu. Stiskl jsem rty a odpověděl:

„Půjdete před soudce. Do nejbližšího Fortu. Odvedu vás tam sám – *hned!*“

„Hned?“ vykřikl. „Hned?! Já vám řeknu, kdo koho odvede – – – hned, protože – – – pomsta bude má, Shatterhande – – – už je tu – – – *slyšíte!*“

Vyrazil ze sebe poslední slovo triumfálně – a měl proč. V tom okamžiku kolem nás začaly vřeštět a povykovat desítky hlasů, zleva, zprava, zpředu, zezadu, a vzápětí se z lesa vyřítili indiánští bojovníci, divoce pomalovaní ve tvářích. Mávali nad hlavami tomahavky, puškami i oštěpy a ječeli to své pronikavé, až do morku kostí se zařezávající *uihiihiihiihiihiiuii!*

Payne mě obelhal, napadlo mě okamžitě, obelhal mě, neprozradil, že Santer přivedl své Kiowy až sem, k Nugget tsilu; asi aby tu oslavili u apačských hrobů smrt nenáviděného Vinnetoua. Že mě to nenapadlo! Vždyť to bylo náhledni, vždyť to tak odpovídalo jejich způsobu myšlení!

Vytrhl jsem revolver, v prvním okamžiku jsem pomýšlel na to, že se budu bránit, zuřivě, ze všech sil, ale když jsem viděl, jak kolem mne krouží asi šedesát bojovníků, zastrčil jsem zbraň zpátky za opasek. Vzдорovat téhle zdrcující přesile nemělo nejmenší smysl, z toho obklíčení se prostě nedalo utéci. Srazil jsem jen těch několik rukou, které se po mně sápalý, a hlasitě, snaže se překřičet vřavu hlasů, jsem volal:

„Old Shatterhand se vzdá kiowským bojovníkům. Je tu mladý náčelník Pida? Vzdám se mu – ale jen *jemu!*“

Kiowové přestali dorážet, ohlíželi se po náčelníkovi, který řídil útok, ale sám se boje nezúčastnil – zůstal stát pod stromy na kraji lesa.

„Dobrovolně!“ zavřeštěl Santer, ke kterému doběhli mezitím asi tři nebo čtyři Kiowové a přerežali mu řemeny, jimiž byl spoután. „Ten mizera, co si říká Old Shatterhand, tady bude vykládat o tom, že se dobrovolně vzdá! Kašleme mu na to! Drapli jsme si ho, nemůže dělat nic – a teď mu všechno osladíme!“

Pokřikoval a prskal hněvem, neodvážil se mě však napadnout. Jenom dva nebo tři z Kiowů se dali strhnout a znova zaútočili pěstmi. Nedalo mi moc práce, abych je odrazil. Ostatně se v té chvíli ozval už i sám Pida:

„Moji bojovníci ať nechají Old Shatterhanda na pokojí! Vzdá se mi sám!“

Poslechli na slovo, rozestoupili se, snad aby mi udělali místo. Předpokládali, že půjdu odevzdat zbraně Pidovi, Santer pochopitelně zuřil:

„Snad ho nechce náčelník Kiowů šetřit? Teď, když si na něm můžem všichni zgustnout! Pojd'te mu rozbít hlavu!“

Byl by se na mne jistě vrhl, a snad by byl strhl i jiné, kdyby Pida nezakročil. Rychle přešel až k němu a podíval se mu zpevna do očí:

„Ty jsi tu náčelníkem? Ty velíš bojovníkům Kiowů?“

Santer se zamračil.

„Ne,“ zavrčel. „Ale jsem přítelem Kiowů.“

„Kdo to řekl?“

„Tvůj otec!“

„Můj otec? To se mýlíš! Můj otec nikdy neřekl, že jsi naším přítelem. Ty jsi jen bledou tvář, kterou mezi sebou trpíme!“

Potyčka byla krátká, ale ostrá a v té chvíli se na ni soustředila všechna pozornost indiánů. Na okamžik jsem zaváhal – možná že bych mohl využít vhodné příležitosti, že bych se mohl pokusit o útek? Jenže – jak daleko bych se byl dostal? A jak dlouho bych

vydržel jen s dvěma revolvery, protože pušky ležely stále opodál, a zmocnit se jich, k tomu bych rozhodně neměl čas? Odvrhl jsem tu myšlenku, a udělal jsem dobře.

Pida si uvědomil, že je potřeba věnovat pozornost hlavně mně. Rozhodně mávl rukou a přešel od Santera ke mně.

„Old Shatterhand bude mým zajatcem,“ řekl. „Vydá mi dobrovolně všechno, co má při sobě?“

„Ano,“ odpověděl jsem.

„Nechá se spoutat?“

„Ano.“

„Dej mi zbraně.“

Podal jsem mu mlčky revolvery a nůž. Santer se hnál k henryovce a medvědobijce. Ale Pida se měl na pozor.

„Nech být ty pušky!“ křikl. „Patří Old Shatterhandovi, poněvadž se mi vzdal, náleží teď mně.“

„Tobě? Nebýt mě, nikdy bys Old Shatterhanda nezajal! Už proto bys měl...“

„Polož ty pušky!“ opakoval pomalu a výhružně Pida.

„Ani mě nenapadne!“

„Seberte mu je!“ vykřikl mladý náčelník.

„Opovažte se!“

Santer se hrozivě rozmáchl, snad skutečně pomýšlel na odpor, ale když se kolem něho shluklo všech šedesát Kiowů, uvědomil si, že proti té přesile je bezmocný.

Hodil vztekle ručnice na zem.

„Jak chceš!“ zasyčel. „Ale budu si stěžovat – u Tanguy.“

Pida se jen shovívavě pousmál:

„V tom ti nebudu bránit.“

Přivolał pokynem hlavy dva bojovníky a naznačil mi, abych se dal spoutat. Beze slova jsem nastavil ruce. Santer byl v tom mžiku zase u mne.

„Dobře, Pido,“ zahučel, „pušky si nech! U všech čertů, nech si je třeba navždycky, ale já musím taky dostat podíl na kořisti. Co má v kapsách, je moje – – –“

Přitočil se ke mně, snažil se mi hmátnout do kapsy, kam jsem před chvílí zastrčil papír s Vinnetouovou poslední vůlí. Jako by do mne vjelo tisíc čertů! Rukama už napůl spoutanýma jsem se rozmáchl a zasadil mu do spánku takovou ránu, že se zapotácel, zaklopýtl a padl na záda.

„*Hang it all!*“ rozvzteklil se. „Takovou drzost jsem ještě nezažil! Chlap to má spočítáno od á do zet, a rafá kolem sebe jak pes na řetěze! Jenže tobě už odzvonili! Jen pěkně vyval, cos tam vyhrabal v té díře na Nugget tsilu!“

„Pojďte si pro to! Zkuste to!“

„Taky že to zkusím! Já vím, že z toho budeš mít smrt, taková spousta bohatství, a dostane se do rukou právě mně – ale s tím se už budeš muset smířit.“

Oprášil se, udělal několik kroků dopředu a chystal se znova, aby mi vyrval, po čem tak prahl. Naštěstí jsem ještě nebyl docela spoután, jen kolem jednoho zápěstí mi stáhli uzly a druhou ruku jsem měl ještě volnou. Trhl jsem prudce pažemi, uvolnil si ruce, levičkou jsem ho chytil za kabát na prsou a pravou mu zasadil znovu ránu na spánek. Svalil se jako špalek.

„A teď mě můžete spoutat,“ řekl jsem, zatímco Kiowové na všech stranách mručeli; své pochvalné a obdivující *uff, uff, uff*.

„Bledá tvář se právem jmenuje Old Shatterhand,“ ozval se Pida. „Co mu chtěl vzít Santer?“

„Mluvicí papír!“

„Santer mluvil o něčem jiném,“ zapochyboval Pida.

„Mohu se tě na něco zeptat?“ vpadl jsem mu do řeči. „Kdo mě zabil, komu jsem se vzdal – tobě, anebo jemu?“

„Mně,“ řekl hrdě.

„A to dovolíš, aby na mne Santer útočil? Aby mi sprostě kradl věci?“

„Rudí bojovníci ti odeberou zbraně; ty pro ně mají cenu; nic jiného nepotřebují.“

„A jinak mě nechají napospas tomuhle člověku? To může každý, koho to napadne, obrátit Pidovu zajatci kapsy naruby? Já jsem se ti

vzdal – to jsem neudělal ještě nikomu a nikdy! Ale mám snad za to právo, aby se se mnou jednalo jako s náčelníkem! Pida ví dobře, že nejsem žádný zbabělec! Nebude-li mě chránit on, budu se chránit před Santerem sám – a třeba s řemeny na ruku!”

V Pidových očích se objevil výraz úcty. Ne, za zbabělce mě jistě nepovažoval ani on, ani ostatní Kiowové, a mé jednání se jim určitě líbilo. A pak: Pida byl stále ještě vděčný za to, jak jsem se k němu choval, když jsem vysekával Sama Hawkense z kiowského zajetí.

„Old Shatterhand je nejstatečnější ze všech bílých lovců, které znám. On mluví otevřeně a pravdivě. Muž, kterého jsi srazil, však často mluví dvěma jazyky. Pida nedovolí, aby se zmocnil věcí, které patří tobě.“

„Děkuji ti!“ Oddechl jsem si. „Z Pidy jednou bude velký náčelník! Ví už teď, že bojovník zabíjí nepřítel, že jej však nikdy neponižuje!“

Pida se napřímil a po očku se porozhlédl po svých Kioweche. Chvála z úst Old Shatterhanda mu dělala dobře.

„Old Shatterhand mluví jako statečný bojovník. Ví, že bude muset zemřít, že ho čekají mnohá muka. On se však bude jistě u kůlu smrti chovat statečně.“

„Nikdo ode mne neuslyší jediné slůvko nářku!“ řekl jsem. „Ale toho chlapa už nechci vidět! Držte ho někde stranou!“

Posadil jsem se na trávník, teď mi svazovali i nohy.

Santer se právě probíral z mrákot. Když viděl, že mě svázali už i na nohách, znovu se ke mně vrhl.

„Pse! Tys mě uhodil! Tu drzost ti spočítám! To ti vrátím i s úroky! Rozbiju ti...“

„Stůj!“ vykřikl Pida.

Chtěl ho zadržet, ale bylo už pozdě. Santer se proti mně rozběhl. Domníval se, že teď, když mě svázali na rukách i na nohách, jsem už dokonale bezmocný. Jenže já jsem přitáhl kolena k prsům a v okamžiku, kdy se ke mně přiblížil, jsem vymrštil vši silou obě nohy proti němu. Zaskučel jak raněné zvíře, zasáhl jsem ho do slabin; potom se překulil na bok a na několik okamžiků zůstal ležet.

Když se opět zvedl, postavili se mu do cesty dva Kiowové. Vytřhl pistoli a znovu se rozběšnil:

„Toho psa musím odstřelit! Pošlu ho ke všem čertům!“

Indiáni k němu skočili a vykroutili mu zbraň z ruky. Pida se postavil přímo před něho a rozkřikl se:

„Varuju tě! Old Shatterhand je *mým* zajatcem a nikdo nemá právo se ho dotknout!“

„Mám s ním nevyřízený účet!“ vybuchl Santer. „Mám na něj právo!“

„Můj otec na něj má především právo,“ odpověděl Pida. „Tys nám prokázal některé služby, za to jsme ti dovolili, abys byl u nás. Ale nemysli, že si proto můžeš dělat, co tě napadne!“

„A co? Pustíte ho teda na svobodu?“

Santer samým vztekem křivil tvář.

„Zemře u mučednického kůlu ve vesnici Kiowů. Pida ho dovede k Tanguovi.“

„To je hloupost! Nebetyčná hloupost! Táhnout se s ním až do vesnice, když bys mu mohl vzít skalp tady na místě, stačí, abys ho pak ukázal otcí! Bude mít stejnou radost!“

„Pida je mladý náčelník Kiowů, ale nikdo o něm nesmí říkat, že dělá hlouposti!“ řekl tiše a důrazně Pida a oči mu zablýskly hněvem.

„Počkej! Ty jsi neslyšel, kolikrát už byl Old Shatterhand zajat? Ty nevíš, že se mu vždycky podařilo utéci? Zmizí vám a potom...“

„Nám neuteče!“ prohlásil energicky Pida. „Budeme se k němu chovat jako k velkému bojovníku, ale budem ho hlídat ve dne v noci!“

„*Hang it all!*“ Santer znovu vzkypěl. „Vy se k němu chcete chovat jako k velkému bojovníku?! Snad mu ještě nakonec připnete na kabát medajli?!“

„Pida neví, co je to *medajle*; ví však, že se bude chovat k Old Shatterhandovi jinak, než by se choval k tobě, kdybys byl zajat.“

„Tak? Děkuju za upřímnost! Aspoň vím, na čem jsem. Ale já to nenechám jen tak! Ty říkáš, že Old Shatterhand patří vám! Ne, při-

nejmenším stejným právem patří taky mně! A já už se postarám, aby si to konečně jednou vypil! Pojedu s vámi do vesnice!“

„To ti Pida nemůže zakázat,“ řekl mladý Kiowa a kývl hlavou po svých bojovnicích. „Kiowští muži se teď poradí.“

Santer se dral o účast, ale Pida ho chladně odbyl, nechtěl o tom ani slyšet, to prý je záležitost jen a jen Kiowů. Myslím, že v tomhle okamžiku bylo všech jeho šedesát mužů jak náleží hrdο na to, že se jim podařilo zmocnit se známého, slavného Old Shatterhanda. Vyhlídku (a v jejich očích už jistota), že právě jejich kmen postaví Shatterhanda ke kůlu, že připraví Vinnetouovu příteli mučednickou smrt, slibovala, že si získají ohromnou úctu a vážnost u všech ostatních kmenů.

Nemohl jsem říci, že by se na mne dívali s nějakou nenávistí, s krvelačným nepřátelstvím. Tenkrát, když jsem zmrzačil jejich náčelníka, když jsem mu prostřelil obě kolena, tenkrát by mě ovšem byli samou zuřivostí, samou nenávistí snad snědli. Jenže to bylo už dávno, mezitím uběhla léta, a z neznámého *greenhorna* se stal proslulý lovec a *westman*, který dokonce mnohokrát dokázal, že si umí vážit stejně indiánů jako bělochů. I u Kiowů mi to získalo jméno – snad ještě jen Tangua si nepřiznal, že si všechno zavinil sám, že nebýt jeho vlastní zpupnosti, nemuselo k jeho potupnému zranění dojít. Zkrátka pro Kiowy jsem byl spíš Old Shatterhandem než nepřátelskou bledou tváří, i díky Pidovi, který nezapomněl na to, jak velkomyslně jsem s ním jednal, když mi padl do rukou.

Jenže to všechno ovšem vůbec neznamenalo, že by byli ochotni mě nějak šetřit. Ať si mě vážili v skrytu duší sebevíc, milost mi samozřejmě poskytnout nehodlali, to je ani ve snách nemohlo napadnout! Spíš se těšili, že uvidí, jak se bude slavný bílý lovec chovat, až dojde k mučení u kůlu. Těšili se na to docela přirozeně a upřímně, asi jako když se těší člověk z města na zvlášť zajímavé divadelní představení nebo na koncert proslulé zpěvačky...

Porada – kupodivu! – netrvala tentokrát dlouho. Pida zřejmě věděl, co chce, nehodlal zbytečně ztrácet čas a ostatně jistě všichni Kiowové byli zajedno s jeho návrhem, aby se výprava vydala na cestu

do vesnice do nejdřív. Člověk si to mohl předem spočítat na prstech, ale Santer tím byl překvapen, a jak se říká, nešlo mu to pod fousy.

„Ale vždyť jste chtěli oslavit Vinnetouovu smrt!“ rozčiloval se.

„To taky uděláme,“ řekl mu Pida, „ale ne dnes ani zítra!“

„Ani dnes, ani zítra? A kdy teda?“

„To rozhodne Tangua.“

„A proč to odkládáš?“

„Protože Kiowové se budou víc radovat z toho, že přivádíme Old Shatterhanda, než ze zprávy o smrti Vinnetouově. Vinnetou byl náš nepřítel, ale byl to Apač, rudý bojovník. Old Shatterhand je také naším nepřítelem, ale k tomu je bledá tvář. Bojovníci Kiowů se budou radovat, tak jako se dosud nikdy neradovali, až ho užijí u kůlu smrti. Celý kmen se sejde, až nejstarší náčelníci určí, jak bude mučen. Proto tu nezůstaneme, ale pospíšíme si, aby se všichni kiowští bojovníci co nejdřív těšili z jeho muk.“

„Ale přece je mnohem jednodušší poslat ho do věčných lovišť rovnou tady – u hrobů vašich nepřátel? Pomysli si, pohřbit ho u hrobky Inču-čuny!“

„Ano, teď mluvíš dobře, tady ho možná pohřbíme,“ řekl Pida.

Santer vyvalil oči.

„Tomu nerozumím!“

„Bojovníci Kiowů se mohou vrátit. Nikdo jim v tom nemůže zabránit!“ řekl Pida.

Santerovi to skutečně nešlo na rozum.

„Ale vždyť ho přece chcete umučit na Salk Forku!“

„Ano!“

„A to sem pak chcete vléct jeho mrtvolu?“

„Ano.“

„A máte všech pět pohromadě?“ vybuchl Santer. „Tahat se kraj světa s mrtvým chlapem, když mu můžete rovnou tady zakroutit krkem!“

„Tangua o tom rozhodne,“ řekl Pida. Jeho rozhodnutím nemohlo nic otřást. Musel jsem se tomu v duchu bezděky zasmát. Tvrdohlavý – jako všichni indiáni!

Pida se obrátil ke mně:

„Old Shatterhand je naším nepřítelem, ale bojovníci Kiowů si ho váží, poněvadž je statečným bojovníkem a ušlechtilým mužem. On mohl kdysi zastřelit na řece Rio Pecos náčelníka Tanguu, rozdrtil mu však jenom kolena. On mohl zničit Pidu, ale neučinil to. Rudí muži si ho váží, a připraví mu proto muka, jaká nepodstoupil ještě žádný člověk. Vědí, že Old Shatterhand nevykřikne bolestí ani jednou, a nezapomenou na to ani po jeho smrti. Až zemře, nesežerou jeho tělo ryby v řece ani je neroztrhají supové nebo prérijní vlci. Náčelník, jako je Old Shatterhand, bude odpočívat v důstojném hrobě. Pida slyšel, že Nšo-či, dcera Apačů, mu darovala svou duši. Old Shatterhandovo tělo bude po smrti odpočívat po jejím boku. Pida tím poděkuje Old Shatterhandovi za to, že mu kdysi daroval život. Moji rudí bratři slyšeli, co jsem řekl. Souhlasí s mými slovy?“

„Howgh, howgh, howgh!“

Opravdu – ten Kiowa, když se to tak vzalo, byl vlastně docela ušlechtilý člověk, i když mi teď sliboval smrt i pohřební obřady najednou. Pohřbít mě vedle Nšo-či a Inču-čuny – to byl projev citu, s jakým se obvykle u indiána nesetkáte. Kiowové byli prostě přesvědčeni, že mi prokazují nesmírnou poctu – a jistě je hrozně zarazilo, že Santer vypukl v řezavý smích:

„Ale *sir*, to vám musím blahopřát! Oni vám vystrojí ve věčných lovištích veselku! To vám namouduši závidím – s takovou pěknou indiánskou holkou budete v sedmém nebi! Člověk to štěstí nemá!“

„Ale má,“ ozval jsem se. „Já myslím, že se dostanete do těch věčných lovišť dřív než já. Vsaďte se!“

Jako by z něčeho vystřízlivěl. Začal si mě podezíravě prohlížet.

„Omyl! Tentokrát se z toho nevykroutíte,“ zahučel. „Tentokrát vás nepustím z očí ani na vteřinu! Ani na půl vteřiny! A jestli myslíte na všivárnu, na to, jak upláchnout, tak vás při prvním pokusu bez milosti – –“

Udělal výmluvný posunek rukou.

Samozřejmě, o něm jsem si nedělal nejmenších iluzí. Byl by s rozkoší uvítal příležitost poslat mě co nejdřív na onen svět. Zatím to

nešlo. Pidovu rozhodnutí se nemohl otevřeně vzepřít. Ale počítal na určito s tím, že ve vesnici, až přijdeme k Tanguovi, vymámí od kiowského náčelníka mé papíry. Zatím byly v mé náprsní kapse v bezpečí, ukrýt jsem je však nemohl, byl jsem spoután, a v táboře by na to bylo asi už pozdě. Byl jsem přesvědčen, že Tangua mu ochotně dá souhlas, aby si je vzal – aby mi je ukradl. Ano, bude souhlasit: když ne pro nic jiného, tedy proto, aby se mi pomstil. A tak od té chvíle, kdy jsme začali sestupovat s Nugget tsilu dolů do savany, mi začínalo být úzko. Strachoval jsem se ne o sebe, ne o svůj život, ale o to, aby se Vinnetouova závěť nedostala do těch nejnehodnějších rukou...

17. Znova u Tanguy

Kiowové sídlili v ústí Salt Forku ještě stále v těch místech, kde jsme kdysi podnikali s Vinnetouem výpravu za záchranu našeho malého, dobrého Sama Hawkense. Když jsme překročili u nízkého, polopísečného brodu severní rameno řeky Red River, tak asi dvě hodiny cesty od kiowské vesnice, vyslal Pida dva jezdce se zprávou, s jakým vzácným, neočekávaným úlovkem se vrací. Ten poprask mezi Kiowwy jsem si dovedl docela dobře představit!

Jeli jsme ještě otevřenou prérií, když se začaly vynořovat první skupiny jezdců vyjíždějících nám vstříc. Objevili se vždycky dva, tři, zřejmě jak je zastihla zrovna zpráva o Shatterhandově zajetí, dohnali koně tryskem až k nám, pozdravili nás divokým výkřikem, jakoby mimochodem po mně vrhli lhostejný pohled a pak se připojili k zadnímu voji našeho oddílu. Nedávali najevo nejmenší vzrušení. Žádné zevlování, žádné prohlížení zajatce, to bylo pod jejich důstojnost. Dělali prostě, jako by mě ani pořádně nevnímali, jako by bylo tou nejsamozřejmější událostí na světě, že Old Shatterhand přijíždí do jejich osady s pouty na rukou i na nohou.

Každou minutou se náš doprovod množil o nové a nové kiowské jezdce. Když jsme přijížděli k lesu, který tvoří kolem Salt Forku úzký pruh, jelo s námi už dobrých čtyři sta indiánských bojovníků. Překvapilo mě to: zřejmě se Kiowům dobře vedlo, kmen se rozrostl.

Všechno, co mělo zdravé nohy, vybíhalo před stany. Ženské, starci, děti, dorostlejší mládež – kdekdo chtěl vidět Old Shatterhanda v poutech, kdekdo chtěl přivítat hrdiny, kterým se povedlo zmocnit se starého obávaného odpůrce. Teď už nemuseli dělat; že mě nevidí, měli báječnou výmluvu, že vítají své kmenové bratry. A tak hvízдали, vyli, ječeli, halekali, vřeštěli, pískali, povykovali – až zaléhaly uši. A vlastně mi tak dávali nechťíc najevo, jaká jsem tady vážená osobnost.

Hned při příjezdu utvořili jezdci kolem mne široký půlkruh. V jeho čele jel Pida a dva svalnatí muži, takto má osobní stráž, která

se ode mne nehýbala ani na krok. Jeli jsme k největšímu stanu, ozdobenému nad vchodem náčelnickými odznaky. Už z dálky jsem viděl, kdo tam sedí před závěsem, s pohledem nehybně upřeným před sebe. Tangua... můj starý známý Tangua. Zestárl, řekl jsem si, zestárl víc, než jsem čekal, byl vyhublý, kost a kůže, vpadlé oči, váčky pod očima, těžký nepřítomný pohled, vlasy bílé jako sních.

Pida seskočil z koně.

Kruh kolem mne se zúžil, přihnali se další jezdci, seskakovali z koní, všichni se prodírali kupředu. Kdekdo byl zvědav, jak mě Tangua asi přivítá. Osobní stráž mi uvolnila pouta na nohou, abych se mohl před kiowského pohlavára postavit a vyslechnout ho.

mlčel dlouho, velmi dlouho...

Znova a znova si mě jen prohlížel od hlavy k patě, jako by se nemohl nasytit toho, že mě má před sebou, že tu stojím spoután, bezmocný, že se mnou může dělat, co chce. Byl to krutý, škodolibý pohled, šel z něho opravdu strach. Potom přivřel víčka a sklonil hlavu. Nikdo kolem nepromluvil. Bylo ticho, jen tu a tam zahrábla do země kopyta koně nebo zafrkalo některé ze zvířat. Měl jsem čivy napjaté k prasknutí. Něco se musí stát, promluvím sám, vydráždím ho, aby se vyjádřil, musím se dozvědět, jak se mnou chce naložit. A tu najednou Tangua pozvedl vrásčitý, sešlý obličej, pootevřel zas víčka a začal slavnostně:

„Květina doufá v rosu, ale rosa nepřichází; květina uvadá, kloní se k zemi, je už na umření; a potom najednou rosa padne.“

Na okamžik se odmlčel, než zase pokračoval:

„Bizon hrabe ve sněhu, nenachází však pod ním ani stéblo trávy; řve hlady, aby přivolał jaro, ale jaro nepřichází; bizon chřadne, jeho hrb mizí, obr prerie není už silný a bojovný, blíží se jeho poslední hodinka. Avšak tu se zvedne teplý vítr a on ještě naposled zvedne nozdry a radostně zařičí, poněvadž ví, že ještě jednou uvidí přicházet jaro.“

Zase pomlka, zas to sklonění hlavy, přivření unavených víček...

Jak divný tvor je člověk! Tohle je tedy Tangua, můj smrtelný nepřítel, člověk, který mě nenáviděl snad nejvíc ze všech, který mi

nikdy nezapomněl výstřel, jímž jsem rozdrtil jeho kolena. Tahle lidská troska, kostlivý stařec, který se namáhá, aby ještě pevně a důstojně seděl, jehož hlas však zní, jako by vycházel z hrobu! Co jsem mu vlastně udělal? Vždyť jsem ho šetřil, přestože se ke mně zachoval tak hanebně! Vždyť jsem ho nechal naživu, ačkoliv jsem měl podle zákonů Západu právo vzít mu život! Jak divný tvor je člověk... Stál jsem tu, v hlavě se mi míchaly vzpomínky na ty minulé dny a já jsem přitom pocítil cosi jako lítost nad tím, že jsem vůbec někdy vzal pušku a vystřelil na něj...

„Tangua se podobal květině, která doufá v rosu, a starému bizonu, který chřadne a očekává příchod jara. On prahl po pomstě a řval po ní bolestí, ona však nechtěla přijít. Náčelník Kiowů slábl, blížil se k prahu smrti, a ona stále nepřicházela.“

Až dosud mluvil pomalým hlasem, těžce ze sebe soukal větu za větou, zahleděný do prázdna před sebe, unavený, s přivřenými víčky. Ale teď najednou rozevřel doširoka oči, vztyčil se, zašmátral proti mně kostlivou rukou a vyrazil ze sebe výkřik znějící jako zaskřehotání podrážděného ptačího dravce:

„Teď přišel ten okamžik! Je tady, je tady. Tangua ho vidí před sebou! Tangua se ho konečně dočkal! Pse, ty zemřeš!“

Krev se mu navalila do obličeje, rozchrchlal se, zvrátil hlavu nazad a jeho stařecké tělo kleslo nazpět.

Nikdo se neodvažoval přerušit ticho, ani Pida. Trvalo jistě pět minut, než se ozval náčelníkův hlas znovu:

„Jak se ta smradlavá krysa dostala do rukou Kiowů? Chci to slyšet!“

V tom okamžiku Santer vytušil, že přišla jeho chvíle. Rozrazil kruh mužů kolem sebe a skočil rovnou před Tangua:

„Já ti to povím, velký náčelníku! Já, tvůj přítel! Dokázal jsem znova, že jsem dokonce tvým nejlepším přítelem! Nebýt totiž mne – nestál by tenhle tvůj smrtelný nepřítel tady před tebou.“

Tangua zvedl unavené oči.

„Vypravuj!“ vyštěkl ostře.

Ano, vypravoval – a každý si může představit, jak asi vypravoval... Kdybych byl mohl, byl bych po něm skočil a srazil ho k zemi. Ale možná, že takhle to bylo líp. Vždyť i Pida stál a klidně čekal, ačkoliv ho muselo krutě urážet, jak se Santer vyjadřoval – i o něm. Jindy by jistě Tangua ani nepřipustil, aby s takovým pohrdáním odsuzoval počiny jeho syna – ale on teď měl jednu jedinou myšlenku: na mne. Chvílemi to vypadalo, že poslouchá Santera na půl ucha. Pořád a pořád se po mně díval, nemohl se nasytit pohledu na spoutaného Old Shatterhanda. Santer mezitím už skončil. Tak jak jsem očekával:

„Uznáváš, že nebýt mne, nestál by Old Shatterhand na tomto místě s pouty na rukou?“

Starý náčelník mlčky přivřel víčka.

„Prokážeš mi za to laskavost?“

„Jestli je to v mých silách...“

„Je to v tvých silách!“

„Mluv; co chceš?“

„Old Shatterhand má v kapse mluvící papír. Ať mi ho vydá.“

„On ti ho vzal?“

„Ne.“

„Komu tedy náleží?“

„Jemu ne – on jej pouze našel. Ale já jsem jel na Mugwort kvůli tomu lejstru, věděl jsem o něm. Ten darebák mě jenom předešel!“

„Je tvůj,“ řekl Tangua. „Můžeš si ho vzít.“

Santer se pousmál, oddechl si. Pak se obrátil, přešel několika kroky až ke mně. Zastavil se těsně přede mnou a podíval se mi výhružně do očí. Zdálo se mi, že váhá, snad dostal v poslední chvíli strach. Oslovil mě kupodivu velmi slušně:

„Sir, slyšel jste náčelníka. Doufám, že nebudete mít nic proti tomu, když udělám, k čemu mi dal sám povolení.“

Čekal asi, že na to něco odpovím, ale já jsem mlčel. Oslovil mě ještě jednou:

„Mr Shatterhande, uděláte nejlíp, když vezmete věci, jak jsou – uznejte, že nic jiného nemá smysl. Prohrál jste a já si беру, co mi patří...“

Vztáhl ruku, chtěl mi zajet do kapsy pod kabát, ale sotva se mě dotkl jen špičkou prstů, rozehnal jsem se a zasadil mu spoutanýma rukama ránu na bradu, až se zapotácel a padl na zem.

Zástup Kiowů obdivně funěl:

„Ufff!“

Tangua byl však zlostí bez sebe.

„Ten pes kouše!“ zařval. „Spoutejte ho tak, aby se nemohl ani hnout! A vezměte mu mluvící papír!“

V té chvíli vystoupil z řady bojovníků Pida:

„Můj otec, velký náčelník Kiowů, je slavný bojovník a spravedlivý muž. On jistě vyslechne, co mu poví jeho syn.“

Tanguovy oči se rozjasnily. Pohlédl na Pidu a pobídl ho pokynem ruky, aby mluvil:

„Co mi chce říct můj milý syn Pida? Domnívá se snad, že bílý muž, který žádá mluvící papír, není v právu?“

„Ty jsi to řekl,“ potvrdil mladý náčelník.

„Máš k tomu důvody?“

„Ano. Patří zajatec tomu, kdo ho přemohl?“

„Jistě.“

„Old Shatterhand se vzdal mně a nedotkl se přitom ani jednoho z našich bojovníků. Je Pidovým zajatcem, nebo Santerovým?“

„Pidovým.“

„A komu po právu náleží Shatterhandovy zbraně, kuň a vůbec všechno, co je jeho majetkem?“

„Tobě,“ řekl Tangua.

„Ano, mně... jak tedy může chtít Santer mluvící papír, který měl Old Shatterhand u sebe?“

„Patřil mu už dřív.“

„Dokázal to snad?“

„Jel si pro něj k pohoří Mugwort – Old Shatterhand ho jenom předešel, on mu ho vlastně ukradl!“

Pida potřásl hlavou:

„Jestli to tak je, bude bledá tvář jistě vědět, co je na mluvícím papíru napsáno. Můj otec se ho na to může zeptat. Pak pozná, komu patří papír.“

„Ano, máš pravdu,“ zabručel Tangua. „Ať nám to bledá tvář poví,“ obrátil se rovnou na Santera.

Toho se zmocnily rozpaky. Mohl se jistě dohadovat, že v dokumentu jsou nějaké údaje o zlatě, o skrýši, kde bylo ukryto – ale co když v listině bude něco jiného a jeho to usvědčí ze lži? Uvědomil si, že musí být velmi opatrný, zkusil to tedy raději s výmluvou.

„To, co je napsáno na mluvícím papíře,“ řekl zvolna, „má cenu jen pro mne – pro nikoho jiného. A také smysl toho, co je v něm napsáno, je jasný jenom mně. Ale chce-li mít Tangua důkaz, že ten papír patří mně, má ho přece jednoduše v tom, že jsem o něm věděl; jel jsem pro něj na Mugwort *sám*.“

Tangua nechápal, proč se tak taháme o kousek papíru. Jemu šlo o jiné věci. Pokrčil rameny, byl s úsudkem hotov jednu dvě.

„Tvá slova jsou jasná,“ mínil. „Ten papír si můžeš vzít.“

Teď byla řada na mně, abych zasáhl.

„Ano, jeho slova jsou snad jasná,“ ozval jsem se, „jenže nejsou pravdivá! Santer nepřišel na Mugwort Hills kvůli papíru, který mi chce ukrást!“

„Ten pes ještě štěká?“ zavrčel Tangua. „Stejně mu to nic nepomůže!“

„Pida, mladý, statečný kiowský bojovník, o tobě řekl, že jsi slavný náčelník a spravedlivý muž. Jestli tomu tak je – nebudeš mít ucho otevřené jen pro jednu stranu! Řekni, už jsi někdy slyšel, že by Old Shatterhand lhal?“

„Ne... Old Shatterhand je nejnebezpečnější ze všech bledých tváří, které Tangua poznal, ale nemluví dvěma jazyky,“ zabručel starý náčelník.

„Tak ti tedy říkám já, který nemluví dvěma jazyky, že Santer neměl ještě předečtírem ani potuchy, že je vůbec na světě něco ta-

kového jako můj mluvící papír. Přišel k němu náhodou, mou neopatrností.“

Starý mlčel, nevěděl, jak rozhodnout.

Zvedl ramena a zase je spustil.

„Ty nelžeš, ale Santer taky tvrdí, že mluví pravdu. Jak má Tangua rozhodnout, kdo je v právu?“

„Dobrá,“ řekl jsem. „Povím ti to ještě jinak. Víš, proč přišel Santer na Mugwort Hills? Ne kvůli nějakému papíru – ale kvůli zlatu! To mi snad budeš věřit, víš sám, že tam chtěl předtím už několikrát – dokonce tě prosil o pomoc!“

„Lže!“ vykřikl rozčileně Santer. „Přijel jsem si pro papír!“

„Ano?“ vpadl jsem rychle, „Ať se tedy Tangua zeptá tří bledých tváří, které s námi přijely! Ať povědí, proč je vzal Santer s sebou.“

Santer se bleskurychle vzpamatoval.

„Ale jistě, řeknou ti, že jsme jeli pro nuggety!“ rozesmál se řezavým smíchem. „Ovšem! Chtěl jsem se taky trochu podívat, jestli nenajdu nějakou tu hrudku zlata! Proto jsem je vzal s sebou – ale přece jim nebudu povídat o papíru! Přirozeně! Budu vytrubovat své tajemství do světa!“

Zamotával to tak, že se v tom Tangua už vůbec nevyznal. Přivádělo ho to znovu a znovu do rozpaků.

„Co teď může Tangua rozhodnout?“ opakoval.

„Snad přece,“ řekl jsem. „Ať Mr Santer řekne – hledal jeden papír, nebo několik? To jistě bude vědět, když pro něho ta listina má takovou důležitost! Kolik je těch papírů?!“

Tangua pootočil hlavu.

„Ať bledá tvář odpoví!“

„Je jich několik,“ řekl neochotně Santer. Dovedl pozorovat a zřejmě si mě dobře všiml, když jsem byl zabrán do čtení.

„Kolik? Dva? Tři? Pět?“

Teď mlčel. Nemohl odpovědět, chybná odpověď by ho byla usvědčila.

„Neví nic,“ řekl jsem.

„Prosím vás, kdo počítá listy, kdo na to má čas!“ utrl se zlostně.
„Copak na tom záleží!“

„Tak snad budete aspoň vědět, jestli jsou popsány inkoustem, nebo tužkou? – –“ Obrátil jsem se k Tanguovi. „To by měl vědět, ale já myslím, že bude mlčet a neřekne nic!“

Počítal jsem s tím, že se dá strhnout, že bude hádat, a předpokládal jsem, že bude hádat nejspíš na tužku nebo na olůvko. Kdepak by se tehdy nalezla na Západě sklenička s inkoustem – a zvlášť u indiána!

„Samozřejmě že je to všechno napsáno tužkou!“ vykřikl.

„Dobrá!“ řekl jsem rychle. „Jestli některý z bojovníků už viděl mluvící papír, ať se spolu s Pidou podívají. Ať jej Pida ukáže – z dálky, aby si nic nemohli přecíst! – třem bledým tvářím, které přijeli s námi! S tím souhlasím.“

Stalo se.

Výsledek uvedl Santera do stavu téměř naprosté nepřičetnosti.

„Vy pitomci!“ křičel rozčileně po Paynovi a Summerovi a Clayovi, ačkoliv také oba Kiowové potvrzovali, že ty řádky *nejsou* psány tužkou. „Vy to máte v hlavě tak zpřeházené, že ani nepoznáte, co je tužka a co je inkoust! Takové zabeďněnce jsem v životě neviděl!“

Zuřil, viděl, že prohrává, a tušil, jaké rozhodnutí může očekávat. Nedalo na sebe dlouho čekat.

„Mluvící papír patřil Old Shatterhandovi,“ rozhodl Tangua, „A protože Old Shatterhand je Pidovým zajatcem, patří i mluvící papíry jemu!“

„Jsou jistě důležité, když se o ně bílí mužové tak přeli,“ řekl Pida. „Mladý náčelník Kiowů je vezme a schová je u sebe, v medicínovém váčku.“

Neprotivil jsem se tomu – dokonce mi to přišlo v jistém směru vhod. Kdyby zůstaly ty papíry u mne, trvalo stále nebezpečí: co když se Santer pokusí mi je ukrást – ve spánku? Jak bych mu v tom, spoutaný na rukou i na nohou, mohl zabránit? Na Pidu se neodvážil, to spíš bude přemýšlet o nějaké lsti. Už na ni asi myslel. Proto na jednu byl tak velice klidný, proto mluvil tak laskavým tónem:

„Ale ano, jen si je vezmi! Stejně ti na nic nebudou, když neumíš číst, ale tobě je klidně nechám. Stejně vím, co v nich je! *Meššúrs* – pojďme pryč, teď už tady nemáme co dělat, a musíme se taky starat o žaludky!“

Pokynul rukou náčelníkovi a potom se ztratil mezi rudochy i s Paynem, Clayem a Summerem. Následovali ho sice dost rozpačitě, ale následovali ho. Tangua čekal, až zmizeli, potom se obrátil k Pidovi:

„Vyprázdnili již moji bojovníci Old Shatterhandovi kapsy?“

„Ne,“ řekl Pida. „Old Shatterhand je velký bojovník, je naším nepřitelem a zemře u kůlu smrti, ale Pida ho nechce ponížit. Nechá mu všechno krom zbraní a mluvícího papíru.“

Čekal jsem, že se starý náčelník rozčilí, ale zmýlil jsem se. Naopak, zálibně a hrdě se podíval na Pidu, pak na mne (čekal patrně, že projevim uznání) a řekl:

„Pida je ještě mladý náčelník, ale je ušlechtilý bojovník. On bojuje se svými nepřáteli, ctí však statečné muže. Bude jednou slavnějším náčelníkem než Vinnetou. Tangua mu dovolí, aby zakončil Old Shatterhandova muka. On bude smět ponořit nůž poslední ranou do srdce bílého bojovníka... Ale ať teď svolá poradu nejváženějších bojovníků. Rozhodneme, jakou smrtí zemře tento pes! Přivažte ho zatím ke stromu smrti!“

Strom, o němž Tangua mluvil, byla sosna, vysoká a vzrostlá, k ní uvazovali všechny odsouzence na smrt. Používali jí asi dost často, protože na nejnižších větvích visela spousta řemenů – těmi mě svázali a připoutali ke kmeni, docela stejným způsobem jako kdysi před lety Vinnetoua a Inču-čunu, v těch dobách, kdy jsem přišel poprvé na Západ... Nemohl jsem pomalu pohnout ani malíkem, a snad proto u mne nechali na stráži jen dva bojovníky. Pida sám se přišel přesvědčit, jsou-li pouta v pořádku, a řekl strážcům, aby ze mne nespouštěli oči, ale také aby nedovolili nikomu na mne útočit nebo mě trýznit. Nebylo to však ani třeba – nevypadalo to, že z toho zástupu, který se kolem stromu smrti začal shromažďovat, proti mně někdo chová takové opovržení nebo zášť. Ženy, děti a dívky, které přechá-

zely docela blízko kolem mne, přišly hlavně ze zvědavosti, a bojovníci, kteří přicházeli zpovzdálí, jakoby náhodou, mě okukovali taky spíš jako slavnou hvězdu než jako smrtelného nepřítele. Jistě se i oni v duchu ohromně těšili na divadlo u mučednického kůlu a byli přesvědčeni, že tak slavný lovec jako já si dá záležet na co nejdůstojnější smrti.

Prohlížel jsem si ty řady zvědavých Kiowů a zvlášť mě upoutala jedna z indiánek, která – jak se mi zdálo – ze mne nespouštěla oči. Vypadala velmi příjemně, ne že by to byla krasavice, ale působila dojem citlivé, chytré dívky. Něčím mi dokonce připomínala Nšo-či, asi právě tím otevřeným, upřímným pohledem, poněvadž v tváři jí podobná nebyla. Když jsem tak zachytil její pohled už asi počtvrté, pokynul jsem lehce hlavou a trochu se pousmál. Zarděla se až po kořínky vlasů, rychle strhla pohled stranou a ztratila se mezi ostatními. Za chvíli jsem ji uviděl, jak mizí v jednom z větších stanů.

„Kdo byla ta mladá dcera Kiowů, která stála tam stranou u stromu a teď odešla do stanu?“ zeptal jsem se.

Stráž neměla zakázáno se mnou mluvit. Muž po mé levici odpověděl docela ochotně:

„*Kakho-oto*, Tmavý vlas.“

A druhý doplnil:

„Jejím otcem je *Sus-homaša*, Jedno pero; ten si dobyl právo nosit ve vlasech odznak bojovníka ještě jako mladý chlapec.“

„Líbí se ti?“ ptal se první zvědavě.

„Ano,“ řekl jsem.

„*Squaw* náčelníka Pidy je její sestra. A na jejího otce se taky můžeš podívat. Sedí tam vedle starého náčelníka.“

Poděkoval jsem a vrátil se ke svým vlastním myšlenkám. Pokládal jsem to za skončené, nenapadlo mě, že by má rozmluva mohla mít nějaké další důsledky.

Po dvou hodinách mě předvedli před náčelnické shromáždění, před kiowskou valnou hromadu. Jako obvykle jsem musel vyslechnout moře řečí a projevů, hlavně o tom, co všechno způsobili běloši Kiowům, kolikrát a v čem jim ublížili a jak Kiowové při tom všem

projevovali přímo nadlidskou trpělivost a shovívavost, než se neodvolatelně rozhodli zničit všechny bledé tváře. Pak jsem musel vyslechnout celou historii našeho vzájemného vztahu, obvinění, že jsem rozbil Tanguovi obě kolena, že jsem unesl Pidú, že jsem jim vyrval Sama Hawkense, krátce, mých hříchů bylo v jejich očích tolik, že by mi byly vystačily klidně na několik mučednických smrtí. Pokud jde o seznam muk, jež mě čekala, mohl jsem si prostě blahopřát ke svému významu: víc už se skutečně vymyslet nedalo; kdyby to bývalo šlo, byli by mě určitě nejradši usmrtili nadvakrát. Prostě Kiowové si mě nesmírně považovali. O tom svědčilo také to, že se rozhodli posunout den mé smrti až do doby, než se vrátí část kmeny, která ještě byla na lovu. Old Shatterhand se stal prostě *událostí*.

Když mě vedli nazpět ke stromu smrti, šel jsem v hotovém špalíru Kiowů; vypadalo to bezmála jako čestný doprovod. Kdekdo stál před stanem, kdekdo si mě zas – už asi posté – zvědavě prohlížel. Teď zas byli zvědavi, jak jsem přijal zprávu o rozsudku. Před Sus-homašovým stanem stála Kakho-oto. Zastavil jsem se na okamžik.

„Má mladá rudá sestra se jistě raduje, že byl zlý Old Shatterhand zajat,“ oslovil jsem ji.

Sklopila oči, pak zavrtěla lehce hlavou:

„Old Shatterhand není zlý.“

„Hm. A jakpak to víš?“

„To ví každý,“ řekla.

„Tak! A přesto mě chcete připravit o život!“

„Zmrzačil jsi našeho náčelníka. A potom – ty nejsi bledá tvář, ty jsi Apač!“

„Já?“

„Inču-čuna tě přijal mezi Apače, pil jsi dokonce krev bratrství s Vinnetouem...“

„To ano, ale kvůli tomu?! Nikdy jsem nezkřivil žádnému Kiowovi na hlavě ani vlas – dokonce jsem s nimi nikdy nebojoval, pokud mě sami nedonutili, abych se bránil. Na to by neměl Tmavý vlas zapomínat!“

„Old Shatterhand zná mé jméno?“ uniklo jí.

„Dozvěděl jsem se, že jsi dcera velkého bojovníka! Ať prožiješ ještě mnoho jar, mnohem víc, než kolik mi zbývá hodin života! Žij blaže!“

Když jsme došli ke stromu smrti, připoutali mě strážci zase ke kmeni, ale okukovat nepřišel už nikdo. Myslím, že to zařídil Pida, jistě s ohledem na mne, a musím přiznat, že jsem mu za to byl – byl-li to on – vděčen. Není to nic příjemného, když člověk bezmocně visí na stromě a kolem něho bez ustání přecházejí zvědavci, i když ho třeba neponíží ani slovem, ani gestem ruky. Do večera se nic nedělo, zůstal jsem sám, jen se svými myšlenkami.

Večer se u mne k mému překvapení objevila Kakho-oto s plochou hliněnou mísou.

„Můj otec dovolil, abych ti dala najíst. Přijmeš?“

„Rád,“ odpověděl jsem. „Jenže nemám volné ruce, vidíš.“

„Nikdo ti nesmí uvolnit pouta. Ale já ti pomohu.“

V míse voněly nadrobno rozsekané kousky bizoního masa. Nabodávala sousta na špičku nože a strkala mi je starostlivě do úst. Old Shatterhand dostal krmičku, mladou indiánku! Jako že jsem byl v tom nejméně záviděníhodném postavení, musel jsem se tomu zasmát. I strážcům, jak se zdálo, to cukalo v koutcích úst, ačkoliv se snažili zachovávat naprostou vážnost. Tvářili se, jako by bylo všechno v nejlepším pořádku, a když bylo krmení u konce, poznamenal jeden z nich:

„Old Shatterhand řekl, že se mu Tmavý vlas líbí.“

Měla to být asi pochvala, uznání za to, že se o mne postarala, ale dívku to přivedlo do rozpaků. Schovala hlavu mezi rameny a odběhla stranou. Pak se po několika krocích zastavila a zase se vrátila.

„Mluvil tento bojovník pravdu?“

„Zeptal se mne, jestli se mi Kakho-oto líbí, a já jsem mu řekl, že ano.“

Neřekla na to nic, sebrala hliněnou mísu, šlehla pohledem po tom povídavém strážci a bez rozloučení odběhla.

Asi za půlhodinku jsem dostal další návštěvu. Přišel se za mnou podívat Mr Payne. Že by to bylo jen tak náhodou? To se mi nechtělo věřit, spíš se mi zdálo, že Mr Payne si není sám u sebe tak docela jist tím, jestli se ke mně zachoval ve všem všudy správně. Zavolal jsem na něj, strážci proti tomu nic neměli, jen mě upozornili, že nesmíme mluvit o ničem, co by nějak mohlo souviset s myšlenkami na útěk.

„Tak co, Mr Payne, ještě jste nezměnil své mínění?“

„O kom?“

„Však víte!“

„Já myslím... On je *gentleman*, Mr Shatterhande, vy se mýlíte. Jste proti němu zaujat!“

„Ani bych neřekl. To spíš on proti mně. Neříkal vám, že si přede mnou máte dát pozor?“

„Na vás! Nezlobte se, ale na vás si už teď nemusí dávat pozor vůbec nikdo.“

„Aha! Odsouzenec na smrt?! Jenže prozatím jsem ještě naživu. Ovšem – zajímalo by mě vědět: vy se opravdu domníváte, že Old Shatterhand je tak špatný chlap, jak říká Santer?“

„Nás jste *kupříkladu* přelhal!“ řekl s výčitkou v hlase.

„Kdypak?“

„Řekl jste nám, že se jmenujete Jones.“

„A tomu říkáte, že jsem vás přelhal? Mr Payne, to nemyslíte vážně! Já *vím*, že Santer je zločinec, podvodník velkého stylu, nebezpečný chlap! *Vím*, že mě chce připravit o život, *vím*, že jste jeho společníci, táhnete s ním za jeden provaz – nevědomky ovšem –, a žádáte na mně, abych vám řekl své pravé jméno. To je, jako kdybyste si položil oprátku kolem krku!“

„Kdybyste byl mluvil otevřeně, určitě bychom vám byli uvěřili,“ zabručel.

„Ale prosím vás!“

„Určitě!“

„A teď mi snad věříte?“

„Když jste nás už jednou oklamal... A pak, Mr Santer proti vám skutečně nic nemá,“ ujišťoval.

„Kdo to řekl?“

„On sám.“

„Hraje s vámi špinavou hru,“ řekl jsem. „Proboha, neměli byste mi věřit aspoň teď? Člověku, který je odsouzen k smrti?“

„Nebojte se, *sir*,“ řekl najednou Payne. „On vás zachrání.“

„Kdo?“

„Mr Santer.“

Byl bych mu s chutí dal pár pohlavků – to jediné by ho snad mohlo přivést k rozumu. Taková prostomyslnost!

„Abyste na Mr Santera nedoplatili,“ povzdychl jsem si odevzdaně.

„Žádný strach! Naopak, budeme z něho mít ten největší prospěch!“

„Pořád ještě věříte na zlato?“ řekl jsem. „Na Mugwortu není ani valounek!“

„To víme. Ale je jinde.“

„Kde?“

„To nám Santer řekne – jen co si to přesně zjistí!“

„Už ho vidím!“ zasmál jsem se. „Dokud si myslí, že mu k něčemu jste, drží se s vámi. Pak vás pošle k čertu – s ledovým klidem, Mr Payne.“

„Postaral se o nás i tady,“ zavrtěl hlavou. „Máme výborný stan, hned vedle náčelníkova syna.“

„Cože? Vedle náčelníkova syna? Jak jste k tomu přišli?“

„Tangua dovolil Mr Santerovi, aby si vybral, kde chce bydlet.“

„A on si vybral zrovna tenhle stan! Zrovna vedle Pidy, který si na něho, jak jste si snad všimli, zrovna moc nepotrpí. Hm! Dejte si pozor, radím vám znova, dejte si ve vlastním zájmu pozor! Aby najednou pan Santer nepláchl a nenechal vás v louži. Zatím vás tu Kiowové trpí – ale pak by to bylo horší! Okamžitě byste se proměnili v jejich nepřátele!“

„Heavens!“

Payne najednou znejistěl; příčinu jsem zjistil vzápětí.

Blížil se k nám ten, o němž jsme mluvili.

„Ale, ale, ale! Tak se mi zdá, že máte strach z toho pána, kterému tak ohromně důvěřujete,“ podotkl jsem.

„Ne, nemám vůbec strach... co vás napadá... on jen nechce, abychom se s vámi moc nestýkali...“

„Tak si před něj běžte kleknout a poproste ho, aby vám odpustil!“

Santer k nám zatím už došel. Mračil se jak noc, tentokrát však ne na mne, mne vůbec nebral na vědomí.

„Co jsem vám říkal!“ osopil se zhurta na Payna. „Čekám na vás, a vy tady kdákáte s tím darebákem! Pojd'te domů!“

„Mr Santere, dovolte přece – – nejsem dítě...“

„Nechte těch výkladů, *sir*. Když říkám domů, tak domů!“

„Dobrá, vždyť jdu, vždyť jsem už stejně chtěl jít!“

Payne se snažil zachránit přede mnou a před stráží důstojnost. Ubožák! Jak jen mohl tak vytrvale Santerovi věřit! A jak mohl dovolit, aby s ním zacházel tímhle ponižujícím způsobem! Podíval jsem se po očku po svých strážcích: z výrazu jejich obličejů jsem vyčetl nejhlubší pohrdání...

Sklánělo se už k večeru, když za mnou přišel Pida. Prohlédl mi pouta, zeptal se, mám-li stížnosti na strážce, a oznámil mi, že na noc budu spoután vleže: mezi čtyřmi kůly, které tu byly zaraženy opodál do země, připoután pevně za ruce i za nohy. Pak se mě ještě zeptal, nemám-li nějakou žádost, kterou by mohl vyplnit.

„Ano,“ řekl jsem. „Rád bych tě požádal, aby sis dal pozor na Santera!“

„Co je Santer proti Pidovi!“ odpověděl sebejistě. „Pida je synem velkého náčelníka!“

„To jistě – ale i hmyz tě může nebezpečně bodnout! Slyšel jsem, že má stan vedle tebe?“

„Byl prázdný,“ přikývl.

„Tak si dej pozor, aby se nepřestěhoval do tvého stanu!“

„Vyhodím ho!“

„Může přijít, až tam nebudeš!“

„Na něho stačí Pidova *squaw*!“

„Santer se chce zmocnit mluvícího papíru!“ varoval jsem.

„Nic nedostane!“

„Děkuji ti. Mohu tě ještě o něco požádat?“

„Mluv.“

„Dej mi nahlédnout do mluvícího papíru. Rád bych si jej přečetl.“

„Viděl jsi ho a četl!“ namítl.

„Ne až do konce.“

„Ano, Pida ti splní přání. Ale až zítra ráno. Ted' už není vidět – nemohl bys stejně číst.“

„Souhlasím a děkuji ti,“ řekl jsem. „A ještě o něco tě prosím: dej pozor na mé pušky! Jsou velmi slavné a jeho by mohlo napadnout je ukrást!“

„Jsou v mých rukou,“ usmál se. „Nikdy je nedostane. Ukážeš mi, než zemřeš, jak se střílí z pušky, kterou není třeba nabíjet? Zdělám po tobě tvou slávu, měl bys mi to ukázat.“

„Ukážu ti to,“ ujistil jsem ho.

„Jsi velký bojovník!“ řekl s obdivem v hlase. „Postarám se, abys až do chvíle své smrti dostal všechno, oč požádáš.“

Ani netušil, jakou naději tím ve mně vzbudil.

Naučit ho střílet z opakovačky! To znamená mít aspoň na chvíli volné ruce, držet v ruce zbraň! Budu jeden proti všem Kiowům – ale budu mít možnost něco dělat, nečekat trpně na to, co se mnou provedou! A možná – možná že se mi podaří vymyslet ještě něco! Ne, nesmím se vzdávat! Ještě je pořád naděje. Je to jen malé světýlko, bliká někde daleko, ve tmě – ale objevilo se a ohlašuje možná, že v mém osudu se něco zas začíná měnit k lepšímu.

S touhle myšlenkou, připoután za rozpažené ruce i nohy ke čtyřem kůlům, jsem usnul. Řemeny se mi zařezávaly do masa, bolely mě, nemohl jsem se ani pohnout, jen záda si vleže aspoň trochu odpočinula. Na útěk z tohotohle přikování ovšem nebylo ani pomyslení. Kiowové mě mohli s klidem nechat přes noc i bez dozoru...

18. Strom smrti

Časně zrána mě kiowské strážce opět odvedly ke stromu smrti. Ty dva, kteří mě hlídali přes noc, vystřídalala další dvojice. Čekal jsem, že mě po ránu přijde navštívit Pida, ale ten odjel na lov a místo něho se objevil někdo jiný. Sus-homaša, Jedno pero, otec Tmavého vlasu! Přišel až ke mně, dlouho se na mne zpytavě díval a pak se obrátil k dvojici mých strážců:

„Moji bratři ať nás nechají o samotě. Chci mluvit s bledou tváří. Zavolám je zas, až skončím.“

Jedno pero nebyl v pravém slova smyslu náčelníkem. Kiowové ho však museli mít ve velké úctě, poněvadž oba strážci bez námitky uposlechli a poslušně se vzdálili.

Sledoval je pohledem, pak pokývl hlavou a posadil se na zem přímo proti mně. Dal si ještě chvíli načas, než mě oslovil tím obřadným a rozvláčným způsobem, jakým se indiáni vyjadřují, kdykoliv hodlají zavést hovor o něčem mimořádně důležitém:

„Bledé tváře žily kdysi na druhé straně Velké vody. Měly tam dost země, přesto však přišly až sem, k nám, aby nám uloupily naše hory, údolí a savany. Rudí muži je přijali vlídně a přátelsky, oni jim ale nebyli vděční, nýbrž jim odplatili loupežemi a krví.“

Odmlčel se, zase si mě tak zkoumavě prohlédl, jako by čekal, že mu teď budu odporovat. Co asi chtěl? Kvůli čemu začal takhle zeširoka?

„Od těch dob používají bledé tváře každé lsti i každého násilí, aby odňali rudým mužům, co jim právem patří. Jestliže uvidí rudý muž bledou tvář, může si být jist, že před ním stojí jeho smrtelný nepřítel. Nebo snad jsou bledé tváře, které k nám necítí nepřátelství?“

Začalo mi pomalu svítat. Tahle narážka mířila zcela jasně na mne. Ale mlčel jsem, chtěl jsem, aby šel s barvou ven. Nic jiného mu taky nezbylo:

„Old Shatterhand mi neodpoví?“ ozval se po chvíli. „Nemá snad Sus-homaša pravdu?“

„Ano, je to tak, jak jsi řekl – alespoň v podstatě je to tak,“ připustil jsem.

„Bílí muži jsou tedy našimi nepřáteli?“

„Ano. Někdy.“

„Ale jsou snad také takoví, kteří k nám necítí nepřátelství?“

„Ano, to jistě.“

„Může mi Old Shatterhand některého z nich jmenovat?“

„Mohl bych ti jich jmenovat dost a dost,“ řekl jsem pomalu. „Ale stačí, abys měl otevřené oči, a uvidíš sám.“

„Vidím jen Old Shatterhanda.“

„Toho jsem také měl na mysli.“

„Hm! Ty se tedy počítáš k bělochům, kteří to s námi nemyslí špatně? Tys *nikdy* nebojoval s rudými muži?“

„Ale ano,“ řekl jsem. „Ale jenom tehdy, když mě k tomu oni sami donutili. A pak: já jsem bojoval proti rudým mužům – ale často také s nimi proti bělochům! To přiznám – jestli chceš být spravedlivý.“

„Sus-homaša je spravedlivý.“

„Mám rád rudé muže; stal jsem se přece Vinnetouovým bratrem!“

„Vinnetou byl náš nepřítel!“

„Ne, ne – vy jste z něho *udělali* svého nepřítele, to je rozdíl! Tak jak miloval své Apače, tak měl rád i bojovníky všech ostatních kmenů. Velmi ho rmoutilo, že rudí muži mezi sebou bojují a prolévají navzájem svou krev, místo aby žili jako bratři. A tak jak to cítil on, tak jsem to cítil a cítím i já.“

Snažil jsem se mluvit tak důstojně jako Sus-homaša. Pomalu, se slavnostním důrazem, jako bych přednášel báseň. Na Kiowu to zapůsobilo. Když jsem domluvil, svěsil hlavu a hezkou chvíli zůstal sedět mlčky. Pak zvedl pohled:

„Old Shatterhand promluvil správně. Sus-homaša je spravedlivý bojovník, on přizná i nepříteli, že má pravdu. Kdyby všichni rudí a bílí muži smýšleli jako Vinnetou, bojovníci všech kmenů by odhodili zbraně, poněvadž by se milovali a pro všechny by bylo dost lesů a savan. Ale je nebezpečné, když muž dává příklad, kterého nikdo

nechce následovat. Vinnetoua zasáhla kule rudých bojovníků a Old Shatterhand odejde do věčných lovišť od kůlu smrti...”

Zase se na chvíli odmlčel, a když jsem se neozýval, pokračoval:

„Old Shatterhand je statečný muž. Nikdo neřekne, že uslyšel, jak nařiká a prosí o milost. Mám pravdu?”

„Jistě!” řekl jsem. „Až jednou budu muset zemřít, zemřu, jak se na muže sluší a patří. Bez nářků, bez doprošování.”

„Ano. A tvůj den už přišel.”

„Mám mluvit upřímně? Pochybuju o tom...”

„Ty myslíš, že se ještě zachráníš?”

„Ano.”

„Ufff!”

Vyskočil, zvedl v údivu obě ruce nad hlavu a vykřikl:

„Zacházeli jsme s tebou příliš ohleduplně! Budeme od nyníška přísnější!”

„Toho se nebojím!”

Líbilo se mu to. Vrhł po mně ten svůj zpytavý pohled – a v té chvíli mně najednou bylo úplně jasno, proč vlastně přišel. Ovšemže, to byla jediná možnost, jistě mi ji přišel navrhnout! Jako mimořádnou nabídku! Jako uznání mé statečnosti a důkaz úcty ke mně!

„Old Shatterhand ví dobře, že musí zemřít. Je ztracen.”

„Co když uteču?” řekl jsem.

„Ne, neutečeš, budeme tě hlídat, jako jsme ještě žádného zajatce nehlídali. Ale přesto: ještě bys mohl uniknout smrti.”

„Jak?”

„S mou pomocí.”

„Nepotřebuju, aby mi někdo pomáhal.”

„Uff! Kdo je tak hrdý, že odmítá pomoc, která mu má zachránit život?”

„Ten, kdo ji nepotřebuje; už jsem ti to řekl.”

Potrásl hlavou.

„Old Shatterhand nechce být nikomu zavázán za to, že mu zachránil život. Ale Sus-homaša nežádá vděčnost. Chce tě vidět zas

jako volného muže.“ Odmlčel se. „Víš, že Kakho-oto je mou dcerou?“

„Vím.“

„Ona s tebou cítí.“

Ted' jsem zas já potřásl hlavou.

„Tak tedy soucit?“ řekl jsem. „To je to s Old Shatterhandem špatné, když ho litují *squaws*! Old Shatterhanda to uráží.“

Volil jsem úmyslně hodně tvrdý tón, abych ho odvrátil od jeho úmyslu. Jako bych neznal přímo beraní indiánskou tvrdohlavost!

„Sus-homaša nemíní Old Shatterhanda urazit,“ řekl mírně. „Kakho-oto slyšela o tobě mnoho, ještě než jsi k nám přišel. Ona ví, že Old Shatterhand je největší ze všech bílých bojovníků, a ráda by tě zachránila.“

„Tmavý vlas má dobré srdce – – – ale není to bohužel možné.“

„Je to dokonce snadné!“ ujistil mě kvapně. „Znáš zvyky rudých mužů, ale jak vidím, ne všechny. Můžeš jich však brzy využít ve svůj prospěch, poněvadž jsi Tmavému vlasu řekl, že se ti líbí.“

„Mýlíš se.“

„Řekla mi to sama. – Dcera Jednoho pera nelže.“

„Pak se asi zmýlila ona. Než mi přinesla jídlo, strážce se mne ptal, jestli se mi líbí, a já jsem odpověděl, že ano. A on jí to řekl. Tak to bylo.“

„To je totéž,“ míní Kiowa. „Víš, že muž může být přijat do kmene, jestliže si vezme některou z jeho dcer?“

„Ano, to vím.“

„Může se to stát, i když byl předtím zajatcem kmene nebo jeho nepřítelem.“

„To taky vím.“

„Ufff! Rozumíš mi tedy?“

„Rozumím.“

„Chceš si tedy vzít Kakho-oto za svou *squaw*?“

„Ne!“

Nastala trapná odmlka. Nepředpokládal, že odpovím takhle. Byl jsem přece odsouzen na smrt! A nabízela se mi nejen záchrana živo-

ta, ale i hezká dcera jednoho z nejváženějších Kiowů! Jak to bylo možné?

Hleděl na mne bezvýraznýma, nehybnýma očima. Přemítal chvíli – a pak mi položil tu nejjednodušší otázku:

„Proč ne?“

Co jsem mu na to měl odpovědět? Že bych se musel zřici celého smyslu svého života, kdybych měl přijmout jeho – byť i dobře míněnou – nabídku? Že Old Shatterhand nepatří k těm bělošským darebákům, kteří si klidně vezmou indiánku za ženu a pak ji opustí? Dovedl by vůbec pochopit všechny mé důvody? Ne, musel jsem volit takovou odpověď, aby jí porozuměl.

„Pokládá můj rudý bratr Old Shatterhanda za velkého, statečného bojovníka?“ ozval jsem se.

„Ano.“

„I ty jsi velký bojovník. Přijal bys život z rukou ženy?“

„Ufff!“

Tento důvod, jak se zdálo, na něho platil. Zarazil se, stáhl obočí a potřásl hlavou. Seděl zas chvíli mlčky.

„Old Shatterhandova pochvala je ctí pro každého bojovníka. Mohl by být Old Shatterhand přítelem Sus-homaši?“

„Jistě! Rád!“

„Myslí si Old Shatterhand, že Kakho-oto si zaslouží za muže dobrého bojovníka?“

„Tmavý vlas je nejhezčí květina mezi dcerami Kiowů. Bojovník, kterému dovolíš, aby si ji vzal, může být velmi hrdý.“

„Ty tedy nepohrdáš ani jí, ani mnou? Neodmítáš ji kvůli tomu?“

„Vůbec ne! Ale Old Shatterhand si může svůj život jen *vybojovat*. Nechce, aby mu ho kdokoliv *daroval*. Nebo si snad má počínat tak, aby si lovci u táborových ohňů po něm ukazovali prstem a šuškali si, že se vrhl do náručí ženy, jen aby si zachránil krk?“

„Uff, uff! To nikdo nemůže na Old Shatterhandovi žádat!“

„Tak vidíš! Ted' jsi jistě pochopil, proč musím odmítnout, co mi nabízíš. Děkuji ti za to, děkuji i Tmavému vlasu. A přál bych si, abych ti mohl brzo poděkovat i jinak než jen slovy.“

„Uff, uff, uff! Old Shatterhand je velký muž! Škoda že musí zemřít u kůlu. Ale vidím, že bojovník jako on nemůže můj návrh přijmout. Až to povím Tmavému vlasu, nebude se proto na něho hněvat.“

„Ano, jen jí to všechno pověz! Řekni jí, že ji rozhodně nechci svým odmítnutím urazit!“

„Bude tě mít ještě radši a ještě víc si tě bude vážit! Až budeš stát u kůlu smrti a nůž zakončí tvé útrapy, usedne ve stanu do kouta a zahalí si tvář. Tak to bude. *Howgh!*“

Pokynul mi na pozdrav rukou, zvedl se a odešel.

Stráže zaujaly svá místa.

Zůstal jsem zase sám.

Upřímně řečeno, nevěděl jsem vůbec, co mám podniknout, ani jak a jestli vůbec se z téhle kaše někdy vyhrabu. Teď se o mne už nikdo nezajímal a jediná návštěva, která mě vytrhla z neveselých myšlenek, byl můj milý grošovaný kůň. Přidružil se ke stádu kiowských koní, ale když se napásl, přiklusal ke mně, otřel si čelo o mé rameno a tiše zařehotal. Strážci ho neodháněli, kůň mě přece nemohl unést, a tak mu popřávali volnost. Popásal se pak o něco dál, na trávě u lesa.

Podle slunce bylo asi deset nebo jedenáct hodin, když se mezi stany vynořil Santer. Pohupoval se rozkošnický ve svých jezdeckých botách a vedl si koně furiantsky za uzdu. Mířil ven z vesnice, ale pak si to najednou nějak rozmyslil, otočil se a vracel se ke mně. Rozpoznával jsem už z dálky ten jeho škodolibý a přitom sebejistý úsměv. Založil si ruce v bok a přejel mě pohledem od hlavy k patě:

„Jakpak jste strávil noc, Mr Shatterhande? Doufám, že jste neměl divoké sny?“

Samozřejmě že jsem mu na to neodpověděl. A Santer to snad ani nečekal. Jedovatě se mi chechtal do očí:

„Přišel jsem vás jen pozdravit, jedu si trochu provětrat plíce, zalovit si; to víte, člověk má dlouhou chvíli... Škoda že nemůžete se mnou. Jistě potkáme po cestě i Pidu, vašeho zastánce a přítele!“

Nechal jsem to zas bez odpovědi. Santer se zamračil:

„Snad jste nepřišel o ouška?“ ušklíbl se a napřáhl obě ruce k mé hlavě, jako by si ji chtěl ohmatat. Trhl jsem jí stranou – nejradši bych ho byl zase srazil k zemi.

„Darebáku!“

„Řeč jste neztratil, jak vidím... tak to je hlavní!“ pokračoval stále s tím výhružným úsměškem kolem úst. „Odneseš to jenom ta ouška, že? Ale to je škoda – chtěl jsem se vás na něco zeptat... A nakonec o to přijdete!“

Rozhodl jsem se, že podruhé se už vydráždit nedám. Sklopil jsem víčka a zarytě mlčel.

„No nic, chtěl jsem se jen zeptat, jestli snad náhodou nemáte povědomost o tom, kde je Smrkový les neboli Indelče-čil?“

V tom okamžiku jsem se zachvěl: jako by mnou projel od hlavy k patě blesk. Indelče-čil? Ale to jméno přece nemohl znát odnikud – než z Vinnetouovy závěti! Byl bych ho nejraději probodl pohledem. Ale z úst se mi vydralo jen vzteklé zaúpění:

„Darebáku! Lotře! Kdes k tomu přišel!“

„Ale – zrovna tam, kde jsem si přečetl cosi o místu jménem Tse-šo-š!“

„By Jove!“

„A Deklil-to!“

„Mizero! Zloději! Lumpe! Tys okradl Pidul!“

Smál se mi do očí.

„Prosím tě – okradl! Já jsem si jen vzal, co bylo odjakživa moje!“ zaklepal si na prsa, na kapsu. „To víš, že je mám, ty mluvící papíry. Tady, u sebe!“

„Chyťte ho!“ zařval jsem vzteky bez sebe. Zazmítal jsem se v poutech, všechny svaly jsem napjal, žíly mi naběhly. A Santer, ničemný, zločinný Santer se mi smál na celé kolo a naskakoval do sedla. Pro boha živého, vždyť on má Vinnetouovu závěť, chtělo se mi vykřiknout! Všechno, všechno ve mně se soustředilo k této myšlence. Tím zuřivěji mi ta věta tepala v hlavě, čím beznadějněji to pro mne vypadalo. Santer už uháněl na koni po savaně, posměšně mi

ještě jednou zamával – a nikdo, nikdo se neměř k tomu, aby ho pronásledoval!

Byl jsem jako smyslů zbavený. Sebral jsem všechny síly, napínal jsem každíčký sval svého těla, táhl jsem za řemen, až se mi zadíral hluboko do masa, táhl jsem a táhl a řval jako podrážděný bizon – a najednou jsem se převalil a padl čelem kupředu, k zemi.

Přetrhl jsem řemen!

Strážci se po mně vrhli s výkřikem plným ohromení:

„Uff! Uff! Old Shatterhand se utrl!“

Chytili mě jako do kleští, lehli si na mne, a já jsem bez přestání křičel:

„Pusťte mě, pusťte mě, já nechci utéct, já chci jen chytit Santera, okradl Pidu, přivedu vám ho zpátky!“

To už se k nám sbíhali Kiowové z celé vesnice. Schumelili se kolem mne, vrhli se po mně, vlekli mě zpátky ke kmeni, drželi mě, jak jsem ležel na zemi, připoután ještě za nohy ke stromu smrti. Tropili přitom ohromný povyk, jeden přes druhého ječel to své *uff, uff*, vyjadřující nejvyšší údiv nad tím, že se mi podařilo přervat tak pevná pouta. A já, já bych se byl nejraději rozbřečel vzteky nad tím, že Santer v těchhle chvílích mizí někde v prérii a může se mi spokojeně vysmívat.

„Co tu stojíte,“ řval jsem, „neslyšeli jste, co jsem vám řekl? Pidu okradl ten váš přítel Santer! Vašeho mladého náčelníka! Musíme za ním!“

Nikdo mi na to neodpovídal. Shlukli se do kruhu kolem mne a začali se mezi sebou tlumeně o něčem dohadovat. Několik se jich rozběhlo zpátky mezi stany, jiní zas přibíhali. Objevil se tu dokonce i Sus-homaša, vyslal ho sám Tangua, aby se podíval, co se strhlo venku, proč ten pokřik.

„Uff! Old Shatterhand přervál řemen!“

„Ano!“ křikl jsem. „Přervál jsem ho! A přervu ještě tři, jestli něco nepodniknete! Sus-homašo, ty jsi rozumný, víš, co se stalo? Santer ukradl Pidovi mluvící papír! Musíš za ním, musíš za ním! Ujel s ním pryč!“

„Santer s ním ujel? Jak to víš?“

„Řekl mi to! Dělej něco, nedovolíš přece, aby si Santer dělal z Kiowů blázný!“

„Oznámím to Tanguovi. On je náčelník, on rozhodne, co se má stát.“

Aspoň něco, pomyslel jsem si – a netušil jsem, že budu záhy velice zklamán. Poněvadž Tangua prostě prohlásil, že mluvícímu papíru stejně nerozumí ani on, ani Pida, k čemu že by jim tedy byl, ať si s ním jede Santer spánembohem, kam chce.

Pokoušely se o mne mdloby, když mi to strážci oznámili. Skřípal jsem zuby, klel, prosil, naléhal, trhal řemeny – všechno bylo marné. Mozek mi začal pracovat jako v horečce, chvílemi jsem upadal do malomyslnosti, chvílemi jsem vymýšlel nejfantastičtější plány, jak utéct. Ale ať jsem si vymýšlel cokoliv, vždycky znovu jsem zase upadal do zoufalství, do beznaděje. A přece se mělo právě v příštím okamžiku mé bezvýchodné postavení změnit. V příštím okamžiku? Ne, trvalo to ve skutečnosti nejméně dvě hodiny – ale mně to v tom rozčilení asi připadalo jako okamžik.

Před stromem smrti se totiž znovu objevil Sus-homaša. Volal na mne už z dálky:

„Old Shatterhand je moudrý muž! Rozumí mnoha věcem, kterým jiní lidé nerozumějí. Je také medicinmanem bílých tváří?“

„Ano,“ odpověděl jsem a ani jsem moc nemyslel na to, co říkám.

„Umí léčit nemoci?“

Něco se stalo? Povedou mě k někomu? Odvážou mě, když řeknu, že umím léčit? Budu mít příležitost, abych prchl?

Rychle jsem přisvědčil:

„Ano.“

„Umíš však vrátit život mrtvému?“

„Někdo zemřel?“

„Moje dcera!“

„Tmavý vlas?“ zeptal jsem se nedůvěřivě.

„Ne. Její sestra, Pidova *squaw*. Někdo ji spoutal, leží na zemi a nehýbá se! Medicinman ji prohlédl a řekl, že je mrtva. Zabil ji Santer, ten zloděj mluvících papírů!“

„Odved’ mě do stanu!“

Jedno pero pokynul strážcům a ti mě zbavili pout. Tiše jsem se radoval – v Pidově stanu byly uschovány mé zbraně. Dostanu se k nim, budu je možná mít na dosah ruky!

Ve vesnici byl vzruch – dnes už podruhé se přihodila neočekávaná událost, a teď dokonce vedli zajatého Shatterhanda do vesnice! Kiowové se za námi jen hrnuli, jeden předbíhal druhého, ale dovnitř do stanu se za námi neodvážil nikdo.

Na podlaze leželo bezvládné tělo a u něho klečela Kakho-oto. Nad hlavou mrtvé dcery Sus-homašovy se skláněl ohyzdný, přihrblý starý indián s nažloutlou pletí, krhavýma očima a s krákoravým hlasem. Medicinman, řekl jsem si, ale můj první pohled platil něčemu jinému než Santerově oběti. Vydechl jsem spokojeně: byly tu moje zbraně, opasek, revolvery, sedlo s příkrývkou, bowiák – všechno pěkně úhledně srovnáno nebo rozvěšeno po tyčích. Pida se už cítil zřejmě nesporným majitelem mých věcí a pořídil si z nich výzdobu v příbytku.

Přešel jsem k ležící indiánce, klekl k ní a snažil se ji vyšetřit spoutanýma rukama. Chvilí to trvalo, než jsem se přesvědčil, že krev v těle dosud pulzuje. Sus-homaša i Kakho-oto ze mne nespouštěli oči.

„Dcera Kiowů zemřela. Nikdo jí nemůže vrátit život,“ mručel vedle medicinman.

Vztyčil jsem se.

„Old Shatterhand to dokáže!“ přerušil jsem ho pevným hlasem.

„Dokážeš to? Skutečně?“

Sus-homašův hlas se trochu chvěl. Měl asi velmi rád svou dceru, když ani před cizincem, bělochem, a k tomu před zajatým cizincem nedokázal potlačit svůj cit. Tmavý vlas mi dokonce položila ruce na ramena.

„Vzbud’ ji, vzbud’ ji, prosím,“ zaprosila.

Přikývl jsem:

„Mohu to udělat – ale jen pod jednou podmínkou. Musím zůstat s mrtvou zcela sám.“

„Uff!“ vyrazil ze sebe Sus-homaša. „Sám! Víš, co žádáš?“

„Co žádám?“

Zaváhal s odpovědí.

„Jsou tu tvé zbraně,“ řekl po chvíli. „Slíbíš mi, že se jich nedotkneš?“

Jak jsem měl odpovědět? Měl jsem tisíc chutí využít chvíle a dostat teď nazpět svůj revolver, svůj bowiák, pustit se s nimi do zápasu o svobodu! Prahл jsem po tom přímo – a přesto jsem se snažil, abych se právě teď rozhodoval chladně jen podle nejstřízlivějšího rozumu. Probiju se z kiowského tábora, když budu sám proti všem? Najednou padl můj pohled na několik malých nožíků ležících opodál na rozprostřené vydělané kůžičce. Znal jsem tyhle nožíky, patřily k výbavě každé indiánské domácnosti: hospodyně je používaly obvykle, když potřebovaly rozpárat stehy svých silných kožených nití. Jestli je jejich čepel tak ostrá, jak obvyčejně bývá... Rychle jsem přitakal:

„Slibuju! Ale jestli mi nevěříš, můžeš si vzít zbraně, nenechávej je tady ve stanu. Vezmi si je s sebou.“

„To není třeba.“ Udělal odmítavý posunek rukou. „Co Old Shatterhand slíbí, to taky dodrží. Ale slíbíš mi ještě něco?“

„Co?“

„Že neutečeš ani beze zbraní, že se vrátíš ke kůlu smrti a necháš se tam zas připoutat!“

Potřásl jsem hlavou:

„Žádáš po mně velice mnoho! Ale já ti slibuju i tohle!“

Indiáni se beze slova vytratili ze stanu. Osaměl jsem.

První, co jsem udělal, bylo, že jsem si vybral jeden z nožíků ležících na kůžičce. Ozkoušel jsem ostří a pak jsem si nožík schoval do rukávu košile. Teď jsem začínal věřit, že se mi podaří plán uskutečnit.

Pidova *squaw* ležela stále ještě bez hnutí. Bylo jasné, co se tu asi stalo. Když Santer zjistil, že Pida odejel na lov, rozhodl se, že využije

příležitosti: vnikl do stanu, zaútočil na Kakho-otinu sestru – a něčím ji omráčil. Ohmatal jsem bezvládnou hlavu a nad spánkem při lebečním švu jsem pod prsty ucítil vydutou, mohutnou bouli. Stiskl jsem ji, nejdřív lehce, pak silněji – žena zasténala. Mačkal jsem bouli a zas na chvíli povoloval, až konečně se jí zachvěla víčka. Mezi jejich štěrbinou se objevily zorničky, pozorující udiveně okolí.

„Old – Shatterhand,“ zašeptala.

„Ty mě znáš?“

„Ano.“

„Vzpamatuj se! Nesmíš už zavírat víčka! Už by ses neprobrala!“

Viděl jsem, že hrozba na ni zapůsobila. Ačkoliv jí hlava klesala a oči se samy zavíraly, snažila se vší mocí nepodlehnout strašnému pocitu únavy, který ji asi drtil. Zatřásl jsem jí rameny: „Co se stalo?“

„Přišel bílý muž – – chtěl medicínu – – já jsem mu ji nechtěla vydat – – udeřil mě...“

„Medicínu? Kde je?“ vyrazil jsem ze sebe.

„Kde je – –“ Rozhlédla se a najednou se celá rozechvěla, „Uff! Je pryč! On ji ukradl!“

Ted' už jsem nemusel mít strach, že znovu padne do bezvědomí. Ta hrozná zvěst, nehroznější, jaká mohla potkat ji i jejího Pidů, jí nalila nové síly do žil. Vzpřímila se a opakovala:

„Uff!“

„Už je ti líp?“ řekl jsem.

„Je mi dobře! Vrátils mi život! Děkuji ti!“

Chtěla se ke mně vrhnout, ale já jsem už stál u vchodu a oznamoval Kiowům:

„Dcera Jednoho pera je opět mezi živými! Pojd'te si pro ni!“

Ta radost, jež se zmocnila Sus-homaši, když zas uviděl svou dceru živou a v pořádku! Ujišťoval mě svým díkem, sliboval mi, že moje muka budou ještě hroznější, než původně měla být, poněvadž takový muž, jako jsem já, si zaslouží té nejhrdinštější smrti, jaká může být. Ujišťoval mě také, že Santer bude pomstěn, hned prý vysílá zvláštní posly k Pidovi, aby mu oznámili smutnou zprávu o ukradené medicíně, a mohu vzít jed na to, že pod Pidovým vedením

Kiowové Santera dopadnou a přivlečou nazpět. Nakonec vyjádřil znovu politování nad tím, že nejsem Kiowa, to by prý sláva jeho kmene převýšila stotisíckrát slávu všech ostatních. Prostě překypoval chválou a nadšením – jenže naneštěstí pro mne indiánským.

Když mě zas odvedli nazpět a když mě připoutali ke stromu smrti, opakoval mi to Sus-homaša všechno ještě jednou. Myslím, že to dělal víceméně z rozpaků, přece jen cítil, že pro mne všechna jeho chvála a obdiv nemá za groš ceny: snad chtěl opakovat svou nabídku týkající se Tmavého vlasu a nevěděl jak do toho. Ostatně – byl bych odmítl, tak jako jsem odmítl poprvé.

Asi za hodinu se přirůčil do vesnice Pida. Uštvál málem koně, jak se hnál, a jeho první cesta vedla do stanu k otci. Zdržel se tam asi čtvrt hodinu, pak vyběhl ven a zamířil přímo ke mně.

„Old Shatterhand vrátil život *squaw*, kterou miluji nejvíc ze všech lidí. Děkuji mu za to. Ví, co se všechno přihodilo?“

„Ano, nebylo ani tak těžké si to domyslet. Jak se daří nyní tvé ženě?“

„Bolí ji hlava, ale brzy bude zdravá. Moje duše je však velmi nemocná a neuzdraví se, dokud mi nebude viset u krku opět medicínový váček.“

„Varoval jsem vás.“

„Ano, Old Shatterhand měl pravdu,“ povzdechl si. „Mužové Kiowů ho měli poslechnout. A kdyby se hnali Santerovi hned v patách, v této chvíli by ho už přivazovali ke kůlu smrti.“

„Teď za ním pojede Pida?“

„Hned! Tvá smrt bude kvůli tomu odložena! Musíš počkat, dokud se nevrátím,“ omlouval se.

„Počkám, počkám,“ ujistil jsem ho.

Myslel jsem to opravdu tak, jak jsem řekl, ale on si má slova vyložil jinak. Začal mě utěšovat:

„Není dobré čekat tak dlouhou dobu na smrt, ale Pida se postaral o to, aby ti ten čas uběhl... Mohl bys však pro sebe udělat ještě víc.“

„Copak například?“

„Mohl bys jet s Pidou pronásledovat Santera. Chtěl bys?“

„Ano.“

„Uff!“ vyrazil ze sebe, navýsost spokojen. „Pak je se Santerem konec! Hned ti dám rozvázat pouta! Dostaneš všechny své zbraně.“

„A pojedu s tebou jako svobodný muž!“ řekl jsem pomalu a s důrazem na každém slově.

Ruce, které se už už chystaly mi přerážnout pouta, zas klesly.

„Uff!“ zarazil se. „Budeš svobodným mužem do té doby, dokud nechytíme tvého i mého nepřítele. Pak se však se mnou vrátíš jako můj zajatec. Nežádám nic, než abys mi dal slovo, že nám neutečeš na honbě za bílým lhářem.“

„Aha! Mám pomoci vyčenichat stopu a pak zas strčit hlavu do obojku. Ba ne. Old Shatterhand není pes! Tohle ti nikdy neslíbím!“

„Nikdy?“

Byl zklamán.

„Ne.“

„A já bych tě rád vzal s sebou. Chtěl jsem ti projeviti vděčnost za to, žeš přivedl k životu mou *squaw*.“

Potrásl jsem hlavou.

„Ne, nepojedu,“ řekl jsem. „Ty nezměníš svůj návrh, a já nikdy nemohu přijmout, co jsi ochoten nabídnout ty. Ale jestli mi chceš prokázat jinou laskavost, mohl bys to snad udělat.“

„Poslouchám tě.“

„Kde jsou tři bledé tváře, které přijely se mnou a se Santerem?“

„Ve mém stanu.“

„Jsou volní?“

„Volní?“ podivil se. „Dal jsem je spoutat, zemřou u kůlu smrti. Jsou to spřeženci toho zloděje medicíny!“

Zavrtěl jsem hlavou:

„Mýlíš se, Pido. Jsou nevinni, o ničem nevěděli.“

„Mám po tom snad pátrat? Měli tě poslechnout, varoval jsi je!“

„Pida je mladý statečný bojovník,“ řekl jsem. „Ať otevře uši a vyslechne, oč prosí starý zkušený *westman*, který už viděl mnoho bitev. Old Shatterhand má zemřít, avšak neprosí o svůj život, a nikdy o něj ani nebude prosit. Ale ať Pida ušetří životy těch tří.“

„Uff!“

Vyvalil na mne oči, teď opravdu nevěřil vlastním uším. Myslím to vůbec vážně? Nebo jsem se ze všeho minul rozumem?

„Řekni ještě jednou – jak zní tvá prosba?“ opakoval, odděluje slovo od slova.

„Dej svobodu třem zajatým bledým tvářím!“

„Mám je pustit – se zbraněmi, s koňmi, se vším? Tak to myslíš?“

„Řekl jsi, že máš velmi rád *squaw*, které jsem vrátil život. Udělej to kvůli ní!“

Otočil se ke mně zády a zadíval se směrem ke kiowské vesnici.

O čem asi přemýšlel? O mé nepochopitelné žádosti? Hledal v té prosbě snad nějakou léčku? Nedovedl si to prostě srovnat?

Potrásl hlavou, než se ke mně znovu obrátil.

„Nerozumím Old Shatterhandovi – je jiný než všechny ostatní bledé tváře. Kdyby byl prosil za sebe, svolali bychom možná bojovníky, aby se poradili; možná že by souhlasili, aby zápasil s našimi nejsilnějšími muži o svůj život... Ale on prosí za jiné!“ Zavrtěl hlavou. Ať se to snažil pochopit sebeupřímněji, nebyl z toho moudrý. „Pida by mohl splnit, co Old Shatterhand žádá. Avšak jen s jednou podmínkou.“

„Ano?“

„Dovolával ses vděčnosti za to, cos udělal pro mou *squaw*... Jestli splním, co žádáš, jsme si vyrovnáni.“

„Ano,“ potvrdil jsem. „Jsme si úplně vyrovnáni.“

Povzdechl si zhluboka. Byl by přece jen raději prokázal dík přímo mně osobně. Nedalo se však nic dělat.

„Pošlu je sem k tobě. Musí ti poděkovat! *Howgh!*“

Potom se otočil a dlouhými kroky rázoval mezi stany. Myslím, že šel o našem rozhovoru vyprávět otci – snad stál o jeho mínění. Asi za čtvrt hodiny se znova objevil, za ním se rozpačitě táhli Payne, Clay a Summer. Dovedl je asi na třicet pětaticet kroků přede mne, potom se zastavil a nechal je jít dál samy. Se mnou už hovořit nechtěl.

Ti tři se tvářili jak zmoklé slepice.

„Mr Shatterhande,“ začal váhavě Payne, „slyšeli jsme od toho mladého indiána, co se stalo... To je tak hrozná záležitost, když se někomu ztratí medicínový váček?“

Bezmocně jsem jen zdvihl oči k nebi:

„Copak nevíte, jak to tady na Západě chodí? To je nejhorší, co se může indiánovi přihodit!“

„Well,“ Payne nejistě potrhával rameny. „To se ale Mr Santerovi povede zle, jestli ho chytnou...“

„Bude mít, co si už dávno zasloužil. Doufám, že vám je teď už jasno: vás chtěl taky podfouknout!“

„Nás? Jak to?“

„V té medicíně, abyste věděli, jsou totiž ty hrozně důležité papíry, po kterých tak toužil!“

„No kvůli pár papírům...“

„A na nich je přesný popis míst, kde jsou zlaté nuggety.“

„Hang it all!“

Payne se odmlčel. Clay a Summer jen naprázdno polykali.

„Ale pak... vy jste ty papíry četl... to musíte teda taky vědět... kde jsou ta místa... Povězte nám, kde to je! Pojedem napřed a vyfouknem Santerovi všechno před nosem!“

„Vy jste určitě ti praví, kterým bych to prozradil,“ řekl jsem suše. „Buďte rádi, že jste si zachránili život! Kdybyste se drželi Santera dál, dopadlo to s vámi hůř! Dřív nebo později!“

„To je... to je hezké od vás... že jste se přimluvil...,“ řekl rozpačitě Payne, „Že ano, chlapci... Já to říkám upřímně... A co bude s vámi?“

„Nevíte? Smrt u kůlu.“

„To je... to nás velice mrzí, *sir*... Snad... nemůžeme vám nějak pomoci?“

„Pochybuji,“ odpověděl jsem suše.

Byl bych je už radši před sebou neviděl.

„Pak tedy... Loučíme se, *sir*... My... vyřídíme všude, že jste se zachoval... skvěle... jako hrdina...“

Nevěděl, co mluví. Jistě si uvědomoval, že na tom mém budoucím konci u mučednického kůlu mají právě oni největší zásluhu. Ale

svou kůži si cenil přece jen víc – a všichni tři prostě byli rádi, že to pro ně dopadlo takhle, mne vem čert.

„Zmizte mi z očí!“ křikl jsem a oni se bez jediného dalšího slova vyhoupli do sedel na koně. U kraje lesa se ještě ohlédli – to bylo to poslední a nejmenší, co mohli udělat. Tím to pro ně skončilo. A jistě si oddechli, když konečně měli kiowskou osadu daleko za zády...

Pozdě po večeři mi přinesli jídlo. Přišla zas Kakho-oto, smutná a zamlklá, ačkoliv vlastně měla mít radost z toho, že jsem jí zachránil sestru. Dala si na jídle pro mne myslím záležet. Kousky bizoního masa byly velmi chutné a Tmavý vlas mi podávala porce, jako bych neměl přinejmenším týden dostat do úst! Po celou dobu ke mně nepromluvila ani slovo, jen po mně stranou vrhala lítostivé pohledy, a když jsem posunkem dal najevo, že mám dost, víc že nechci, vzala misku, přitiskla ji k boku a měla se k odchodu. Udělala pět šest kroků, pak se najednou zastavila, pootočila se a ostýchavě zvedla zrak. Povzbudil jsem ji:

„Má sestra mi chce něco říct?“

Němě přikývla. Zvedla v rozpacích mísu a přejela přes ni prstem.

„Old Shatterhand to neměl dělat,“ řekla.

„Co jsem neměl dělat?“

„Proč jsi odmítl jet s Pidou?“

„Ach tak! Nemohl jsem! Za těch podmínek! Uznej to!“

„Zemřít jako hrdina u kůlu bez jediného výkřiku, to ctí každého muže,“ řekla. „Ale když si může zachovat život, je to pro něho ještě lepší. Tmavý vlas si to aspoň myslí.“

„Vždyť bych se byl musel vrátit! Zas bych byl tady, přivázaný u stromu smrti a potom u kůlu,“ namítl jsem.

„Kdoví... možná že by s tebou byl Pida potom vykouřil dýmku přátelství... Možná že by se všechno změnilo...“

„Hm. Když jsme s někým vykouřili dýmku přátelství, tak ho asi neumučíme k smrti – to tím myslíš?“

„Ano.“

Potrásl jsem hlavou.

„Chtěla bys, abych zůstal naživu?“

„Ano,“ přiznala bez rozpaků. „Zachránil jsi mi přece sestru.“

„Je to od tebe hezké, ale nemusíš mít strach, Old Shatterhand ví, co dělá.“

Podívala se na mne zkoumavě, pak vrhla po očku pohled po strážcích, udělala rukou malý, nenápadný posunek, plný netrpělivosti. Pochopil jsem, o čem se mnou chce mluvit. Pokynul jsem jí s úsměvem:

„Oko mé mladé sestry je jasné, Old Shatterhand ví, co si myslí, zná její myšlenky.“

„Opravdu?“ zašeptala.

„Ano. A to, nač myslí, se stane brzy.“

„Opravdu?“ opakovala. „Tmavý vlas z toho bude mít radost.“

Najednou se jí rozjasnily oči. Zamrkala na mne a zvýšila hlas:

„Najedl se Old Shatterhand dosyta? Jestli ještě něco potřebuje, já mu to opatřím!“

Stráže jejím slovům, zdálo se, nevěnovaly žádnou pozornost. Ptala se mě přece na jídlo, proč by se tím měli vzrušovat? Ale já jsem věděl dobře, co vlastně mínila. Byl jsem si jist, že mi pomůže – vždyť mi dala právě najevo, že mi je ochotna opatřit věci, které by mi dopomohly k útěku!

„Jsi hodná,“ poděkoval jsem. „Ale mám všechno, co potřebuju. Tmavý vlas by měl pečovat o sestru! Potřebuje to ještě!“

„Ano, budu u ní.“

„Také dnes večer?“

„Ano.“

„I přes noc?“

„Zůstanu u ní až do rána.“

Hlas se jí trochu zachvěl.

„Do rána... Uvidíme se tedy zas brzo?“

„Ano, ano, určitě se uvidíme.“

Usmála se, pokynula mi rukou a s mísou pod paží odběhla. Podíval jsem se po strážcích, ti nepochopili zhola nic.

Lhostejně civěli před sebe, jen občas se jeden nebo druhý zvedl, obešel strom, u něhož jsem byl přivázán, a zase se vrátil na místo.

Netrvalo dlouho a Sus-homaša přivedl novou stráž, dvojici, která u mne měla zůstat na noc. Sám mi uvolnil pouta a pak mě odvedli k oněm čtyřem kůlům, u nichž jsem strávil už včerejší noc. Lehl jsem si mezi kůly a nastavil nohy i ruce k připoutání, jako bych se už odevzdal svému osudu nebo jako bych byl vysílen po ranách, které jsem si přivodil, když jsem se vyrval z řemenů. A pravda, na zápěstích jsem měl krvavé šrámy. Když jsem se tak odevzdaně pokládal, využil jsem chvíle a vytáhl z levého rukávu nožík, jehož jsem se zmocnil v Pidově stanu. Pak jsem rychle nastavil levou ruku. Stráže dělaly svou práci lhostejně: vzaly mě za ni, ale když se chystaly ji přivázat, tu jsem sebou trhl a přitáhl ruku k ústům, jako by se mě zmocnila křeč nebo jako by mě najednou rozbolela rána způsobená řemenem. Sus-homaša se horšil: „Dávejte pozor! Ještě nepřišla chvíle Old Shatterhandových muk! Bílý bojovník si musí odpočinout, nedělejte mu zbytečně bolest!“ A v tom zlomku vteřiny, kdy byla jejich pozornost rozptýlena, se mi podařilo vsunout nožík mezi řemen a zápěstí – málem že jsem se znovu neporanil – a naříznout pouta. Stráže něco bručely, nevšimly si však ničeho, nyní se snažily utahovat řemeny co možno ohleduplně. Pak na mne hodily příkrývku, pod hlavu mi strčily druhou a dřeplý si mně k nohám.

Jedno pero byl spokojen.

Obešel mě ještě, pak prohodil k hlídačům pár uklidňujících vět asi v tom smyslu, že Old Shatterhand je důkladně zajištěn, a odešel k ohňům mezi stany.

Díval jsem se pak celou hodinu, jak ohně pomalu dohořívají, jak se Kiowové vytrácejí do svých vigvamů, jak vesnice tichne. Jsou lidé, kterých se v podobných situacích zmocňuje nedočkavost, nejistota, vzrušení; já jsem právě naopak zpravidla tím klidnější, pozornější a trpělivější, čím horší je mé postavení. Taky teď jsem soustřeďoval všechny myšlenky na to, co bude v příštích hodinách, promýšleje každou podrobnost svého plánu. Především jsem se musel zbavit pout, až usnou stráže. Na to – předpokládal jsem – nebudu

muset dlouho čekat: oba hromotluci, strážci přidělení na tuto noc, nebrali službu moc vážně, asi si mysleli, že není co hlídat u někoho, kdo je připoután důkladnými silnými řemeny za všechny čtyři údy tak, že se nemůže ani hnout, a nadto má zápěstí rozedřená až do krvava, až na holé maso. Myslím, že neuplynula ani půlhodina, když začali s hlavami u prsou spokojeně pochrupávat. Rozhodl jsem se, že ještě půlhodinku nebo hodinku počkám, abych měl naprostou jistotu, že jsou v limbu.

Minuty se mi vlekly nesnesitelně dlouho. Les za mými zády tiše šuměl, chladná noc padala na ležení, a já jsem tiše počítal minuty, ne, ještě nepůjdu, ještě počkám, ještě bych mohl ve vesnici na někoho narazit.

Konečně jsem se odhodlal. Vysoukal jsem zpod řemene nožík, vzal ho mezi prsty a začal jsem přerezávat pouta. Řemen na levé ruce už byl naříznutý, ten mnoho nepotřeboval. Třikrát, čtyřikrát, šestkrát jsem přejel ostřím – a ruka byla volná. Chvilí jsem zůstal ležet bez pohnutí, byl klid, nic se neozývalo. Strážce pospávaly hlubokým spánkem spravedlivých. Nechával jsem si pokrývku stále na sobě a pokračoval v díle. Obrátil jsem se na pravý bok a rozřízl řemen na druhé ruce. Teď jsem měl obě volné. Teď přicházely rozhodující chvíle. Několik vteřin jsem tiše ležel, pak jsem se skrčil a dvěma rychlými řezy jsem si uvolnil i nohy. Volný, úplně volný. Ještě mí dva strážci! Odhrnul jsem pokrývku a pomalu jsem se převaloval až ke spícím hlídačům, s řemeny v rukou. Pak jsem se náraz vymrštil, omráčil každého dvěma pádnými ranami do spánku a zacpal jim ústa. Posloužil mi k tomu cár pokrývky. Pak jsem Kiowy v rychlosti svázal k sobě – z nejhoršího jsem byl venku.

Rozhodl jsem se, že si popřeju trochu času, abych si osvěžil tělo, ztvrdlé, strnulé po tolika hodinách strávených v poutech. Trvalo to slabou čtvrt hodinku, než jsem v údech ucítil jakous takous svěžest a ohebnost. Potom jsem si musel samozřejmě o to víc pospíšet.

Vesnice Kiowů spala. Nikde ani noha, všude pusto a prázdno – jenže na to jsem nesměl vůbec nic dát. Plížil jsem se k Pidovu stanu s krajní opatrností. Před stanem mladého náčelníka ve mně zatrnulo.

Zaslechl jsem před sebou kroky – pak se přede mnou vynořil obrys nějaké postavy.

Byla to, zdálo se, dívka. Zastavila se, já také, potom jsem vydechl:

„Kakho-oto?“

„Old Shatterhand?“

„Ty nejsi ve stanu?“ zašeptal jsem. Zvedl jsem se od země a přistoupil k indiánce, která na mne kývala rukou.

„Ve stanu nikdo není! Nikdo nám nebude nic vyčítat, až rána uvidí, že zmizely Old Shatterhandovy zbraně.“

„A tvá sestra?“

„Je v otcově stanu!“

„Jsi chytrá,“ pochválil jsem jí. „Moje zbraně jsou na místě?“

„Všechny jsou u Pidova lože. Má Old Shatterhand koně?“

„Ano,“ šeptal jsem. „Můj grošák se pásł u stromu, kde jsem byl připoután. Šel za mnou, teď je na kraji vesnice.“ Odmlčel jsem se. „Jak se ti ale odměním za to, cos pro mne udělala?“

„Snad se k nám ještě někdy vrátíš!“ šeptla po chvíli.

„Doufám. Přivedu Pidu s sebou, stane se mým bratrem.“

„Pojedeš za ním?“

„Ano, rád bych se s ním setkal.“

„Neříkej mu o mně nic!“ řekla najednou nějak spěšně. „Jen já, ty a má sestra smíme vědět, co jsem udělala!“

„Buď bez starosti. Udělala bys ještě víc, kdyby toho bylo třeba. Vím to a děkuju ti za to ještě jednou. Podej mi ruku.“

Ucítl jsem její dlaň.

„Ať se ti podaří ujet!“ zašeptala. „Musím už jít – sestra čeká.“

Stiskla mi ruku, jednou, dvakrát, pak se rychle otočila, mihla se ve tmě a zmizela u vchodu do Sus-homašova stanu.

Potrásł jsem hlavou... Kiowové nemají s Old Shatterhandem štěstí, pomyslll jsem si. Tak rádi by ho uviděli u kůlu smrti, měli ho dokonce v hrsti – a přece jim nakonec ještě uteče... A k tomu si ještě udělá z náčelníkova syna nejlepšího přítele a z kiowských dcer spolupachatelky útěku. Kdyby to tak věděl můj starý, nesmlouvavý nepřítel Tangua!

Už s puškami v rukou jsem se vyšvihl na svého grošáka, který na mne čekal za stany. Odvedl jsem ho v tichosti kus cesty za vesnici. Pak jsem mu skočil na hřbet, stiskl mu kolena slabiny a on bystře vyrazil do stepi.

Na západ, směrem na Rio Pecos.

19. Tmavá voda

Proč zrovna na západ, k Riu Pecos?

Věděl jsem snad tak bezpečně, kam má Santer namířeno?

Neměl jsem jet spíš k Indelče-čilu, o kterém přece mluvil, když se mi vysmíval, bezmocnému, připoutanému ke stromu smrti?

Ne, byl jsem pevně přesvědčen, že jedu správnou cestou.

V závěti se přece vyskytovala vedle Indelče-čilu ještě další dvě jména, Tse-šoš a Deklil-to, Medvědí skála a Tmavá voda. Nebyl jsem si jist, jestli Santer zná význam těchto apačských slov, předpokládal jsem, že spíš ne, ale ať tomu bylo tak, nebo tak, zcela určitě nevěděl, kde má obě takhle pojmenovaná místa hledat. Už proto, že jsme ony končiny pojmenovali těmi jmény my sami, já a Vinnetou. Jen několik Apačů bylo tehdy s námi, a jestli se měl Santer dozvědět, kudy se dostane k místům zmíněným ve Vinnetouově závěti – nezbývalo mu než se odvážit mezi Apače.

Byla to hra na ostří nože, mohlo to pro něho špatně skončit, ale v tomhle případě jsem byl ochoten vsadit se s kýmkoli, že Santer se odváží *všeho*. Šlo o zlato, o nepředstavitelné množství zlata – aspoň podle jeho představy – a pro ně byl připraven podstoupit každé nebezpečí. Ostatně měl přitom značnou naději, že nenarazí na žádného ze starších bojovníků, kteří byli kdysi před lety očitými svědky neblahých událostí na Nugget tsilu a kteří by ho snad mohli i po letech poznat...

Představoval jsem si, že dorazím do apačského puebla ještě před ním. Můj grošák byl dobrý, vytrvalý běžec, nemusil jsem se starat o sledování stopy a krajinu jsem znal jako své boty. Jenže i za nejspolehlivějších předpokladů vám udělá někdy náhoda pěkně tlustou čáru přes rozpočet. A mně jí udělala hned druhý den: kůň začal pokulhávat, slábl v klusu a teprve třetího dne jsem přišel na to, co se stalo: zadřel se mu do nohy trn, rána zhnisala, zapálila se a působila velké bolesti. Ošetřil jsem ho, trn vyňal z rány, ovšem trochu odpo-

činku jsem mu musel dopřát, a to rozhodlo. V tom okamžiku bylo jisté, že dorazím k Apačům až po Santerovi.

Ještě než jsem se dostal k Riu Pecos, narazil jsem uprostřed zprahlé, vyschlé, chudou travičkou porostlé savany na dvojici jezdců – indiánů. Byl jsem sám, nevšimli si mě, ale když jsem přijel blíž, jeden z nich mě poznal, strhl pušku z ramene, vystřelil salvu do vzduchu a rozjel se v plném trysku ke mně. Byl to Rychlá noha, Jatoka, můj dobrý známý apačský bojovník. Toho druhého jsem neznal, byl ještě hodně mladý. Pozdravili jsme se a já se hned začal vyptávat, kam mají namířeno; zdálo se mi, že nejsou ani na lovu, ani na válečné stezce.

„Jedeme nahoru do pohoří Gros Ventre, chtěli jsme uctít hrob našeho velkého Vinnetoua,“ zněla Jatoka odpověď. „Dozvěděli jsme se před několika dny, že zemřel. Na Riu Pecos propukl v ten den veliký nářek a všichni apačští bojovníci přísahali pomstu Vinnetouovým vrahům.“

„Vědí mí bratři, že jsem byl s Vinnetouem, když zemřel?“

„Ano, to jsme slyšeli. Čekáme, že Old Shatterhand přijede a bude nám vyprávět, jak zemřel slavný náčelník. Povede nás pak proti jeho vrahům?“

„O tom si ještě promluvíme,“ řekl jsem. „Ale vy dva nejedete přece na Gros Ventre sami?“

„Ne, jsme hlídka, vyjeli jsme, abychom prozkoumali cestu. Komančové proti nám vyhrabali válečné sekyry.“

„Ostatní tedy jedou za vámi... Kolik mužů?“

„Pětkrát deset.“

„Kdo je vede?“

„Til-lata, Krvavá ruka.“

„Znám,“ pokynul jsem hlavou. Byl to chlap jak ze železa, rozený bojovník. „Hm... poslyš: nepotkali jste náhodou osamělého jezdce?“

„Včera jsme s jedním mluvili. Byla to bledá tvář a ptala se nás, kde leží Tse-šoš. Řekli jsme, že mu to poví v pueblu muž jménem Jatointa.“

„Tak? A víte, s kým jste mluvili? Toho člověka stíhám – je to vrah Incu-čuny, vašeho náčelníka. Santer!“

„Uff! Uff!“ Oba indiáni vykřikli současně. „A my jsme to nevěděli! V téhle chvíli jsme ho už mohli vést na Rio Pecos v poutech! To je veliké neštěstí!“

„Zatím ne tak velké. Hlavně že o Santerovi víme. Teď se ovšem musíte vrátit – zavedu vás na Gros Ventre později.“

Jato-ka horlivě přikyvoval:

„Všichni apačští bojovníci budou s Old Shatterhandem souhlasit! Nemohou se dočkat, až uvidí vraha u kůlu smrti. Zničí jej!“

„Ano, ano... Ostatně mu nejsme na stopě sami,“ řekl jsem.

„Co tím Old Shatterhand míní?“ podivil se Rychlá noha, a já jsem si uvědomil, že jsem mu vlastně ještě neřekl, kde se tu беру a co jsem prožil v Tanguově vesnici. Vítězně se zubil nad tím, že se mi podařilo Kiowům upláchnout, a hned spřádal dalekosáhlé bojovné plány.

„Apačské bojovníky čekají slavné dny,“ mínil. „Zajmeme Santera i Pidu, který se za ním vypravil. Pida zahyne u kůlu smrti!“

„To sotva,“ řekl jsem.

„Myslíš, že se nám nepodaří ho chytit? Jel za Santerem a jeho stopa přivede Kiowy až blízko k našim vigwamům. Padne nám do rukou! Určitě!“

„Ano, určitě,“ přikývl jsem. „Ale s kůlem smrti nebude nic!“

„Je to náš nepřítel!“ namítl udiveně.

Krčil jsem rameny:

„Ke mně se choval dohře. Jako přítel.“

„Uff!“ ulevil si Jato-ka. „Old Shatterhandovi se vždycky dalo těžko rozumět a dosud se nezměnil. Co tomu však řekne Til-lata. On je náčelníkem!“

„Já snad ne?“

„Jsi.“

„Dokonce jsem se jím stal dřív než Til-lata – je to tak?“

„O mnoho let dřív!“

„Tak vidíš! Musí tedy dát na moje slova. A já nechci, aby došlo k prolévání krve!“

Apač na to už nic neřekl. Možná že ještě měl na jazyku nějaké námitky, ale před námi se objevila stopa, mířící z levé strany k pásmu písčitého, mělkého koryta Ria Pecos. Sesedli jsme, přebrodili jsme se na druhou stranu a dali se do vyšetřování otisků. Lidé, kteří tudy jeli, cítili, že se ocitli v nepřátelském území. Jeden za druhým, jako husím pochodem, tu ujížděli neznámí jezdci – nám vlastně známí, poněvadž to sotva mohl být někdo jiný než Pidův stíhací oddíl. Maskovali se výborně, nedalo se zjistit podle půdy, kolik jezdců tu přesně projelo. Teprve o něco dále jsem objevil místo, kde otisky přece jen prozradily něco víc. Jezdci tu chvíli odpočívali a trochu se přitom rozptýlili. Odhadl jsem ze stop, že Pidova skupina má jedenáct dvanáct mužů. Co teď? Co dál?

„Jak daleko jsou bojovníci Til-latovi?“

Rychlá ruka se zamyslí:

„Když jsi nás potkal, měli jsme k nim půlden jízdy.“

„Hm! A Kiowové mají před námi asi tak půlhodinový až třičtvrtěhodinový náskok. Musíme, si tedy pospíšet. Musíme je dohonoit, dřív než narazí na apačské bojovníky. Rychle.“

Chtěl jsem za každou cenu zabránit srážce, a proto jsem zvýšil tempo jízdy, jak jen to bylo možné. Koně klusali bystře, zanedlouho jsme přicválali k místu, kde koryto Ria Pecos tvoří veliký oblouk. Kiowové zdejší krajinu dobře znali, poněvadž nesledovali břeh, nýbrž se pustili napříč volnou, širokou rovinou směrem na jih.

Narazili jsme na ně dřív, než jsem předpokládal. A k našemu nemalému překvapení jsme zjistili, že jedou k nám, že se vracejí. Uviděli nás, na chvíli se zastavili, potom odbočili trochu stranou ze směru, ale zhruba se drželi v čáře směřující k severu, odkud předtím přijeli.

„Co dělají?“ divil se Jato-ka.

„Přišli jednoduše na to, že mají před sebou silný oddíl Apačů,“ řekl jsem. „A spočítali si, že proti takové přesile nemají nejmenší naději!“

„Ano!“ vykřikl Jato-ka. „Tam už jedou naši bojovníci! Vidím je! Ženou se za Kiowy!“

„Musíme jim naproti!“ rozhodl jsem. „Pospěšte si, Jato-ko!

A řekněte Til-latovi, ať zastaví! Ať nic nepodniká, dokud nepřijedu já! Rychle!“

Stiskl jsem koleny slabiny koně a vyrazil proti Pidově skupině. Oba Apačové vteřinku váhali, ale potom vyrazili se stejnou rychlostí k Til-latovu oddílu.

Hnal jsem koně v divém trysku přes prérii. Kiowové mě nejspíš poznali – zalétl ke mně Pidův výkřik a pak několik stručných rozkazů. Kiowové trhli uzdou, přitiskli se ke koním a zvýšili tempo. Byl jsem však už dost blízko, aby mě slyšeli:

„Ať Pida, syn Kiowů, zastaví!“ volal jsem. „Nic se mu nestane! Chci ho vzít pod svou ochranu!“

Opakoval jsem výzvu dvakrát nebo třikrát, teprve potom si to rozmyslel a zůstal stát. Uvědomil si, že tak jako tak nemůže uniknout? Nebo si řekl, že Old Shatterhandovi se dá důvěřovat? Křikl cosi na své lidi, přitáhl koni uzdu a oddělil se od svých bojovníků. I při všem sebeovládání – jak se to na indiána, nadto náčelníkova syna, sluší a patří – prozrazovala jeho tvář nejvyšší údiv. Musel se zjevně velmi přemáhat, aby zachoval klid a nedal příliš najevo, že ho naše nečekané setkání vyvedlo z míry.

„Old Shatterhand je volný! Kdo ho pustil?“ uvítal mě, když jsem dojel až úplně k němu.

„Nikdo! Sám jsem se dostal z pout!“

„Uff!“ Stiskl rty. „Zbavil ses pout?! To nebylo možné!“

„Jak vidíš, možné to bylo. A já jsem to dokonce věděl! Proto jsem taky nepřijal vaše nabídky! Však víš! Ale nemusíš mít obavu z toho, že jsem se dostal na svobodu – nejsem tvým nepřitelem a postarám se o to, aby ti Apačové nic neudělali.“

„Uff!“ vykřikl. „To říkáš skutečně vážně?“

„Dávám ti na to slovo.“

„Co Old Shatterhand slíbí, to také dodrží. Pida to ví, Pida mu věří.“

Přikývl jsem, pootočil se a ukázal rukou směrem, kde zůstali Til-latovi bojovníci.

„Můžeš se o tom přesvědčit už teď. Tam vidíš apačské bojovníky. Neženou se už v tvých stopách. Přikázal jsem jim, aby čekali, až přijedu.“

Pida polkl a kývl hlavou.

„Sledovali jste Santerovu stopu,“ řekl jsem. „Nevěděl jsi, že má namířeno do puebla Apačů? To bylo pro tebe svrchovaně nebezpečné, to sis musel uvědomit!“

„Pida si to uvědomil! Ale on musí udělat všechno, aby se zmocnil své medicíny. Chtěl Santera chytit, ještě než se dostane do puebla.“

„Budeš to mít teď snazší – jestli budeš sám chtít!“ řekl jsem. „Dostaneš svou medicínu, nebudeš muset možná ani bojovat. Sestup z koně, vykouříme dýmku míru!“

„Ufff!“ Mladý Kiowa div nezůstal s otevřenými ústy. „Old Shatterhand nabízí Pidovi, aby s ním pil kouř míru?“

„Jak bych tě jinak mohl chránit?“ řekl jsem s úsměvem. „Ale pospěš si – za chvíli by mohli být apačští bojovníci už netrpěliví!“

Obřad se odbyl podle zvyklostí, jen proslovy jsme trochu zkrátili: já i Pida. Pak jsem se vyhoupl na koně a odklusal k Apačům, kteří zatím sesedli a utvořili půlkruh kolem svého náčelníka. Zvědavě si mě prohlíželi, nejzvědavěji sám Til-lata. Znal jsem ho velmi dobře. Byl to ctižádostivý bojovník, uznávaný pro svou osobní statečnost a velikou sílu; mne si velmi vážil, už proto jsem byl přesvědčen, že se nepostaví proti mému mínění. Pozdravil jsem všechny Apače a obrátil se přímo k němu:

„Old Shatterhand přichází sám bez Vinnetoua. Moji rudí bratři již slyšeli, že ho zasáhla smrt z rukou Ogallalů. Řeknu jim později, jak zemřel. Avšak nejdříve si s nimi musím promluvit o Kiowech.“

„Vím, co na nás bude Old Shatterhand žádat,“ přikývl Krvavá ruka. „Jato-ka se mnou mluvil.“

„Tím líp. Co na to říká Til-lata?“

„Old Shatterhand je náčelníkem Apačů a oni udělají, co si bude přát. Deset Kiowů se může obrátit a vrátit se ke svým vigvamům. Pojedou-li hned, Apačové nepozvednou své tomahavky a jejich pušky budou mlčet.“

„A Pida?“

„Viděl jsem, že Old Shatterhand s ním kouřil dýmku míru, Pida může nyní přijít k nám. Zůstane naším hostem, dokud si to budeš přát. Avšak potom, až odjede, stane se zase naším nepřítelem...“

Přikývl jsem. To mi stačilo, to právě jsem potřeboval.

„Souhlasím. Apačští bojovníci se teď vrátí, abychom chytili muže, který zavraždil Inču-čunu a Nšo-či. Potom je zavedu ke hrobu Vinnetoua, jejich náčelníka. *Howgh!*“

„*Howgh!*“ potvrdil Til-lata a podal mi pravici.

Vrátil jsem se k Pidovi a ten samozřejmě rád přijal můj návrh i s Til-latovými podmínkami a přijel se mnou ihned mezi Apače. Byl vlastně stále ještě jejich smrtelným nepřítelem, ale v této chvíli se k němu všichni chovali především jako k mému hostu. Neuvítali ho sice nijak nadšeně, ale také mu nedávali ani v nejmenším najevo, že je mezi nimi nepřátelství na život a na smrt. Ostatně nebyl čas na to, pěstovat nějaké společenské jemnosti. Chtěli jsme všichni lapit Santera, to byl náš společný zájem, a tak jsme otočili koně a rozjeli se co nejrychleji k apačskému pueblu.

Na druhý den pozdě odpoledne jsme se mu už hodně přiblížili. Minuli jsme Klekí-petrův pomník, po levici nám zůstalo místo, kde jsem kdysi plaval s Inču-čunou závod o život. Naproti přes řeku jsem znova uviděl pruh lesa a osamělý strom, před nímž jsem odzbrojil Vinnetouova otce. Jel jsem a valily se na mne vzpomínky, každý kámen, každý kousek lesa, každý záhyb řeky mi připomínal Vinnetoua. Kolikrát jsme se tudy potom spolu projížděli! Kolikrát jsem se vracel k jeho Apačům, k místům, která mi byla ze všech širokých krajů Ameriky nejmilejší...

Projížděli jsme pobočným údolím a při jeho ústí se před námi pomalu vynořovalo pueblo. Byl podvečer, ta podivuhodná stavba, svědek dávného indiánského stavitelského umění, se pomalu ztrácela v temnotě, ale nahoře nad údolím nebe ještě jasně svítilo a bylo vidět, jak z apačských obydlí stoupají obláčky kouře. Byl čas večerního jídla, Apačové si připravovali masitou pochoutku na dobrou

noc. Venku jich bylo jen několik, a ti byli první překvapeni hlasitým voláním Til-laty, který nás teď vedl:

„Selwikhi-lata, Drtící ruka, přijíždí! Pojd'te ho uvítat, bojovníci Apačů, pojd'te ho uvítat!“

Rozkřikoval tu zprávu po údolí, dlaně rozkřídlené u úst, znovu a znovu oznamoval nečekanou zvěst, z vchodů stupňovité stavby vybíhali muži i ženy, vysouvaly se žebríky, Apačové se spouštěli dolů, utíkali k nám, mávali nám rukama, natahovali je po nás, aby nám je stiskli, aby nás uvítali. Aby nás uvítali! Ale jak smutné to bylo uvítání! Poprvé bez Vinnetoua! Poprvé bez nejstatečnějšího, nejušlechtlejšího apačského náčelníka! Ti zde pociťovali ztrátu, která postihla kmen, nejtíživěji: vždyť přece v pueblu bydleli bojovníci Vinnetouovi nejbližší, s těmi býval nejraději, ti ho nejlíp chápali. Tiskl jsem jim nyní ruce, zdravil je a přitom jsem cítil, že se mi svírá srdce – jako bych znovu prožíval těžké okamžiky posledních Vinnetouových dní. Ale přece teď, právě teď jsem se tomu nesměl poddávat! Musel jsem se co nejdřív dozvědět všechno o Santerovi, jestli tu byl, jestli mluvil s Intou, co se od něho dozvěděl, kam odjel.

Zavedli mě i s Pidou k starému indiánovi, který bydlel v ústraní, v malé kobce vytesané do skály. Privítal mě s otevřenou náručí, začal hned stařecky žvatlat, velebil Manitoua, že mu dopřává, aby si se mnou mohl pohovořit o Vinnetouovi, o tom, co se stalo – vypadalo to na sáhodlouhý výlev, musel jsem ho, třebas nerad, přerušit:

„To všechno povím Intovi později,“ vpadl jsem mu do řeči. „Inta mi však nyní musí říct něco velmi důležitého: byla u něho bleďá tvář? Cizí bleďá tvář?“

„Ano,“ odpověděl stařec, ale nezdálo se, že by byl udiven.

„Řekl ti jméno?“

Inta se usmál a zavrtěl hlavou.

„Vinnetou si to nepřál,“ odpověděl.

„Vinnetou?“ vydechl jsem. „Jak můžeš vědět, že si to nepřál?“

„Bleďá tvář mi ukázala Vinnetouův totem,“ odpověděl stařec s klidným, vyrovnaným úsměvem. „Totem pravil, že bleďá tvář má vykonat náčelníkovu poslední přání.“

Musel jsem zadržet na chvíli dech.

„Jak dlouho se tu zdržel?“ zachroptěl jsem.

„Asi tak dlouho dobu, které bledé tváře říkají jedna hodina.“

„A co od tebe chtěl vědět?“

„Ptal se, kde leží jezero Deklil-to, Tmavá voda.“

„Tys mu to řekl?“

„Vinnetou si to přál,“ řekl dotčeně stařec. „Řekl jsem mu o krajině kolem jezera všechno, co vím.“

„Popsal jsi mu taky Smrkový les? A vodopád?“

„Ano, všechno.“

„A řekls mu, kudy vede cesta přes skalní převis?“

„Ano,“ řekl stařec. „Má duše se cítila tak svěží, když jsem mohl mluvit o místech, kudy jsem projížděl s Old Shatterhandem a Vinnetouem, ještě než velký náčelník odešel do věčných lovišť... Brzy se tam s ním uvidím...“

Stiskl jsem si dlaněmi spánky. Starý, ubohý Into – kdybys věděl, komu jsi pomohl, když ses zachoval přesně podle Vinnetouova totemu!

„Proč tak brzy odjel?“ vypravil jsem ze sebe.

„Neměl mnoho času; chtěl jen trochu jídla na cestu a doutnáky, a pak jel hned pryč.“

„Ah! Dali jste mu ty věci?“

„Ano.“

„Ale k čemu potřeboval doutnák?“

„To neřekl. Dali jsme mu také střelný prach. Chtěl hodně střelného prachu.“

„Hm. Viděl jsi, kde měl schovaný ten Vinnetouův totem?“

„Ano. V medicínovém váčku. Divil jsem se tomu, nevěděl jsem, že také bledé tváře nosí medicínové váčky.“

„Uffff!“ To se ozval Pida, stojící vedle mne až dosud mlčky. „Moje medicína! Ještě má, co mi ukradl!“

„Co ukradl?“ zeptal se Inta udiveně. „Cožpak ten muž je zloděj?“

„Ještě něco horšího!“ řekl jsem důrazně.

„Ještě něco horšího?“ Stařec se znepokojil. „Měl Vinnetouův totem!“ opakoval.

„I ten ukradl,“ řekl jsem. „Byl u tebe Santer! Vrah Inču-čuny! Vrah Nšo-či!“

Najednou jsem se neovládl: ty poslední věty jsem skoro vykřikl.

Stařec strnul, jako by v tom okamžiku zkameněl. Bylo mi ho líto, ale museli jsme ho prostě opustit a nechat ho jeho zděšení. Nedal se už ztrácet zbytečně čas, každá vteřina byla vzácná. Vždyť jsme se svému cíli nepřiblížili ani o metr – naopak ukazovalo se, že teď je všechno ještě daleko vážnější. Střelný prach, doutnáky, Santerův spěch, to mě znepokojovalo, hnalo mě to dál, přímo mě to ponoukalo k tomu, abychom se nezdržovali ani o hodinu déle, než bylo nezbytně nutné. Vyběhl jsem ven a vrhl se přímo k Til-latovi. Zabouřil jsem:

„Nemůžem tu zůstat! Musíme k Tmavé vodě, co nejdřív! Třeba hned teď, v noci!“

„Til-lata nepotřebuje odpočívat.“

Obrátil jsem se na Kiowu:

„A Pida?“

„Pida si nedopřeje odpočinku, dokud mu nebude zas viset na krku medicínový váček!“

„Dobrá – poslouchejte tedy, co chci udělat: trochu se najíme, vezmem si zásoby na cestu a čerstvé koně a za dvě hodiny – nejpozději! – vyjedem. Musíme chytit Santera, dřív než se dostane k Deklil-tu. Nebo se stane něco hrozného.“

Loučení s Apači nebylo lehké. Tolik si přáli, abych jim vypravoval o Vinnetouovi, o jeho posledních chvílích, o jeho smrti. Ale pochopili, že to všechno je třeba odložit na později, a tak jsme za dvě hodiny sedali na hřbety čerstvých rychlých koní, vybaveni na cestu vším potřebným, doprovázeni ještě skupinou dvaceti apačských bojovníků. Til-lata trval na tom doprovodu, ačkoliv území, kam Santer směřoval, náleželo Mimbrenům, přátelskému, příbuznému kmeni Apačů.

Měli jsme před sebou od puebla až k Tmavé vodě cestu dlouhou asi sedm set kilometrů, a přitom poslední úsek vedl samými skálami a divokými rozeklinami a sráznými útesy. Počítal jsem, že bychom mohli urazit denně padesát kilometrů, to znamená, že bychom dorazili k Deklil-tu asi ve dvou týdnech.

Jeli jsme opuštěnými, liduprázdnými končinami, daleko široko jediní jezdci. Přehnali jsme se přes Sierru Hueco, přebrodili Rio Grande a zamířili směrem na Deming a potom dál na Ciricahua Mountains. Tenhle jihozápadní cíp Nového Mexika, kde se stýká území Mimbrenů a Gileňů, je neutěšený kousek země. Krajina je tu smutná, zasmušilá, nepřívětivá, jen skála a skála, kámen a kámen. Jen kolem břehů řek najdeš zelený porost, keře, stromy, jinak spálí slunce všechno na troud...

Teprve po jedenácti dnech jsme se poprvé zase setkali s živákem. Byl to Mimbren, náhodou můj dobrý známý, kterého jsme ještě za Vinnetouova života několikrát společně navštívili. Poznal jsem ho už z dálky, on mě také, dokonce na mne sám první zavolal – ale celý výraz jeho obličeje dokazoval výmluvně, jak je nesmírně překvapen, že se tu živ a zdrav projíždím na koni. Byl zaražen, jako by potkal přinejmenším přízrak z onoho světa.

„Old Shatterhand! Vidím dobře? Jsi to opravdu ty? Vždyť jsi zemřel!“

„Já že jsem zemřel?“

Přivítal jsem se s Mimbrenem stiskem ruky. Teď jsem se pro změnu já tvářil nesmírně překvapeně. Kde k tomu přišel?

„Tedy tě nezastřelili Siouxové?“

A teď už jsem byl doma. Určitě se potkal se Santerem a ten mu to namluvil.

„Kdo ti to řekl?“

„Bledá tvář, která potkala naše bojovníky. Vyprávěla nám, že Old Shatterhand a Vinnetou bojovali s Ogallaly a přišli přitom o život. Ukázal mi i Vinnetouův totem. A také jeho medicínu.“

„Jeho medicínu?!“ zavrtěl jsem hlavou. „To nebyla jeho medicína! Obelhal tě!“

„Uff! Vinnetou není mrtev?“ vyrazil ze sebe Mimbreno ohromen.

„Ne, v tom tě bohužel neobelhal. Ale počkej, řekni mi ještě: kde se u vás ten člověk vzal?“

„Přijel k nám do tábora, poněvadž potřeboval čerstvého koně. Chtěl také, aby ho někdo z našich doprovodil k místu, jemuž říkal Deklil-to, Tmavá voda. Nikdo z našich to jméno neznal, zdálo se nám, že se někde přeslechl, hledal asi jezero, kterému my říkáme Šiš-tu, Černé jezero. Slíbil nám, že nám dá Vinnetouovu medicínu, jestli ho k tomu místu zavedeme a jestli mu přenecháme odpočátého, dobrého koně.“

„A ty jsi souhlasil? Ty ses ani nezeptal, kde k té medicíně přišel?“

„Řekl, že ji v posledním okamžiku Vinnetouova života vyrval Ogallalům z rukou. Proto jsem souhlasil.“

„Samá lež!“ vybuchl jsem. „Máš medicínu u sebe?“

„Ano. Chceš ji vidět?“

Vytáhl z brašny u sedla malý váček.

Pida radostně vykřikl a hned po něm natahoval ruce. Mimbreno však trhl uzdou a rysy v tváři mu bojovně zpřísněly.

„Počkej, všechno ti vysvětlím,“ zasáhl jsem. „Ten člověk tě přelhal v každém slově. Víš, komu náleží ten váček? Žádnému Vinnetouovi, ale tomuto mladému náčelníku Kiowů. A ten muž mu ho ukradl!“

Mimbreno se na mne nedůvěřivě díval.

„Ty se mýlíš... ty se mýlíš,“ opakoval.

„Vím to určitě! Byl jsem s Vinnetouem, když zemřel. Do jeho posledního okamžiku. Je pohřben i se svou medicínou.“

„A já jsem mu dal svého nejlepšího koně!“ vybuchl Mimbreno. „Podvedl mě!“ Díval se na medicínový váček ve své dlani, povzdychl a obrátil se ke mně v rozpacích: „Medicínu teď musím vrátit?“

Přisvědčil jsem:

„Ale jistě ten podvod nenecháš bez trestu. Mladý náčelník ti v tom pomůže.“

„Máš pravdu,“ odpověděl. „Bledá tvář, s kterou jsem mluvil, je podvodník. Potrestám ho za to, že mě tak obelhal.“

„Obrat' tedy koně a jeď s námi,“ řekl jsem a potom jsem mu za jízdy v krátkosti vypověděl, koho vlastně potkal, komu pomohl a proč se za Santerem tak štveme. Tiskl jen rty a tiše vyražel svá *uff, uff*. Teď ho dvojnásob mrzelo, že nevědomky přispěl právě Santerovi, a dvojnásob také zatoužil po tom, abychom se ho zmocnili. Jediný Pida se cítil na chvíli šťastně. Dostal nazpět svou medicínu, dosáhl svého cíle – ale úplně spokojen ještě nebyl. I jemu záleželo na tom, aby byl Santer polapen, a tiše mě povzbuzoval a ujišťoval, že se se mnou nerozloučí, dokud ho nechytíme.

Nazítří po tomto setkání jsme dorazili k jezeru. Bylo už kvečeru, nedalo se podniknout nic než rozložit tábor a uložit se k odpočinku. Našli jsme si mezi hustým stromovým dobře ukryté místo a ani jsme pro jistotu nezapálili oheň, abychom nebudili zbytečně pozornost. Santer mohl být nablízku. Jezero leželo v kotlině, z vysokých úbočí porostlých hustě lesy sem proudily stružky potůčků a napájely hojně tu přirozenou vodní nádrž. Hustý les se temně odrážel ve vlnách a dodával hladině sametově černého zbarvení. To byla Deklil-to, Tmavá voda, nebo jak jezeru říkali Mimbrenové, Šiš-tu, Černé jezero. Rozložili jsme se na východním břehu; po pravici, na jižní straně, nám zůstalo koryto říčky vytékající z Deklil-ta, po levici jsme měli nejstrmější a nejvyšší sráz severní stěny. Uprostřed ní vysoko nad jezerní hladinu vystupoval holý, ničím neporostlý převis. Nahoře se nad tím skalním útvarem zvedaly zalesněné stráně, tam se shromažďovaly ramínky a vodní stružky a ty sklouzávaly několika koryty až dolů ke skále, nad kterou vytvářely obrovský, asi třicet metrů vysoký vodopád. To byla ta padající voda, o které psal v závěti apačský náčelník. Nesmírný proud se tu řítíl z výše do jezera, burácel, rozstříkoval se na všechny strany, pěnil se – a překrýval svým proudem jakousi jeskyňku, jejíž ústí mezi masou vody jsme kdysi s Vinnetouem zahlédli. Pokoušeli jsme se tehdy dostat se do té sluje nebo jeskyně nebo co to tam bylo, ale bez úspěchu. A právě nad touto slují se vypínala část ohromného skalního zobanu jako přirozený přístřešek, jako obrovská vyčnívající deska. Člověk se při pohledu na tu obrovskou hmotu maně krčil, jímala ho nevyslovená

obava, že v příští vteřině se snad musí skála utrhnout, odervat, odlomit a padnout s obrovským rachotem dolů do temné vody.

Napravo od skalního převisu byl jiný útvar, menší výstupek v podobě oválné plošiny, kde jsme kdysi narazili na šedáka grizzlyho. Vinnetou ho tehdy složil přesnou ranou z pušky a nazval místo Tse-šoš, Medvědí skála. Jestlipak jsem si tenkrát pomyslel, za jakých okolností se sem jednou vrátím! A teď jsem tu byl a očekával rozhodnutí, které mělo přijít brzo, snad už za několik hodin, jen co se znovu rozední.

Tu noc jsem skoro nespal a už při prvním ranním rozbřesku jsem se vypravil pátrat do lesa. V okolí nebylo po stopách nikde ani památky. Til lata a Pida se ke mně brzy přidali, ani oni však neměli víc štěstí. Nezbyvalo než se vydat nazdařbůh vzhůru hustou smrčinou k Medvědí skále.

„Sestoupíš z koně a až vyšplháš nahoru...” Opakoval jsem si poslední slova, která jsem četl ve Vinnetouově závěti, a snažil se z nich určit, kam se teď vrátit. Až vyšplháš nahoru... Kam nahoru? Mám se drápat po skalní stěně k vodopádu? Směřem k té sluji? To jistě bylo nejpravděpodobnější – jenže cesta tu byla taky nejneshodnější. Po strmém svahu hladkých skal se smekaly nohy, o každý krok jsme se museli pokoušet dvakrát třikrát, půda se pod námi drolila a uvolněná suť se sypala dolů k jezeru. Pohybovali jsme se, co noha nohu mine, a po velké námaze jsme se dostali na úroveň sluje, ale až k ní jsme ani tentokrát neprošli. Jestli tu někde byla cesta, byla tak nenápadná, tak schovaná, že jsme ji – bez Vinnetouova popisu – patrně někde minuli. Nevedl-li vůbec přístup ke sluji – úplně jinudy.

Na chvíli se mě zmocnil pocit beznaděje. Nevěděl jsem, co dělat. Mám se vrátit, nebo mám znovu prohledávat okolí, důkladně, metr po metru? V tom okamžiku se najednou ozvalo zasvištění a o skálu vedle mne se rozpleskla s tichým třasknutím koule. A odkudsi z výšky jsem uslyšel známý nenáviděný hlas:

„Ty pse, tak ty jsi tady! Tak ty ses mi pověsil na paty! Nejen Kiowové! Za to tě pošlu ke všem čertům!”

Druhý výstřel rozbouřil ozvěnu jezerního údolí, mimoděk jsem uskočil, ale střelec mířil špatně, rána šla daleko za mne. Zvedl jsem oči a nahore, u samého okraje skalního převisu, nad vchodem do oné záhadné sluje jsem uviděl stát Santera.

„Snad sis nepřišel pro zlato, ty věčný dobroději!“ zařval na mne. „Jdeš pozdě! Pozdě! *Pozdě!!* To všechno odkázal Vinnetou mně, a ne tobě, ubožáku! Všechno si беру, a ani nebudeš vědět, kde co bylo, protože za chvíli – už za chvíli, slyšíš! – to tady všechno vylítne do povětří!“

„Ty lumpe!“ zařval jsem.

Santer se zlomyslně rozchechtal na celé kolo:

„Chtěl bys sem za mnou, vid’? Jenže kudy? To nevíš, co! A já se zatím dostanu docela pohodlně druhou stranou dolů, i se zlatem! A zase nebudeš ani vědět kudy! Všechno mi Vinnetou popsal, dokonale, stačí umět číst... hahahahahaha!“

Mozek mi horečně pracoval. Kudy za ním? Jak se mu dostat na kobytku? Jak mu zabránit, aby zneužil Vinnetouova odkazu? Nesmí se odtud dostat! Vždyť by to byl výsměch, aby právě on, Inču-čunův a Nšo-čin vrah... Jenže kudy, *kudy* k němu? Jak najít tu cestu? A kdybych ji objevil, hned teď, tady, kdybych se pustil po skalní stěně, po výstupcích přímo vzhůru – bude pozdě. Zmizí druhou stranou! Strhl jsem pušku a spustil se z místa, kam jsme se dodrápali, trochu níž. Měl jsem teď Santera na dostřel v docela slušném úhlu, tím spíš, že vyběhl až na sám kraj skalního převisu. V ruce se mu něco zabělalo.

„Už to nepotřebuju!“ křičel. „Vidíš – na kousky ti to roztrhám před očima! Nikdy se nedovíš, co ti vzkazoval tvůj Vinnetou! Můžeš si pro ten jeho odkaz skočit do jezera!“

Rval tam listy papíru na drobné útržky, vířily ve vzduchu a snášely se kousíček po kousíčku dolů k jezerní ploše. Vinnetouova slova, Vinnetouův odkaz! Všechno se ve mně vařilo hněvem a lítostí, cítil jsem, jak mi prudce koluje krev žilami, pot mi vyvstával na čele, třásl jsem se jak v horečce a tiskl křečovitě medvědobijku k prsům.

„Ty darebáku!“ zařval jsem.

„Slyším tě!“ zahalekal posměšně. „Jsi na mne krátký, takhle maličký!“

„Pamatuj na Inču-čunu!“ řval jsem jako smyslů zbavený.

„Děkuju za pozdrav!“ pitvořil se.

„A Nšo-či!“

„Že ji pozdravuju!“

„A na Vinnetoua – tady ti posílám – jeho jménem – tenhle pozdrav!“

Bleskurychle jsem zvedl medvědobijku k tváři, zalíčil, chtěl stisknout kohoutek.

Ale co to?

V té chvíli, v tom zlomku vteřiny, kdy jsem už Santera viděl na mušce, se pojednou stalo cosi neočekávaného. Skála se pode mnou zachvěla, zavrával jsem, znovu jsem to pocítil, *hnula se pode mnou skála*, zvedl jsem oči, ozvalo se temné hučení, pak vyrazil z hlubin sluje obrovský kužel kouře, převis se zakymácel, údolím zabouřila ohromná dunivá rána a celý vyčnívající skalní výstupek se začal odlupovat, překlánět dolů, až se nakonec s ohromným, nepředstavitelným, pekelným hlomozem oderval a zřítíl se dolů do jezera. Uši od toho rachotu zalehly, kolem se na chvíli zatmělo dýmem, kolem nás pršely úlomky skal, stromů, větví, balvanů, odervaných kmenů a zdola z jezera se ozývalo ponuré hučení vysoko vzedmutých vln.

Stáli jsme v němém údivu, zděšení, chvíli jsme se na celém těle, rozhlíželi se ustrašeně kolem sebe.

„Ufff!“ vykřikl Pida, který se z nás vzpamatoval nejdřív. „Velký duch odsoudil vraha k smrti a strhl pod ním skálu!“

Til-lata, zbledlý, nemohl odtrhnout oči od jezerní hladiny. Pěnila se a vzdouvala, vypadalo to, jako by se tam vařila v ohromném kotli voda. Apač ukázal na hladinu a zadrhávajícím hlasem řekl:

„Zlý duch – – ho stáhl do vařící vody – – – Nevydá ho už nikdy – – – je proklet!“

Dole, při břehu jezera, jsme rozeznávali postavy Apačů. Pobíhali tam spolu s Mimbreněm, křičeli na nás a ukazovali na jezero. Pátrali

po Santerovi – ale toho zavalila skála, ten už ležel kdesi hluboko na dně Temné vody.

Scházeli jsme pomalu dolů, a ten sestup nebyl o nic méně obtížný než šplhání, které jsme podnikli před hodinou nebo před dvěma. V uších nám ještě znělo zlověstné dunění trhající se skály, nohy nám podklesávaly, při každém kroku se nám zdálo, že země se zas dává do pohybu, že se hrozí pod námi utrhnout, že i nás chce strhnout dolů, do hlubiny, do jezera. Jak se to vůbec všechno stalo? Proč kladl tu nálož, proč chtěl vyhodit skálu do povětří? Jen přede mnou, abych se nedostal do skrýše? Ne, čím dál jsem o tom přemýšlel, tím jsem byl přesvědčenější o něčem jiném: že Vinnetou počítal i s tím, že odkaz by se mohl dostat do nepovolaných rukou. Jistě, popis cesty ke skrýši, k té vodopádem chráněné sluji byl přesný, a každý, kdo si jej přečetl, mohl se k ní dostat. Ale k tomu, aby se dostal ke zlatu, musel zřejmě ještě odstranit kus skály – – a to popsal asi Vinnetou tak, že jsem jeho návodu mohl porozumět jen já, jedině já. Jinak čekalo každého totéž co Santera. Touha dostat se k něčemu, co mu nebylo určeno, by každého přivedla jen a jen k strašnému konci ve vodách jezera...

Zlato bylo ztraceno, pohltily je černé vlny Deklil-ta, ale mně to bylo lhostejné. Neprahl jsem po něm, ostatně nebylo ani určeno *osobně* mně, to mi Vinnetou řekl jasně. Ale trápilo mě, že jsou ztraceny poslední řádky mého nejbližšího přítele, že nikdy nebudu znát jeho vskutku poslední, poselství. Když jsme sešli až dolů k jezeru, uviděl jsem plout na hladině ještě několik drobných útržků papíru. Bylo to sice bláhové počínání, ale přece jen jsem se svlékl a vrhl se do vody, abych pro sebe zachránil alespoň těch pár řádků. Přes dvě hodiny jsem plaval sem a tam a hledal ty drobty papíru a nakonec jsem ulovil tři nebo čtyři lístky s písmem napůl rozmáčeným vodou. Usušil jsem co nejpečlivěji na slunci ubohý zbytek testamentu a pokusil se potom rozluštit, co se ještě rozluštit dalo. Pár rozmazaných slov však nedávalo smysl; ostatně jsem je rozluštil jen s největší námahou – voda je příliš rozrušila.

„... polovinu obdrží... poněvadž chudoba... až roztrhne skálu... budoucí život... všem bratrům... křesťan... bez pomsty...“

A to bylo všechno. Složil jsem přepečlivě těch několik lístků a přidal je ke svým nejcennějším věcem – mám je schované až dodnes.

Později, když jsme se všichni trochu uklidnili, pokusili jsme se ještě jednou najít cestu k sluji, která kdysi ve svých hlubinách ukrývala apačské zlato. Všech dvacet Apačů nám pomáhalo hledat, ale ani po několikahodinovém pátrání jsme neudělali nejmenší objev. Chtěli jsme už sejít zas nazpět, k jezeru, když mně najednou napadla podivná myšlenka. Až se *vyšplháš*... stálo v závěti, ale šplhá se přece nejen po cestě, po skalní cestě, ale také na strom, do vysokých korun. Nebyl snad v tom klíč, který mi poskytoval Vinnetou? Po kratší obhlídce mi padl do oka vysoký smrk sahající mohutným kmenem až blízko k někdejšímu skalnímu převisu. Zkusil jsem vyšplhat nahoru: koruna byla silná, rozložitá, přimykala se úzce ke skalní stěně. Ale co bylo nejpodivnější: stačilo se přehoupnout z větví na skálu a člověk se dostal na úzkou cestu, skrytou zraku pátrajícímu zdola, protože vedla nízkým, hustým křovinatým porostem. A přece se tudy dalo dostat poměrně pohodlně a bezpečně až k té skále. Vydrápal jsem se ke stezce, široké necelý metr, a stoupal zvolna vzhůru. Končila ovšem po několika krocích, v místech, kde se po výbuchu oderval celý převis – teď jen změt' úlomků skal a trsů hlíny naznačovaly, kde asi bylo dno zničené sluje. Tam tedy bylo schováno zlato, které teď leželo na dně Deklil-ta. Pokusil jsem se prohledat i tady v nejbližším okolí, co se dalo, nenašel jsem však zase nic. Jen holý kámen, kámen, kámen... Všechno, co skrývala tahle nejbezpečnější schránka, leželo navždycky pohřbeno pod vodami, na dně jezera, a ničí oči už to neměly nikdy spatřit.

Zůstali jsme pak u Tmavé vody ještě plné čtyři dny.

Vracel jsem se s prázdnou, jen s těmi několika útržky papíru, jež se mi podařilo zachránit z vody, a potom s vědomím, že vrah Inču-čuny a Nšo-či došel přece jen spravedlivého trestu – i když ne

z lidské ruky. To byla jediná zpráva, jíž jsme mohli potěšit Apače na Riu Pecos, kteří už netrpělivě čekali na náš návrat.

Tak zmizel navzdýcky odkaz apačského náčelníka, právě tak jako zmizel jeho pisatel a jako zmizí všecken rudý lid, bohatě nadaný, ale odsouzený k tomu, aby jeho nadání zůstalo nadáním, o němž ví jen několik málo těch, kteří se dovedli přiblížit indiánově duši. Nic z toho, co mohl udělat, rudý lid už asi neudělá. Tak jako poletovaly vzduchem ty útržky závěti, tak zmateně, zmítán, bez klidu se dnes toulá rudý muž. Toulá se po prériích a savanách, které mu kdysi patřily, nemá stání, nemá cíle, nemá budoucnosti. Opravdu: jako by se podobal těm útržkům Vinnetouovy poslední vůle, poletující nad hroživě temnou hladinou Deklil-ta...

Ale ten, kdo snad jednou zabloudí do pohoří Gros Ventre při řece Metsur, ten, kdo se po letech zaslaví u místa posledního Apačova odpočinku, porozumí a řekne:

„Zde leží Vinnetou, muž rudé pleti a velkého srdce!“

A až jednou zetlí i poslední útržek závěti, který se zachytil mezi křovím u jezera nebo jenž spočinul na dně jeho vod, potom už se bude projíždět po savanách, po horách a po prériích Dalekého západu pokolení nových lidí, spravedlivějších, přemýšlivějších, citlivějších. A pak se někdo z nich zastaví v těchto místech a řekne:

„Zde odpočívá rudý národ. Nestal se velkým, poněvadž se velkým stát *nesměl!*“

Poznámka

Vinnetou, snad nejznámější ze všech románů Karla Maye, nebyl napsán naráz, není to román s předem koncipovaným dějem. Mezi prvním vyprávěním příhod Vinnetoua a Old Shatterhanda v první osobě a mezi konečným uspořádáním celého cyklu, se jménem apačského náčelníka v titulu, uplynulo celých sedmnáct let. Nejdřív byla napsána novela Old Firehand, v r. 1875, naposledy vstupní kapitoly, pojednávající o prvních zkušenostech Old Shatterhanda na Západě – zhruba až ke kapitole líčící osvobození Sama Hawkense. Ty napsal Karel May v roce 1892 pro trojsvazkové vydání celého cyklu, jemuž dal jméno Vinnetou. Od něho také pochází rozdělení do tří svazků; jiná dělení látky (vyskytují se dost často – v češtině vyšel Vinnetou ve třech, ve čtyřech i v pěti dílech) pocházejí od pozdějších upravovatelů a zpracovatelů. Neboť věrných, čistých překladů není.

Snad bude čtenáře zajímat, v jakém pořadí vznikaly jednotlivé části Vinnetoua. Tedy: úvodní Vinnetou (nebo Greenhorn) 1892, Scout 1888, Old Firehand 1875, Smrtící prach 1880, Na Západě (nebo Na Divokém západě severoamerickém) 1883. Poslední, uzavírající kapitoly, které pojednávají o Vinnetouově odkazu, napsal May také až pro první třídílné vydání cyklu v roce 1892 (kapitoly Vinnetouův odkaz až Tmavá voda).

V západním Německu vycházejí v poslední době jak vydání sledující uspořádání autorovo, tak i kompozičně ucelenější vydání Vinnetoua v jednom díle. Tu pořadatelé vypouštějí příběh Old Deathův (Scout) a příběh Sans-earův (Smrtící prach), protože tyto příběhy i při vši napínavosti a poutavosti zřetelně odbíhají od jádra románu, od hlavního vyprávění o Vinnetouovi, a působí vlastně cizorodě. V našem vydání jsme se přidrželi pojetí autorova. Vinnetou ovšem není román v pravém slova smyslu, je to růženec novel, spjatých dvěma ústředními postavami – to potvrzuje i geneze, zrod celého díla, upoutávající kupodivu mladého čtenáře ještě devadesát let po svém vzniku.

V. K.

Karel May

Vinnetou III

Edice E-knihovna
Překlad Vítězslav Kocourek
Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 18. 8. 2017

ISBN 978-80-7587-153-4 (pdf)